

স্মৃতিগ্রন্থ

বাজ্যিক ভিত্তিত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস, ২০২০ উদ্ঘাপন

তথ্য আৰু জনসংযোগ বিভাগ, অসম চৰকাৰ

SCHEMES/PROGRAMMES

Implemented by
Information and Public Relations Department, Assam
for the welfare of Journalists of the State

The Govt. of Assam has been giving great emphasis on the overall development and welfare of the journalists of the State.

Some schemes/programmes are as follows:

- **One Time Grant for Media Personality** which is intended to support journalists in their pursuit of outstanding achievements and also to support them in the time of need.
- **Media Fellowship** for the Working journalists to improve their professional skills and upgrade their knowledge in journalism. Every year 20 nos. of fellowships are awarded to Media Persons @ Rs. 50,000 each.
- **Republic Day Journalism Award** to honour one eminent journalist of the State annually for his/her outstanding contribution in the field of Journalism. The awardee is given Rs. 1.00 lakh. The award is conferred annually on 26th January.
- **Assam Pension Scheme** for Journalist to provide retirement benefits @ Rs. 8000.00 to the journalists working more than 20 years in Assam on their retirement. Every year 20 Journalists is covered under the scheme with provision of family pension too.
- Under the scheme, **Press Tour on Goodwill Mission for the Media Persons of Assam**, a team media persons alongwith two officers are sent to other state every year for 12 days.
- **Journalists' Medical Welfare Scheme** to provide one -time financial assistance is provided to Accredited and Recognized Journalists of Assam for their medical treatment. This scheme also covers dependent family members of the journalists.
- **One Time Ex-gratia to the next of the kin (NoK) of the deceased journalists** to provide one time Ex-gratia of Rs. 5.00 lakh each is given to the next of kin of journalists who lost their lives or are missing in various incidents of violence in the state.
- **Journalist Family Benefit Fund (JFBF)** to provide financial assistance to the family of the deceased journalist met with untimely death while being on duty.

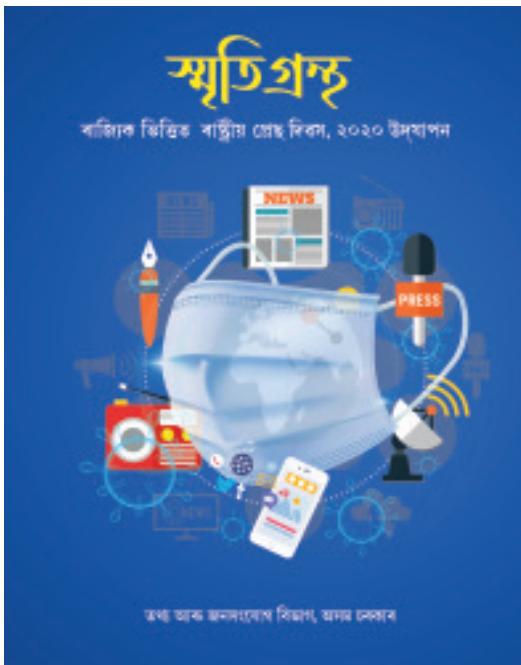
Follow us   *@diprassam*

স্মৃতিগ্রন্থ

ৰাজ্যিক ভিত্তিত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৰস, ২০২০ উদ্ঘাপন

শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰ, পাঞ্জাৰী, গুৱাহাটী, অসম

১৬ নৱেম্বৰ, ২০২০

তথ্য আৰু জনসংযোগ সঞ্চালকালয়
অসম, দিছপুৰ, গুৱাহাটী-৬

স্মৃতিগ্রন্থ

ৰাজ্যিক ভিত্তিত বাস্তীয় প্ৰেছ দিবস, ২০২০ উদ্ঘাপন

শ্রীমন্ত শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰ, পাঞ্জাবাৰী, গুৱাহাটী, অসম

সম্পাদনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা :

হৰ্যীকেশ গোস্বামী

মুখ্যমন্ত্ৰীৰ মিডিয়া উপদেষ্টা, অসম

উপদেষ্টা :

প্ৰীতম শইকীয়া, আইএএছ

আয়ুক্ত সচিব

তথ্য আৰু জনসংযোগ বিভাগ, অসম চৰকাৰ

সদস্য :

অনুপম চৌধুৰী, এচিএছ

সঞ্চালক

তথ্য আৰু জনসংযোগ

ভূপেন্দ্ৰনাথ ভট্টাচাৰ্য

সম্পাদক

ৰাইজৰ বাতৰি

অসম চৰকাৰৰ তথ্য আৰু জনসংযোগ সঞ্চালকালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত

অসম চৰকাৰী ছপাশাল, গুৱাহাটী-২১ত মুদ্ৰিত

সর্বানন্দ সোণোৱাল

মুখ্যমন্ত্রী, অসম
গুৱাহাটী

শুভেচ্ছাবণী

অসম চৰকাৰৰ তথ্য আৰু জনসংযোগ সঞ্চালকালয়ে ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস উপলক্ষ্মে এখন স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰিবলৈ যো-জা চলাইছে বুলি জানিবলৈ পাই মই অতিশয় সুখী হৈছোঁ।

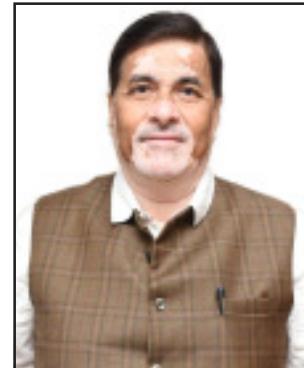
ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীৰ সময়ত আয়োজিত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসে এক বিশেষ তাৎপৰ্য বহন কৰিছে। ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীয়ে সমগ্ৰ বিশ্বৰ মানৱ সভ্যতালৈ ভাৰুকি কঢ়িয়াই আনিছে। এই অতিমাৰী আৰু হোৱাৰ পিছৰে পৰা সংবাদ মাধ্যমে জনসাধাৰণৰ মাজত উপযুক্ত সজাগতা সৃষ্টিৰ দিশত অগ্ৰণী ভূমিকা লৈ আহিছে আৰু ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিতে জনসাধাৰণে স্বাস্থ্য সম্মত বিধি-বিধান পালনেৰে কেনেদৰে এই অতিমাৰী প্ৰতিহত কৰিব লাগে সেই বিষয়ে সম্যক জ্ঞান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসৰ এই ক্ষণতে মই ক'ভিড-১৯ ৰ সময়ত সংবাদ পৰিৱেশনৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ কৰ্মত নিয়োজিত হৈ থাকি ক'ভিড আক্ৰান্ত হৈ মৃত্যুবৰণ কৰা প্ৰতিগ্ৰাকী সাংবাদিকক শ্ৰদ্ধাঙ্গলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ। সাংবাদিকসকলে নিজৰ জীৱনকো তুচ্ছজ্ঞান কৰি এই অতিমাৰীৰ সময়ত যি সেৱা আগবঢ়াই আহিছে সেয়া নিশ্চয়কৈ ধন্যবাদৰ পাত্ৰ। ভৱিষ্যতেও সংবাদসেৱীসকলে এই মহামাৰী প্ৰতিহত কৰাৰ দিশত জনসাধাৰণক সজাগ আৰু সচেতন কৰাৰ কামত দায়বদ্ধতাৰে নিয়োজিত হৈ থাকিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

সংবাদ মাধ্যমক গণতন্ত্ৰৰ চতুৰ্থ স্তৰ হিচাপে অভিহিত কৰা হয়। গণতন্ত্ৰিক ব্যৱস্থাটোক শক্তিশালীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত সংবাদ মাধ্যমে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা প্ৰহণ কৰি আহিছে। সুস্থ চিন্তা-ধাৰাৰ প্ৰসাৰ সাধন কৰি মানুহক ইতিবাচক দিশৰ সন্ধান দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত সংবাদ মাধ্যমে গতিশীল ভূমিকা লোৱাৰ যথেষ্ট অৱকাশ থাকে। একবিংশ শতকাৰ দ্রুত আৰু বিকাশশীল সমাজ ব্যৱস্থাটোক সঠিক দিশেৰে আগুৱাই নিয়াৰ দিশতো সংবাদ মাধ্যমে বিশেষ ভূমিকা প্ৰহণ কৰিব লাগিব। চৰকাৰী আঁচনিসমূহ জনমুখী কৰা আৰু জনসাধাৰণৰ সমস্যাবাজিৰ প্ৰতি চৰকাৰৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি বিকাশ আৰু গণ সংযোগৰ যাত্রাত অগ্ৰসৰ হোৱাটো অতিশয় প্ৰয়োজন। সংবাদ মাধ্যমে এই দায়িত্ব পালন কৰি অহা বাবে প্ৰতিটো প্ৰজন্মাই নতুন দৃষ্টিভঙ্গীৰে আগুৱাই যাবলৈ সক্ষম হৈছে। সমাজখনত মৰ্যাদাসহকাৰে বসবাস কৰাৰ বাবে প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰে প্ৰয়োজনীয় সাংস্কৃতিক আৰু ঐতিহাসিক দিশসমূহ আলোকপাত কৰি তেওঁলোকৰ মনত আহি পৰা প্ৰত্যহানসমূহ মোকাবিলা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সকলোৱে সহযোগিতাৰ মানসিকতাৰে আগুৱাই আহিব লাগিব। ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস উদ্বাপনে আমাৰ সাংবাদিকসকলক উপযুক্ত মৰ্যাদা প্ৰদান কৰাৰ লগতে তেখেতসকলক অধিক সেৱাৰ মানসিকতাৰে আগুৱাই যোৱাৰ বাবে প্ৰেৰণা যোগাব।

(সর্বানন্দ সোণোৱাল)

হ্যীকেশ গোস্বামী

মুখ্যমন্ত্রীর মিডিয়া উপদেষ্টা
গুরাহাটী

শুভেচ্ছাবণী

ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস উপলক্ষে ৰাজ্য চৰকাৰৰ তথ্য আৰু জনসংযোগ সঞ্চালকালয়ে এখন স্মৃতিগ্রন্থ প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাই
আছে বুলি জানিবলৈ পাই মই অতিশয় আনন্দিত হৈছোঁ।

ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীৰ এই জটিল সন্ধিক্ষণত আয়োজিত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসে সমগ্ৰ ৰাষ্ট্ৰৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ সংবাদসেৱীসকলকো
এই মহামাৰী প্ৰতিহত কৰাৰ বাবে আৰু অধিক উৎসৱিত মনোভাবেৰে জনসাধাৰণলৈ সেৱা আগবঢ়োৱাৰ দিশত উদ্বৃদ্ধ কৰিব। এইবাৰৰ
ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসৰ মূল বিষয়বস্তু - 'ক'ভিড অতিমাৰীৰ সময়ত সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱ।' অৰ্থাৎ
মূল বিষয়বস্তুৰ পৰাই সংবাদ মাধ্যমে এই জটিল সময়ছোৱাত লোৱা গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকাৰ বিষয়ে আমি সকলোৱে ভালদৰে অনুধাৰণ কৰিব
পাৰিছোঁ। এই অতিমাৰীৰ সময়ত ৰাষ্ট্ৰৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ সাংবাদিকসকলেও নিজৰ জীৱনৰ প্ৰতি অহা শংকা তথা ভাৰুকি নেওচি জনসাধাৰণলৈ
আগবঢ়াই অহা গুৰুত্বপূৰ্ণ সেৱাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসৰ এই পৰিৱ্ৰ ক্ষণতে মই তেওঁলোকক আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ লগতে
অনাগত দিনসমূহতো তেখেতসকলে দায়বদ্ধতাৰে জনসাধাৰণক এই দিশত সজাগ আৰু সচেতন কৰাৰ কামত নিষ্ঠাসহকাৰে ৰতী হৈ
থাকিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

দেশৰ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাটোক শক্তিশালী কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সংবাদ মাধ্যমে সদায়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। চৰকাৰ আৰু
জনসাধাৰণৰ মাজত সেঁতু বন্ধন কৰি সংবাদ মাধ্যমে সামাজিক ব্যৱস্থা আৰু উন্নয়নৰ গতিৰেখা উদ্বৃদ্ধী কৰাৰ ক্ষেত্ৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ অবিহণা
যোগাই আহিছে। একবিংশ শতকাৰ প্ৰতিযোগিতামুখী বিশ্বত সংবাদ মাধ্যমৰ বিভিন্ন দিশৰ পৰিৱৰ্তন সাধন হৈছে। ইয়াৰ লগে লগে আধুনিক
বহু প্ৰত্যাহ্বান সংবাদ মাধ্যমে সন্মুখত দেখা দিছে। সংবাদ মাধ্যমে এই প্ৰত্যাহ্বানসমূহ মোকাবিলা কৰি আগুৱাই যাব লাগিব। ইয়াৰ লগে
লগে সংবাদ মাধ্যমে সামাজিক দায়বদ্ধতাৰে সমাজখনত পৰিৱৰ্তনমুখী যাত্ৰাৰ সূচনা কৰিব লাগিব। অসমৰ দৰে বিভিন্ন জাতি- জনগোষ্ঠী,
ভাষা-ভাষী, ধৰ্মাৱলম্বী জনসাধাৰণে বসবাস কৰা ৰাজ্যখনৰ সকলো জাতি-জনগোষ্ঠীক সমভাৱে আগুৱাই নিয়া, তেওঁলোকৰ উন্নয়নৰ বাবে
গ্ৰহণ কৰা আঁচনিসমূহ অধিক জনমুখী কৰা আৰু জনসাধাৰণৰ সমস্যাসমূহৰ প্ৰতি চৰকাৰৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সাংবাদিকসকলৰ
ভূমিকা অতিশয় গুৰুত্বপূৰ্ণ। অন্যায়-অনীতি, অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ ইত্যাদি সামাজিক ব্যাধিসমূহ আঁতৰাই এখন সুষ্ঠ আৰু সবল সমাজ
গঢ়াৰ দিশতো সংবাদ মাধ্যমে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। সংবাদ মাধ্যম সু-চিন্তাৰ বার্তাবাহক হ'ব লাগিব। উঠি অহা প্ৰজন্মক
আশাৰ ৰেঙনি দেখুওৱাৰ ক্ষেত্ৰতো তেওঁলোক পথ প্ৰদৰ্শক হ'ব লাগিব। ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস উদ্ব্যাপনে আমাৰ সাংবাদিকসকলক সংগঠিত
কৰাৰ লগতে মৰ্যাদাসহকাৰে আগুৱাই যোৱাৰ বাবে প্ৰেৰণা যোগাব। এই দিৱস পালনে সাংবাদিকসকলক অধিক দায়বদ্ধতাৰে সেৱা আগবঢ়াই
যোৱাৰ বাবে উৎসাহ যোগাব বুলি মই আশা কৰিলোঁ।

(হ্যীকেশ গোস্বামী)

সাংবাদিকতা : আঙ্গু আৰু নির্ণয়ৰ আধাৰ

সংবাদ মাধ্যম এতিয়া কেৱল গণতন্ত্ৰে চতুর্থ স্তৰ হৈ থকা নাই, ই এতিয়া আমাৰ সামাজিক জীৱনৰো চালিকাশক্তি। সামাজিক জীৱনযাত্ৰাৰ অংশীদাৰ হিচাপে প্ৰতিগবাকী লোকে এতিয়া সংবাদ মাধ্যমৰ খবৰৰ ভেটিতে দৈনন্দিন প্ৰতিটো পদক্ষেপত চিন্তা-চৰ্চা কৰিবলগীয়া হয় বুলি ক'লেও হয়তো ভুল কোৱা নহ'ব। সংবাদ মাধ্যমৰ যোগেদি চৌপাশৰ ঘটনাবলীৰ বিষয়ে অৱগত হৈ আমি এতিয়া আমাৰ ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক কাৰ্যসূচী যুগত কৰিবলগীয়া হয়। আৰু এই খবৰৰ ভেটিতে প্ৰতিগবাকী নাগৰিকে ব্যক্তিগত স্তৰত কৰা চিন্তা-চৰ্চাৰ মাজেৰেই গঠন হয় জনমত। এই জনমতেই গণতন্ত্ৰৰ মূল শক্তি। তেনে পৰিপ্ৰেক্ষিততে সংবাদ মাধ্যমৰ গুৰুত্ব আৰু মহত্ব সহজে অনুমেয়। ভাৰতত ছপা সংবাদ মাধ্যমৰ অভিভাৱকস্বৰূপ প্ৰেছ কাউন্সিল আৰু ইণ্ডিয়াৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ পিছত ই আনুষ্ঠানিকভাৱে কাম-কাজ আৰন্ত কৰাৰ দিনটোকে প্ৰতি বছৰে 'ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস' হিচাপে পালন কৰি আহা হৈছে। তীব্ৰ প্ৰত্যাহানমূলক এই বৃত্তিটোৰ সুস্থতা আটুট বখাৰ ক্ষেত্ৰত সম্প্ৰতি এই দিৱস পালনৰ তাৎপৰ্য আৰু অধিক গভীৰ হৈ পৰিছে। চলিত বৰ্ষত কৰ'না অতিমাৰীয়ে সংবাদ মাধ্যমৰ সমৃথত আন এক প্ৰত্যাহান থিয় কৰাইছে। পৃথিবীৰ বিভিন্ন দেশৰ দৰে আমাৰ দেশত আৰু আমাৰ ৰাজ্যখনতো প্ৰতিগবাকী সংবাদসেৱীয়েই একোগবাকী ক'ভিড যোদ্ধা হিচাপে অৱতীৰ্ণ হৈছে। তেনে পৰিপ্ৰেক্ষিততে এইবাৰৰ ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসৰ মূল বিষয় হিচাপে লোৱা হৈছেঃ ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীৰ সময়ত সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ ওপৰত এই অতিমাৰীৰ প্ৰভাৱ। স্বাভাৱিকতেই বৰ্তমানৰ ক'ভিড পৰিস্থিতিৰ মুখামুখি হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত সংবাদসেৱীসকলে বিভিন্ন প্ৰতিকূলতাৰ সমূথীন হ'বলগীয়া হৈছে। কেইবাগবাকীও সাংবাদিকৰ মৃত্যু পৰ্যন্ত হৈছে। কিন্তু সকলো প্ৰতিকূলতাকে নেওটি সংবাদ মাধ্যমে ক'ভিডজনিত পৰিস্থিতি মোকাবিলা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যি বিশেষ ভূমিকা প্ৰহণ কৰিছে, সেয়া নিশ্চয়কৈ প্ৰশংসনীয়। প্ৰতিকূল অৱস্থাত বিশেষকৈ ক'ভিডজনিত পৰিস্থিতিৰ দৰে অভুতপূৰ্ব সংকটৰ এই সময়ছোৱাত স্বাস্থ্য সম্পৰ্কীয় নীতি-নিয়ম মানি চলাত আৰু লকডাউনকে ধৰি অন্যান্য অনুশাসনমূলক ব্যৱস্থাসমূহ পালন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণ নাগৰিকৰ কাষত থিয় দিয়া সংবাদ মাধ্যমৰ প্ৰতি শলাগ জনাবই লাগিব। এনেবোৰ ক্ষেত্ৰতে সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকাই এক ইতিবাচক বাতাবৰণ সৃষ্টিত সহায় কৰিব পাৰে। আচলতে এইক্ষেত্ৰত সংবাদ মাধ্যমৰ নিৰ্ণয় আৰু জনসাধাৰণকে ধৰি আন সকলো পক্ষৰে আস্থাৰ ওপৰতে এখন সমাজৰ বিভিন্ন দিশৰ সফল আৰু সঠিক উন্নৰণ নিৰ্ভৰ কৰে। এই প্ৰেক্ষাপটতে ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস অনুষ্ঠিত কৰাৰ তাৎপৰ্য প্ৰকট হৈ উঠে। গণতন্ত্ৰৰ চতুর্থ স্তৰ হিচাপে গণতান্ত্ৰিক বাতাবৰণ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকাক সঠিক দিক নিৰ্দেশনা দিয়া আৰু ইয়াৰ সৈতে জড়িত সকলৰ প্ৰতি যথাযথ সা-সুবিধা প্ৰদানতে ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱসৰ সাৰ্থকতা নিহিত হৈ আছে।

সূচীপত্র

A tireless catalyst of change : <i>Jishnu Barua</i>	১১
সোণালী ঘাত্রাৰ ৰেঙণি : কনকসেন ডেকা	১৪
ক'ভিড-১৯ আৰু সংবাদ মাধ্যম : সমুদ্রগুপ্ত কাশ্যপ	১৬
National Press Day : <i>Prasanta J Baruah</i>	২১
ক্ৰীড়া সাংবাদিকতা আৰু অসম : সুবোধমল্ল বৰুৱা	২৪
ডিবুগড়ৰ সংবাদ সাহিত্য : ইকবাল আহমেদ	২৮
‘অৰগোদয়’ৰ সূতিকা গৃহত থিয় হৈ যৎকিঞ্চিত অনুভৱ সাংবাদিকতাৰ : জয়জ্যোতি গগৈ	৩২
যোৰহাটৰ সংবাদপত্ৰ : শাঙ্কৰ কৌশিক বৰুৱা	৩৪
মৰিগাঁও জিলাৰ সংবাদপত্ৰ আৰু সাংবাদিকসকল : ডালিম ফুকন	৩৮
বৰপেটা জিলাৰপৰা প্ৰকাশিত সংবাদপত্ৰ-বাৰ্তালোচনী : অক্ষয় কুমাৰ মিশ্র	৪১
খুবুৰী জিলাৰ সংবাদপত্ৰ : অম্বুনাথ শৰ্মা	৪৫
History of Journalism of Darrang – a flash back : <i>Mayukh Goswami</i>	৪৭
অসমৰ সাংবাদিকতাৰ বিকাশত তেজপুৰৰ অৱদান : দেৱৰেত শৰ্মা	৫০
লখিমপুৰৰ সংবাদপত্ৰৰ ইতিহাস আৰু সংবাদ মাধ্যম : প্ৰিয়মজ্যোতি ফুকন	৫৭
কাৰি আংলং জিলাৰ সংবাদপত্ৰ আৰু সাংবাদিক : সঞ্জু বৰা	৬১
স্বাধীনোত্তৰ বৰাকেৰ সংবাদপত্ৰ : হবিবুৰ রহমান চৌধুৱি	৬৪
ডিমা হাসাও-ৱ পত্ৰ-পত্ৰিকা : জাহিদ আহমেদ তাপাদাৰ	৬৯

16th November

NATIONAL PRESS DAY

16th of November—is symbolic of a free and responsible press in India. This was the day on which the Press Council of India started functioning as a moral watchdog to ensure that not only did the press maintain the high standards expected from this powerful medium but also that it was not fettered by the influence or threats of any extraneous factors. Through there are several Press or Media Councils world over, the Press Council of India is a unique entity in as-much-as this is the body to exercise an authority even over the instruments of the State in its duty to safeguard the independence of the press.

Recommending the establishment of a Press Council in 1956 the first Press Commission had concluded that the best way of maintaining professional ethics in journalism would be to bring into existence a body with statutory authority, of people principally connected with industry whose duty it would be to arbitrate. To this end the Press Council of India was established and the body that has evolved since November 16, 1966 has not belied the objective.

November 16 therefore personifies a responsible and free press in the country. All those who cherish it, so commemorate the day.

A tireless catalyst of change

Thomas Theodore Steiger Hayley, ICS

Jishnu Barua, IAS

Chief Secretary, Assam

T. T. Steiger Hayley

On the eve of India's Independence, Thomas Hayley, the unconventional British Deputy Commissioner at Jorhat, threw a 'Quit India' party, but as his wife Audrey said later, few of the invited guests 'probably appreciated English humour'. However, that did not deter Tom Hayley as Audrey goes on to say that "At 1 am on the morning of 15th August, my husband hoisted the Indian flag on the maidan and fired 31 blank shots from the verandah of the bungalow. The barrel of his gun got so hot that it had to be immersed between shots in a pail of cold water. The official unfurling was by the Hon'ble Debeswar Sarmah, Speaker of the Assam Legislative Assembly, at 10 am. My husband asked Debeswar Sarmah if he would like him to escort him to the maidan. 'Please do,' he replied, 'I have been escorted so many times down this road, but always to jail.' "

Thomas Theodore Steiger Hayley was a member of the ICS who served in India in the closing years of British rule and a few years thereafter. Having being allotted the province of Assam in 1938, Hayley was in fact among few British officers who stayed back in India after independence finally leaving India only in 1950. Born in 1913 in Ceylon, Hayley went to Clifton College where he excelled in games apart from being the head boy. He went up to Peterhouse, Cambridge to earn a first-class degree in social anthropology.

In his short career in Assam, he was Under Secretary and then Director, Publicity during the War years. Despite not getting an opportunity to serve in the field in the early part of his career - although he briefly served as a trainee Assistant Commissioner at Silchar - due to the intervening war years, Hayley left his mark as an enthusiastic reformer of administrative systems and procedures. Hayley's desk of which the reader will learn a little later was one such innovation of his creative mind. After the end of World War two, Hayley was posted as Deputy Commissioner, Sibsagar at Jorhat where he served for a year.

Thereafter, he was Secretary and Director Rural Development, Cottage Industry and Sericulture & Weaving, Textile,

Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Assam with the provincial government at Shillong. He mentions in one of his accounts that as Secretary Industries and Rural Development when he went to Bombay to negotiate a contract with the Bombay Mills for supplying rationed cloth under the public distribution system, he was very conscious of the fact that he was the only white face in the meeting though nobody batted an eyelid!

As a trainee Assistant Commissioner at Silchar, Hayley tried cases as a third-class magistrate, but found to his exasperation that all concerned parties except the Trying Magistrate knew the truth about the case on trial! He did try, on a number of occasions, to discover the truth for himself but eventually gave up. The pleaders unfailingly tutored their clients and witnesses to give doctored evidence so much so that Hayley says that as the magistrate, he ‘might just as well as tossed a coin to discover the truth or otherwise of the case..’

While Hayley was frustrated with the manner the criminal justice system functioned, he found success in his endeavours to change the slow and lethargic method of maintaining secretariat records and also the ‘inefficient procedure for numbering correspondence’. Though the Chief Secretary of the province, no less, had doubts as to whether he could bring about a change, Hayley launched himself on a mission to persuade the secretariat assistants to accept change. Eventually, the filing system was adopted throughout the province along with the compact desks that he had designed. Years later, it gave Hayley enormous satisfaction to find that the filing system he had introduced was still called the ‘Hayley filing system’ and that the ‘Hayley desks’ were still in vogue. Hayley’s reformist zeal had its other skeptics too! His senior G P Stewart ICS writes that “he (Tom) had caused one of his office typists to type the opening and closing words of all official correspondence, which were: ‘Sir, I have the honour to state that...’ and ‘I remain, Sir, Your obedient servant’. He timed this on a stopwatch and looked up in the registers the number of official letters issued in the previous year. He then circulated that if these words were omitted the Department could dispense with the services of a full-time typist. I left India before he achieved any significant economies in the system”.

Hayley excelled as an enthusiastic Director of Publicity during the war years. Nari Rustomji in his memoirs *Enchanted Frontiers* narrates an amusing incident connected with Hayley. ‘Assam’s Director of Publicity was a brilliant young officer of our service, who fed us weekly with slogans and directive principles. I received from him one day a strange parcel, twelve feet square and six inches broad. Avidly we opened it, and found within a bright orange octagonal kite, tangles of string, and an assortment of long, fluffy, detachable tails exhorting us, when we were not Growing More Food, or, Save for Victory or, if that did not please, to Join the Navy. Director Thomas Steiger Hayley was nothing if not thorough and did not fail to instruct us in elaborate detail how to launch the machine. But try as we did, it simply wouldn’t rise and, fearfully, we were constrained to report failure. Back to us shot a telegram that every kite had been personally tested by the Director and proved airworthy, and that he had already set off to Sylhet to dispel all doubts on the subject. The launching pad was to be the Police football field, and we mustered up a number of chaprasis, in splendid livery, to race about with the giant flying-machine at the Director’s command. We prayed, of course, that it would never rise, and our prayers were answered, for the breezes of Sylhet are not such as the breezes of Shillong’.

Hayley’s much awaited field posting came in November 1946 when he was transferred and posted as Deputy Commissioner, Sibsagar at Jorhat. As Deputy Commissioner, Hayley enthusiastically and frequently toured the district in a government truck, which seemed to have been the preferred mode of transport for Deputy Commissioners while travelling on Assam roads those days, before the smaller jeeps replaced them in the 1950s. His tour diaries of 1947 clearly reveal a keen interest in local history, religion and society particularly manifested in his notes on interactions with Satradhikars of Kamlabari and Auniati Satras (Vaishnavite monasteries). His passionate interest in preservation of Ahom monuments of Sibsagar is also seen in his detailed tour notes while accompanying Sir R.E.M Wheeler, the then Director General of Archaeology, Government of India, etc. Interestingly, while forwarding one of his tour diaries to the Chief Secretary, his Divisional Commissioner C.S Gunning

ICS commented that the diary was ‘interesting and a record of good work’ but it was ‘much too long and detailed’.

Hayley tried his best to meticulously learn Assamese in Jorhat by taking daily morning lessons with noted writer Mitra Dev Mahanta. In September 1947 while accepting the Government’s offer for extension of his service in Independent India and Assam for a period of three years, Hayley stated that he wished to set himself ‘to the task of learning Assamese thoroughly and of understanding the culture of Assam..’. He goes on to say that he ‘would esteem it a great favour if Government would be so good as to leave (him) at Jorhat and not to transfer (him) elsewhere’. However, that was not to be as Hayley was transferred back to Shillong as Secretary Rural Development in December 1947. Nevertheless, Hayley persevered in his pursuit of mastering the Assamese language. Even as late as in March 1949, Hayley sought extension of the exemption granted to him earlier from passing Assamese language test until, as he suggested, he be allowed to spend at least another year in an Assamese speaking district as Deputy Commissioner. Alternatively, he requested the Government to grant him eight month’s leave so that he could live in an Assamese village to learn the language. The then Parliamentary Secretary Shri B.P Chaliha in his note commented that he did not think that there was any chance of Hayley being posted to a district, and therefore, recommended allowing him another three year’s time for passing the examination

in Assamese. The then Premier of Assam, Gopinath Bardoloi approved the proposal but commented that ‘if he (Hayley) could do as well as his wife we would not press for his passing the exam at all’. It was a small world in Shillong those days with everyone knowing everyone else! Hayley’s wife Audrey was Sir Keith Cantlie’s daughter. Sir Keith was himself a retired ICS officer whom the Premier would have known quite well!

Before seeking retirement from ICS, Hayley took a couple of months leave to carry out a full survey of a primary Panchayat to evolve an economic plan for the institution and to write a comprehensive book based on his experience there. During his leave, he stayed at the Gaurisagar Sericulture farm in Sibsagar for conducting the panchayat survey. However, nothing is known about what came out of his exertions in this direction.

But Hayley’s Sibsagar rendezvous did allow him the opportunity to study the satras of Majuli and Jorhat and write his thesis as a trained social anthropologist on ‘Ritual Pollution and Social Structure in Hindu Assam’ for which he was awarded a PhD degree by the London School of Economics. On returning to England, Tom Hayley became a renowned psychoanalyst in London while his wife Audrey Cantle, a social anthropologist, taught in the London University. Thomas Hayley passed on from the world in 1993 after spending eight well served decades in it and leaving behind a world that, alas, still had its uses for full-time typists. □□

সোণালী যাত্রাৰ বেঙ্গণি

কনকসেন ডেকা

দৰাচলতে বাতৰি কাকত এখন ব্যক্তিগত হৈও বাজহুৱা সম্পদ। বাইজৰ মাজৰ পৰা বাতৰি সংগ্ৰহ কৰি বাইজৰ প্ৰতিগৰাকীৰ হাতত পৌছাই দিয়ালৈকে সকলোখিনি দায়িত্ব বহন কৰে বাইজেই। ‘অগ্ৰদুত’ কাকতে ১৯৭১ ৰ পাহিলা ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা আজিলৈকে লাভ কৰি অহা সহযোগিতাৰ বাবে পৰম আঘৰীয় বাইজৰ ওচৰত কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰি কৃতাৰ্থ হৈছো। প্ৰকৃতাৰ্থত আমি নামমাত্ৰহে ; কিয়নো বাতৰি যোগান ধৰে যিদৰে দায়িত্বশীল সংবাদসেৱীয়ে, তেনেদৰে প্ৰৱন্ধ আৰু অন্যান্য লেখাও যোগান ধৰে সুযোগ্য লেখক-লেখিকাসকলে, অপাৰেটৰ, প্ৰফ বীড়াৰ আৰু ছপাশালৰ কৰ্মীৰ চেষ্টাৰ ফলস্বৰূপে কাকতখন পুঁৰৈৰ হাতত বৈদ-বৰষুণ নেওচি পৌছাই দিয়ে বিবৰকসকলে। এই সমুদায় কামৰ যিহেতু আমি কেৱল দষ্টাহে, সেয়েহে ১৯৭১ৰ পৰা কঠোৰ শ্ৰমেৰে আগবঢ়াই অহা সেৱাৰ বাবে সেইসকলৈ আজিৰ এই পৰিৱ্ৰ ক্ষণত কৃতজ্ঞতা জনাবলৈ আমাৰ ভাষা নাই।

স্মৰ্ত্য যে ‘অগ্ৰদুত’ৰ ৫০ বছৰীয়া কালছোৱাই অসমৰ ইতিহাসৰ সবাতোকৈ ঘটনাবহুল। ১৯৭১ত প্ৰকাশ পোৱা ‘অগ্ৰদুত কাকতে’ ৭২ ত উচ্চ শিক্ষাৰ মাধ্যম আন্দোলনক লৈ হোৱা সংঘাতৰ ফলস্বৰূপে মঙ্গলদৈ উচ্চ মাধ্যমিকৰ ছাত্ৰ মোজান্নিলৰ কৰণে মৃত্যুত হোৱা বাজ্জুৰি প্ৰতিক্ৰিয়াৰ বাতৰি পৰিৱেশন কৰি অসমবাসীৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰে। এই কালছোৱাত ‘অগ্ৰদুতে’ কঢ়িওৱা গুৰুত্বপূৰ্ণ বাতৰিসমূহ— ’৭২ত খিলঙ্গৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ বাজধানী স্থানান্তৰ, ’৭৫ৰ পৰা জৰুৰীকালীন অৱস্থা ঘোষণাৰ অতিশয়, ’৭৮ত প্ৰথমবাৰৰ বাবে অসমত গোলাপ বৰবৰাৰ নেতৃত্বত আকংগোছী চৰকাৰ, ’৭৯ৰ পৰা ছবছৰীয়া বিদেশী বিতাড়ন আন্দোলন, স্বাধীন অসমৰ দাবীৰে সশস্ত্ৰ আলফাৰ আৰিৰ্ভাৰ, ’৮৩ৰ নিৰ্বাচনত অগ্ৰিদঞ্চ অসম, ’৮৫তে ত্ৰিপাক্ষিক চুক্তি আৰু প্ৰথমবাৰৰ বাবে আঞ্চলিক দল অগ্পৰ চৰকাৰ, আলফাৰ সন্ত্বাসৰ ফলস্বৰূপে অসমত বাস্তুপতি শাসন, ’৯১ত পুনৰ হিতেশ্বৰ শইকীয়া নেতৃত্বাধীন কংগ্ৰেছৰ চৰকাৰ, ’৯৬ত আকৌ অগপ চৰকাৰ, ২০০১ত তৰণ গঁগৈ নেতৃত্বাধীন কংগ্ৰেছৰ চৰকাৰ, আলফাৰ ধাৰাবাহিক হত্যাযজ্ঞ, এটা ছাত্ৰ সংগঠনৰ ঠাইত ৩৪ টা ছাত্ৰ সংগঠন, আলফাৰ খোজত খোজ মিলাই অসমৰ প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰেই কমেও একোটাকৈ সন্ত্বাসবাদী গোটৰ আৰিৰ্ভাৰ, গোষ্ঠীদন্তত বিদীৰ্ঘ অসম, সুকীয়া বাজ্য-বাস্তৱ দাবীত বড়ো আন্দোলন, ২০১৬ত সৰ্বানন্দ সোণোৱাল নেতৃত্বাধীন বিজেপি চৰকাৰ, বড়ো সংগ্ৰামী গোটৰ স'তে তিনিখনকৈ চুক্তি স্বাক্ষৰ ইত্যাদি ঘটনা-দুর্ঘটনাৰ লেখ-জোখ নাই। তদুপৰি চিনেমা আৰু খেলত ভালেকেইগৰাকীয়ে অসমৰ নাম জিলিকাই তোলে।

এই কালছোৱাতেই লোকপ্ৰিয় গোপীনাথ বৰদলৈ আৰু সুধাকৰ্ণ ড° হাজৰিকাক ‘ভাৰত বত’ প্ৰদান কৰাৰ উপৰি ড° হাজৰিকাক দাদা চাহেৰ ফাঙ্কে বাঁচা প্ৰদান কৰাৰ লগতে তেওঁ সংগীত নাটক আকাদেমিকো অধ্যক্ষ হয়। প্ৰথম অসমীয়া মাননীয় ফখৰুদিন আলি আহমেদ ভাৰতৰ বাস্তুপতি, দেৱকান্ত বৰুৱা সৰ্বভাৰতীয় কংগ্ৰেছ দলৰ সভাপতি,

বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতী সৰ্বভাৰতীয় শ্রমিক কংগ্ৰেছৰ সভাপতি, হেমেন্দ্ৰ প্ৰসাদ বৰুৱা ভাৰতীয় চাহ সংস্থাৰ অধ্যক্ষ নিৰ্বাচিত হোৱাৰ উপৰি বঞ্জন গঁণে উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ পদত অধিষ্ঠিত হয়। দেশবাসীক শোকস্তুৰ কৰি তোলা ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ বিয়োগো এই কালছোৱাৰেই আন্যতম ঘটনা।

এই বছৰৰ গণৰাজ্য দিৱসৰ সম্মানীয় সাংবাদিক বাঁটা লাভ কৰা 'অগ্রদুত'ৰ এসময়ৰ সহকাৰী সম্পাদক অগ্রজ প্ৰতীম যদু কাকতিয়ে বাঁটা গ্ৰহণ কৰি কৈছে - 'আজিৰ সাংবাদিকে চেৰ সুযোগ-সুবিধা লাভ কৰিছে; কিন্তু আমাৰ সময়ত যথেষ্ট বাধা-বিধিনি অতিক্ৰম কৰি অশেষ কষ্টেৰে সংবাদ পৰিৱেশন কৰিব লগা হৈছিল যদিও তেতিয়া আমি আজিৰ তুলনাত বেছি আনন্দ লাভ কৰিছিলো।' কাকতিদাৰ এই কথায়াৰি অতি তাৎপৰ্যপূৰ্ণ, কিয়োৱে কেইদশকমানৰ আগমনিকে বাতৰি কাকতত প্ৰকাশিত প্ৰতিটো শব্দকেই সঁচা বুলি পতুৱৈয়ে লৈছিল। একোটা লেখাৰ বিষয়বস্তুক লৈ মাহজোৱা বিতৰ্ক চলিছিল; কিন্তু আজি পট পৰিৱৰ্তন হৈছে। পুঁজিপতি, মধ্যভৌগী, ইংৰেজিলাৰ আৰু ৰাজনীতিকৰ প্ৰত্বাৰাধীন সংবাদপত্ৰত প্ৰকাশিত বাতৰিৰ ওপৰত চকু ফুৰাই পতুৱৈৰ সন্দেহ ওপঞ্জে। প্ৰকাশিত বাতৰি কাৰ স্বার্থত পৰিৱেশন কৰা হৈছে, সেই লৈয়ো প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰে। গতিকে কাকতিদাৰ ভাষাবে ক'বলাগিব যে সংবাদপত্ৰই বহুবঙ্গী ৰূপ পালেও পূৰ্বৰ মৰ্যাদা হেৰুৱাইছে।

তৎসন্দেও এই কথা স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে অসমৰ সাহিত্য-সংস্কৃতি-ৰাজনীতি জগতৰ প্ৰাতঃস্মাৰণীয়সকল সাহিত্যৰথী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, পদ্মনাথ গোহাত্ৰিবৰুৱা, চন্দ্ৰকুমাৰ আগৱৰালা, অস্বিকাণ্ডী ৰায়টোধূৰী, শিৱপ্ৰসাদ বৰুৱা, দীননাথ শৰ্মা, দেবেশ্বৰ শৰ্মা, দেৱকান্ত বৰুৱা, মহেন্দ্ৰ মোহন চৌধুৰী, দেবেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা, জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৱৰালা, বাধা গোবিন্দ বৰুৱা, লক্ষ্মীনাথ ফুৰুন, সতীশ চন্দ্ৰ কাকতি, ভূপেন হাজৰিকা, পদ্ম বৰকটকী, বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য, হৰেন্দ্ৰ নাথ বৰুৱা, পূৰ্ণনাৰায়ণ সিংহ, পূৰ্ণ শৰ্মা, কীৰ্তিনাথ হাজৰিকা, চন্দ্ৰ প্ৰসাদ শইকীয়া, ৰাধিকামোহন ভাগৱতীৰ উপৰি আন ভালেমান লোক সংবাদপত্ৰ স'তে জড়িত হৈ আহিছে; কিন্তু বিজনা-প্ৰযুক্তিৰ দ্রুত বিকাশ আৰু পুঁজিবাদৰ সৰ্বগ্ৰামী আগ্ৰাসনে সংবাদ মাধ্যমৰ জগতখনাই দ্রুতগতিত কৰাপন্তৰ ঘটাইছে।

এই ছেগতে সম্পূৰ্ণ ব্যক্তিগত এয়াৰ— মই কেতিয়াও কাকত-আলোচনী প্ৰকাশ কৰাৰ কথা সপোনতো ভৰা নাছিলো। এই কাম অতি দুৰহ বুলি জানিছিলো বাবে ইয়াৰ ওচৰ চপাৰ আগ্রহ নাছিল; কিন্তু পাকচৰ্কত কাকত প্ৰকাশ কৰিবলৈ বাধা হৈছিলো যদিও সৰ্বাধিক তিনি মাহবা ছমাহৰ বাবেহে প্ৰকাশ আটুট বাখিম বুলি থিবাং কৰিছিলো। আমাৰ পৰিয়ালত ব্যৱসায় কৰাৰ পৰম্পৰা নাছিল। ছাত্ৰাবস্থাতে ঘৰুৱা পৰিৱেশৰ হেতুকে সশন্ত সংগ্ৰামৰ জৰিয়তে সমাজৰ আমূল পৰিৱৰ্তন ঘটোৱাৰ আশাৰে তেনে ৰাজনৈতিক সংগঠনৰ স'তে জড়িত হৈ পৰিছিলো। পাৰিলৈ কিতাপ হাতত ল'লেই সেয়া ব্ৰিত্তিৰ গোলামী শিক্ষা বুলি কৈছিল আৰু অচিৰে শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তন ঘটাৰ বুলিও কৈছিল। তেতিয়াই দুৰ্বাৰকৈ কাৰাবাস খাটি নগুৰ-নাকটি হ'ব লগাত পৰিছিলো। দৃঢ়মনা পিতৃৰ ধৰ্মকত

যেনিবা সেই পথ এৰি পুনৰ বিদ্যালয়লৈ ঘূৰি আহিছিলো; কিন্তু শিক্ষাৰ সামৰণি মাৰিলো যদিও শৈশবৰ পৰা গঢ়ি উঠা মানসিকতাৰ হেতুকে চৰকাৰী চাকৰিৰ প্ৰতি যদিবে আকৰ্ষণ নাছিল, তেনেদেৰেই বৰ্তমানৰ কদৰ্য ৰাজনীতিত প্ৰৱেশ কৰি আদৰ্শচৰ্যত হ'বলৈও বিচৰা নাছিলো। সেয়েহে শেষ আশা হিচাপে শিক্ষকতা কৰাৰ লগতে সৃষ্টিশীল লেখা-মেলা কৰিম বুলি থিবাং কৰিছিলো আৰু গল্প-উপন্যাস লিখিবলৈ লৈছিলো; কিন্তু তেনেকুৱা মসং শান্তিৰ পথ মোৰ বাবে খোলা নাছিল। ভাগ্যক বিশ্বাস কৰা হ'লে কপালত লিখা নাছিল বুলিয়েই ক'লোহেঁতেন।

কাকত-আলোচনীৰ জনপ্ৰিয়তা, জন্ম-মৃত্যু আদিৰ একো নিশ্চয়তা নাই। আৰ কে কাৰাঙ্গিয়া সম্পাদিত সাপ্তাহিক 'লিজ'ৰ প্ৰচাৰ সংখ্যা নানাবৰ্তী কাগুৰ সময়ত চাৰে তিনি লাখলৈ বৃদ্ধি পাইছিল আৰু ৫০ পাইচাৰ কাকতখন আটোটকাকে লেকত বিজী হৈছিল; কিন্তু পাছলৈ সেই 'লিজ'ৰ প্ৰচাৰ সংখ্যা পাঁচ হেজাৰলৈ নামিছিল। মহাত্মা গান্ধী সম্পাদিত 'হ'বিজন'ৰ প্ৰচাৰ সংখ্যা মাত্ৰ পাঁচশ কপি হ'লৈও সেই কাকতৰ প্ৰভাৱ আজিও আটুট আছে। তাৎপৰ্যপূৰ্ণ যে ৰাজ্য পুনৰ্গঠনৰ সময়ত গোৱালপাৰা জিলাক লৈ হোৱা বিতৰ্কৰ ক্ষণত প্ৰথ্যাত সাংবাদিক হৰেন্দ্ৰনাথ বেজবৰুৱা সম্পাদনাত প্ৰকাশিত 'নতুন অসমীয়া'ৰ জনপ্ৰিয়তা শীৰ্ষত উঠিছিল যদিও নিতো পাঁচ হেজাৰ কিপিহে ছপা কৰা হৈছিল। তেতিয়া সেয়াই জনপ্ৰিয়তাৰ অভিলেখ আছিল। সন্দ্ৰান্ত বেজবৰুৱা পৰিয়ালৰ সুপ্ৰতিষ্ঠিত প্ৰকাশনৰ 'নতুন অসমীয়া' আৰু 'ৰামধেনু'ৰ প্ৰকাশ বন্ধ হোৱাটো অসমীয়া সমাজৰ বাবেই ক্ষতিকাৰক। ভাৰতবৰ্ষৰ অন্যতম সৰ্বাধিক প্ৰচাৰিত প্ৰথ্যাত সাংবাদিক তুষাৰকান্তি ঘোষ সম্পাদিত 'যুগান্ত' আৰু 'অম্যুত বাজাৰ পত্ৰিকা'ৰ মৃত্যু নিতান্তই বেদনাদায়ক। জৱাহৰলাল নেহৰুৰে প্ৰথ্যাত সাংবাদিক চলপতি বাৰৰ ওপৰত সম্পাদনাব দায়িত্ব অৰ্পণ কৰাৰ পাছতো 'নেছনেল হেবল্ড' প্ৰকাশৰ কেইবছৰমানৰ পাছতেই বন্ধ হ'ল। বিখ্যাত 'লাইফ'ৰ প্ৰচাৰ সংখ্যা ১৯৭০ত ৮৫ লক্ষ কপি হোৱা সন্দেও বছৰি এক কোটি ডলাৰ লোকচান হোৱা হেতুকে ১৯৭২ত ৮৮ কৰিবলৈ বাধ্য হয়।

স্বামৰণ্য শিৱপ্ৰসাদ বৰুৱাই ১৯৩৫ তেই যোৰহাটৰ ঠেঙালৰ পৰা প্ৰকাশ কৰা 'দৈনিক বাতৰি'ৰ স'তে বয়টাৰ, ইপি পি আদি সংযোগ কৰা সন্দেও দুবছৰমানহে চলিছিল। সেই বাবেই বোধহয় ড° বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য সম্পাদিত 'নৰযুগ'ৰ স্বত্বাধিকাৰী দিজেন্দ্ৰ নায়াৰণ দেৱে কৈছিল যে বাহুৰ দশা আৰম্ভ হ'লে অসমীয়া মানুহে কাকত-আলোচনী উলিয়ায় আৰু সেই গ্ৰহ দশাৰ অন্ত পৰিলে কাকত বন্ধ হয়।

ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰিছোৱেই যে পাকচৰ্কত পৰি কাকত উলিয়াব লগা হ'লৈও তিনিমাহ বা ছমাহৰ বাবেহে প্ৰকাশ কৰাৰ কথা ভাৰিছিলো; কিন্তু এয়া যে বাধৰ পিঠিত উঠি নামিব নোৱাৰা বিপজ্জনক যাত্রাহে, সেই কথা প্ৰকাশৰ পিছতহে জানিছিলো।

'অগ্রদুত'ৰ ৭১ ব পহিলা ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা এতিয়ালৈকে বিভিন্ন লেখাৰে অৱদান অগবঢ়োৱাৰ উপৰি নানা প্ৰকাৰে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াইছে, সেইসকললৈ এই স্মৰণীয় পৰিত্ব ক্ষণত কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই যাচিলো। □□

ক'ভিড-১৯ আৰু সংবাদ মাধ্যম

সমুদ্রগুপ্ত কাশ্যপ

সংবাদ মাধ্যমৰ তিনিটা প্ৰধান দায়িত্ব বা কৰ্তব্য হৈছে জনসাধাৰণক তথ্য যোগান (ইনফৰমেচন), শিক্ষাদান(এডুকেচন) আৰু বিনোদন(এণ্টাৰটেইনমেণ্ট) যোগেৱা। সংবাদ মাধ্যমৰ জৰিয়তে সাংবাদিকসকলে জনসাধাৰণক দেশ-বিদেশৰ বিভিন্ন ঘটনা-পৰিদৰ্শনা, নীতি-ৰাজনীতি, চৰকাৰী কাৰ্যসূচী আৰু সিদ্ধান্তসমূহ, বে-চৰকাৰী খণ্ডসমূহৰ কাৰ্যকলাপ, যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, অৰ্থনীতি, ৰাজনীতি, স্বাস্থ্য, শিক্ষা, কৃষি, বিজ্ঞান, বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰ সংকট, ব্যক্তিবিশেষৰ খা-খবৰ, দুর্ঘটনা, ক্ৰীড়া আদিৰ বা-বাতৰিৰ যোগান ধৰিব লাগে। ইয়াৰ জৰিয়তে জনসাধাৰণৰ সচেতনতা বৃদ্ধি হয়।

ঠিক তেনেকৈ সংবাদ মাধ্যৰ দ্বিতীয়টো প্ৰধান কৰ্তব্য বা দায়িত্ব হৈছে জনসাধাৰণক সমাজৰ উপযুক্ত সদস্য হ'ব পৰাকৈ সঠিক তথ্য যোগানৰ দ্বাৰা শিক্ষিত আৰু সবল কৰি তোলা। এই শিক্ষা আৰু সচেতনতাই জনসাধাৰণক দিক্দৰ্শন কৰোৱায় আৰু ৰাজহৰাৰ তথা সামাজিক জীৱনত সক্ৰিয়তাৰে অংশগ্ৰহণ কৰাৰ আৰু সঠিক সিদ্ধান্ত লোৱাৰ উপযোগী হোৱাত অবিহণ যোগায়।

আনহাতে দৈনন্দিন গতানুগতিকতা অথবা একদেয়ামিৰ পৰা বেহাই পাবৰ নিমিত্তে মানুহক বিনোদনৰ প্ৰয়োজন হয়। গীত-মাত, গল্প-কবিতা, চিনেমা-নাটক, খেল—এনেবোৰ বিষয়ৰ সুস্থ উপাদান যোগান ধৰি সংবাদ মাধ্যমে মানুহৰ জীৱনটোক আনন্দময় কৰি তোলাৰ ওপৰিও জীৱনক ইতিবাচক গতি প্ৰদান কৰে। তদুপৰি বিনোদনে মানুহৰ ব্যক্তিত্ব গঢ় দিয়াত বা ব্যক্তিত্বৰ বিকাশ ঘটোৱাৰ ক্ষেত্ৰতো সহায় কৰে।

এই তিনিটা প্ৰধান কাৰ্যৰ উপৰি সংবাদ মাধ্যমৰ আন চাৰিটা প্ৰাথমিক কাৰ্য আৰু দায়িত্ব আছে। সেইকেইটা হৈছে— প্ৰত্যয় জনোৱা, যুক্তি-তৰ্ক আৰু আলোচনাৰ ব্যৱস্থা কৰা, সাংস্কৃতিক বিকাশ ঘটোৱা আৰু সংহতি স্থাপন কৰা।

২০২০ চনৰ বাণ্টীয় প্ৰেছ দিৱস উদযাপনৰ নিৰ্দিষ্ট বিষয়টোলৈ যোৱাৰ আগতে দুটামান কথা দোহাৰিৰ বিচাৰিছো। প্ৰথম কথাটো হৈছে— সংবাদ মাধ্যম অথবা সাংবাদিকতাৰ গণতন্ত্ৰৰ সৈতে এটা পোনপটীয়া আৰু এৰাৰ নোৱাৰা সম্পৰ্ক আছে। কাৰণ, সাংবাদিকতাৰ অন্যতম উহু বা উৎসটো হৈছে ভাৱ প্ৰকাশৰ স্বাধীনতাৰ অধিকাৰ (the right to freedom of expression), যিটো অধিকাৰ গণতন্ত্ৰো অন্যতম আধাৰ। সেইটো দিশৰ পৰা চাৰলৈ গ'লে সাংবাদিকতা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ অন্যতম লক্ষ্য হৈছে (বা হ'ব লাগে) গণতন্ত্ৰৰ শক্তিশালী কৰাত সহায় কৰা।

দ্বিতীয় কথাটো হ'ল— ৰাজহৰা স্বার্থক অগাধিকাৰ দিয়া। ৰাজহৰা স্বার্থ মানে ৰাইজৰ স্বার্থ, সমাজখনৰ স্বার্থ। ই চৰকাৰৰ স্বার্থতকৈ ডাঙৰ আৰু বেছি গুৰুত্বপূৰ্ণ। কাৰণ, চৰকাৰ আহিব, চৰকাৰ যাব। ৰাইজ আৰু সমাজ সদায় থাকিব।

তৃতীয় কথাটো হৈছে— ৰাজহৰা স্বার্থৰ হকে, অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে জনমত

গঢ়া অথবা জনমত গঢ়ির পৰাকৈ সঠিক তথ্য যোগান ধৰি
জনসাধাৰণক শিক্ষিত, সচেতন আৰু সবল কৰি তোলা।

চতুৰ্থ কথাটো হৈছে— অন্যায়ৰ বলি হোৱাজনৰ আৰু
দুৰ্বলজনৰ বিষয়বোৰ গুৰুত্বসহকাৰে দাঙি ধৰা।

আমাৰ দেশত প্ৰত্যেক বছৰে ১৬ নৱেম্বৰৰ দিনটোক
'ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেছ দিৱস' হিচাপে পালন কৰা হয়। এই দিৱসটো ১৯৬৬
চনত স্থাপিত প্ৰেছ কাউণ্সিল অৱ ইণ্ডিয়াৰ প্ৰতিষ্ঠা দিৱসৰ সৈতে
সংগতি ৰাখি পালন কৰা হয় আৰু প্ৰতিবছৰে প্ৰেছ কাউণ্সিলে এই
দিৱসৰ বাবে একোটা বিষয় নিৰ্দিষ্ট কৰি দিয়ে। সেই মৰ্মে এই বছৰ
এই দিৱস পালনৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'কভিড-১৯ অতিমাৰীৰ সময়ত
সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ ওপৰত এই অতিমাৰী
প্ৰভাৱ'।

বিষয়বস্তুলৈ যোৱাৰ পূৰ্বে সংবাদ পত্ৰৰ দায়িত্ব সম্পর্কে
প্ৰেছ কাউণ্সিল অৱ ইণ্ডিয়াই ২০১২ চনৰ ১৬ নৱেম্বৰত দিয়া এটা
নিৰ্দেশনা স্মাৰণ কৰিবৰ লোভ সামৰিব নোৱৰিলো। উক্ত
নিৰ্দেশনাটোৱ অসমীয়া ভাণ্ডন এনেকুৱা : 'সংবাদপত্ৰ কেৱল
গণতন্ত্ৰৰ প্ৰহৰী হ'লেই নহ'ব। চাঞ্চল্য, প্ৰেমাৰ, ৰাজনৈতিক নেতৃতৰ
পৰা অহা প্লোভন আৰু তিলটোকে তালটোক কৰাৰ প্ৰণতাৰ পৰা
নিলগে থাকি সাংবাদিকতাৰ প্ৰকৃত মান-মৰ্যাদা আটুট বাখিব পৰাটোহে
আচল কথা। অযুক্তিকৰ আৰু আওপুৰণি ধ্যান-ধাৰণা তথা
অন্ধবিশ্বাস আৰু অশুভ পৰম্পৰাই ছানি ধৰা সমাজখনত সংবাদ
মাধ্যমে বিজ্ঞানসন্মত ৰচি আৰু ধ্যান-ধাৰণাৰ প্ৰসাৱ ঘটাব লাগিব।
এই স্বাধীনতা কেৱল চৰকাৰক সমালোচনা কৰাতে সীমাবদ্ধ হ'ব
নোৱাৰে। ই হৈছে দায়িত্বশীল সাংবাদিকতা।'

সংবাদ মাধ্যম হৈছে গণসংযোগৰ এটা অন্যতম অংশ।
গণসংযোগ আকৌ সমাজৰ পৰাই উন্নৰ হৈছে আৰু সমাজৰ ই
অবিচ্ছেদ্য তথা অপৰিহাৰ্য অংগ। ভিন-ভিন গণ মাধ্যমে সমাজখনত
অহৰহ সংযোগ ঘটাই থাকে। ভাল, সুস্থ গণমাধ্যমে সমাজত ভাল
সংযোগ ঘটায়; অসুস্থবিলাকে অসুস্থতা বিয়পায়।

সংবাদ মাধ্যমে সমাজ আৰু চৰকাৰৰ মাজত সংযোগী
দলং হিচাপে কাম কৰে। সংবাদ মাধ্যম কিন্তু চৰকাৰৰ অংগ বা
অংশ নহয়। সংবাদ মাধ্যম সেয়েহে চৰকাৰৰ বহতীয়াও হোৱা
অনুচ্ছিত। সংবাদ মাধ্যম বিৰোধী পক্ষৰো অংগ বা অংশ নহয়। কিন্তু
বহু সময়ত বিৰোধী পক্ষ দুৰ্বল বা নিষ্ক্ৰিয় হ'লে সংবাদ মাধ্যম তেনে
ভূমিকা পালন কৰিবলগীয়া হয়।

দেশ, জাতি আৰু সমাজৰ সংকট কালত সংবাদ মাধ্যমৰ
ভূমিকা, কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব বৃদ্ধি পায়। সংকটৰ সময়ত, অনিশ্চয়তাৰ
সময়ত, দুৰ্দিনত সমাজে সংবাদ মাধ্যমৰ ফালে আগ্ৰহেৰে বাট চায়।
তেনে সময়ত সমাজক, জনসাধাৰণক সংকট বিষয়ক সঠিক
বিশ্বাসযোগ্য আৰু আশাৰ্যঞ্জক বা-বাতৰি দিয়াটো সংবাদ মাধ্যমৰ

দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য।

কৰ্বনা ভাইৰাছ বা ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীয়ে সৃষ্টি কৰা
অভূতপূৰ্ব পৰিস্থিতি আৰম্ভ হোৱাৰে পৰা সমগ্ৰ বিশ্বেৰ সংবাদ মাধ্যমৰ
ওপৰতো ইয়াৰ প্ৰভাৱ ব্যাপকভাৱে পৰিল। অভিজ্ঞতাই প্ৰমাণ
কৰিলে যে এনে এটা বিশ্বজোৱা বিভীষিকাময় পৰিস্থিতিৰ বাবে
পৃথিবীৰ কোনো দেশেই প্ৰস্তুত নাছিল। ঠিক একেধৰণে, এনেকুৱা
এটা সংকটপূৰ্ণ পৰিস্থিতিৰ বাবে সংবাদ মাধ্যমো স্বাভাৱিকতেই
প্ৰস্তুত নাছিল। সংবাদ মাধ্যমে সময়ে সময়ে যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, প্ৰাকৃতিক
দুৰ্যোগ, অৰ্থনৈতিক মন্দাবস্থা আদি সংকটৰ সমুখীন হৈছে; কিন্তু
এনেকুৱা এটা পৰিস্থিতিত বিভিন্ন বা সকলো দেশৰ চৰকাৰৰসমূহ
যেনেকৈ বিবুধিত পৰিচিল, ঠিক তেনেকৈ বিশ্বেৰ সংবাদ মাধ্যমৰো
এক প্ৰকাৰ উৱাদিহ নোপোৱা অৱস্থা হৈছিল।

২০১৯ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত চীন দেশত আৰম্ভ হোৱা
এই ভাইৰাছৰ সংক্ৰমণ দ্রুতগতিত বিশ্বৰ বিভিন্ন প্লান্টলৈ বিয়পি
পৰিবলৈ ধৰোঁতে, ২০২০ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ
সঞ্চালক প্ৰধান টেক্সেছ আধানম যে৬ৱেয়েছুছে সংবাদ মাধ্যমত ব্যাপক
হাৰত উৰা বাতৰি, ভুৱা তথ্য, অপ্রমাণিত তথ্য আদিৰ প্ৰয়োৱৰ
দেখি উদেগ প্ৰকাশ কৰি কৈছিল : আমি কেৱল এতিয়া এটা
মহামাৰীৰে সমুখীন হোৱা নাই, আমি লগতে এটা ইনফ'ডেমিকৰো
সমুখীন হৈছোঁ। (Infodemic : an excessive amount of
information about a problem that is typically unreliable,
spreads rapidly, and makes a solution more difficult to achieve.
অৰ্থাৎ এনে এটা পৰিস্থিতি য'ত একোটা
সমস্যাৰ বিষয়ে সাধাৰণভাৱে নিৰ্ভৰ কৰিব নোৱাৰা অত্যধিক তথ্য
দ্রুতগতিত প্ৰচাৰ হয় আৰু ই সমস্যাটো সমাধান কৰাটো বেছি
জটিল কৰি তোলে।)

এইটো আমি সকলোৱে স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে এনেকুৱা
এটা অভূতপূৰ্ব পৰিস্থিতিত চৰকাৰৰসমূহ, বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থা(ল),
ৰাষ্ট্ৰসংঘ তথা বিজ্ঞানীসকলৰ হাতত ভাইৰাছটোৱ গতি-গোত্ৰৰ
বিষয়ে গৱেষণাপুষ্ট, প্ৰমাণিত তথ্য নথকাত কিছুমান উৎসৰ পৰা
যথে-মথে বিভিন্ন কথাৰ সূত্ৰপাত হ'বলৈ ধৰিলে। এইটোও সত্য
যে একাংশ সংবাদ মাধ্যমে এনেকুৱা অপ্রমাণিত কথাৰোৱেও
জনসাধাৰণৰ আগত পৰিবেশন কৰিবলৈ ধৰিলে, যাৰ ফলস্বৰূপে
বিভাস্তি, ভয়-সংশয় আৰু বেমেজালিহে সৃষ্টি হ'ল। তদুপৰি বিভিন্ন
ছচিয়েল মিডিয়াত সংবাদ মাধ্যমতকৈ এই অপ্রমাণিত কথাৰোৰ
ব্যাপক হাৰত প্ৰচাৰিত হোৱাত কৰ্বনা ভাইৰাছৰ সংক্ৰমণ নিয়ন্ত্ৰণ
হোৱাতকৈ পৰিস্থিতি বেছি জটিলহে হ'ল। এই ঘটনা কেৱল অসম
বা ভাৰততে হোৱা নাছিল, সমগ্ৰ বিশ্বতে হ'ল।

এনেকুৱা সংকটৰ সময়ত যে ইনফ্ৰামেচন বা তথ্যৰ
ব্যাপক উজান উঠে সেইটো সকলোৱে জানে। সেয়ে ২০২০ চনৰ

ফেরবৰী মাহত বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাই ক'ভিড- ১৯ ক 'আন্তর্বাণ্ডীয় উদ্দেগসম্পন্ন জনস্বাস্থ্যজনিত জৰুৰী অৱস্থা' বুলি ঘোষণা কৰি 'হ ইনফৰমেচন নেটৰক ফৰ এপিডেমিক' নামৰ এখন বিশেষ ইনফৰমেচন প্লেটফৰ্ম গঠন কৰি দিয়ো। এই সম্পর্কে প্লেটফৰ্মৰ মুৰব্বী ছিলভি ব্ৰায়াণ্ডৰ মন্তব্য তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। তেওঁ কোৱা মতে 'এই ব্যাপক সংক্ৰমণৰ সমানে যে ইনফৰমেচন বা তথ্যৰো এটা ছুনামি হ'ব, সেইটো আমি আশংকা কৰিছিলোৱেই; কিন্তু এই ইনফৰমেচনৰ জোৱাৰ মাজতে বহুত ভুল আৰু আন্ত সংবাদ, উৰা বাতৰিও সোমাই আছিল। অৱশ্যে মধ্য যুগতো এনেকুৱা পৰিষটনাৰ উদাহৰণ আছে।'

সমস্যাটো হ'ল, ছচিয়েল মিডিয়াই এই পৰিষটনাক পৰিবৰ্দ্ধিত কৰিলৈ আৰু এনেৰোৰ আন্ত সংবাদ, এনেৰোৰ উৰাবাৰতিৰ মূল ভাইৰাছটোতকৈও দ্রুতগতিত বিয়পি পৰিবলৈ ধৰিলৈ। কৰ'না ভাইৰাছৰ লগতে অহা এই ভাস্ত সংবাদ আৰু উৰা বাতৰিব ভাইৰাছে সংবাদ মাধ্যমক সংক্ৰমণ কৰিলৈ আৰু বাতৰিব ক্ষুধাত থকা সংবাদ তথা সাংবাদিকসকলৰ একাংশক ই প্ৰভাৱিত কৰাত তেনে অপমাণিত বাতৰি, ভাস্ত বাতৰিব আৰু উৰা বাতৰিবোৰে ছপা মাধ্যম আৰু ইলেকট্ৰনিক সংবাদ মাধ্যমতো স্থান পাবলৈ ধৰিলৈ।

এই পৰিস্থিতি আৰু সমস্যা সন্দৰ্ভত ছিলভি ব্ৰায়াণ্ডৰ মন্তব্যঃ এইটো এটা নতুন প্ৰত্যাহুন আৰু ইয়াক মোকাবিলা কৰিবলৈ হ'লে ইয়াৰ গতিতকৈ আমি আগত যাৰ পাৰিব লাগিব। অৰ্থাৎ তথ্যৰ ক্ষুধাত থকা সাংবাদিকসকলে আৰু লগতে সাধাৰণ ৰাইজে যাতে সঠিক তথ্যহে পায়, আৰু ভাস্ত সংবাদ তথা উৰা বাতৰিব সংক্ৰমণ যাতে প্ৰতিহত হয়, সেইটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ হৈ উঠিল।

এই কাৰ্য সম্পাদন কৰিবৰ কাৰণে বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাই বিশ্বজুৰি এটা বৃহৎ বিশেষজ্ঞৰ দল নিয়োগ কৰিলৈ। এই দলটোৱে বিজ্ঞানী-গৱেষকসকল, ইউনিচেফ আৰু চৰকাৰসমূহৰ সৈতে মিল এহাতে সঠিক, প্ৰমাণিত বিজ্ঞানসন্তুত তথ্য সৰবৰাহ কৰিবলৈ ধৰিলৈ, আৰু আনহাতে ভাস্ত তথা উৰাবাৰতিৰ সংক্ৰমণ প্ৰতিহত কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ ধৰিলৈ। আমাৰ দেশতো চৰকাৰে কেন্দ্ৰীয় তথা ৰাজ্যিক পৰ্যায়ত এফালে সঠিক, প্ৰমাণিত তথ্য সৰবৰাহ আৰু আনফালে ভাস্ত তথা উৰাবাৰতিৰ প্ৰতিৰোধ কৰিবৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰে। ফে'ক নিউজ বা ভুৱা বাতৰি ধৰা পেলোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰি তেনে বাতৰি বিয়পোৱা মানুহৰ ওপৰত কঠোৰ আইনী ব্যৱস্থাও গ্ৰহণ কৰা হয়।

অতিমাৰীৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ভাৰত চৰকাৰে ১৮৯৭ চনৰ এপিডেপিক ডিজিচেছ এষ্ট আৰু ২০০৫ চনৰ ডিজেষ্টাৰ মেনেজমেন্ট এষ্ট- এই দুখন আইনৰ বিশেষ প্ৰয়োগ কৰি অতিমাৰী নিয়ন্ত্ৰণৰ লগতে ইনফ'ডেমিক নিয়ন্ত্ৰণৰ প্ৰচেষ্টা চলোৱা আমি দেখা পাৰোঁ। এই ক্ষেত্ৰত দ্বিতীয় আইনৰ ৫২আৰু ৫৪ নম্বৰ দফাটো

বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। ২০০৫ চনৰ ডিজেষ্টাৰ মেনেজমেন্ট এষ্টৰ ৫২ নম্বৰ দফাটো বিষয়ক আৰু দুৰ্যোগৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত সাহায্য, সহযোগ, মেৰামতি, পুনৰ নিৰ্মাণ আৰু অন্যান্য সা-সুবিধা তথা ব্যৱস্থা সম্পর্কে অসত্য বা ভিত্তিহীন বাতৰি প্ৰচাৰ কৰাজনক জৰিমনাৰ লগতে দুৰছৰ পৰ্যন্ত কাৰাদণ্ড বিহাৰ বিধান দিছে।

আনহাতে উক্ত আইনৰ ৫৪ দফাটো কোনোৰা মানুহে দুৰ্যোগৰ বিষয়ে ভুৱা সতৰ্কবাণী, বা দুৰ্যোগৰ ব্যাপকতা সম্পর্কে অসত্য কথা প্ৰচাৰ কৰিলে আৰু তেনে কাৰ্যই জনসাধাৰণৰ মাজত, আতঙ্ক, সন্ত্বাস বা ভয়ভাৱ সৃষ্টি কৰিলে তেনে মানুহৰ জৰিমনাসহ এবছৰ পৰ্যন্ত কাৰাদণ্ডৰ বিধান দিছে।

পৃথিৰীৰ অন্যান্য বহু দেশতো এনে ধৰণৰ আইনৰ প্ৰয়োগেৰে ভাস্ত আৰু ভুৱা বাতৰিব প্ৰচাৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ লগতে তেনে অপকৰ্মত জড়িত মানুহৰ বিকদ্দে বিহিত ব্যৱস্থা লোৱাৰ বহুত উদাহৰণ ওলাব। ভিয়েনাত অৱস্থিত ইণ্টাৰনেছনেল প্ৰেছ ইনষ্টিউটেটে ২০২০ চনৰ মে' মাহত ৰস্কৰ্প প্ৰেছ ফ্ৰীডম ডে'ৰ সৈতে সংগতি বাখি প্ৰকাশ কৰা টোকাৰ মতে বাজহৰা স্বাস্থ্যৰ এই সংকটকালত বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশত ভাস্ত বাতৰি তথা মিছ-ইনফৰমেছন আৰু ডিছ-ইনফৰমেছন প্ৰতিৰোধ কৰিবৰ বাবে সংবাদ মাধ্যমৰ ওপৰত নিয়ন্ত্ৰণ সাব্যস্ত কৰা হৈছে। উক্ত সংস্থাৰ মতে স্বেচ্ছাচাৰী চৰকাৰসমূহে এনে জৰুৰীকালীন আইন প্ৰয়োগেৰে স্বাধীনচিতীয়া সংবাদ মাধ্যমৰ শ্বাসৰোধ কৰাৰ চেষ্টা চলোৱা অভিযোগৰ বিপৰীতে গণতান্ত্ৰিক দেশসমূহত এই অতিমাৰী সম্পর্কে বাজহৰা চৰ্চা-আলোচনা নিয়ন্ত্ৰিত কৰি অতিমাৰী বিষয়ক তথ্য আহৰণ ব্যৱস্থাটো সীমাবদ্ধ কৰাৰ অভিযোগ আছে। এই সংস্থাটোৰ তথ্য অনুযায়ী এপিল মাহৰ শেষটৈলেকে কৰ'না ভাইৰাছ বিষয়ক 'আপন্তিকৰ' বা-বাতৰি পৰিবেশন কৰাৰ অভিযোগত সমগ্ৰ বিশ্বতে সংবাদমাধ্যমৰ স্বাধীনতা উলংঘনৰ ১৫২ টা অভিযোগ সংকলন কৰা হয়।

এইটো কথাও পিছে সত্য যে এই বিশেষ সংকটৰ ব্যৱস্থাৰ সময়ত বৃত্তিগত প্ৰশিক্ষণ, আনুষ্ঠানিক বৃত্তিগত ডিগ্ৰী অথবা সংকটপূৰ্ণ পৰিস্থিতিৰ অভিজ্ঞতা নথকা বহুতো সাংবাদিকে ভুৱা বাতৰি, ভাস্ত তথ্য আদি প্ৰচাৰ কৰা চক্ৰৰ কৰলত পৰি তেনে ধৰণৰ বাতৰি প্ৰচাৰ কৰি সমস্যাত পৰে। বহুতো অৱশ্যে তেনে কাম কৰি আইনৰ পৰা সাৰিও গৈছে। কিন্তু, এইটো কথাও ঠিক যে এনেকুৱা সংকট কালত জনসাধাৰণে সঠিক, সত্য, প্ৰমাণিত আৰু তথ্যসম্বলিত বা-বাতৰি পোৱাটো অতি জৰুৰী। ঠিক একেৰধৰণে, সংবাদ মাধ্যমৰো দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য হ'ল জনসাধাৰণক সঠিক, সত্য, প্ৰমাণিত আৰু তথ্যসম্বলিত বা-বাতৰি যোগান ধৰা। কিন্তু যিটো সময়ত চৰকাৰসমূহ আৰু সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষসমূহৰ হাততে এনে এটা ভয়াৰহ সংক্ৰমণ সম্পর্কে বিশেষ তথ্য নাথাকে, তেতিয়া সংবাদ মাধ্যমে কি কৰিব। নিশ্চয় বিভাস্তিকৰ, অসত্য, অপমাণিত বা-বাতৰি প্ৰচাৰ নকৰিব।

এইখনিতে এটা কথা স্বীকার করিব লাগিব যে কিছুমান দুষ্টচক্রই এই ক'ভিড-১৯ সংকটকালত ভাস্ত বাতৰি প্রচাৰৰ বাবে অহৰহ চেষ্টা চলাইছিল যদিও সৰহ সংখ্যক সংবাদ মাধ্যম আৰু সাংবাদিক তেনে দুষ্টচক্রৰ জালত নপৰিল। এনেকুৱা কোনো প্ৰমাণিত তথ্য নাই যদিও এই কথা ক'ব পাৰি যে অসমত কৰ'না ভাইৰাছ সংক্ৰমণ অতিমাৰী সম্পৰ্কত ভাস্ত বাতৰি বা উৰা বাতৰি প্রচাৰ হোৱা ঘটনা নিচেই নগণ্য। ইয়াৰ ঘাই কাৰণ হৈছে অসমৰ সংবাদ মাধ্যমসমূহৰ সম্পাদকসকলৰ সবল আৰু দায়িত্বশীল স্থিতি আৰু নেতৃত্ব। আনহাতে বাজ্য চৰকাৰৰ জনসংযোগ বিভাগে এই সংকটকালত ভাস্ত বাতৰি বা ফে'ক নিউজৰ ওপৰত কাঢ়া নজৰ বাখে। তদুপৰি কেন্দ্ৰীয় তথ্য-সম্প্ৰচাৰ মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনস্থ প্ৰেছ ইনফৰমেছন ব্যৰো আৰু ইউনিচেফৰ যুটীয়া প্ৰচেষ্টাত এলানি বেবিনাৰে জিলা তথা মফছলৰ সাংবাদিকসকলক এই সংকটকালত বাতৰি পৰিবেশন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট সহায় কৰে।

তাৰ মাজতো অৱশ্যে একাংশ ভুৱা বাতৰি আৰু ফে'ক নিউজে সাংবাদিক/সম্পাদকসকলৰ চোকা দৃষ্টি সহেও বাতৰিকাকত আৰু টেলিভিশন আদিৰ যোগেদি প্রচাৰ হৈ গৈছিল। বহুক্ষেত্ৰত দুষ্ট চক্ৰবিলাকে সংবাদ মাধ্যমৰ চিৰাচৰিত সময়ৰ বিপৰীতে চলি থকা দৌৰাদৌৰিৰ সুযোগ প্ৰহণ কৰাত সফল নোহোৱা নহয়। ইয়াৰো কাৰণ আছে; আগতেই উল্লেখ কৰিছো—এনেকুৱা এটা বিশ্বজোৱা সংকটৰ মুখ্যমুখি হ'বৰ বাবে কেৱল সংবাদ মাধ্যম কিয়, বিশ্বৰ আটাতকৈ শক্তিশালী আৰু সম্পদশালী দেশসমূহৰ চৰকাৰসমূহো সাজু নাছিল।

আনহাতে কৰ'না ভাইৰাছ বা ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীয়ে সৃষ্টি কৰা অভূতপূৰ্ব পৰিস্থিতি আৰস্ত হোৱাৰে পৰা সমগ্ৰ বিশ্বৰে সংবাদ মাধ্যমৰ ওপৰত এটা গধুৰ দায়িত্বৰ লগতে হেচাও আহি পৰে। অভিজ্ঞতাই প্ৰমাণ কৰিছে, এনে এটা বিশ্বজোৱা বিভীষিকাৰ বাবে পৃথিবীৰ কোনো দেশেই প্ৰস্তুত নাছিল। সংবাদ মাধ্যমে যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, প্ৰকৃতিক দুর্যোগ আদি সংকটৰ সৈতে অভ্যন্ত; কিন্তু এনেকুৱা এটা পৰিস্থিতিৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰবোৰ যেনেকৈ প্ৰস্তুত নাছিল, ঠিক তেনেকৈ সংবাদ মাধ্যমবোৱেও কোনো ধৰণৰ উৱাদিহ গোৱা নাছিল।

তাতকৈও ডাঙৰ কথা, গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানবোৰ আৰু বিজ্ঞানী-গৱেষকসকলেই যেতিয়া ক'ভিড-১৯ সম্পর্কে কোনো নিশ্চিত কথা ক'ব পৰা নাছিল, তেনে পৰিস্থিতিত আটাইতকৈ অসুবিধাৰ সম্মুখীন হ'বলগীয়া হ'ল সংবাদ মাধ্যম। এইটো কথা মনত ৰাখিব লাগিব যে এনেকুৱা সংকটৰ সময়ত বা এনেকুৱা সংকটৰ ক্ষেত্ৰত সংবাদ মাধ্যমৰ কেইবাটাও দায়িত্ব আহি পৰে। এহাতে এই ভাইৰাছৰ ব্যাপক সংক্ৰমণে সৃষ্টি কৰা বিশ্বজোৱা চাপ্টল্য তথা ভীতি; আনফালে সঠিক বাতৰি আৰু বিশ্বেষণ প্ৰকাশ বা সম্প্ৰচাৰ কৰাৰ প্ৰত্যাহান।

এই বিশেষ সংকটৰ সময়ত সংবাদ মাধ্যমে সম্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহানৰ কেইবাটাও ৰূপ দেখা গৈছিল। এক ৎ ভাইৰাছ আৰু ইয়াৰ সংক্ৰমণ তথা প্ৰতিৰোধ সম্পর্কে সঠিক, শুন্দি, নিৰ্ভৰযোগ্য বাতৰি আৰু তথ্য যোগান ধৰা। দুই ৎ সংক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ তথা নিয়ন্ত্ৰণৰ হকে চৰকাৰ আৰু কৃত্তপক্ষসমূহে লোৱা ব্যৱস্থা সম্পৰ্কে জনসাধাৰণক অৱগত কৰোৱা। তিনি ৎ পৰিস্থিতিৰ সুবিধা লৈ জনসাধাৰণক বিপথে পৰিচালিত কৰিব খোজা আৰু প্ৰবৰ্ধনৰ জাল পেলোৱা শক্তিবোৰৰ বিৰুদ্ধে নিজেও সজাগ হোৱা আৰু জনসাধাৰণকো সজাগ কৰি বৰখা। চাৰি ৎ ভুৱা বাতৰি, উৰা বাতৰি, ফে'ক নিউজ আদিৰ পৰা সতৰ্ক থকা আৰু জনসাধাৰণকো সতৰ্ক কৰি বৰখা। পাঁচ ৎ চৰকাৰ তথা সংশ্লিষ্ট কৃত্তপক্ষসমূহে সংক্ৰমণ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত কৰা কাৰ্যত হ'ব পৰা গাফিলতি/বেমেজালিৰ ওপৰত তীক্ষ্ণ নজৰ বৰখা। ছয় ৎ বাইজৰ মাজত যিকোনো কাৰণতে হ'ব ভীতিগত্ততা আৰু ত্ৰাসৰ বিৰুদ্ধে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰা ইত্যাদি।

এই উপৰিউক্ত পেছাগত প্ৰত্যাহানসমূহৰ লগতে, দেখা গ'ল সমগ্ৰ বিশ্বৰে সংবাদ মাধ্যমকে হঠাৎ এটা ভয়াৰহ অৰ্থনৈতিক সংকটে কোঙা কৰি পেলাবলৈ উদ্যত হ'ল। এফালে লকডাউনৰ ফলত আৰু সংক্ৰমণৰ ভয়ত জনসাধাৰণৰ বৃহৎ অংশই ছপা বাতৰিকাকত লোৱা বন্ধ কৰি দিলে। আৰু আনফালে উদ্যোগসমূহ, ব্যৱসায়-বাণিজ্যসমূহ বন্ধ হৈ পৰাত, স্বাস্থ্য আৰু পুলিচৰ বাহিৰে চৰকাৰসমূহৰ বাকীবোৰ বিকাশৰ কাৰ্যকলাপ স্তৰ হৈ পৰাত বাতৰিকাকত তথা টেলিভিশন উভয়ৰে বাজহৰ অন্যতম উৎস বিজ্ঞাপনৰ পৰিমাণ হঠাৎ হ্রাস পালে। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে, আমাৰ দেশকে ধৰি সমগ্ৰ বিশ্বতে বহুসংখ্যক আগশাৰীৰ সংবাদ প্ৰতিষ্ঠানেও তেওঁলোকৰ একাংশ কৰ্মচাৰীক/সংবাদকৰ্মীক চাকৰিব পৰা অব্যাহতি দিবলগীয়া ঘটনা ঘটিল। আনহাতে, বহুতো সৰু প্ৰতিষ্ঠান বন্ধ হ'ল আৰু সৰহ সংখ্যক প্ৰতিষ্ঠানে সাংবাদিক আৰু অন্যান্য কৰ্মচাৰীসকলৰ দা-দৰমহাৰ পৰিমাণ হ্রাস কৰিবলৈকে বাধ্য হ'ল।

ক'ভিড-১৯ অতিমাৰীয়ে সৃষ্টি কৰা অভূতপূৰ্ব পৰিস্থিতিৰ মাজতে দুষ্ট চক্ৰই ভাস্ত বাতৰি আৰু অপ্রমাণিত বিষয় প্রচাৰ কৰাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ২০২০ চনৰ ২৩ ছেপেটেম্বৰৰ দিনা বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থা, ৰাষ্ট্ৰসংঘ, ইউনিচেফ, ইউ-এন-ডি-পি, ইউনেস্কো, ইউ-এন-এইডছ, ইউ-এন প্ল'বেল পালছ, ইণ্টাৰনেচনেল টেলিকমিউনিকেছন ইউনিয়ন আৰু বেড়াক্ষে প্ৰকাশ কৰা এটা যুটীয়া বিবৃতি বিশেষভাৱে প্ৰণিধানযোগ্য। এই বিবৃতিৰ কেইটামান মূল কথা এনেকুৱা ৎ

— ক'ভিড-১৯ অতিমাৰী মানৱ ইতিহাসৰ প্ৰথম ঘটনা যিটো সময়ত মানুহক নিৰাপদে, তথ্যসমৃদ্ধভাৱে, কৰ্মক্ষম, উৎপাদনক্ষম আৰু সংযোগত ৰাখিবৰ নিমিত্তে ব্যাপক হাৰত প্ৰযুক্তি তথা ছচিয়েল মিডিয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। অথচ, একে সময়ৰে

আমি ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰযুক্তি তথা ছচিয়েল মিডিয়াতেই ইনফ’ডেমিক বা আন্তৰাতৰিৰ মহামাৰীটোক এনে ব্যাপকতা গোৱাত সহায় কৰিছে যে ই সঠিক তথ্য প্ৰাপ্তিৰ হকে থকা বিশ্বজোৱা আগ্রহ আৰু সঁহাৰিক ক্ষতিগ্রস্ত কৰাৰ লগতে ক’ভিড-১৯ অতিমাৰী নিয়ন্ত্ৰণৰ প্ৰচেষ্টাতো বেংগেজালিৰ সৃষ্টি কৰিছে।

— আন্তৰাতৰি, উৰা বাতৰি, অপৰাধিত কথা-বতৰা আদিৰে চলা মিছ-ইনফৰমেছন আৰু ডিছ-ইনফৰমেছন (ভুল-তথ্য দিয়া তথা প্ৰাপ্ত তথ্যখনিক তুচ্ছ কৰা) প্ৰচেষ্টাবোৰে ক’ভিড-১৯ অতিমাৰী নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰচেষ্টাত ক্ষতি কৰাৰ লগতে জনসাধাৰণৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক স্বাস্থ্যৰ ক্ষতিসাধন কৰে, লগতে ই মানুহক কলংকিত বা নিন্দিত কৰে; মানুহৰ মনটোক স্বাস্থ্যৰ নিৰাপত্তাৰ হকে প্ৰয়োজন হোৱা বাজৰুৱা আচৰণ মানি চলাৰ বিৰুদ্ধে প্ৰভাৱিত কৰে; আৰু সামগ্ৰিকভাৱে একোখন দেশৰ, একোখন সমাজৰ এই অতিমাৰী আৰু সংক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ কৰাৰ ক্ষমতা দুৰ্বল কৰি তোলে।

— ভুল তথ্য প্ৰচাৰে মানুহৰ জীৱন হানি কৰিব পাৰে। সঠিক তথ্য নাথাকিলে, ব্যৱস্থাটোৰ ওপৰত আস্থা হেৰুৱালে একোজন মানুহে ল'বলগীয়া সাৰধানতা নলয়, প্ৰয়োজনীয় স্বস্থ্য পৰীক্ষাও নকৰায়। ইয়াৰ ফলত ভাইৰাছটোৰ সংক্ৰমণ বৃদ্ধি পায়।

— আনহাতে ডিছ-ইনফৰমেছন (প্ৰাপ্ত বা জনা কথাখনিক তুচ্ছ কৰা কাৰ্য্য) মানুহ, সমাজ, দেশ আদিৰ মাজত বিদ্বেষ-ভাৱ আৰু শক্রতা বঢ়ায়, ইয়াৰ ফলত সংঘাত, সংঘৰ্ষ, ঘৃণা, হিংসাৰ সৃষ্টি হয় আৰু মানৱ অধিকাৰ উলংঘা হয়;;, অৱশেষত গণতান্ত্ৰিক প্ৰমূল্যসমূহ ক্ষতিগ্রস্ত হয়, মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষিত কৰাত ব্যাধাত জন্মে, অৰ্থনীতি ক্ষতিগ্রস্ত হয় আৰু সামগ্ৰিকভাৱে সামাজিক সংবন্ধতাৰ হানি হয়।

— উপৰিউক্ত কথাখনিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিত এই ৯টা সংস্থাই এইসমূহৰ সদস্য বাষ্টুসমূহক এনে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ অনুৰোধ জনায় যাৰ জৰিয়তে সংবাদ মাধ্যমে আৰু জনসাধাৰণে সঠিক, শুদ্ধ তথা সময়োপযোগী তথ্য লাভ কৰিব পাৰে— যি তথ্য সকলো সম্প্ৰদায়ে সমানে পায়, যি আন্তৰাতৰি আৰু উৰা বাতৰি প্ৰচাৰত বাধা জন্মাব পাৰে আৰু যি সকলোৰে ভাৱ প্ৰকাশৰ অধিকাৰক সম্মান আৰু সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিব পাৰে।

— উপৰিউক্ত কথাখনিৰ ভিত্তি এই ৯টা সংস্থাই অন্যান্য অংশীদাৰৰ লগতে সংবাদ মাধ্যমসমূহ আৰু ছচিয়েল

মিডিয়াক এই আন্তৰাতৰি প্ৰচাৰ কৰা ইনফ’ডেমিক প্ৰতিৰোধ কৰাত সক্ৰিয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰু বাষ্টুসংঘৰ ব্যৱস্থাটোক তথা ইয়াৰ সদস্যভুক্ত ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ ব্যৱস্থাটোৰ সৈতে সহযোগ কৰিবলৈ আহুন জনায়। লগতে এই সংস্থাসমূহে সমাজৰ বিভিন্ন স্তৰ আৰু বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰ নেতৃস্থানীয় ব্যক্তিসকলক বাজৰুৱা চিন্তা-চৰ্চা আৰু ধ্যান-ধাৰণা প্ৰভাৱিত কৰা ব্যক্তি আৰু অনুষ্ঠানসমূহকো এই অভিযানত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ আহুন জনায়।

এতিয়া প্ৰশ্ন হ'ল— অসমৰ নিচিনা বাজ্য এখনত সংবাদ মাধ্যমে এই ক’ভিড-১৯ অতিমাৰীৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এতিয়াও কি ধৰণৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে ? দেশৰ আন সৰহ সংখ্যক বাজ্যৰ তুলনাত অসম অলপ হ'লেও পৃথক। ইয়াৰ ভৌগোলিক অৱস্থান, ইয়াৰ জনগাঁথনি, মানুহৰ আচাৰ-ব্যৱহাৰ, অভ্যাস-আচৰণ, ধ্যান-ধাৰণা আদি সামান্যভাৱে হ'লেও সুৰীয়া। সেয়েহে, এনেকুৱা এখন বাজ্যত সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্বও আন বহু বাজ্যতকৈও বেলেগ। এনে বহুভা৷ৰিক, বহু-ন'গোষ্ঠীয় বাজ্য এখনত এটা জনসমষ্টিৰ ধ্যান-ধাৰণা, বিশ্বাস, সাংস্কৃতিক আচৰণ আন এটাৰ সৈতে সকলো সময়তে নিমিলিব পাৰে।

তদুপৰি, ছপা মাধ্যম, টেলিভিজন আৰু ৰেডিওৰ প্ৰচলন, ব্যৱহাৰ আৰু প্ৰভাৱ অসমৰ ভিন ভিন জনগোষ্ঠী আৰু জনসমষ্টিৰ বেলেগ বেলেগ হ'ব পাৰে। বাজ্যখনৰ সৰ্বাধিক প্ৰচলিত বাতৰিকাকতখন হয়তো কোনোৱা এখন জিলাত এটা জনগোষ্ঠীৰ মাজত একপীণ নচলিব পাৰে। প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰ সদস্যসকলৰ ধ্যান-ধাৰণা গঠনৰ স্তৰবোৰ বেলেগ বেলেগ হ'ব পাৰে। ভিন ভিন ধৰ্মৱলম্বী, বিশ্বাস-অৱলম্বী জনসমষ্টিৰ সংবাদ বা তথ্য বিশ্বাসত লোৱা পৰ্যায়ো ভিন ভিন হ'ব পাৰে।

এনেকুৱা এটা পৰিস্থিতি-পৰিৱেশত সংবাদ মাধ্যমৰ প্ৰধান ভূমিকা আৰু দায়িত্বই হোৱা উচিত ক’ভিড-১৯ অতিমাৰীৰ পৰা সকলো শ্ৰেণীৰ জনসাধাৰণক সুৰক্ষিত ৰখাত আৰু সংক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থা শক্তিশালী কৰাত অৱহণা যোগোৱা। হয়, চৰকাৰৰ ভুলবোৰক আঙুলিয়াই দিব লাগিব। কিন্তু তাকে কৰোঁতে জনসাধাৰণৰ নিৰাপত্তাৰ স্বার্থত অৱশ্যে সৰ্বাধিক গুৰুত্ব পাবই লাগিব। □□

(লেখক এজন জ্যেষ্ঠ সাংবাদিক, বৰ্তমান তেওঁ অসমৰ এগৰাকী বাজ্যিক তথ্য আয়ুক্ত।)

National Press Day

Healthy Media, Healthy Democracy

Prasanta J Baruah

National Press Day is celebrated every year on November 16 to commemorate the establishment of the Press Council of India, which was formed in 1966. The National Press Day, in other words is the symbol of a free and responsible press in India as the Press Council of India acts as a moral watchdog for the media.

This year the nation is celebrating the National Press Day in a subdued way in view of the pandemic situation created by the COVID-19 virus. For the last eight months, our state Assam along with the rest of the country has been waging a valiant fight against the rampaging virus which has already infected over 82 lakh people and claimed the lives of over 1,23,000 people. However, the silver lining is that over 75 lakh infected people have recovered from the infection. Even as the nations all over the world unite to fight the dreaded virus, the efforts are on to find a vaccine to counter the infectious virus. Till a suitable antidote is found, the people have to be vigilant to face the dreaded virus.

In Assam too since the declaration of the first lockdown on March 21 last, the state government under the leadership of Chief Minister Sarbananda Sonowal and Health Minister Dr Himanta Biswa Sarma have been boldly facing the coronavirus pandemic scourge in the state. Building of adequate medical infrastructure on a war footing all over the state and mobilising the doctors, nurses and other paramedical workers to meet the medical emergency has gone a long way in mitigating the dangers of the corona virus and ensuring the health and safety of the people. In Assam, so far over two lakh people have been affected. While over 1,98,000 people have recovered from the virus infection, over nine hundred people have succumbed to the pandemic.

Reaching out to the people with adequate infrastructure and health facilities is only one aspect of the fight against the

deadly virus. At a time when a lot of misinformation and misleading information about the unknown coronavirus was doing the rounds, it was the press and the media at large which came forward to present the true facts and dangers surrounding the deadly virus. The valiant efforts of the workers of the media have gone a long way in putting the dangers of the pandemic in the right perspective. There was a time when people at large had viewed the corona virus as a common flu with no real dangers to their lives, inspite of the strident warnings from the health authorities. However, this has today changed and the people have become conscious of the dangers posed by the virus. Maintaining COVID protocol like wearing marks and social distancing have become the norm today and people are following the norms to keep themselves safe. It is in the fitness of things that the government of the day has accorded the recognition of COVID warriors to the working media personnel. This has ensured that media personnel would be entitled to an insurance coverage of Rs 50 lakh in case of death due to COVID-19 infection just as applicable to frontline warriors.

The media in Assam, specially the print media is today passing through a bad phase. The covid pandemic has greatly affected the economy. Prolonged lockdowns have brought business, trade and commerce to a standstill. Lakhs of migrant workers working in places outside the state have returned adding to the burgeoning unemployed in the State. The pandemic-hit economy has witnessed a drastic fall in advertisement of newspapers greatly affecting their business viability. To add to the woes of the print media , misleading rumours that newspapers spread covid infection lead to a drastic fall in circulation as many readers stopped subscribing to newspapers. This adverse situation has compelled employers to resort to pay cuts of salaries. However, it has to be acknowledged that the state government at this time of great distress and inspite of the many challenges of governance has come forward in a big way to extend a helping hand to the print media to overcome their financial problems during this

pandemic times.

Journalists and media workers have always suffered low salaries and deprivation of pension and other social security benefits. Though the Press is acknowledged as the fourth pillar of democracy and the vigilant sentinel and watchdog of our democracy, a vast section of media personnel today suffer from job insecurity with the introduction of contract system of employment. The Majithia Wage Board recommendations have not been implemented by many media organisations, thereby depriving the media workers from their lawful remuneration. To add to their woes, pension benefits of media workers are practically nil. This puts a big economic pressure on the elderly media workers in their old age. It must be said to the credit of the government that the introduction of the Journalists Pension Scheme has brought relief to our elderly media workers. The Journalists Health Scheme has also given relief to many journalist families in case of health emergencies. Appeals have already been made to the government to provide housing facilities to media persons in Guwahati, as house rents are increasing every day in the city. The government has been extending a helping hand to the Journalist Guest House and Archive run by Media Trust, Assam, in Guwahati, while, it has assured to provide a suitable plot of land to the Guwahati Press Club and contribute a sizeable amount for construction of the new Press Club building.

Apart from the rampaging covid pandemic, the state this year has witnessed several waves of floods bringing great misery to lakhs of people who had to suffer destruction of their homes and property. Inspite of such natural disasters and the pandemic, the media over the passing months in the state have performed their duties with due vigilance and liberty. Investigative reporting of irregularities and anomalies have been widely reported in the media without fear and favour, thereby upholding the theme of the World Press Freedom Day, 2020: Journalism without fear or favour, which is observed to raise awareness of

the importance of freedom of press and remind governments of their duty to respect and uphold the right to freedom of expression enshrined under Article 19 of the 1948 Universal Declaration of Human Rights, Violation of the right to free speech and expression is an important issue for the functioning of a vibrant media. A serious case of intimidation of a journalist and his arrest in the middle of the night, resulting in the death of his father from a heart attack in Dhubri created a sensation in the State. However, the government acted swiftly against the offending superintendent

of Police and the District Forest Officer and release of the journalist.

A healthy press reflects a healthy democracy. Both the media and the government are important stakeholders of the basic tenets of our democracy. Both the stakeholders have to work with mutual respect and cooperation to build a healthy society. While the media has to work without fear or favour, the government should consider the media as a partner to reach out to the people in a positive and constructive way to bring in changes in the lives of the people. □□

ক্রীড়া সাংবাদিকতা আৰু অসম

সুবোধমল্ল বৰুৱা

ক্রীড়া মানুহৰ জন্মসূত্ৰে পোৱা এক অধিকাৰ। এটি শিশু জন্মৰ লগে লগেই হাত ভৰি লৰচৰ কৰাটো নিশ্চয় কচৰতৰ প্ৰথম বা আদি কৃপ। ইয়াক সাৰথি কৰিয়েই সমাজজীৱনত শাৰীৰিক চৰ্চাই গা কৰি উঠিছে। এই চৰ্চাৰ মাধ্যমেৰে আমি বৰ্তমান সময়ত ক্রীড়াক দেখিবলৈ পাইছোঁ। এই ক্রীড়াক কেন্দ্ৰবিন্দু হিচাপে লৈ গঢ়ি উঠিছে সাংবাদিকতা। ক্রীড়া খবৰেই এতিয়াৰ ক্রীড়া সাংবাদিকতা।

বিশ্বৰ ক্রীড়াক্ষেত্ৰত ক্রীড়া সাংবাদিকতাৰ আৰঙ্গণি কেতিয়া সেয়া সঠিককৈ কোৱা টান। কিন্তু ১৮৫৭ চনত বিশ্বৰ প্ৰথমটো এমেচাৰ ক্লাৰ গঠন, ১৮৭৭ ত ক্ৰিকেটৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ক্ষেত্ৰখনৰ আৰঙ্গণি, অলিম্পিক আন্দোলনৰ আৰঙ্গণি বা তাতোকৈ আগোয়ে যে ক্রীড়া খবৰ প্ৰকাশৰ ব্যৱস্থা আৰঙ্গ হৈছিল সেয়া নিশ্চিত। এই ক্রীড়া খবৰেই এতিয়া হৈ পৰিছে প্ৰেমাৰ। অৰ্থাৎ ক্রীড়া সাংবাদিকতা এতিয়া প্ৰেমাৰৰ আন এক আকৰ্ষণীয় কৃপ।

প্ৰকৃততে ক্রীড়া সাংবাদিকতা এনে এটা বিষয়, য'ত মেকানিজমৰ লগত আছে আৱেগ, যুক্তি, সত্যতা। ক্রীড়া মানে আৱেগ। ক্রীড়া মানে সত্যতা। ক্রীড়া মানেই ডিচিপ্লিন অথবা অনুশাসন অথবা নীতিনিষ্ঠা। ক্রীড়া মানেই নিয়মৰ আধাৰ। এনেবোৰ দিশক কেন্দ্ৰ বিন্দু কৰি দিক্ৰ দিগন্তলৈ প্ৰসাৰিত হৈছে ক্রীড়া সাংবাদিকতাৰ ধৰজা। আমি পুনৰ উভতি গৈছেঁ বিশ্বৰ ক্রীড়া সাংবাদিকতাৰ দিশটোলৈ। ক্রীড়া সাংবাদিতকাৰ আৰঙ্গণিৰ সঠিক সময় ক'বলৈ টান, ই একেবাৰে সঁচা কথা। কিন্তু এটা কথা ক'ব পাৰি ১৮৯৬ ত আধুনিক অলিম্পিক আন্দোলন আৰঙ্গ হোৱাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত ক্রীড়া সাংবাদিকতাৰ দুৱাৰখন ভালদৰে মুকলি হৈছিল। ১৯০৮ ত লগুনত চতুৰ্থ অলিম্পিক চলাৰ সময়তে প্ৰকৃতাৰ্থত ক্রীড়া সাংবাদিকতাই চেকুৰিবলৈ লৈছিল। সেই সময়ত Edwardian Times নামৰ কাকতখনে ইংলেণ্ডত ক্রীড়া সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰত যুগজয়ী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। ফ্ৰান্সত L' Auto নামৰ কাকতখনে এই দিশত বহুদূৰ আগবাঢ়ি গৈছিল। ১৯০৩ বৰ্ষত L' Auto ৰ উদ্যোগত ট্ৰ্যুৰ দ্য ফ্ৰান্সৰ লেখিয়া চাইক্লিং প্ৰতিযোগিতা আৰঙ্গ হৈছিল। এই প্ৰতিযোগিতাৰ প্ৰতিটো ষ্টেজ অথবা পৰ্যায়ৰ অন্তত শীৰ্ষস্থানত থকা খেলুৱেগৰাকীয়ে হালধীয়া জাৰি পৰিধান কৰে। প্ৰকৃতাৰ্থত L' Auto ৰ আনুষ্ঠানিক ৰং হ'ল হালধীয়া। তাৰেই প্ৰতিফলন ঘটিছে ট্ৰ্যুৰ দ্য ফ্ৰান্সত। এই ব্যৱস্থা এতিয়াও প্ৰচলিত হৈ আছে। শতবৰ্ষ গৰকাৰ পিছতো সেই একেই ৰং, একেই হালধীয়া। আনহাতে ইটালীৰ L Gazzetta নামৰ কাকতখনেও একে পথেৰে আগুৱান হৈছিল। এনেদৰেই ক্রীড়া সাংবাদিকতাই ক্ৰমে

পোখা মেলিছিল। বিখ্যাত লেখক ছাব নেভিল কার্ডাচ, জন আল্টর আবস্তুণির পরিচয় হ'ল ক্রীড়া সাংবাদিক হিচাপেহে। তেওঁলোকৰ লেখনিয়ে ক্রিকেটক নৰ বৰপ দিছিল। নেভিল কার্ডাচে বিশ্ব শতাব্দীৰ আবস্তুণিতে মানচেষ্টাৰ গার্ডিয়ানৰ হৈ ক্রিকেট 'কভাৰ' কৰিছিল। প্ৰখ্যাত ধাৰাভাষ্যকাৰ আৰু কৰি জন আল্টৱে কাৰ্ডাচৰ পথকে অনুকৰণ কৰিছিল। একেদৰে 'ডেইলী মেইল'ত খেলৰ বিগটিং কৰিছিল ছাৰ আৰ্থাৰ কনান ডয়েলে। ইয়াৰ বিপৰীতে ভাৰতত বিশ্ব শতাব্দীৰ ত্ৰিশৰ দশকত বোম্বাইৰ পৰা প্ৰকাশিত এখন ইংৰাজী কাকতে এদিনাখন কাকতখনৰ এটা পৃষ্ঠা ক্রীড়া বাতৰিৰ বাবে আগবঢ়াইছিল। এই ঘটনাই সংবাদ জগতত একপকাৰ হুলস্তুলৰ সৃষ্টি কৰিছিল। কাকতখনৰ অধিকাংশ গ্ৰাহকে কাকতখনৰ পদক্ষেপত নেতৃবাচক স্থিতি প্ৰহণ কৰিছিল। তথাপি কাকতখনৰ সেই দিনটোৱে স্থিতিয়ে এক ইতিহাস সৃষ্টিত উদ্গণি যোগাইছিল। সেই বিশেষ দিনটোত কাকতখনে প্ৰহণ কৰা স্থিতিয়ে পৰৱৰ্তীকালত সমৰ্থন লাভ কৰিছিল। এনে পদক্ষেপে পিছলৈ অন্য কাকতসমূহেও সমৰ্থন কৰি ক্রীড়া বাতৰি প্ৰকাশ কৰিবলৈ আৰস্ত কৰিছিল। প্ৰকৃতাৰ্থত ভাৰতীয় সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰখনত ক্রীড়া সাংবাদিকতাৰ বাবে এই দৃষ্টান্তই নতুন দুৱাৰ মুকলি কৰে। ভাৰতৰ ক্রীড়া সাংবাদিকতাই অৱশ্যে স্বৰাজৰ পিছতহে গতি লাভ কৰিছিল। এম এছ তালোৱাৰখান, টি পি এছ সাৰ্বৰ্থী, অজয় বসু আদিয়ে ভাৰতীয় ক্রীড়া সাংবাদিকতাক স্বমহিমাৰে উন্নাসিত হোৱাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা প্ৰহণ কৰিছিল।

ভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপটত অসমৰ ক্ৰীড়াক্ষেত্ৰৰ মান
স্বাভাৱিকভাৱেই আগশৰীভূত নহয়। মাথোঁ ছগৰাকী অৰ্জনু বাঁটা বিজয়ী
এখলেতে অসমৰ ক্ৰীড়াক্ষেত্ৰত শোভাৰদ্ধন কৰিছেহি। সেই দিশৰ
পৰা অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতা স্বাভাৱিকভাৱেই পাছ পৰা।
সামাজিকভাৱেও অসমৰ ক্ৰীড়াৰ প্রতি কদৰ আনন্দোৱৰ তুলনাত
কম। সেইবাবেই অসমত ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাই সঠিক আদৰ পোৱা
নাই। এটা কথা স্বীকাৰ্য যে ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাত নিয়োজিত এগৰাকী
সাংবাদিক, কিন্তু স্বাভাৱিকভাৱেই আন্য বিষয়ৰ সাংবাদিকতকে অধিক
পটুতাত তিলমাণো সন্দেহ নাই। ক্ৰীড়া সাংবাদিকতা এনে এবিধ
বিষয় য'ত বিশাল অধ্যয়নৰ প্রয়োজন। য'ত প্ৰয়োজন
সাৰাধনতাৰ, কাৰণ ই হ'ল পৰিসংখ্যাৰ ভৰ্বল। পৰিসংখ্যাৰ ভুল
মানে সমগ্ৰ বাতৰিটোৱেই অসাৰ। এই ভুলোৱৰ বিচাৰ কিন্তু কৰিব
পাৰে এগৰাকী সচেতন পাঠকেহে। প্ৰকৃততে অধ্যয়ন, খেলৰ নীতি-
নিয়মৰ ক্ষেত্ৰত থকা জ্ঞানৰ দৌৰ আৰু খেলপথাৰৰ ঘটনাৰ মিলনৰ
মাজেৰে নিৰ্মিত হয় ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ দক্ষতা।

কীড়া সাংবাদিকতাৰ অসমৰ আৰষণি কেতিয়া, ক'ত্তে সেয়া সঠিককৈ কোৱা টান। কিন্তু আমাৰ হাতত পৰা তথ্য মতে ১৯২৩ চনৰ এক জুলাইত অসমত প্ৰথমটো খেলৰ বাতিৰ প্ৰকাশ হৈছিল। 'সাঞ্চাহিক অসমীয়া'ত ১৯২৩ বৰ্ষ পহিলা জুলাইৰ দিনাখন

শিরসাগৰত ফুটবল খেল বুলি বাতৰি এটা প্ৰকাশ হৈছিল। ইয়েই আছিল আৰম্ভণি। একেটা বৰ্ষতে ২ ডিচেম্বৰত একেখন কাকততে পলাশবাৰীৰ শ্ৰী বেলিবাম নমশুদ্র নামৰ এগৱাকীয়ে ‘ফুটবল খেলা’ বোলা এটা বাতৰি প্ৰেৰণ কৰিছিল আৰু ই প্ৰকাশিত হৈছিল। সেই দিশৰ পৰা বেলিবাম নমশুদ্রক অসমৰ প্ৰথমগৱাকী বাতৰি প্ৰেৰক হিচাপে আখ্যা দিব পাৰি। এই সময়ছোৱাত অসমত স্কুলীয়া পৰ্যায়ত অনুষ্ঠিত হোৱা টুর্নামেন্টসমূহৰ জৰিয়তে খেলৰ এক পৰিবেশ গঢ়ি উঠিছিল। ইয়াৰ ভিত্তিত ১৯৩১ চনৰ ১০ জানুৱাৰীত ‘তিনিদিনীয়া অসমীয়া’ত স্কুল টুর্নামেন্টক লৈ বাতৰি এটা প্ৰকাশ হৈছিল বুলি জনা যায়। এনেদেৱেই অসমত আৰম্ভণি হৈছিল ক্ৰীড়া। সাংবাদিকতাৰ। ইয়াৰ পিছত পৰিবেশ সলনি হ'ল। ৰাজ্যত ফুটবল, ভলীবল আদিৰ পয়োভৰ ঘটিছিল। খেলিবলৈ লৈছিল ক্ৰিকেট, টেবল টেনিস, বেডমিণ্টন আদিও। বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা আৰম্ভ হৈছিল। পৰিষ্ঠিতি আৰু পৰিবেশৰ তাত্ত্বাত, সময়ৰ দাবীত পুলিন চন্দ্ৰ দাসে The Statesman, Hindustan Standard আৰু Jugantar কাকতলৈ অসমৰ খেলৰ বাতৰি প্ৰেৰণ কৰিছিল। এইসমূহ খেলৰ বাতৰি প্ৰকাশো হৈছিল। কাৰ্যৎঃ পুলিন দাসক আখ্যা দিয়া হয় অসমৰ প্ৰথমগৱাকী ক্ৰীড়া সাংবাদিক হিচাপে। পুলিন দাসে পিছত ‘দ্য আছাম ট্ৰিভিউন’কাকতত ক্ৰীড়া প্ৰতিবেদক হিচাপে যোগদান কৰে। তেওঁ চন্দ্ৰকুমাৰ আগৱালাৰ ‘সাপ্তাহিক অসমীয়া’ আৰু ‘নতুন অসমীয়া’তো খেলৰ বাতৰি মাজে সময়ে লিখিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত মুৰুলী চৌধুৰীয়ে নতুন অসমীয়াত খেলৰ বাতৰি লিখিবলৈ লৈছিল। আনহাতে ‘শাস্তিদৃত’ কাকতত প্ৰফুল্ল বৰ্মনেও ক্ৰীড়া প্ৰতিবেদকৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিছিল বুলি তথ্যত উল্লেখ আছে। অৱশ্যে ‘দ্য আছাম ট্ৰিভিউন’ কাকতত যোৰহাটৰ পৰা তপন দন্ত, নগঁৰৰ পৰা নুৰুল আমিন, শিলচৰৰ পৰা জে এম এণ্টো, তেজপুৰৰ পৰা নৃপেন বৰুৱা আৰু ডিক্রগড়ৰ পৰা নৃপেন ঠাকুৰে খেলৰ বাতৰি পঞ্চওৱাৰ তথ্য পোৱা যায়। ইয়াৰ পিছত ১৯৬৫ ত ‘দৈনিক অসম’ কাকত প্ৰকাশ হোৱাৰ লগে লগে পৰিবেশ কিছু সলনি হয়। ‘দৈনিক অসম’ কাকতত প্ৰেমধৰ শৰ্মাই ক্ৰীড়া সাংবাদিক হিচাপে যোগদান কৰে। এই সময়ছোৱাত পুলক লাহিড়ী আৰু বিখ্যাত কথা সাহিত্যিক নিৰোদ চৌধুৰীয়ে ক্ৰীড়া নিৰন্ধ আদি লিখি বেছ জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিছিল। বৰেণ্য ঔপন্যাসিক নিৰোদ চৌধুৰীয়ে ১৯৬৯ ত অন্তৰ্ভুক্তিৰ দলৰ গুৱাহাটীৰ তিনিদিনীয়া খেলক লৈ ‘অসমবাণী’ত লিখা ‘শীতৰ আলাহী’ শীৰ্ষক নিৰন্ধাই বহুজনকে বিমুক্ত কৰিছিল। ১৯৭২ ত যোৰহাটৰ পৰা ‘দৈনিক জনমন্ত্ৰী’ কাকত প্ৰকাশ হৈছিল। অৱশ্য চন্দ্ৰ দাসৰ দৰে প্ৰতিষ্ঠিত আৰু অধ্যয়নপুষ্ট ব্যক্তিয়ে ক্ৰীড়া সাংবাদিক হিচাপে কাকতখনৰ গবিমা বৃদ্ধি কৰিছিল। এই কাকতত সময়ে সময়ে ইফটিকাৰ চৌধুৰীয়েও সেৱা আগবঢ়াইছিল।

সত্ত্বের দশকৰ শোবৰফালে 'নিউজষ্টাৰ' আৰু পিছলৈ The

Sentinel কাকত প্রকাশ হয়। ইয়াৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ৰ পৰাই অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ বিকাশ দ্রুতগতিত হয়। আশীৰ দশকত বলেন্দ্ৰ মোহন চৰ্বৰতীৰ ‘অভিভৰ্চি’, ফণী শৰ্মাৰ ‘খেল ধেমালি’, হাৰণ-অল-ৰছিদৰ ‘ক্ৰীড়াংগন’ আৰু অনিন্দ্য বৰগোহাইৰ ‘ষ্টেডিয়াম’ নামৰ ক্ৰীড়া আলোচনী প্রকাশ হয়। ইয়াৰ আগেয়ে ‘নৱযুগ’ আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত ‘বিশ্ব’ আদি আলোচনীতো ক্ৰীড়াক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈছিল। এই সময়খনিতেই অসমত ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ প্ৰকৃত বিকাশ আৰম্ভ হয়। এই সময়ছোৱাত শ্যামা প্ৰসাদ শৰ্মা, উদয়াদিত্য ভৰালী, সমুদ্ৰ গুপ্ত কাশ্যপ, যোগীৰাজ দুৱৰা, পৰিত্ব গণ্গৈ, নীতিন গোখলে, বাহুল বেনাজী, জীতেন গণ্গৈ, পুলিন সাহা, গুঞ্জন ফুকন, জয়স্ত দাস, মিহিৰ দেউৰী আৰু এই নিবন্ধৰ লেখক (সুবোধ মল্ল বৰুৱা) আদিয়ে অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাক চহকী কৰিছিল। আশী আৰু নৱৈৰ দশক অসমৰ সংবাদপত্ৰৰ বাবে প্ৰাচুৰ্যৰ দশক আছিল। আৱৰ্ভাৰ হৈছিল আজিৰ অসম, নতুন দৈনিক, আজিৰ বাতৰি, দৈনিক অগ্রদুত, অসমীয়া প্ৰতিদিন, আজি, এদিনৰ সংবাদ, আমাৰ অসম, পূৰ্বাঞ্চল প্ৰহৰী, অমৰজ্যোতি, জনসাধাৰণ, News Front, North East times আদি। পৰৱৰ্তী সময়ত ভুমুকি মাৰে ‘নিয়মীয়া বাৰ্তা’ আদিয়ে। এই সময়খনিন অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ বাবে সোণালী সময়। এই সোণালী ক্ষণত প্ৰকাশ পাইছিল সূৰ্য হাজৰিকাৰ সম্পাদনাত ‘সাপ্তাহিক খেল সংবাদ’ আৰু ‘বিশ্ব ক্ৰীড়াংগন’। পৰৱৰ্তী কালত ‘অলিম্পিয়া’ নামৰ ক্ৰীড়া আলোচনীখনে সমৃদ্ধ কৰে অসমৰ সংবাদজগত। এই সময়ছোৱাত এজাক প্ৰতিভাবান তৰণে ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ মাজেৰে চহকী কৰিছে অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰখনক। শতাধিক প্ৰতিভাবান তৰণে ক্ৰীড়া সাংবাদিকৰ নাম উল্লেখ নকৰাকৈয়ো ক'ব পাৰি এইচাম ক্ৰীড়া সাংবাদিকেই অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাক দূৰ দিগন্তলৈ আগবঢ়াই নিয়াৰ প্ৰধান চালিকা শক্তি। অৱশ্যে উল্লেখ কৰিব লাগিব সেইসকল ক্ৰীড়া সাংবাদিক যি সকলে দেশক, সংগঠনক প্ৰতিনিধি কৰি বিদেশত অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ পোহাৰ মেলিছে। আমি বিদেশলৈ ঘোৱাৰক্ষেত্ৰত প্ৰেমধৰ শৰ্মা, বলেন্দ্ৰ মোহন চৰ্বৰতী, পৰিত্ব গণ্গৈ, তীৰ্থ শৰ্মা, মৃণাল তালুকদাৰ, পাৰ্থ চৰ্বৰতী, সৌৰভ কুমাৰ বৰা, বিদ্যুৎ কলিতা, কৌছভ বৰুৱা, প্ৰাৰ্থনা হাজৰিকা, বিপুল বৰ্মণ, কুলপদীপ ভাগৰতী আৰু এই নিৰন্ধ লেখকৰ নাম উল্লেখ কৰিবহী লাগিব। প্ৰেমধৰ শৰ্মাই ভাৰতীয় ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ প্ৰতিনিধি দলৰ সৈতে দক্ষিণ কোৰিয়া, হংকং, কানাডা আৰু বলেন্দ্ৰ মোহন চৰ্বৰতীয়ে কানাডা, অস্ট্ৰিয়া, ফ্রান্স, চুইজাৰলেণ্ড ভ্ৰমণ কৰি বিভিন্ন ছেমিনাৰত অংশ লৈছে। একেদৰে ক্ৰীড়া সাংবাদিকৰ বিশ্ব সংগঠন AIPS এ আয়োজন কৰা কৰ্মশালাত তীৰ্থ শৰ্মাই ইৰানৰ তেহৰাণত (২০১২), কৌছভ বৰুৱাই কাটাৰৰ দ'হাত (২০১৪), প্ৰাৰ্থনা হাজৰিকাই অস্ট্ৰেলিয়াৰ গল্ড কট্টৰ কমনৱেলথ গেমছত (২০১৮) আৰু ছোড়ি আৰবৰ

জেডাত (২০১৮), সৌৰভ কুমাৰ বৰাই কুৱেইট (২০১২) আৰু বিদ্যুৎ কলিতাই কুৱালালামপুৰ (২০১৯) ত ভাগ লয়। সৌৰভ কুমাৰ বৰাই ২০০৪-০৫ ত ভাৰত-পাকিস্তানৰ গুডউইল ছৰিজ কভাৰ কৰিছে, মৃণাল তালুকদাৰে ২০০৭ ত রেষ্টইণ্ডিজত অনুষ্ঠিত হোৱা বিশ্ব কাপ ক্ৰিকেট, পৰিত্ব গণ্গৈয়ে ২০০৮ ব ভাৰত-পাকিস্তান গুডউইল ছৰিজ, ২০০৩ ব ২০১৪ ত ব্ৰাজিলৰ বিঅ’ দ্য জেনেৰিঅ’ৰ বিশ্ব কাপ ফুটবল, ২০১৬ ব বিঅ’ দ্য জেনেৰিঅ’ৰ গ্ৰীষ্মকালীন অলিম্পিক কভাৰ কৰাৰ কৃতিত্ব আজিছে। একেদৰে কুলপদীপ ভাগৰতীয়ে ২০১১ ব বিশ্ব কাপ ক্ৰিকেট (বাংলাদেশ), ২০১২ ব লণ্ডন অলিম্পিক, ২০১৪ ব বিঅ’ দ্য জেনেৰিঅ’ৰ বিশ্ব কাপ ফুটবল কভাৰ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় এক্রেডিটেশন লাভ কৰি সেয়া কভাৰ কৰাৰ কৃতিত্ব আজিছিল। পথমতে ছপা মাধ্যমত থাকি পৰৱৰ্তী কালত বৈদ্যুতিন মাধ্যমলৈ কৰ্মক্ষেত্ৰে সলনি কৰা বিপুল বৰ্মণেও বিদেশত বিভিন্ন ক্ৰীড়া প্ৰতিযোগিতা কভাৰ কৰাৰ গৌৰৰ আজিছে। একেদৰে অন্য একাংশইও এক্রেডিটেশন নাপালেও টিকটৰ মাধ্যমেৰে প্ৰতিযোগিতাথলীত উপস্থিত হৈছিলগৈ। আনহাতে এই নিবন্ধ লেখকে (সুবোধমল্ল বৰুৱা) এছিয়ান গেমছ, কমনৱেলথ গেমছ, বিশ্বকাপ ক্ৰিকেট, শীতকালীন অলিম্পিক আদি কভাৰ কৰাৰ পিছত এইবাৰ টকিঅ’ অলিম্পিকৰ বাবে এক্রেডিটেশন লাভ কৰিছে। নিৰন্ধ লেখক গৰাকীয়ে বিশ্ব সাংবাদিক সংহাৰ (AIPS) বিভিন্ন ছেমিনাৰ প্ৰতিযোগিতাৰ বাবে চীন, থাইলেণ্ড, কাটাৰ, অস্ট্ৰিয়া, চুইজাৰলেণ্ড, ফ্রান্স, ফিলিপেণ্ড, ঝচিয়া, কুৱেইট, হাংগেৰী, নেপাল, মালয়ছিয়া, বাংলাদেশ, দক্ষিণ কোৰিয়া, বেলজিয়াম আদি দেশ ভ্ৰমণ কৰিছে। AIPS প্ৰতিনিধি দলৰ সৈতে এই নিৰন্ধ লেখকে ফিফা মিউজিয়াম, অলিম্পিক মিউজিয়াম, বিশ্ব ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ হিচাপে পৰিচিত হাংগেৰীৰ পার্লিয়ামেন্ট হাউছত, বুডাপেষ্টৰ পুছকাছ এবিশা পৰিদৰ্শন কৰি অনন্য অভিজ্ঞতা সঞ্চয় কৰিছে। এনে অৱস্থাত অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ জগতখন যথেষ্ট চহকী আৰু পুষ্ট। এই শতিকাৰ পথমত দশকত বৈদ্যুতিন সংবাদ মাধ্যমে অসমত গা কৰি উঠিছে। ইয়াৰ দ্বাৰা অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ উখনত যথেষ্ট সহায়ক যে হৈছে তাক নক'লেও হ'ব। কিন্তু ক্ৰীড়াৰ প্ৰতি, ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি এতিয়াও সম্পূৰ্ণ সহিষ্ণু বাতাবৰণ যে আহিছে সেয়া পোনচাটেই ক'ব নোৱাৰি। মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ক্ৰীড়াৰ মাজেৰে এখন উল্লত অসমৰ কথা চিন্তা কৰিছে। কিন্তু ক্ৰীড়া আৰু ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাক ‘চেলুট’ দিবলৈ প্ৰয়োজন হোৱা মানসিকতাৰ এতিয়াও কিছু পৰিমাণে অভাৱ অনুভূত হয়। ই প্ৰশাসনৰ পৰা সামাজিক ক্ষেত্ৰখনলৈ, প্ৰিণ্ট মাধ্যমৰ পৰা বৈদ্যুতিন মাধ্যমলৈ সৰ্বত্ৰ দৃষ্টিকুভাৱে দেখিবলৈ পোৱা যায়।

সি যি কি নহওক, প্ৰচুৰ অধ্যয়ন হ'ল ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ

প্রধান আহিলা। খেলৰ নীতি নিয়মৰ পৰা পূৰ্বৰ উদাহৰণসমূহ সঠিকভাৱে উপস্থাপনৰ বাবেই প্ৰয়োজন অধ্যয়নৰ। ই আবেগজড়িত বিষয়। ই নীতি-নিয়ম জড়িত বিষয়। ই সমাজক-জাতিক আগবঢ়াই নিয়াৰ এক বিষয়। ই শাস্তিক-প্ৰগতিক আজুৰি অনাৰ বিষয়। সেইবাবেই ক্ৰীড়া সাংবাদিক এগৰাকী সময়ত হৈ পৰে সমাজৰ অতম্বৰ প্ৰহৰী স্বৰূপ। এইখনিতে এটি সত্য কাহিনী উল্লেখ কৰিব বিচাৰিছোঁ। ১৯০৮ চনৰ পৰা লণ্ণন অলিম্পিকৰ মাৰাথনক পলিটেকনিক মাৰাথন হিচাপে জনা গৈছিল। সেইবাৰে Daily Mail কাকতৰ হৈ কভাৰ কৰিছিল ছাৰ আৰ্থৰ কনান ডয়েলে। এই মাৰাথনত ইটালীৰ ডোৱণ্ডা পিয়েত্ৰীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰি সৰাতোকৈ আগেয়ে ফিনিষ্পিং লাইনৰ কাষ পাইছিল। এনেতে এটা অঘটন ঘটিল। ফিনিষ্পিং লাইন পোৱাৰ কেইফুট মান আগেয়ে অচেতন হৈ বাগৰি পৰিল পিয়েত্ৰী। স্বৰ্গ পদকৰ পৰা মাত্ৰ কেইফুট মানৰ বাবে বঢ়িত হৈছিল তাৰকা গৰাকীয়ে। ঘটনা তাতেই সমাপ্ত হোৱা নাছিল। Daily

Mail ত প্ৰকাশিত বাতৰিয়ে তোলপাৰ লগাইছিল। অৱশ্যেত বাইজৰ দাবীত পিয়েত্ৰীক এটি বিশেষ ৰূপৰ কাপ প্ৰদান কৰিছিল বাণী আলেকজেন্ট্রাই। এনে ক্ষমতাৰে বলীয়ান ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ জগৎখন। এই ক্ষমতা আহৰণৰ বাবে ডয়েলৰ দৰে প্ৰয়োজন কিন্তু অধ্যৱসায়ৰ, নিচা আৰু ষ্টেমিনাৰ। ক্ৰীড়া সাংবাদিকতা মানেই ষ্টেমিনা। ইয়াত নিতো পৰীক্ষা হয় ষ্টেমিনাৰ।

সি যিকি নহওক, এটা কথা স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে অসমৰ ক্ৰীড়া সাংবাদিকতাৰ ভৱিষ্যত উজ্জ্বল আৰু ভৱিষ্যতে ই যে যথাযোগ্য স্থান পাৰ তাত তি঳মানো সন্দেহ নাই। □□

(নিৰন্ধন স্থানৰ অভাৱত বহসৎখক ক্ৰীড়া সাংবাদিকৰ নাম দিব পৰা নগাল। একেদৰে যদি সাংবাদিকৰ বিদেশ যাত্ৰাৰ কথা বাদ পৰিছে তাৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। ইয়াত একমাত্ৰ এক্রেডিটেড ক্ৰীড়া সাংবাদিকসকলে বিদেশৰ খেল কভাৰ কৰাৰ কথাহে কোৱা হৈছে।)

ইতিহাসৰ পম খেদি : ডিক্রংগড়ৰ সংবাদ সাহিত্য

ইকবাল আহমেদ

ডিবৰু নদীৰ পাৰত অৱস্থিত মনোমোহা ডিক্রংগড় চহৰ অসমৰ দ্বিতীয় বৃহত্তম চহৰ। ইতিহাসে ৰিঙিয়ায় যে এই চহৰতে উন্মেষ হৈছিল আধুনিক অসমৰ সাহিত্য, সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ নতুন ধাৰা। প্ৰাহমান কালৰ সোঁতত উজাই চহৰখনত উজীৱিত হৈছিল চিন্তাৰ নন পৰিসৰ। সমাজ জীৱনৰ প্ৰতিটো স্থৰতে চহৰখনে নতুন ৰূপত ন-সঁজ পিছে, পুৰণিক বাদ দি নতুনক আকেঁৰালি লয়।

ন পুৰণি সংমিশ্ৰণৰ মাজেৰে সৃষ্টি হয় এক নতুন সমাজ জীৱন। আধুনিকতাৰ পৰশ কাঁঠিৰ স্পৰ্শত ঢাপে ঢাপে মনোমোহা হৈ পৰে সমাজ জীৱন। সেইসময়ৰ অৰ্থনীতিৰ ক্ৰম উৰ্ধগামী ৰেখাডালৰ পম খেদি শাসক ইংৰাজসকলে অফুৰন্ত প্ৰকৃতিৰ দানেৰে সমৃদ্ধ খনিজ সম্পদসমূহ উদ্ঘাটন আৰু আহৰণ জৰিয়তে এই চহৰলৈ উজাই আনিছিল প্ৰগতিৰ স্পন্দন। ইংৰাজ শাসকসকলৰ ব্যৱসায়িক ভিত্তিক বদান্যতাৰ বাবে স্থাপিত হ'ল সৰু বৰ শাৰী শাৰী চাহুণাগুৰ। খনিজ সম্পদ—যেনে তেল আৰু কয়লা উদ্ঘাটনৰ প্ৰেক্ষাপটত ইংৰাজ শাসকে বাজ্যত প্ৰথমবাৰৰ বাবে চলালৈ ৰেলগাড়ী, জাহাজ। স্থাপন হ'ল বাজ্যৰ প্ৰথমখন মেডিকেল স্কুল, যি পৰৱৰ্তী সময়ত ৰূপ ল'লে উন্নৰ পূৰ্বৰ প্ৰথমখন মেডিকেল কলেজ— অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় ক'পে, স্থাপন হ'ল আধুনিক শিক্ষাৰ স্কুলসমূহ। বাজ্যৰ প্ৰথমখন ছেৱালী স্কুল ইয়াতে স্থাপিত হ'ল। গতিকে বাজ্যখনৰ ভিতৰতে চহৰখন হৈউঠিল এক আধুনিক চহৰ। সামাজিক, বাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক জীৱনৰ দ্রুত পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে ডিক্রংগড় হৈ পৰিল এক সংবাদ ভাণ্ডাৰ হিচাপে।

দুৰ্দৃষ্টি সম্পন্ন ইংৰাজ শাসকসকলে চহৰখনক পৰিবৰ্ত্তিত কৰিলে শিক্ষা, ব্যৱসায়, কলা, সংস্কৃতিৰ মূল কেন্দ্ৰ থলীলৈ। সামৰিক দিশৰ প্ৰতি অগ্ৰাধিকাৰ দি ইংৰাজসকলে লক্ষ্মীমপুৰ (লখিমপুৰ) জিলাৰ সদৰ ঠাইলক্ষ্মীমপুৰৰ পৰা উঠাই আনে ডিক্রংগড়লৈ। স্মৰ্তব্য যে ১৮৩৯ খ্ৰীষ্টাব্দৰ পৰা ১৮৭১ লৈকে ব্ৰহ্মপুত্ৰ নৈৰ উন্নৰ পাৰত লক্ষ্মীমপুৰ আৰু দক্ষিণ পাৰত ডিক্রংগড় আৰু তিনিচুকীয়া লক্ষ্মীমপুৰ জিলাৰ অন্তৰ্ভৰ্ত হৈছিল। যি কি নহওক পৰৱৰ্তী সময়ত, প্ৰশাসনিক সুবিধাৰ বাবে বিশ্শে শতিকাৰ ৯০ দশকৰ আৰম্ভণিতে ডিক্রংগড় আৰু তিনিচুকীয়া দুখন জিলাৰ সৃষ্টি কৰা হয়। প্ৰশাসনিক মূল কেন্দ্ৰ হিচাপে ডিক্রংগড় চহৰ পৰিগণিত হোৱাৰ বাবে আৰু ওচৰে পাঁজৰে উৎপাদিত চাহ, কয়লা, খনিজ তেল বণ্ণনিৰ আন্তঃগার্থনি উপলব্ধতাৰ প্ৰেক্ষাপটত চহৰখন মাথেুঁ ঘটনা বহুল চহৰ হোৱাতে ক্ষান্ত নহৈ ক্ৰমাং

বুদ্ধিজীবীসকলৰ কেন্দ্ৰস্থললৈ ৰূপান্তৰিত হ'বলৈ ধৰে। ইংৰাজী মুখী শিক্ষা আৰু ইংৰাজী ভাষাই স্কুল, কলেজ, কোর্ট, কাছাৰীত নিজৰ স্থিতি দৃঢ় হোৱাৰ ফলস্বৰূপ বাইজে খবৰৰ ভিন ভিন দিশৰ সংবাদসমূহ জানিবলৈ হচ্ছা কৰে। চৰখনৰ বোধিক পৰিৱেশ ক্ৰমাণ্ড সংবাদমুখী হৈ পৰে। আৰস্ত হয় সংবাদপত্ৰ জন্ম হোৱাৰ উক্মুকনি।

উনবিংশ শতকাৰ অগ্নি দশকত অসমৰ সংবাদ জগতত এক নতুন যুগৰ সূচনা হয়। অসমত প্ৰথমখন ইংৰাজী সাম্প্ৰাহিক সংবাদপত্ৰৰ জন্ম হয় এইখন চহৰতে। ইআছিল ১৮০ বছৰে গৰকা ডিভ্ৰগড় চহৰৰ বৰঙণি। ইতিহাসত লিপিবদ্ধ এই ঘটনা ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰতে উল্লেখযোগ্য আছিল। ১৮৪৬ খ্রীষ্টাব্দৰ জানুৱাৰী মাহত অসমপ্ৰেমী মিছনেৰী অলিভিাৰ টি কাৰ্টাৰৰ পৰিচালনাত অসমৰ প্ৰথমখন আলোচনী কাকত ‘অৱগোদয়’ জন্ম লাভ কৰে। অৱগোদয় প্ৰকাশৰ প্ৰায় ৫০ বছৰৰ পিছত ডিভ্ৰগড় চহৰৰ হনুমান সিংহানীয়া পথত (H.S. Road) অৱস্থিত বাধানাথ প্ৰেছৰ (যি পৰৱৰ্তী সময়ত ‘টাইমছ অফ আছাম’ প্ৰেছনামেৰে জনাজাত হৈছিল) পৰা অসমৰ প্ৰথম ইংৰাজী সাম্প্ৰাহিক কাকত-টাইমছ অফ আছাম ১৮৯৫ খ্রীষ্টাব্দৰ ৫ জানুৱাৰীত প্ৰকাশ হ'বলৈ আৰস্ত হয়। অসমৰ ইংৰাজী সাংবাদিকতাৰ পিতৃ ৰূপে পৰিগণিত হোৱা চাংকাকতি আছিল ‘টাইমছ অফ আছাম’ প্ৰতিষ্ঠাপক সম্পাদক। ১৮২৩ খ্রীষ্টাব্দৰ ৭ মাৰ্চলৈকে তেওঁ কাকতখনৰ স্বত্ত্বাধিকাৰী হোৱাৰ লগতে প্ৰকাশক আৰু সম্পাদকৰ দায়িত্ব সুচাৰুৰূপে পালন কৰিলৈও তেওঁৰ মৃত্যুৰ লগে লগে কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ পৰে। কাকতখন ভাৰতৰ প্ৰথ্যাত কাকত “স্টেটছম্যান” জন্মৰ প্ৰায় এবছৰৰ পূৰ্বে ডিভ্ৰগড়ৰ প্ৰথিতযশা সাংবাদিক বাধানাথ চাংকাকতিয়ে অসম ভূমিত ইংৰাজী সাম্প্ৰাহিক কাকতৰ জন্ম দিয়েই অসমৰ বাতৰি কাকতৰ ইতিহাসত স্বৰ্ণক্ষেত্ৰে নিজৰ নাম লিখি হৈ গ'ল। চাংকাকতিৰ মৃত্যুৰ পিছতেই স্থানীয় জৰ্জ ইলাস্টিউচনত শিক্ষকতা কৰি থকা লক্ষ্মীনাথ ফুকনে প্ৰায় তিনিবছৰ কাল টাইমছ অফ আসাম সম্পাদনা কৰিছিল। ফুকনৰ মতে অৱগোদয়ৰ পৰা অসমৰ প্ৰকাশিত বিভিন্ন ধৰণৰ বাতৰি কাকতৰ ভিতৰত ‘টাইমছ অফ আছাম’ ই প্ৰায় দুকুৰি বছৰ কাল প্ৰকাশিত হোৱা একমাত্ৰ বাতৰি কাকত। চাংকাকতিৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰি ফুকনে লিখিছিল “চাংকাকতিয়ে কাকত সম্পাদনা কৰিলে আৰ্থইশ বছৰ। তেওঁতৰ আগে পিছে এতিয়ালৈকে অসমৰ কোনো কাকতত একে লেঠাৰিয়ে ইমান দিন কোনো সম্পাদক থকা নাই। সফল বাটকটীয়া আৰু আৰ্হি দেখুৱাততা হিচাপে অসমৰ সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰত চাংকাকতিৰ অৱদান অতুলনীয়।” লক্ষ্মীনাথ ফুকনৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত কাকতখনৰ সম্পাদক সকলৰ ভিতৰত আছিল প্ৰৱোধ চন্দ্ৰ দন্ত, তিলক শৰ্মা, কেদাৰ নাথ গোস্বামী, মহম্মদ আবুলা, প্ৰভাত চন্দ্ৰ শৰ্মা, ইন্দুভূষণ চক্ৰবৰ্তী, জীৱন বাম ফুকন

আৰু শাৰদা শংকৰ দন্ত। ১৯৪৭ খ্রীষ্টাব্দৰ ছেপেন্সবলৈকে সুদীৰ্ঘ ৫২ বছৰ কাকতখন নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ হৈছে। ১৯৪৮ খ্রীষ্টাব্দৰ ১৫ আগষ্টত পুনৰ টাইমছ অফ আছামে আঞ্চলিক প্ৰকাশ কৰিছিল স্বৰ্গীয় জীৱনৰাম ফুকনৰ একান্তিক প্ৰচেষ্টাৰ ফলস্বৰূপে। কিন্তু ১৯৫০ চনৰ ২২ অক্টোবৰত ব্ৰহ্মপুত্ৰ নেতৃত তেওঁৰ সলিল সমাধি ঘটাত টাইমছ অফ আছাম’ৰ প্ৰকাশ চিৰকালৰ বাবে বন্ধ হৈ যায়।

ইতিহাসৰ পাত খুচৰিলে জানিব পৰা যায় যে ‘টাইমছ অফ আছাম’ প্ৰকাশিত হৈ থকা অৱস্থাত ডিভ্ৰগড় চহৰৰ পৰা আৰু কেহুখনমান কাকত যেনে বশন্বদ মি৤ৰ সম্পাদনাত ইষ্টার্ন হেবল্ড (১৯০২-০৮) কালীনাথ বায়ৰ সম্পাদনাত ‘চিটিজেন’ (১৯০৮-০৬), কৃষ্ণচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ সম্পাদনাত ‘আছাম ক্ৰোনিক্ল’ (১৯১২) প্ৰকাশিত হোৱাৰ মাজেৰে ডিভ্ৰগড়ত বাতৰি কাকত প্ৰকাশৰ প্ৰক্ৰিয়া জীৱাইৰখাত সহায়ক হয়। ১৯১০ খ্রীষ্টাব্দত ডিভ্ৰগড়ত আলোচনী ক্লাব নামেৰে এক অধ্যয়ন চক্ৰৰ প্ৰতিষ্ঠা হয়। শিৱৰাম শৰ্মা বৰদলৈ, দুৰ্গানাথ চাংকাকতি, ডাঃ লক্ষ্মী প্ৰসাদ চলিহা, আনন্দৰাম বৰুৱা, নীলমণি ফুকন, সদানন্দ দুৱৰা, কৃষ্ণ ফুকননী ব্যক্তিসকলৰ উদ্যোগত জন্ম লোৱা আলোচনী ক্লাবৰ সৌজন্যত ‘আলোচনী’ নামৰ এখন মাহেকীয়া কাকতৰ (১৯১০-১৭) আঞ্চলিক প্ৰকাশ হয়। আলোচনী ক্লাবৰ সদস্যসকলে ১৯১৭ চনত সাহিত্য কাণ্ডীনাথ পদ্মনাথ গোঁহাই বৰুৱাৰ সভাপতিত্বত শিৱসাগৰত অনুষ্ঠিত হোৱা অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰথম অধিৱেশনত ডিভ্ৰগড়ৰ হৈ যোগদান কৰে। অধিৱেশনৰ পৰৱৰ্তী সময়ত এই আলোচনী অধ্যয়ন চক্ৰই ডিভ্ৰগড় সাহিত্য সভালৈ কৰ্পাৰে কৰিব হৈ যায়। আলোচনী মাহেকীয়া কাকতৰ প্ৰথম সম্পাদক আছিল প্ৰসংগ কুমাৰ বৰুৱা। প্ৰকাশক আৰু মেনেজাৰ আছিল আনন্দ বাম বৰুৱা। প্ৰথম সম্পাদক বৰুৱাৰ পাছত দুৰ্গানাথ চাংকাকতীয়ে ‘আলোচনী’ সম্পাদনা কৰিছিল। শেষৰ তিনি চাৰিটা বছৰৰ সম্পাদক আছিল বাগীৰ নীলমণি ফুকন।

১৯১৮ খ্রীষ্টাব্দৰ ২৬ আগষ্টৰ পৰা চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰবালাৰ পৃষ্ঠপোষকতাত আৰু ৰায়বাহাদুৰ সদানন্দ দুৱৰাৰ সম্পাদনাত ‘সাদিনীয়া অসমীয়া’ নামৰ কাকতখন ডিভ্ৰগড়ৰ অসমীয়া প্ৰেছৰ পৰা ছপা হৈ প্ৰকাশ হৈছিল। পৰৱৰ্তী কালছোৱাত ১৯২৪ চনৰ পৰা কাকতখন গুৱাহাটীৰ নিউ প্ৰেছৰ পৰা সাদিনীয়া হিচাপে প্ৰকাশ হৈছিল। ১৯৪৬ চনৰ পৰা কাকতখন দৈনিক কৰা হৈছিল যদিও সুদীৰ্ঘ চাৰিটা দশকৰ পিছত ১৯৫৮ চনৰ ১২ এপ্ৰিলত কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ যায়। অসমীয়া কাকতখনৰ অন্যান্য সম্পাদক আছিল মহেশ্বৰ বৰুৱা, লোকনায়ক অমিয় কুমাৰ দাস, লক্ষ্মীনাথ ফুকন, হৰেন্দ্ৰ নাথ বৰুৱা, দেৱ কান্ত বৰুৱা, আনন্দ চন্দ্ৰ বৰুৱা, মোহন চন্দ্ৰ মহস্ত, জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰবালা, পদ্মধৰ চলিহা, যোগেন্দ্ৰনাথ বৰকাকতি, নিৰণ ভুঁঞ্চ।

প্রথ্যাত চাহ-খেতিয়ক, নন্দেশ্বর চতুরঙ্গীর উদ্যোগত ১৯৩৯ চনৰ জুলাই মাহত ডি঱্রিগড় সদাশিৰ প্ৰেছৰ পৰা সাপ্তাহিক বাতৰি কাকত ‘তৰণ অসম’ প্ৰকাশ হৈছিল। প্ৰথমজনা সম্পাদক আছিল অগ্নিকবি কমলাকান্ত ভট্টাচার্যৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ তৰণ কুমাৰ ভট্টাচার্য। ‘তৰণ অসম’ৰ বাতৰি কাকতখনৰ লগত ডি঱্রিগড়ৰ সাৰদা শংকৰ প্ৰসাদ দত্ত, কৃষ্ণকান্ত বৰুৱা, নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ আৰু ভৰত বৰপূজাৰী জড়িত আছিল বুলি জনা যায়। ১৯৪২ চনৰ জুন মাহত ‘তৰণ অসম’ৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ যায়।

ডি঱্রিগড়ৰ পৰা প্ৰকাশিত হোৱা আৰু কেইখনমান উল্লেখযোগ্য সমসাময়িক কাকত আছিল—সূৰ্যধৰ বাজখোৱাৰ ‘ৰণ’, বজনীকান্ত বৰদলৈ প্ৰকাশিত ‘অসম প্ৰদীপিকা’, তাপস বাগছী প্ৰকাশিত ‘জগৱণ’, ভোলানাথ গোহাঁইৰ ‘অসম ৰায়ত’ আদি।

অসমৰ প্ৰথমখন ইংৰাজী দেনিক বাতৰি কাকত আছাম ট্ৰিবিউন ১৯৩৯ চনৰ ৪ আগষ্টত ডি঱্রিগড় চহৰৰ বজনীকান্ত বৰদলৈ পথত অৱস্থিত বৰুৱা প্ৰেছৰ পৰা প্ৰকাশিত হৈছিল। এই বৰুৱা প্ৰেছ আছিল গুণ গোবিন্দ বৰুৱাৰ আৰু তিনিচুকীয়াৰ প্ৰতিষ্ঠিত চাহ খেতিয়ক সোমেশ্বৰ বৰুৱাৰ। বৰুৱা প্ৰেছৰ আধাতকৈ বেছি অংশৰ অংশীদাৰ আছিল সোমেশ্বৰ বৰুৱা। গুণ গোবিন্দ বৰুৱাৰ সুযোগ্য পুত্ৰ বাধা গোবিন্দ বৰুৱাই বাস্তৱ দৃষ্টিভঙ্গীৰে বিবেচনা কৰি লক্ষ্মীনাথ ফুকনৰ দ্বাৰা সম্পাদনা কৰা সাপ্তাহিক আছাম ট্ৰিবিউন কাকত গুৱাহাটীলৈ তুলি নি দেনিক ইংৰাজী কাকত ‘আছাম ট্ৰিবিউন’ প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায়। সেই দিন ধৰি কাকতখন অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰথম ইংৰাজী কাকত হিচাপে পৰিগণিত হৈ আহিছে। অসমৰ সৎবাদ জগতত টাইমছত্ত্ব আছামৰ পাছত আছাম ট্ৰিবিউনে এক নতুন দিগন্তৰ সূচনা কৰে। কালক্রমে গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰকাশিত আছাম ট্ৰিবিউন হৈ পৰে সমগ্ৰ পূৰ্বাঞ্চলত বসবাস কৰা জনসাধাৰণৰ মানসিক সংযোগৰ সাঁকো। কাকতখন প্ৰতিষ্ঠাতা সিংহ পুৰুষ ৰাধাগোবিন্দ বৰুৱাই (১৯০০-১৯৭৭) কাকত খনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ লগতে অক্লান্ত পৰিশ্ৰম, ধৈৰ্য অধ্যারসায় আৰু দুৰদৃষ্টিপূৰ্ণ দৃষ্টিভঙ্গীৰে গঢ় দিয়াত ই এখন আগশাৰীৰ কাকত হিচাপে খ্যাতি অৰ্জন কৰাৰ লগতে সৰ্বভাৰতীয় স্বীকৃতি আহৰণ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। কাকতখনৰ সম্পাদকসকল আছিল লক্ষ্মীনাথ ফুকন, সতীশ চন্দ্ৰ কাকতি, বৰীন বৰুৱা, নৰেন ডেকা, ড° পাৰ্থসাৰথি দত্ত, প্ৰফুল্ল গোবিন্দ বৰুৱা আৰু প্ৰশান্তজ্যোতি বৰুৱা।

ডি঱্রিগড়ৰ পৰা বহু বাতৰি কাকত, আলোচনী, মাহেকীয়া, পয়েকীয়া, সাপ্তাহিক, ছমহীয়া, বছৰেকীয়া সময়ে সময়ে প্ৰকাশ হ'লেও প্ৰায়বোৰ কাকত বা আলোচনীৰ জীৱনকাল বৰ দীঘলীয়া নাছিল। ডি঱্রিগড় চহৰখনৰ পৰা প্ৰকাশিত আলোচনী কাকত আদিৰ

সঠিক তথ্য পোৱা এক কঠিন কাম বা এই সম্পর্কে কোনো বিজ্ঞানভিত্তিক গৱেষণা হৈছে নে নাই জনা নাযায়। গতিকে, এই সম্পর্কে লিখিবলৈ হ'লৈ বিভিন্ন সূত্ৰ, বয়োজ্যগুৰুত্বসমূহৰ পৰা পোৱা তথ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি জানিব পৰা যায় যে সেই সময়ত ডি঱্রিগড়ৰ পৰা প্ৰকাশিত কাকত আলোচনীসমূহৰ ভিতৰত আছিল আসাম বান্ধৰ (তাৰানাথ চক্ৰবৰ্তী), প্ৰদীপিকা (বজনীকান্ত বৰদলৈ), সংগ্ৰাম (হেম কোৱৰ), পালিক ভইচ (সাৰদা শংকৰ প্ৰসাদ দত্ত), জনবল (অশ্বিনী কুমাৰ চৌধুৰী), মজদুৰ (অৰূপ কুমাৰ ভট্টাচার্য), ফ্ৰণ্টিয়াৰ হেৰল্ড আৰু সোণৰ অসম (পদ্ম বিকাশ বৰগোহাঞ্জি), সাৰথি (পদ্মকুমাৰী বৰগোহাঞ্জি) সংগ্ৰহ (তফুজজল আলি), পুৰৱেৰণ (প্ৰমোদ চন্দ্ৰ বৰদলৈ), জননীপ, চাহ মজদুৰ (ভৰত বৰপূজাৰী), পঞ্চশীল (নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ), বিকাশ, বীৰজোৱান (হেৰম্ব বৰদলৈ), জাগত অসম (মেহেদী আলম), জনছবি (মহিবুদ্ধিন আহমদ), অভিমত, বিকাশ (শৰৎ নেওগ) অনুৱাদ (কবীন ফুকন), পয়েকীয়া বহিমান (সুৰ্য হাজৰিকা) প্ৰগতিশীল দিভায়িক পয়েকীয়া ‘গণচেতনা’ (সম্পাদকঃ শশীন দাস) মিলাৰ (জমিৰত্বিন আহমেদ), ডি঱্রিগড় বাৰ্তা (হেৰম্ব বৰদলৈ), আলোড়ন, শিল্পী সৎবাদ (ৰহমদ আলি), স্পন্দন (অসমীয়া সাপ্তাহিক ১৯৮৩, সম্পাদক ড° পৰীক্ষিত হাজৰিকা) (কাকতখন “অসম স্পন্দন” নামকৰণেৰে লক্ষ্মীকান্ত মজিন্দাৰ বৰুৱাৰ সম্পাদনাত নিয়মীয়াভাৱে এতিয়াও প্ৰকাশিত হৈ আছে) দি নথ ইষ্ট নিউজ লাইভ (মুখ্য সম্পাদক ড° উদয়ন মিশ্ৰ, সম্পাদক বণ দুৱৰা), বাতাবৰণ (সম্পাদক বাজীৰ বৰগোহাঞ্জি), মৌচাক (সঞ্জীৰ বৰদলৈ), নতুন প্ৰভাত, ৰেঙ্গি, ব্ৰহ্মপুত্ৰ (বিষ্ণুজিৎ বৰুৱা), গগনা, বিহুশিঙ্গা, জেতুকা, সাময়িকী (মানবেন্দ্ৰ বৰঠাকুৰ), সাৰথি (মহিলা আলোচনী সম্পাদক পদ্মকুমাৰী গোহাঞ্জি), অগ্ৰবাণী (সনৎ কুমাৰ বৰুৱা), প্ৰচাৰক (মহম্মদ চুলেমান খা), সময়স্তী (হেম চেতিয়া), মাতৃভূমি (ঘনশ্যাম দাস), নৱজ্ঞান (কিৰণ অভয় পুৰীয়া), ড° নগেন শইকীয়া, সম্পাদনাত উত্তৰায়ণ, বীৰেন্ব বৰুৱাৰ সম্পাদনাত কৌন্তৰ্দ, ডিম্বেশ্বৰ চলিহাৰ সম্পাদনাত বিজ্ঞান বিচিৰা, বীতা ঠাকুৰৰ সম্পাদনাত (২০১৮-১৯) ‘উন্মেষ’। উত্তৰ কুমাৰ বৰুৱাৰ সম্পাদনাত ১৯৯৪ চনত প্ৰকাশ হয় “চিন্তাদূত” আলোচনী। এই আলোচনীখন প্ৰায় এটা দশক নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ হৈ আছিল যদিও আলোচনীখন বৰ্তমান বন্ধ হৈ আছে। ৯০ দশকত প্ৰকাশিত এখন উল্লেখনীয় বাৰ্তালোচনী ‘ৰাইজমেল’ ইকবাল আহমেদ মুখ্য সম্পাদক, তপন শৰ্মা বৰুৱা সম্পাদকৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছিল। উত্তৰ বাৰ্তালোচনীখনৰ প্ৰকাশক উত্তৰ কুমাৰ বৰুৱা। এইসমূহেই আছিল স্বাধীনোভৰ ডি঱্রিগড়ৰ কেইখনমান উল্লেখনীয় আলোচনী আৰু

বাতৰি কাকত।

কাকত প্রকাশৰ ধাৰা অব্যাহত ৰাখি ২০০০ চনৰ ৩০ আগস্টত নিবন্ধ লেখক সাংবাদিক পেট্টম-থি-গোহাঁইৰ সম্পাদনাত প্রকাশ পায় সাম্প্রাহিক “ভূমিপুত্ৰ”। সাম্প্রাহিক ভূমিপুত্ৰ অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে ড° পাৰ্থ সাৰথি দন্তৰ সম্পাদনাত বপন্তৰিত হয় “‘দৈনিক ভূমিপুত্ৰ’লৈ। কাকতখন উজনিৰ বিভিন্ন জিলাৰ পাঠকৰ মাজত সমাদৰ লাভ কৰিলোও কেইবছৰমান চলাৰ পাছত বন্ধ হৈ পৰে।

ইয়াত উল্লেখ কৰিব পাৰি যে তিনিচুকীয়াৰ সাংবাদিক ৰূপহ চলিহাৰ সম্পাদনা আৰু ডিইগড়ৰ ব্যাক কৰ্মচাৰী জিতেন কলিতাৰ উদ্যোগত প্রকাশ পায় সাম্প্রাহিক বাতৰি কাকত, “দৈনিক প্ৰতিক্ষণ”। সাম্প্রাহিক বাতৰি কাকত প্রকাশ হোৱাটো ডিইগড়ৰ সংবাদ জগতৰ বাবে এক উল্লেখযোগ্য ঘটনা ৰাপে স্বীকৃতি লভিছে; কিয়নো ই আজিও প্ৰতি গধুলি চহৰৰ বাতৰি কাকত বিক্ৰিতাৰ দোকানসমূহ শুৱনি কৰি আছে। এই সাম্প্রাহিক বাতৰি কাকতৰ সম্পাদক ৰূপহ চলিহাৰ পৰৱৰ্তী সম্পাদকসকল আছিল ইকবাল আহমেদ, সপোনজ্যোতি দন্ত, ভূষণজ্যোতি সান্দিকৈ, মনজিৎ বৰা। বৰ্তমান এই সাম্প্রাহিক বাতৰি কাকত “দৈনিক প্ৰতিক্ষণ” যাদৰ গগৈৰ সম্পাদনাত নিয়মিত প্রকাশ হৈ আছে। স্থানীয় ৰাইজৰ আস্থা আৰু অকৃত্ৰিম সহাঁৰি পাইছে বুলি বিশ্বাস হয়।

বহুদিনৰ পৰা উকমুকীয়াই থকা সম্পূৰ্ণ আধুনিক ডিজিটেল পদ্ধতিৰে দৈনিক কাকত এখন প্রকাশৰ প্ৰচেষ্টাই সাকাৰ ৰূপ পালে ২০১৮ চনৰ ২৬ ডিচেম্বৰত “অসম আদিত্য” নামৰ দৈনিক কাকতখনৰ প্রকাশৰ মাধ্যমেৰে। বিশিষ্ট চিকিৎসক, সুলিখক, ডাঃ নিৰ্মল চাহেৱালাৰ বহুদিনৰ পৰা থুপি থোৱা সপোনে বাস্তৱ ৰূপ ল'লে। ডিইগড়ৰ পৰা আৰম্ভ হ'ল ‘অসম আদিত্য’ নামৰ দৈনিক কাকতখনৰ জয়যাত্রা। সম্পাদকীয় উপদেষ্টা ড° নগেন শইকীয়াৰ

অৱদানেৰে পুষ্ট কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদক ডাঃ নিৰ্মল চাহেৱালা, সম্পাদক অৱগ দাস আৰু কাৰ্যবাহী সম্পাদক মনজিৎ বৰাৰ সুদৰ্শন পৰিচালনাৰ বাবে ‘অসম আদিত্য’ উজনিৰ জিলাসমূহৰ প্ৰতিটো প্ৰান্তৰ পাঠকৰ মাজত সমাদৰ লাভ কৰাৰ সন্তোষ পোৱা গৈছে। বহুগুৰ বিৰতিৰ পাছত ডিইগড়ৰ পৰা ওলোৱা দৈনিক অসম আদিত্য কাকতখন ডিইগড় আৰু গুৱাহাটীৰ পৰা একেলাগে প্ৰকাশ হৈ আছে।

শুন্দ্ৰ বাতৰি কাকত হিচাপে, “বাতাৰণ”, “অসম স্পন্দন” আৰু “ব্ৰহ্মপুত্ৰ” সময় অনুযায়ী আজিও প্ৰকাশ হৈ আছে। আৰু এখন উল্লেখযোগ্য মাহেকীয়া বাতৰি কাকত “সোণোৱাল বাৰ্তা” সোণোৱাল কছাৰী স্বায়ত্ত্বাসিত পৰিষদৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত, প্ৰচাৰিত আৰু ৰতন হাজৰিকৰ সম্পাদনাত প্ৰতিমাহে প্ৰকাশ হৈ আছিছে।

ডিইগড়ৰ পৰা সাংবাদিকতা আৰম্ভ কৰা বহুকেইজন সাংবাদিক বিৰল প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী আছিল। ইয়াৰ মাজত বাধানাথ চাঁ কাকতি, লক্ষ্মীনাথ ফুকন, কেদাৰ নাথ গোস্বামী, সদানন্দ দুৰৱা, বশিষ্ঠ মিত্র, বৰেশ চন্দ্ৰ চাঁ কাকতি, নবীন বৰদলৈ, ইন্দ্ৰভূষণ চক্ৰবৰ্তী, সাৰদা শঙ্কৰ প্ৰসাদ দন্ত, নিৰেশ চন্দ্ৰ বাগচী, শাৰৎগুৰু বাজখোৱা, বিপিন কুমাৰ বৰগোহাঁই, মহেশ্বৰ চুতীয়া, তুলসী দাস বাৰ্মা, দিপ্তী কুমাৰ বিশ্বাসে অসম তথা ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰখ্যাত কাকতত নিজ নিজ প্ৰতিভাৰ স্বাক্ষৰ বিভিন্ন লিখনিৰ মাজেৰে জিলিকাই গৈছে। এওঁলোকৰ পৰৱৰ্তী কালছোৱাত জিলাখনৰ বহুতো সাংবাদিকে নিজ নিজ মফচলীয় ঠাইৰ পৰা অসমৰ সংবাদ জগতলৈ অৱদান আগবঢ়াইছিল। তেওঁলোক হ'ল-নীলকান্ত শৰ্মা, ভৰত বৰপুজাৰী, হেৰম্ব বৰদলৈ, শৰৎ বৰকটকী, ড° দেৱৰঞ্জন ধৰ, তিলেন্দ্ৰ নাথ মহন্ত, মিন্টু মনোৱাৰ ছচ্ছেন্দ্ৰ, উচ্চ কমল চেতিয়া, নিলীম চৌধুৰী, তপন শৰ্মা বৰুৱা, মুকুট সিংহ যুৰক, অমল কুমাৰ হৰ, প্ৰদীপ দন্ত, গণেশ মহন্ত, বহুমদ আলি, ভৰত বৰুৱা, আৰু মনত নপৰা বহু প্ৰতিভা সম্পন্ন সাংবাদিকে। □□

‘অৰংগোদয়’ৰ সূতিকা গৃহত থিয় হৈ যৎকিঞ্চিত অনুভৱ সাংবাদিকতাৰ

জয়জ্যোতি গৈগে

শিৰসাগৰ। যাৰ বুকুত লুকাই আছে বৃহত্ত্ব অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াৰ বৰ্ণিল ইতিহাস। চাওলুং চুকাফাই প্ৰতিষ্ঠা কৰা আহোম প্ৰশাসনৰো অভিকেন্দ্ৰ আছিল শিৰসাগৰ। এইখন শিৰসাগৰ অসমৰ জাতীয়তাবাদী শিবিৰৰো অন্যতম অভিকেন্দ্ৰ হিচাপে পৰিচিত। লক্ষণীয়ভাৱে অসমৰ সাংবাদিকতাৰ বৰ্ণিল ইতিহাসো আৰম্ভ হৈছিল শিৰসাগৰৰ পৰাই।

বৃটিছ শাসনৰ সময়ছোৱাতে ১৮৩৭ চনত অসমলৈ আগমন হ'ল আমেৰিকান খ্ৰীষ্টান ধৰ্মাজকৰ। সেই যাত্রাই অসমলৈ ভৱিষ্যতৰ এক সোপান বচনা কৰিলে। খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে অসমলৈ আগমন হোৱা দলটোৱে ১৮৪২ চনত শিৰসাগৰ তথা তাহানিৰ ৰংপুত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে ছপাখানা। সেই ছপাখানাৰ পৰাই ধৰ্মাজকৰ দলটোৱে যীশুখৰীষ্টৰ মহান বাণী সম্বলিত পুস্তিকা প্ৰকাশ কৰিছিল। বঙালী ভাষাত প্ৰকাশ কৰা সেই পুস্তিকাসমূহে অসমীয়া মানুহৰ মাজত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিব নোৱাৰিছিল। সেইবাবেই লুপ্তপোয় অসমীয়া ভাষাটোক উদ্বাৰ অভিযানত নামিছিল খ্ৰীষ্টান ধৰ্মাজকসকল। তাৰেই ফলক্ষণতি ১৮৪৬ চনত ভূমিৰ্ষ হয় ‘অৰংগোদই’। অসমৰ প্ৰথমখন সংবাদপত্ৰ হিচাপে পৰিচিত ‘অৰংগোদই’ আছিল ‘কাকত’ আৰু ‘আলোচনী’ দুয়োটাৰে ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা এক মাধ্যম। সেই সময়ত শিৰসাগৰ অধ্যলত প্ৰচলিত ভাষাকে মিছনেৰীসকলে ‘অৰংগোদয়’ৰ পাতত ব্যৱহাৰ কৰিছিল। প্ৰথমখন সংবাদপত্ৰৰ বুকুত খ্ৰীষ্ট ধৰ্ম প্ৰচাৰ সম্পর্কীয় আলোচনাৰ সমান্বালকৈ সাহিত্যৰ বিভিন্ন উপাদানেও প্ৰাধান্য লাভ কৰিছিল। প্ৰাচীন আখ্যান-উপাখ্যানৰ পৰা বৈজ্ঞানিক আলোচনা, কবিতাৰ পৰা অৰণ কাহিনী, উপন্যাস, জীৱনী আদিয়ে প্ৰাধান্য লাভ কৰিছিল ‘অৰংগোদয়’ৰ পাতত।

‘অৰংগোদয়’ৰ পাতত অসমীয়া ভাষাত প্ৰথমখন উপন্যাস ‘কামিনীকান্ত’ ধাৰাবাহিক ৰূপত প্ৰকাশ পাইছিল। আমেৰিকান ৰেপ্রিষ্ট মিছনক অন্যতম সদস্য এ. কে. গাৰ্নিৱে ‘কামিনীকান্ত’ বচনাৰে অসমীয়া সাহিত্যত এক নতুন সম্পদ উপহাৰ দি গ'ল। মাইলছ ব্ৰহ্মন আৰু অ’ টি কটুৰ— এই দুজনেই অগাপিছাকৈ ‘অৰংগোদই’ সম্পাদনা কৰিছিল। ব্ৰহ্মন আছিল প্ৰথমগবাকী সম্পাদক। সেয়াই আৰম্ভণি। তাৰ পিছৰ পৰা অসমীয়া সংবাদপত্ৰই বহু ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ মাজেদি সুদীৰ্ঘ দিন অতিবাহিত কৰিছে। নানা উখ্যান-পতনৰ নৌৰূৰ সাক্ষী সংবাদপত্ৰ ‘অৰংগোদই’ৰ পাছত শিৰসাগৰৰ পৰাই আৰম্ভ হ'ল আন এক অনন্য যাত্রা। ১৮৭২

চন্ত ভূমিষ্ঠ হ'ল ‘ঘৰ-জেউতি’ নামৰ প্ৰথমখন মহিলা আলোচনী। সম্পাদনা কৰিছিল কনকলতা চলিহা আৰু কমলালয়া কাকতীয়ে। এইখন আলোচনীয়ে অসমীয়া মহিলাক আন এক যাত্রা প্ৰদান কৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা প্ৰাপ্ত কৰিছিল।

এদিন ইতিহাস হ'ল ‘আৰণোদই’। ইতিহাস হ'ল ‘ঘৰ-জেউতি’। এসময়ৰ ৰোদ্বিধ পৃষ্ঠভূমি হিচাপে পৰিচিত শিৱসাগৰো আজি বহুদিশত কেৱল ইতিহাসৰ একেটা গৌৰৱময় পৃষ্ঠা। ১৭৪৮ছৰীয়া এই ইতিহাসৰ বুকুত বহু কথাই লিপিবদ্ধ হৈ আছে আৰু থাকিব।

সম্প্রতি সংবাদ মাধ্যমে নতুন গতি লাভ কৰিছে। আধুনিক তথ্য-প্রযুক্তিৰ সহায়ত নিতো নতুন নতুন ভূমিকা পৰিপ্ৰহণ কৰিছে সংবাদ মাধ্যমে। অসমৰ সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসতো আমদানি হৈছে ন প্ৰযুক্তি, চিন্তা-চেতনা। কিন্তু তাৰ পাছতো আজি পৰ্যন্ত শিৱসাগৰৰ পৰা কোনো কাকত-আলোচনী দীঘলীয়া সময় প্ৰকাশ হৈ থকা নাই। তেনেই কম সময়ৰ বাবে দুই এখন কাকত আলোচনী শিৱসাগৰৰ পৰা প্ৰকাশ পাইছিল যদিও বিভিন্ন কাৰণত পৰৱৰ্তী সময়বোৰত উক্ত কাকত-আলোচনীসমূহৰ প্ৰদৰ্শিত ধাৰাবাহিকতা বক্ষা পৰা নাই। অৱশ্যে মাইলছ ব্ৰহ্মন, আ’ টি কটুৰে আৰণ্ত কৰা সাংবাদিকতাৰ সেই ঐতিহাসিক যাত্রা পথত আজিও শিৱসাগৰে মূৰ দাঙি নিজৰ উপস্থিতি সদস্তে ঘোষণা কৰি আহিছে। কিন্তু কৰবাত যেন আমি

কেতিয়াৰা থমকি বৈছোঁ। জাতীয় দায়বদ্ধতাৰে সাংবাদিকতাৰ দায়িত্ব পালন কৰাত যেন আমি কৃপণালি কৰিছোঁ। সৰ্বসাধাৰণ জনতাৰ বহুসময়ত সংবাদপত্ৰৰ প্ৰতি থকা পূৰ্বৰ বিশ্বাসযোগ্যতাক প্ৰায় নস্যাং কৰা যেন অনুভৱ হয়। বিগত ২৫ বছৰীয়া মফছলীয়া সাংবাদিকতাৰ অভিজ্ঞতাৰ বৰ সুখকৰ নহয়। এনে প্ৰেক্ষাপটত আমি নতুনকৈ কিছু কথা ভবাৰ নিশ্চয় আৱকাশ আছে।

জাতিক প্ৰতাৰণা নকৰাকৈ, নতুন প্ৰজন্মক উৎসাহিত কৰিব পৰাকৈ অসমৰ সাংবাদিকতাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালনৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। ছপা মাধ্যমৰ পৰা ডিজিটেল মাধ্যমলৈকে এতিয়া অজন্ম সাংবাদিক-সংবাদকৰ্মী। এয়া নিশ্চয় শুভলক্ষণ। কিন্তু চিন্তাবোৰ সকলোৰে ইতিবাচক হ'ব লাগিব। সমাজমুখী চিন্তাৰ দৈন্যই অসমীয়া সাংবাদিকতাক কিন্তু কল্যাণিত কৰাবহে সম্ভাৱনা বেছি।

অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ কণ্ঠকীয়া যাত্রাপথত বহু দেশহীতৈষী বৰেণ্য অসমীয়াৰ অৱদানক ইতিহাসে সদায়ে সেঁৱৰাই থাকিব। নৱ-প্ৰজন্মই সেই ইতিহাসক চিন্তন-মন্থন কৰিয়ে আগবঢ়াৰ প্ৰয়োজন। সেয়ে প্ৰতিক্ষণে শিৱসাগৰৰ সোণসেৰীয়া ইতিহাসক বুকুত বাঞ্ছি আমি অগ্ৰসৰ হোৱা উচিত। কাৰণ শিৱসাগৰক বাদ দি সম্পূৰ্ণ নহয় অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ বৰ্ণিল ইতিহাস। সেই ইতিহাসক আওকাণ কৰি হ'ব নোৱাৰে প্ৰকৃত সাংবাদিকতাৰ যাত্রা। □□

যোৰহাটৰ সংবাদপত্ৰ : সমৃদ্ধিময় অতীত আৰু সন্তাৱনাময় বৰ্তমান

শাংকৰ কৌশিক বৰুৱা

অসমৰ সাংবাদিকতা আৰু সংবাদপত্ৰৰ ইতিহাসত যোৰহাটৰ এক বিশেষ গুৰুত্ব আছে। এই গুৰুত্ব অসমৰ সংবাদসেৱাৰ উভ্রণত এই অঞ্চলটোৱ ভূমিকাৰ পৰাই উদ্বৃদ্ধি। এই ভূমিকাৰ কথা আলোচনাৰ মাজলৈ আনিলেই চকুৰ আগলৈ আছে অসমৰ সামগ্ৰিক পটভূমিত যোৰহাটৰ কেইটামান মান নিৰ্ণয়সূচক স্তুতি। সেইবোৰ হ'ল—অসমৰ প্ৰথমখন দৈনিক বাতৰি কাকত (দৈনিক বাতৰি), দ্বিতীয়খন মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনী তথা অসমীয়াৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত প্ৰথমখন বাৰ্তালোচনী (আসাম বিলাসিনী), বৰ্তমানে প্ৰকাশ হৈ থকা অসমৰ সবাতোকৈ পুৰণি সাপ্তাহিক (জনমভূমি)ৰ লগতে দীৰ্ঘদিন প্ৰকাশ হৈ থকা শিশু আলোচনীৰ (মৌচাক) কথা। আসাম বিলাসিনী, দৈনিক বাতৰিৰ পৰা জনমভূমি, মৌচাকলৈ এই দীঘলীয়া যাত্ৰাই যেন প্ৰতীয়মান কৰে সংবাদ পত্ৰৰ ক্ষেত্ৰত কেৱল ঐতিহ্যময় আৰু সমৃদ্ধ অতীতেৰেই নহয়, সন্তাৱনাৰে ভৰা বৰ্তমানেৰেও চহকী যোৰহাট। সেয়ে হয়তো সাম্প্ৰতিক সময়ত শিক্ষা-বাণিজ্যৰ সকলো মূল ত্ৰিয়া-কাণ্ড গুৰাহাটীমুখী হোৱাৰ পাছতো যোৰহাটতে ইয়াৰ গৌৰৰ হেৰুওৱা নাই। উল্লিখিত সন্তকেইটাকে আধাৰকৰণে লৈ যোৰহাটৰ অতীত আৰু বৰ্তমানৰ বেহ-কপ ঢোৱা যাওক। ১৮৭১ চনত মাজুলীৰ দৰে আপাত দৃষ্টিত যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ বিভিন্ন আছকালেৰে ভৰা ঠাই এখনৰ পৰা কাকত এখন প্ৰকাশ কৰাটো কি ধৰণৰ প্ৰত্যাহানমূলক আছিল সেয়া সহজেই অনুমেয়। আৰু এই প্ৰত্যাহান অতিক্ৰম কৰিব পৰা কথাটোৱে উদ্যোক্তাসকলৰ উদ্যমকেই যেন প্ৰতীয়মান কৰে।

সমৃদ্ধ অতীত :

১৮৪৬ চনৰ জানুৱাৰী মাহত শিৰসাগৰৰ পৰা শ্ৰীষ্টান মিছনেৰীসকলৰ উদ্যোগত প্ৰথম অসমীয়া সংবাদপত্ৰ ‘অৱগোদই’ প্ৰকাশ হয়। ১৮৭১ চনত, অৰ্থাৎ ‘অৱগোদই’ প্ৰকাশ হৈ থকা সময়ত যোৰহাট জিলাৰ বৰ্তমানৰ মাজুলীত স্থাপন কৰা ‘ধৰ্মপ্ৰকাশ যন্ত্ৰ’ৰ পৰা অসমৰ দ্বিতীয়খন মাহেকীয়া সংবাদপত্ৰ ‘আসাম বিলাসিনী’ৰ জন্ম হয়। মূলতঃ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ আধাৰত প্ৰতিষ্ঠিত এইখন সংবাদপত্ৰ ‘অৱগোদই’ৰ প্ৰতিদৰ্শনী বৰপেই আত্মপ্ৰকাশ কৰি প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিছিল।

‘আসাম বিলাসিনী’ৰ সম্পাদক শ্ৰীশ্রী দত্তদেৱ গোস্বামী আছিল যদিও আউনীআটী সত্ৰৰ এজন পণ্ডিত বৈষ্ণৱ তথা কাকতখনৰ প্ৰকাশক শ্ৰীধৰ ওজাইহে কাকতখনৰ সৰহভাগ কাম কৰিছিল। বিলাসিনীৰ বহু প্ৰবন্ধ আৰু সম্পাদকীয়ত তেওঁ লিখিছিল বুলি জনা যায়। ‘ডিমাই’ আকাৰৰ দুখিলা পাতত ছপা হোৱা আসাম

বিলাসিনীত বর্ণাশুদ্ধির কিছু সমস্যা আছিল যদিও ভাষা আৰু বাক্য গাঁথনি আছিল যথেষ্ট ওখ খাপৰ। তীর্থনাথ শৰ্মাই আসাম বিলাসিনী প্ৰসংগত ‘আনন্দিতাৰ্টি সত্ৰৰ বুৰঞ্জী’ত যথাৰ্থতাৰে লেখিছে—‘প্ৰথম সাময়িক পত্ৰৰ দায়িত্ব আৰু কৰণীয় বহুত। নতুন আৰস্ত হোৱা পৰিৱৰ্তিত যুগ এটাৰ ভাৱ, অভাৱ, অভিযোগ মূৰ্ত হোৱাকৈ ভাষাক পোনাই-পজৰাই ল'ব লগা হৈছিল। আৰস্ত যুগ এটাৰ দায়িত্ব আসাম বিলাসিনীয়ে... প্ৰশংসাৰকৰপে সম্পাদন কৰিছিল’ (পৃঃ ৪৫১)। ১৮৮৩ চনলৈকে সুনীঘ ১২ বছৰ কাল প্ৰকাশ হোৱাৰ পাছত সত্ৰ স্থানান্তৰিত হোৱাত কাকতখন বন্ধ হৈ যায়। উল্লেখযোগ্য যে স্বদেশী লোকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত এইখনেই হ'ল অসমৰ প্ৰথম সংবাদপত্ৰ। প্ৰথমবাৰ ‘আসাম বিলাসিনী’ বন্ধ হোৱাৰ প্ৰায় ডেৰ কুৰি বছৰৰ পাছত ১৯১৬ চনত সাদিনীয়া জাতীয়তাবাদী কাকতৰ ৰূপত দিতীয়বাৰৰ বাবে ‘আসাম বিলাসিনী’ যোৰহাটৰ ধৰ্মপ্ৰকাশ ছপাশালৰ পৰা প্ৰকাশ হ'বলৈ ধৰে। দিতীয়বাৰত ইয়াৰ সম্পাদক আছিল কৃষ্ণকান্ত ভট্টাচাৰ্য। পূৰ্বৰ ধৰ্মৰ বাণী প্ৰচাৰৰ পৰিৱৰ্তে এইবাৰ স্বাধীনতাৰ বাণী প্ৰচাৰৰ নীতি সাদিনীয়া আসাম বিলাসিনীয়ে থহণ কৰে। বৰ্তমানৰ সাদিনীয়া কাকত এখনৰ আকাৰতকৈ অলপহে ডাঙৰ এই কাকতখনে সেই সময়ৰ ইংৰাজ শাসনক কঠোৰভাৱে সমালোচনা কৰাৰ বাবে কাকতখন আৰু সম্পাদক ভট্টাচাৰ্য চৰকাৰৰ ৰোষত পৰে আৰু ১৯২১ চনত কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ কৰিবলৈ ভট্টাচাৰ্য বাধ্য হয়।

যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশ হোৱা আন এখন উল্লেখযোগ্য আলোচনী হ'ল ‘অসম সাহিত্য সভা পত্ৰিকা’। গহীন আলোচনামূলক আৰু গৱেষণাধৰ্মী প্ৰবন্ধেৰ সম্বন্ধ এই পত্ৰিকাখন প্ৰথমে প্ৰকাশ হয় ১৯২৬ চনত। অৱশ্যে আলোচনীখনৰ প্ৰকাশ মাজতে বন্ধ হৈ থাকে আৰু ১৯৫৬ চনৰ পৰা ইয়াৰ প্ৰকাশ পুনৰ নিয়মীয়া হয়। সাহিত্যৰ তাৎক্ষণ্য আলোচনা, গৱেষণাধৰ্মী বচনা আদিৰে এই আলোচনীয়ে এক বিশেষ মৰ্যাদা লাভ কৰিলৈও ইয়াৰ প্ৰসাৰ পাঠকৰ মাজত বিস্তৃত নহয়।

১৯৩০ চনত (১৯২৯?) যোৰহাটৰ দাস কোম্পানী প্ৰেছৰ পৰা (বৰ্তমানৰ অসম প্ৰিণ্টিং বৰ্কছ প্ৰাঃ লিঃ) ‘সাদিনীয়া বাতৰি’ নামেৰে এখন সাম্প্ৰতিক কাকত প্ৰকাশ হয়। কাকতখনৰ স্বত্ত্বাধিকাৰী আৰু সম্পাদক আছিল বায় বাহাদুৰ শিৰ প্ৰসাদ বৰুৱা। কাকতখনৰ ‘বাতৰি’ নামটো দিছিল ভগৱতী প্ৰসাদ বৰুৱাই। কিছুদিনৰ পাছতে (১৯৩১ চন) কাকতখনৰ সম্পাদক হয় বাগীবৰ নীলমণি ফুকন। স্থানীয় সমস্যা সম্পর্কত বিস্তৃত বিৱৰণ আৰু অসমৰ বাজনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু শৈক্ষিক সমস্যা সম্পর্কত বলিষ্ঠ মন্তব্য আছিল ‘বাতৰি’ৰ উল্লেখনীয় দিশ। ‘অসমত বিশ্ববিদ্যালয়’ সন্দৰ্ভত বিশেষ অৱিহনা থকা এই কাকতে সম্পাদকীয় প্ৰবন্ধত দাবী কৰিছিল যে পলিটিকেল স্বৰাজৰ লগে লগে অসমে কালচাৰেল স্বৰাজ নাপালে কেতিয়াও নচলিব।

এই সাদিনীয়া বাতৰিকে বায় বাহাদুৰ শিৰপ্ৰসাদ বৰুৱাই ১৯৩৫ চনৰ ১২ আগষ্টৰ পৰা ‘দৈনিক বাতৰি’ নাম দি দৈনিক বাতৰি কাকতখনপে প্ৰকাশ কৰে। এই কাকত প্ৰকাশৰ লগে লগে অসমৰ সংবাদ জগতত যোৰহাটৰ আৰু এক গৌৰবমালাৰ অৰ্জন হ'ল। কিয়নো ‘দৈনিক বাতৰি’ প্ৰকাশৰ আগলৈকে অসমত দৈনিক সংবাদপত্ৰৰ কোনো নজিৰ নাছিল। দৈনিক বাতৰিয়েই হ'ল প্ৰথমখন অসমীয়া দৈনিক। যোৰহাটৰ পৰা প্ৰায় ১৩ কিলমিটাৰ আঁতৰত বায় বাহাদুৰ বৰুৱাৰ ঠঠালত থকা প্ৰকাণ্ড হাউলিৰ ভিতৰতে ঘৰ সাজি ছপাশাল বহুৱাই দৈনিক কাকতখন প্ৰকাশৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। কাকতখনৰ সম্পৰ্কত লক্ষণীয় ফুকনে লেখিছে—‘কাকতখন যি ঠাইৰ পৰা ওলাইছিল সেই ‘ঠঠাল’ এনে এখন গাঁও আছিল, য'ত নাছিল এটা ডাকঘৰ। ভাৰতবৰ্ষৰ কোনো গাঁৱৰ পৰা কোনো ভাষাতে ‘দৈনিক বাতৰি কাকত’ ওলোৱা নাছিল।’ নীলমণি ফুকনৰ সম্পাদনাত যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত এই ‘দৈনিক বাতৰি’য়েই পোন প্ৰথমে বয়টাৰ, এছ'চিয়েট প্ৰেছ আদি বাতৰি প্ৰতিষ্ঠানৰ টেলিগ্ৰাফিক বাতৰি কিনি নিতো তপতে তপতে অনুবাদ কৰি কাকতত চকুত লগা শিতানেৰে প্ৰকাশ কৰা পছাটো আৰস্ত কৰে। এই কথা ঠিক যে দৈনিক বাতৰিৰ যোগেদিয়েই অসমৰ সাংবাদিকতাত বৃত্তিগত চিন্তাৰ (Professionalism) আৰস্তণি ঘটে। ইয়াৰ আগলৈকে খৃষ্টান বা হিন্দু মিছনেৰী আদৰ্শ আৰু স্বদেশপ্ৰেমৰ প্ৰেৰণাৰ বলত বাতৰি কাকত প্ৰকাশৰ উদ্যম লোৱা হৈছিল। সংবাদপত্ৰৰ প্ৰকাশ আৰু সাংবাদিকতা এটা বৃত্তি হিচাপে গঢ় লৈ উঠা নাছিল।

এইখনিতে উল্লেখযোগ্য যে দৈনিক বাতৰিৰ পূৰ্বে ১৯৩১ চনত যোৰহাটৰ পৰাই ‘নগৰৰ কথা’ নামৰ এখন দৈনিক কাকত মফজল হচ্ছেইনৰ (বাপোতা) সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছিল। নিতো আবেলি প্ৰকাশ পোৱা এই কাকতখন যোৰহাটতে আৰবন্ধ আছিল আৰু বাতৰিও আছিল যোৰহাটৰ। মাত্ৰ কেইমাহমানহে প্ৰকাশ হোৱা টেবেলয়ড আকাৰৰ এই ‘নগৰৰ কথা’য়ো অসমৰ প্ৰথম দৈনিক বাতৰি কাকতখনপে স্বীকৃতিৰ দাবী কৰিব পাৰে যদিও প্ৰকৃতাৰ্থত এইখনক দৈনিক বাতৰি কাকত বোলাত অসুবিধা আছে।

ভাৰতে স্বাধীনতা লাভ কৰা বছৰৰেই ১০ মাৰ্চৰ পৰা জননায়ক দেৱেৰ্ষৰ শৰ্মা আৰু কৰ্মযোগী কনক চন্দ্ৰ শৰ্মাৰ উদ্যোগত যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশ হয় ‘সাম্প্ৰতিক ‘জনমভূমি’ৰ। প্ৰথম অৱস্থাত যোৰহাটৰ দৰ্পণ প্ৰেছৰ পৰা প্ৰকাশ হোৱা কাকতখন পিছত অন্নদা প্ৰিণ্টিং হাউচৰ পৰা কিছুদিন প্ৰকাশ হৈছিল আৰু ১৯৪৯ চনৰ জুন মাহৰ পৰা ‘জনমভূমি’ নিজা প্ৰেছত ছপা হ'বলৈ লয়। বৰ্তমান এই কাকতখনেই হ'ল একেৰাহে প্ৰকাশ হৈ থকা অসমৰ সবাতোকৈ পুৰণি সাদিনীয়া বাতৰি কাকত। এই কাকতৰ প্ৰথম সম্পাদক আছিল দুলাল চন্দ্ৰ ভূঞ্জ। অসমৰ সংবাদপত্ৰৰ বুৰঞ্জীত ‘জনমভূমি’ৰ নাম স্বতন্ত্ৰভাৱেই উল্লেখযোগ্য। প্ৰথম অৱস্থাত কংগ্ৰেছৰ সমৰ্থক এই জাতীয়তাবাদী

কাকতখন পৰৱৰ্তী কালত কংগ্ৰেছ চৰকাৰৰ তীৰ সমানোচক হৈ উঠে। বেণুধৰ শৰ্মাই লেখিছে, ‘জনমভূমিৰ চালুকীয়া অৱস্থাতে দুলাল চন্দ্ৰ ভুঞ্জাই সম্পাদকীয় গাদীত বহি সেই সাঙ্গীভাৰখন কানত তুলি ল’লে। স্বাধীনতা বক্ষাৰ আনুষংগিক উপায়-বুদ্ধি দি তেঁৰেই জনমভূমিখন থিয়-দঙ্গা দিব পৰা কৰি হৈ গ’ল। তেওঁৰ পিছতে সম্পাদক হ’ল জগদীশ ফুকন। তেওঁ নতুন তেজ সমুৰাই কাকতখনৰ উন্নৰ্বোতৰ উন্নতি সাধন কৰিলে। তাৰ পাছত সম্পাদকীয় সাঙ্গীভাৰখন ন্যস্ত হ’ল ত্ৰিলোক্য (নাথ) শৰ্মাৰ কান্দত। বাজনীতি সম্পর্কে তেওঁ ‘আঁঠুৱা চাই ঠেঁ মেলা’ নীতি অৱলম্বন কৰাত জনমভূমিখন টনকিয়াল আৰু সৰবৰহী হৈ উঠিল আৰুই যে এখন উচ্চ শ্ৰেণীৰ সাদিনীয়া বাতৰি কাকত সেইটোও প্ৰতিপন্থ হ’ল।’ (অসমীয়া বাতৰি কাকতৰ ইতিহাস অৱগোদ্ধৰ পৰা জনমভূমিলৈ)

অসমৰ যিকেইখন কাকতৰ ওপৰত ১৯৮০ চনত চৰকাৰে ১৯৬০ চনৰ অসম বিশেষ ক্ষমতা (প্ৰেছ) আইনৰ অধীনত ছেঁপৰষ্পিপ প্ৰয়োগ কৰিছিল, তাৰ ভিতৰত ‘জনমভূমি’ কাকতো আছিল। ‘জনমভূমি’ত প্ৰকাশিত শিশুচ’বা ‘মইনামেল’ৰ পৰাই অসমত ৰাজ্যিক ভিস্তি সদৌ অসম ‘মইনামেল’ জন্ম হোৱাটো এই কাকতৰ এক উল্লেখযোগ্য কৃতিত্ব।

এই জনমভূমি গোষ্ঠীয়েই ১৯৭২ চনৰ ১ জুনত যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশ কৰিলৈ আন এখন উল্লেখযোগ্য দৈনিক বাতৰি কাকত—‘দৈনিক জনমভূমি’। উজনি অসমৰ একমাত্ৰ মুখ্যপত্ৰকলাপে স্বীকৃতি লাভ কৰা এই কাকতে বৰ্তমান যোৰহাটৰ উপৰি গুৱাহাটী আৰু তিনিচুকীয়াকে ধৰি সৰ্বমুঠ তিনিটা সংস্কৰণ প্ৰকাশণে অসমৰ জনগণৰ আশা-আকাঙ্ক্ষা কঢ়িয়াই আকৃষ্ট সেৱা আগবঢ়াই আছিছে। কলক চন্দ্ৰ শৰ্মাৰ সম্পাদনাৰে প্ৰথম প্ৰকাশ হোৱা এই কাকত পৰৱৰ্তী কালত প্ৰফুল্ল বৰুৱা, যতীন্দ্ৰনাথ বৰগোহাঞ্জি, ধীৰেন্দ্ৰনাথ চৰুৱতী, দেৱকুমাৰ বৰা, হেমন্ত বৰ্মনৰ হাত বাগৰি বৰ্তমান এই কাকতৰ সম্পাদনাৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিছে উৎপল বৰুৱাই।

কেৱল ইমানেই নহয়, অসমৰ প্ৰথম স্কুলীয়া বছৰেকীয়া আলোচনীখনো প্ৰকাশ হৈছিল যোৰহাটৰ পৰাই। ১৯১৫ চনত যোৰহাট নৰ্মাল স্কুলৰ পৰা প্ৰকাশিত ‘প্ৰভাতেই অসমৰ স্কুলীয়া আলোচনীৰ ভিতৰত প্ৰথম। মন কৰিব লগীয়া যে অসমৰ ভিতৰতে নহয়, দেশৰ ভিতৰতো এইখন এনেধৰণৰ প্ৰথম আলোচনী বুলি ভৱাৰ থল আছে। ‘প্ৰভাত’ৰ পৰম্পৰাৰেই উদ্বৃদ্ধ হৈ বৰ্তমান যোৰহাটৰ প্ৰায়বোৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ পৰাই বছৰেকীয়া আলোচনী প্ৰকাশ হয়। আনকি কেইবাখনো শিক্ষানুষ্ঠানৰ একোটা একোটা শ্ৰেণীৰ পৰা হাতে লিখা আলোচনী প্ৰকাশৰ সুন্দৰ অভ্যাস এতিয়াও সজীৱ হৈ আছে।

দীৰ্ঘদিন ধৰি প্ৰকাশ হৈ থকা শিশু আলোচনী ‘মৌচাক’ (১৯৮৪) আৰু শিশু উপযোগী একমাত্ৰ বিজ্ঞান আলোচনী ‘নতুন আৱিষ্কাৰ’ (১৯৮৮) প্ৰকাশ হয় এই যোৰহাটৰ পৰাই। দুয়োখন

আলোচনীৰে সম্পাদক আৰস্তগিৰিৰ পৰা শাস্ত্ৰ তামুলী। অসমত এতিয়া যিকেইখন শিশু আলোচনী প্ৰকাশ হৈ আছে, তাৰ ভিতৰত প্ৰকাশন কালৰ দৈৰ্ঘ্যতা আৰু বিক্ৰীৰ সংখ্যাৰ দিশৰ পৰা যোৰহাটৰ ‘মৌচাকে’ নিঃসন্দেহে নেতৃস্থানীয় ভূমিকা পালন কৰি আছিছে। আৰ্কণ্যণীয় প্ৰচন্দ তথা শিশু উপযোগী অলংকৰণ, গঞ্জ কৰিবৰ লগতে শিশু উপযোগী সংবাদধৰ্মী ৰচনা, পৰিৱেশ আৰু স্বাস্থ্য বিজ্ঞান সম্পৰ্কীয় লেখা, মেধাৱী ছাৱা-ছাৱী বিশেষ লেখা ইত্যাদিৰে বিষয় বৈচিত্ৰ্যৰ সমাহাৰেৰে মৌচাকে শিশু আলোচনীৰ জগতত এটা নতুন ধাৰা সৃষ্টি কৰাই নহয় সকলো দিশত প্ৰফেশ্যনেল দৃষ্টিভূংগীৰে এক নতুন পৰিচয় বহন কৰি যুগোপযোগী আলোচনীৰে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিলে। তদুপৰি এচাম নতুন লেখক-লেখিকা সৃষ্টিতো মৌচাকৰ ভূমিকা অপৰিসীম। দৰাচলতে এই যুগোপযোগী চিন্তা আৰু নতুন লেখক-লেখিকাই অব্যাহত ৰাখিছে মৌচাকৰ যাত্রা।

উনবিংশ শতিকাৰ বেলি দুপৰৰ পৰা একবিংশ শতিকাৰ প্ৰভাতী পুৱালৈকে যোৰহাটৰ পৰা বহুতো কাকত-আলোচনীৰ জন্ম আৰু মৃত্যু হ’ল। ইয়াৰ ভিতৰতে পূৰ্বতে উল্লেখ কৰি আছা কাকত-আলোচনীকেইখন বিভিন্ন কাৰণত যোৰহাটৰ সংবাদপত্ৰৰ মান নিৰ্ণয়সূচক স্তৰ বুলি সকলোৱে স্বীকাৰ কৰে যদিও যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত আন কাকত আলোচনীসমূহৰ গুৰুত্বও কম নহয়। যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত আন কেইখনমান কাকত-আলোচনী হ’লঃ দীপ্তি (১৯০৫, মাহেকীয়া ধৰ্মালোচনী, প্ৰথম সম্পাদকঃ এ কে গৰ্নি), খেতিয়ক (১৯২৫ ?, সম্পাদকঃ নাৰায়ণ চন্দ্ৰ বৰুৱা), অসম ৰাইজ (১৯৩৫, সাপ্তাহিক), ১৯৩৬ চনৰ পৰা তিনিদিনীয়া, সম্পাদকঃ দেবেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা), অসম (১৯৩৫, ছদ্মীয়া কাকত, সম্পাদকঃ কীৰ্তিনাথ শৰ্মা বৰদলৈ), আসাম হিতৈষী (১৯২৫-২৯, সাদিনীয়া, সম্পাদকঃ দুৰ্গাধৰ বৰকটকী আৰু কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য), ন-জোন (১৯৩৪, মাহেকীয়া সাহিত্য আলোচনী, সম্পাদকঃ নীলমণি ফুকন), বৰদেচিলা (১৯৩১, সম্পাদকঃ প্ৰথম কমল চন্দ্ৰ বৰুৱা, পাছলৈ শিৰপ্ৰসাদ বৰুৱা), স্বৰাজ (১৯৩৯, সাদিনীয়া, সম্পাদকঃ বেথোৱাৰ বৰা), পায়গাম (১৯৪৬, মাহেকীয়া আলোচনী, সম্পাদকঃ চৈয়দ আব্দুল মালিক), ইনচাফ (১৯৫১, ছমহীয়া আলোচনী, সম্পাদকঃ ফাতেমা খাতুন), উদয়াচল (১৯৪৮, বছৰেকীয়া, সম্পাদকঃ যাদৰ চন্দ্ৰ ভুঞ্জা আৰু সুৰেন্দ্ৰনাথ ভুঞ্জা), জেউতি (১৯৫০, বছৰেকীয়া, সম্পাদকঃ সতীশ চন্দ্ৰ বৰবৰা, অজিত কুমাৰ বৰকটকী), সাহিত্য দৃত (১৯৬৬, মাহেকীয়া সাহিত্য আলোচনী, সম্পাদকঃ হৰিপ্ৰসাদ নেওগ), সাম্প্রতিক (১৯৭১, কবিতা আলোচনী, সম্পাদকঃ নগেন শইকীয়া), সমাজ (১৯৭২, বছৰেকীয়া, সম্পাদকঃ গণেশ চন্দ্ৰ বৰবৰা), ত্ৰিশূল (১৯৭৮, প্ৰথম সম্পাদকঃ শাস্ত্ৰ তামুলী), উদ্গিৰণ (১৯৭৮, তিনিমহীয়া কবিতা

আলোচনী, সম্পাদক : উদয় কুমাৰ শৰ্মা), কবিতা আৰু কবিতা (১৯৭৯, তিনিমহীয়া কবিতা আলোচনী সম্পাদক : চন্দ্ৰ কটকী), দৃষ্টিপাত (১৯৮০, তিনিমহীয়া, সম্পাদক : অমুৰ বাজখোৱা), অনুসন্ধান (১৯৮৩, মাহেকীয়া, সম্পাদক : গোৱার্ধন প্ৰসাদ আটল), দোকমোকালি (১৯৮২, দুমহীয়া, সম্পাদক : দেৱৱত শৰ্মা), ত্ৰিশংকু (১৯৮৪, সম্পাদক : চৈয়দ আৰুল মালিক), দৃষ্টি (১৯৮৪, বিজ্ঞান বিষয়ক দুমহীয়া আলোচনী, সম্পাদক : 5° দীনেশ চন্দ্ৰ গোস্বামী), নটৰাজ (১৯৮৯, সংগীত বিষয়ক আলোচনী, সম্পাদক : ৰাজেন্দ্ৰ নাথ হাজৰিকা), The Eastern Clarion (১৯৯১, জনমভূমি গোষ্ঠীৰ পৰা প্ৰকাশিত ইংবাজী দৈনিক, প্ৰথম সম্পাদক : 5° মহেন্দ্ৰ বৰুৱা), সংযোগ (ছাৰ-ছাৰী, যুৱক-যুৱতী উপযোগী আলোচনী, সম্পাদক : অৰূপ কুমাৰ দত্ত), আজিৰ শিক্ষা সংবাদ (যোৰহাটৰ আগশাৰীৰ স্বেচ্ছাসেৱী অনুষ্ঠান অসম শৈক্ষিক কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত প্ৰকাশিত ছাৰ-ছাৰী উপযোগী আলোচনী), আজিৰ দুপৰীয়া (২০০৮, দৈনিক, সম্পাদক : তাজউদ্দিন আহমেদ) আদি।

যোৰহাটৰ পৰা কেইবাখনো শিশু আলোচনীও প্ৰকাশ হৈছে। পূৰ্বে উল্লেখ কৰি অহা ‘মৌচাক’ আৰু নতুন আৱিষ্কাৰৰ উপৰি যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত উল্লেখযোগ্য শিশু আলোচনীখন আমাৰ ৰোধেৰে হ'ল তুলসী নাৰায়ণ শৰ্মা সম্পাদিত ‘আমাৰ দেশ’। সাহ কৰি ক'বলৈ মন যায়, অসমৰ শিশু আলোচনীৰ ইতিহাসত এই আলোচনীখনৰ যথোপযুক্ত মূল্যায়ন এতিয়াও হোৱা নাই বুলি। ১৯৩১ চনৰ পৰা ১৯৩৫ চনলৈ প্ৰকাশিত এই আলোচনীখনত অন্যান্য বৈশিষ্ট্যৰ লগতে আছিল এখন সম্পাদনা সমিতি। তুলসী নাৰায়ণ শৰ্মা প্ৰধান সম্পাদকৰাপে থকা এই সম্পাদনা সমিতিৰ আন আন সদস্যসকল আছিল কৃষ্ণকান্ত সন্দিকে, যজেন্শ্বৰ শৰ্মা, মিত্ৰদেৱ মহস্ত, বুদ্ধিন্দ্ৰ নাথ ভট্টাচাৰ্য, চন্দ্ৰধৰ বৰুৱা আৰু মুৰলীধৰ বৰুৱা। এনেকৈ সম্পাদনা সমিতি গঠন কৰি আলোচনী প্ৰকাশ কৰাৰ ব্যৱস্থা ইয়াৰ পূৰ্বৰ অসমীয়া আলোচনীসমূহত সন্ভৱতঃ নাছিলেই। তদুপৰি কৃষ্ণকান্ত সন্দিকেৰ দৰে এজন পণ্ডিত এই আলোচনীৰ সম্পাদনা সমিতিৰ সৈতে জড়িত থকা কথাটোৱে এক বিশেষ তাৎপৰ্য বহন কৰিছে আৰু শিশু সাহিত্যৰ সৈতেও যে সন্দিকেৰ যোগাযোগ আছিল, তাক প্ৰমাণ কৰিছে। সৱল আৰু অলংকাৰহীন ভাষাবে, বিয়ৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সমাহাৰেৰে ‘আমাৰ দেশ’ কেৱল ছাৰ-ছাৰীৰ বাবেই নহয়, ডাঙৰসকলৰ বাবেও অৱশ্যেই পঢ়িব লগাা আলোচনী আছিল। যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত আন কেইখনমান শিশু আলোচনী হ'ল : ককাদেউতা, গল্প ছিৰিজ (১৯২৯-৩০, বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱা), ৰণজুন (প্ৰদীপ কুমাৰ বৰুৱা), ৰূপবন (বুবুল বৰদলৈ আৰু দীপক দত্ত), এক্যতান (১৯৮৮, শান্তনু কৌশিক বৰুৱা) আদি।

সন্তাৱনাময় বৰ্তমান :

এটা কথা ঠিক অসমৰ হিতীয়খন সংবাদ পত্ৰ আৰু প্ৰথমখন দৈনিক কাকতৰ উপৰি কেইবাখনো আগশাৰীৰ কাকত-আলোচনীৰ প্ৰকাশেৰে যোৰহাট নিঃসন্দেহে অসমৰ সাংবাদিকতাৰ চৰোশালি। অৱশ্যে এইটো অস্বীকাৰ কৰাৰ উপায় নাই যে আধুনিক সময়ত বিভিন্ন কাৰণত অসমৰ সংবাদপত্ৰৰ কেন্দ্ৰ স্থানান্তৰিত হৈছে গুৱাহাটীলৈ। ক'ব পাৰি যোৰহাটৰ চৰোশালি গচকি অসমৰ সংবাদপত্ৰ এতিয়া হৈছে গুৱাহাটীমুখী। কিন্তু হ'লেও অসমৰ সংবাদপত্ৰৰ ইতিহাসত যোৰহাটৰ গুৰুত্ব কম হৈছে বুলি ভাবিব নোৱাৰিব। এটা সময়ত যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত দৈনিক বাতৰি কাকতবুলিলেই ‘দৈনিক জনমভূমি’য়েই আছিল যদিও বৰ্তমান ‘দৈনিক জনমভূমি’ৰ উপৰি ‘আমাৰ অসম’, ‘দৈনিক অগ্ৰদুত’, ‘অসমীয়া খবৰ’ৰ একেটোকৈ সংস্কৰণ ইয়াৰ পৰাই প্ৰকাশ হোৱাৰ উপৰি ‘পূৰ্বাঞ্চল প্ৰহৰী’, ‘দৈনিক পুৰোদয়’ আৰু ‘প্ৰাতঃ খবৰ’ নামৰ হিন্দী দৈনিক কাকত তিনিখনৰ তিনিটা সংস্কৰণ প্ৰকাশ হয়। সেইদেৱে আন কাকত-আলোচনীসমূহৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্বতে উল্লেখ কৰি অহাসমূহৰ উপৰি বিগত কেইবছৰত বংমেলা, বং আহে পাখি মেলি, ব'দ কঁচিয়ালি, সাৰথি, অনুভৱ, স্বাস্থ্যপ্ৰহৰী, দ্যা নিউজ, আস্তৰা, অন্যুগ আদি কেইবাখনো কাকত-আলোচনী নতুন আংগিকেৰে প্ৰকাশ হোৱাই নহয়, এক ‘প্ৰফেশ্যনেল’ ভাৰধাৰাৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰা চকুত পৰে। আমাৰ ৰোধেৰে একেখন আলোচনীৰ দীঘলীয়া জীৱনৰ বাবে এই ‘প্ৰফেশ্যনেল’ দৃষ্টিভঙ্গী অত্যন্ত জৰুৰী। অসমৰ সংবাদপত্ৰৰ ইতিহাসত সেয়ে বৰ্তমানৰ যোৰহাটক গুৱাহাটীৰ পাছতে স্থান দিব পাৰি— যোৰহাটবাসীৰ বাবে এয়া নিচুকনি নহয়, এক পৰম গৌৰপথাপন্থিহে। □□

টোকা : যোৰহাটৰ সংবাদ পত্ৰ সম্পর্কত আমাৰ এই লেখা নিতান্তই পৰিচয় জ্ঞাপকহে। এই লেখাক যোৰহাটৰ সংবাদপত্ৰ সম্পর্কত এক পূৰ্ণাংগ আলোচনা বুলি কোৱাৰ ইচ্ছা আৰু ধৃষ্টতা এটাও আমাৰ নাই। সেয়ে এই লেখাত স্বাভাৱিকতেই উল্লেখযোগ্য অনেক সংবাদ পত্ৰৰ নাম আমাৰ অসাৱধানতা, আজজতা আৰু সৰ্বোপৰি পৰিসৰৰ সীমাবদ্ধতাৰ বাবে সামৰিব পৰা হোৱা নাই।

প্ৰসংগ সহায়ক :

- ১) অসমৰ সহাদ পত্ৰৰ সমীক্ষাত্মক অধ্যয়ন— প্ৰসন্ন কুমাৰ ফুকন।
- ২) ডেৰশ বছৰৰ অসমীয়া সংস্কৃতিত ভূমিকা— ধীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য।
- ৩) যোৰহাট ২০০।
- ৪) যোৰহাট গ্ৰন্থমেলা ১০০ৰ স্থৱিগ্ৰহ।
- ৫) অসমৰ বাতৰি কাকত-আলোচনীৰ ডেৰশ বছৰীয়া ইতিহাস।
- ৬) সপোনৰ খোজ— শাক্তক কৌশিক বৰুৱা।
- ৭) যোৰহাটৰ ইতিহাস—মুখ্য সম্পাদক 5° অজিত কুমাৰ দত্ত।

মৰিগাঁও জিলাৰ সংবাদপত্ৰ আৰু সাংবাদিকসকল : সমস্যা, প্ৰত্যাহ্বান তথা উন্নৰণৰ উপায়

ডালিম ফুকন

প্ৰাক-স্বাধীনতাৰ কালত অবিভক্ত নগাঁও জিলাৰ পশ্চিম অঞ্চল মৰিগাঁও সম্পূর্ণভাৱে জনজাতীয় আৰু অন্যান্য পিছপাৰা জাতি-জনগোষ্ঠীৰ বাসভূমি আছিল। বিশিষ্ট স্বাধীনতা সংগ্ৰামী, মৰিগাঁৰৰ স্বনামধন্য পুৰুষ স্বৰ্গীয় মতিৰাম বৰাই এই অঞ্চলৰ এজন কৃতী ৰাজনৈতিক নেতা হিচাপে স্বাধীনোন্তৰ কালত পৰিচয় দিবলৈ সক্ষম হৈছিল। কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ১৯৩৪ চনৰ এম. এ., বি. এল. মতিৰাম বৰা সেই সময়ৰ বঙ্গৰ খ্যাতনামা ব্যক্তি শ্যামাপ্ৰসাদ মুখ্যাজ্ঞীৰ সহপাঠী আছিল। ১৯৪৮ চনৰ লোকপ্ৰিয় গোপীনাথ বৰদেলৈৰ প্ৰথমখন অসম মন্ত্ৰীসভাত মতিৰাম বৰাই সাহায্য আৰু পুনৰ সংস্থাপন দপ্তৰৰ মন্ত্ৰীৰাপে কেবিনেটত কাফনিৰ্বাহ কৰিছিল। তাৰপিছত মৰিগাঁৰৰ এইজন কৃতী সন্তানে বিষুণ্বাম মেধি আৰু বিমলাপ্ৰসাদ চলিহা মন্ত্ৰীসভাত একেৰাহে ১৩ বছৰ ৰাজহ আৰু বিস্তৰ দপ্তৰৰ কেবিনেট মন্ত্ৰী হিচাপে কাফনিৰ্বাহ কৰিছিল। সি. যি. নহওক, স্বৰ্গীয় মতিৰাম বৰাৰ নাম ইয়াত উল্লেখ কৰা হৈছে এই বাবেই যে আজি আমি যিখন মৰিগাঁৰত সাংবাদিকতাৰ স্থিতি লৈ আছি, তাৰ আৰ্থ-সামাজিক বুনিযাদ তৈয়াৰ কৰিছিল তেখেতে। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত, অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ দলৰ বিসম্বাদী ৰাজনীতিৰ বলি হৈ হৈবোই গৈছিল অবিভক্ত নগাঁও জিলাৰ নেতা মতিৰাম বৰা। তেখেতৰ মৃত্যুৰ পিছত মৰিগাঁও অঞ্চলত সমাজ সংক্ৰান্ত হিচাপে কাম কৰা বৈষম্যৰ পঞ্চিত বঙাইগাঁও সমষ্টিৰ পৰা দুবাৰকৈ বিধায়ক হিচাপে নিৰ্বাচিত হোৱা স্বামী কৃষ্ণানন্দ ব্ৰহ্মচাৰীয়ে অনংসৰ মৰিগাঁৰত শিক্ষা, আৰ্থ-সামাজিক উৱফনৰ গুৰি-বঢ়া ধৰিছিল। উল্লেখ্য যে, স্বামী কৃষ্ণানন্দ ব্ৰহ্মচাৰী (ওৰফে ভবেন্দ্ৰ চৌধুৰী) আছিল মৰিগাঁও হাইকুলৰ প্ৰতিষ্ঠাপক প্ৰধান শিক্ষক। ১৯৩৯ চনত মৰিগাঁও হাইকুল প্ৰতিষ্ঠা কৰা বিশিষ্ট মুক্তিযোদ্ধাগৰাবী ৭০ দশকত অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী মহেন্দ্ৰ মোহন চৌধুৰীৰ কঠন কলেজত পঢ়া কালৰ সহপাঠী বন্ধু আছিল। সেই সূত্ৰেই মৰিগাঁৰত এটা মহকুমা প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ ব্ৰহ্মচাৰীৰ নেতৃত্বত ১৯৭১ চনত মৰিগাঁৰৰ জনদিয়েক সচেতন, শিক্ষিত লোকে আন্দোলন চলাইছিল। সকলো জল্লানা কল্পনাৰ ওৰ পেলাই ব্ৰহ্মচাৰীৰ অনুৰোধ মৰ্মেই তেতিয়াৰ মুখ্যমন্ত্ৰী মহেন্দ্ৰ মোহন চৌধুৰীয়ে ১৯৭২ চনৰ ২৬ জানুৱাৰী তাৰিখে মৰিগাঁৰত এটি প্ৰশাসনীয় মহকুমা ঘোষণা কৰি অধিসূচনা জাৰি কৰে। এই মহকুমাটোকেই ১৯৮৯ চনৰ ১৪ অক্টোবৰত অগপ চৰকাৰে জিলালৈ উন্নীত কৰি অধিসূচনা জাৰি কৰে।

এয়ে মৰিগাঁও জিলাৰ উৎপত্তিৰ এটি থূলমূল কাহিনী। এতিয়া আহোঁ এই জিলাখনৰ মানৱ সম্পদ উন্নয়ন তথা শিক্ষাব বিকাশ যাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সাহিত্য, সাংবাদিকতা আদি আগবঢ়াতে।

১৯৬৪ চনত মৰিগাঁও কলেজ প্ৰতিষ্ঠা হয়। ইয়াৰ পুৰো মৰিগাঁৰত স্থাপন হোৱা হাইস্কুল, এম. ই. স্কুল আদিত কলেজীয়া শিক্ষাবে শিক্ষিত হৈ অহা শিক্ষকসকলে সংবাদপত্ৰ প্ৰচলনত আগভাগ লৈছিল। মৰিগাঁৰত প্ৰথম বাতৰি কাকত যোগান ধৰা সংবাদপত্ৰ বিক্ৰী কেন্দ্ৰ শিক্ষিত ব্যক্তি স্বৰ্গীয় অমৰ বৰুৱাই আৰস্ত কৰিছিল। সেই সময়ৰ মৰিগাঁৰৰ শিক্ষিত সমাজে তেওঁলোকৰ প্ৰিয় বাতৰি কাকত কেইখন এদিন পিছতহে পঢ়িবলৈ পাইছিল। জনেক কাকতিয়ে বাতৰি কাকত বিতৰণ কৰিছিল। ঘাঠিৰ দশকৰ আগভাগত মৰিগাঁৰৰ পৰা কোনো সাংবাদিক নাছিল। প্ৰধানকৈ 'The Assam Tribune' আৰু 'নতুন অসমীয়া' কাকত কেইখনৰ মৰিগাঁৰত পঢ়ুৱৈ আছিল যদিও কোনো সংবাদদাতা নাছিল।

১৯৬৩ চন মানবপৰাহে মৰিগাঁৰত আনুষ্ঠানিক সংবাদিকতা আৰস্ত হৈছিল। এই লেখকে অধ্যয়ন কৰি গম পোৱা মতে প্ৰথমে সেই সময়ৰ মৰিগাঁৰৰ তিনিজন শিক্ষিত ডেকাই সংবাদদাতা হিচাপে সেৱা আগবঢ়াইছিল। মোৰ দৃষ্টিত মৰিগাঁও জিলাৰ সংবাদসেৱা বা সাংবাদিকতাই এতিয়ালৈকে তিনিটা যুগৰ ঢাপ অতিক্ৰম কৰিছে। প্ৰথম ১৯৬৩ চনৰ পৰা — মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ শ্ৰীযুত মাধৱ শৰ্মা, শ্ৰীযুত দেৱকান্ত মহন্ত, স্বৰ্গীয় ৰমাকান্ত মহন্ত — এখেতসকলে আৰস্ত কৰা সংবাদসেৱাৰ যুগ। শ্ৰীযুত মাধৱ শৰ্মাই ফণ্টিয়াৰ টাইম, অসম বাতৰি, গণতন্ত্ৰ আদি সংবাদ পত্ৰ, দেৱকান্ত মহন্তই 'আলোক' পত্ৰিকাত আৰু স্বৰ্গীয় ৰমাকান্ত মহন্ত ছাৰে 'দ্য আছাম ট্ৰিবিউন' কাকতত সংবাদসেৱা কৰিছিল। তেওঁেতসকলে আৰস্ত কৰা সংবাদ সেৱাৰ যুগ আছিল বাতৰি লিখি ডাকঘৰৰ যোগেদি পঠিওৱা আৰু দহ-পোন্ধৰ দিনৰ পিছত তাৰ প্ৰকাশ বা প্ৰচাৰ। তাৰপিছত ১৯৬৫ চনত স্বৰ্গীয় পুস্পনাথ শৰ্মা ছাৰ মৰিগাঁৰলৈ আহি 'দৈনিক অসম', 'দৈনিক জনমতুমি' — কাকতত সংবাদদাতা নিযুক্ত হয়। তেওঁেতৰ প্ৰথম ২০ বছৰ ডাকৰ চিঠিৰ জৰিয়তে বাতৰি প্ৰেৰণৰ সময়। ১৯৬৮ চনত অবিভক্ত নগাঁও জিলা সাংবাদিক সংস্থাৰ বাৰ্যৰ অধিবেশন মৰিগাঁৰত অনুষ্ঠিত হৈছিল। সেই সময়ৰ নগাঁও জিলা সাংবাদিক সংস্থাৰ সভাপতি আছিল নগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ উপাধ্যক্ষ প্ৰয়াত মহেশ দেৱগোস্বামী (সম্পাদক, বিহলঙ্গি) আৰু সম্পাদক জগৎ চন্দ্ৰ শৰ্মা (সাংবাদিক, দ্য আছাম ট্ৰিবিউন)। মৰিগাঁৰত বহা ১৯৬৮ চনৰ সাংবাদিক অধিবেশনে সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰলৈ অঞ্চলটোৱে কেইজনমান শিক্ষিত লোকক আকৰ্ষিত কৰিছিল যদিও মৰিগাঁৰৰ

সাংবাদিকতাই গতি লাভ কৰা নাছিল। ১৯৬৮ চনত অবিভক্ত নগাঁও জিলা সাংবাদিকৰ অধিবেশনৰ অভ্যৰ্থনা সমিতিৰ সভাপতি আছিল সেই সময়ৰ শিক্ষাবিদ দেবেন্দ্ৰ নাথ হাজৰিকা। এই অধিবেশনলৈ অসমৰ স্বনামধন্য সাংবাদিক ডঃ বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য, মোহন মহন্ত (নতুন অসমীয়া) আৰু ৰাধিকা মোহন গোস্বামী আহিছিল আৰু মুকলি সভাত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। সাংবাদিক পত্ৰিনিধিসকলক চাহ, জলপানেৰে আপ্যায়ন কৰিছিল মৰিগাঁৰৰ জ্যৈষ্ঠ নাগৰিক স্বৰ্গীয় ঘনকান্ত বৰুৱাই।

এনেদৰে মৰিগাঁৰত সাংবাদিকতাৰ এচাটি বতাহ আহিছিল। শিক্ষিত, সচেতন লোকৰ সংখ্যা কম হোৱা হেতুকে আশীৰ দশকৰ অসম আন্দোলনৰ সময়লৈকে মৰিগাঁৰৰ পৰা কোনো সংবাদ পত্ৰ নাছিল। ১৯৮০-৮১ চনত মৰিগাঁৰৰ পৰা প্ৰকাশিত হৈছিল প্ৰথম সাপ্তাহিক বাতৰি কাকত -- 'মুক্তিকামী'। সম্পাদক আৰু কাৰ্যবাহী সম্পাদক আছিল ক্ৰমে সেইসময়ৰ ছাত্ৰনেতা হৰেন্দ্ৰ বৰা আৰু বঞ্জিত গোস্বামী। অসম আন্দোলনৰ সময়তেই সেই কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হয়। তাৰপিছত ১৯৮৬ চনত মৰিগাঁৰৰ পৰা প্ৰকাশ হয় 'পৰিত্ব অসম' (সাপ্তাহিক)। কাকতখনৰ প্ৰকাশক আছিল উমেশ চন্দ্ৰ মহন্ত, মুখ্য সম্পাদক (অবৈতনিক) জয়কান্ত নাথ। এই সাপ্তাহিক কাকতখনৰ জৰিয়তে সেই সময়ৰ কলেজীয়া কেইজনমান ছাত্ৰই সংবাদদাতা হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে।

তাৰপিছত ১৯৮৬ চনত মৰিগাঁৰৰ বাতৰি কাকত প্ৰচালক প্ৰয়াত শিক্ষাবিদ শিশুৰাম হীৰাৰ 'সংবাদ সেৱা' নামৰ পত্ৰিনটোতে অসংগঠিত হৈ থকা সাংবাদিকসকলে এখন সভা আহ্বান কৰিছিল। সভা আহ্বান কৰিছিল সেই সময়ৰ প্ৰবীণ সাংবাদিক পুস্পনাথ শৰ্মাই। সভাত উপস্থিত থকা সাংবাদিকসকল আছিল ---

পুস্পনাথ শৰ্মা (দৈনিক অসম)

নৱকান্ত বৰদলৈ (আজিৰ অসম, ছেশ্টিনেল)

বুড়ুমণি গোস্বামী (মুক্ত সাংবাদিক)

খণ্ডেন কলিতা (তিনিদিনীয়া অগ্ৰদুৰ্দুত)

শোভন কলিতা (গচ্ছাৰীৰ সংবাদ প্ৰেৰক, পিছত আৰক্ষী পৰিদৰ্শক হিচাপে কাম কৰি থাকোতে সন্ত্রাসবাদীৰ আক্ৰমণত মৃত্যু হয়)

উপেন ডেকা (আলোক)

হেলিম হচ্ছেইন (মুক্ত সাংবাদিক)

মীনাৰাম বৰা (পৰিত্ব অসম)

শিশুৰাম হীৰা (বাতৰি কাকত প্ৰচালক) মৰিগাঁও।

এইখন অনানুষ্ঠানিক সভাত মৰিগাঁও প্ৰেছ ক্লাৰ নামৰ সংগঠনটো গঠন হৈছিল; অৱশ্যে ১৯৮৯ চনত মৰিগাঁও গান্ধী

ভৱনত হোৱা প্রথম মুকলি আধিবেশনত মৰিগাঁও জিলা সাংবাদিক সংস্থা পূর্ণ পর্যায়ত গঠন হৈছিল আৰু তাত উপৰিউচ্চ ৯ জন ব্যক্তিৰ উপৰিও আঁহতগুৰিৰ সত্য দাস, নোমল দাস, কুশতলিৰ কৰিন বৰদলৈ, বানেশ্বৰ চহৰীয়া, হাবি-বৰঙাবাৰীৰ কল্পতৰু চৌধুৰী, মৈৰাবাৰীৰ মুখলেচুৰ বহমান, জাগীৰোড়ৰ দিগন্ত ডেকা, উৎপল শৰ্মা আৰু মৰিগাঁৰ এই লেখক আৰু অজিত শৰ্মা অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল। সেয়া হ'ল মৰিগাঁও জিলা সাংবাদিক সংস্থাৰ জন্ম বৃত্তান্ত।

১৯৮৯ চনত মৰিগাঁৰৰ পৰা আন এখন সাংশ্লাহিক বাতৰি কাকত প্ৰকাশ হৈছিল -- ‘সাংশ্লাহিক জনগণ’। ধীৱেন হাজৰিকাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু বুৰুমণি গোস্বামীৰ দ্বাৰা সম্পাদিত এই কাকতখনে মৰিগাঁৰৰ সমাজ জীৱনত ব্যাপক প্ৰভাৱ পেলাইছিল। চাৰিমাহমান চলি কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হয়। তথাপিও বুৰুমণি গোস্বামীৰ ক্ষুৰধাৰ কলমে শাসক গোষ্ঠী, আমোলা বিষয়াক কঁপাইছিল। সেইখন কাকতত আমিও লেখা-মেলা কৰিছিলো। ১৯৯০ চনত মৰিগাঁৰৰ পৰা আন এখন সাংশ্লাহিক বাতৰি কাকত উপেন চন্দ্ৰ ডেকাৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছিল। নাম আছিল ‘সাংশ্লাহিক প্ৰগতি’। তিনিমাহ চলি কাকতখন বন্ধ হ'ল। তাৰপিছত ১৯৯১ চনত জগদীশ নাথৰ সম্পাদনাত আন এখন পয়েকীয়া বাতৰি কাকত প্ৰকাশ পাইছিল। সেইখন আছিল ‘নৱলেখা’। কাকতখনে স্থায়িত্ব নাপালে। কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদক বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ নাথ।

তাৰপিছত ১৯৯১-২০০০ চনত মহেশ প্ৰসাদ বায়ৰ অৰ্থ সাহায্যৰে মনেশ্বৰ দেউৰীৰ সম্পাদনাত মৰিগাঁৰৰ এক বৌদ্ধিক মহলে প্ৰথমে ‘সাংশ্লাহিক সাংবাদিকা’ পিছলৈ ‘সাংশ্লাহিক মৰিগাঁও’ নামৰ কাকতখন প্ৰকাশ কৰিছিল। ‘সাংশ্লাহিক মৰিগাঁও’ কম প্ৰচলনেৰে এতিয়াও চলি আছে। একেদৰে বিৰিষিং কুমাৰ শৰ্মাৰ পৰিচালনাত ‘বৰ অসম’ সাংশ্লাহিক বাতৰি কাকতখনো যোৱা ডেৰ দশক ধৰি চলি আছে। সম্প্রতি এই কাকতৰ কাৰ্যবাহী সম্পাদক লক্ষ্যজ্যোতি নাথ। জাগীৰোড়ৰ পৰা পৰমানন্দ ডেকাৰ সম্পাদনাত ২০১১ চনত ‘উত্তৰ-পূব সংবাদ’ প্ৰকাশ পাইছিল। সাংশ্লাহিক ক্ষুদ্ৰ বাতৰি কাকতৰ সমস্যা আৰু প্ৰত্যাহান অনেক। তৎসত্ত্বেও দুখন সাংশ্লাহিক বাতৰি কাকত মৰিগাঁৰৰ পৰা ঢিকি আছে। ইয়াৰ উপৰিও ‘সহায়’ গোষ্ঠীৰ এখন মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনী ‘গণকঠ’ লক্ষ্যজ্যোতি নাথৰ সম্পাদনাত চলি আছে। ‘পয়েকীয়া প্ৰহৰী’ নামৰ আন এখন কাকত ২০০৫ চনত মৰিগাঁৰৰ

পৰা প্ৰকাশিত হৈছিল। এই কাকতখনৰ সম্পাদক আছিল লক্ষ্যজ্যোতি নাথ আৰু কাৰ্যবাহী সম্পাদক আছিল পঞ্চৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য। কেইটামান সংখ্যা প্ৰকাশ পোৱাৰ পিছতে কাকতখন বন্ধ হৈ পৰে।

মই আগতেই উল্লেখ কৰিছো যে মৰিগাঁৰৰ সাংবাদিকতা ১৯৬৮ চনৰ পৰা আজিৰ তাৰিখলৈ তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি। (১) ১৯৬৮-৭৮ দশকৰ ডাকযোগে চলোৱা সংবাদ সেৱা, (২) ১৯৭৯-১৯৯৯ দশকৰ টেলিগ্ৰাম সংবাদ সেৱা, (৩) ১৯৯৯ চনৰ পৰা ফেৱাৰ, ই-মেইল আৰু সৰ্বোপৰি স্মাৰ্টফোন, ফেচুৰুক, টুইটাৰৰ সংবাদ সেৱা। সম্প্রতি মৰিগাঁৰত দুখন সংবাদ পত্ৰৰ এজেন্সি ‘বৰা বুক হাউছ’ আৰু ‘দাস বুক হাউছ’ আছে।

বিশ্বৰ দেশসমূহৰ পটভূমিত ভাৰতবৰ্ষ আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ পটভূমিত অসম বাজ্য বা তৃণমূল পৰ্যায়ত মৰিগাঁও জিলাৰ সাংবাদিকতাত কিছু পাৰ্থক্য আছে। কিন্তু কেতোৱা প্ৰত্যাহান তথা ভাৰুকিৰ প্ৰভাৱ সাৰ্বজনীন। আনহাতে কেতোৱা প্ৰত্যাহান স্থানভেদে প্ৰবল। অসমৰ পটভূমিত এক জুলস্ত প্ৰত্যাহান হ'ল স্থানীয় সাংবাদিকৰ সমস্যা। ইয়াৰ স্থানীয় প্ৰতিবেদকসকল এক অনিশ্চিত ভৱিষ্যক আগত বাধি কাম কৰি যাবলগীয়া হৈছে। একাংশ সংবাদদাতাই আকৌ বাতৰি প্ৰেৰণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অধিখিনৰ বাবেও অভাৱত কক্ষবকাই থাকে। এনেক্ষেত্ৰত সংবাদ প্ৰতিষ্ঠানৰ কৰ্তৃপক্ষৰো দায়িত্ব আছে। সেৱা গ্ৰহণ কৰি পাছত কৰ্মচাৰীসকলক সন্মানজনকভাৱে জীৱন ধাৰণৰ ন্যূনতম সুবিধাখনি যোগান নথৰিলে কেবটাও সমস্যাৰ সৃষ্টি হয় -- (ক) তেওঁলোক এই বৃত্তিটোৰ পৰা শ্ৰদ্ধাশীল নহ'ব, (খ) তেওঁলোকে গা-এৰা মনোভাৱেৰে কাম কৰিব, (গ) অনিশ্চিত বৃত্তিক লৈ তেওঁলোক সন্দিহান হোৱাই নহয়, জীৱন ধাৰণৰ বাবে অন্য বৃত্তিত বেছি মনোনিৰেশ কৰি সাংবাদিকতা বৃত্তিটোক ওপৰোৱা বৃত্তিত পৰিণত কৰি ইয়াৰ মৰ্যাদা ক্ষতি কৰিব। বাস্তৱত এয়াই হৈ আছে। এই লেখকে নেশ্বনেল জাৰ্নেলিষ্ট ইউনিয়নৰ কাফনিবাহক সদস্য হোৱাৰ সুবাদতে সমস্যাৰ গভীৰতালৈ যোৱাৰ সুযোগ পাইছিলো। ভাৰতৰ আগশাৰীৰ বাতৰি কাকত কোনো এটা প্ৰতিষ্ঠানেও ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয় বায়ৰ পিছত সাংবাদিকৰ পাৰিশ্ৰমিক-দৰমহা আদি আজিকোপতি আদায় দিয়া নাই। বাস্তীয় পৰ্যায়ৰ বহুল প্ৰচাৰিত কাকতে সাংবাদিকৰ ছাটাই অভিযান চলাই আছে। তেওঁলোকৰ কেৰাখনো মহানগৰৰ সংস্কৰণ বন্ধ কৰি দিছে। □□

বৰপেটা জিলাৰপৰা প্ৰকাশিত সংবাদপত্ৰ-বাৰ্তালোচনী : এটি চমু খতিয়ান

অক্ষয় কুমাৰ মিশ্র

অসমৰ সাংবাদিকতাই এশ পয়সন্তৰ বছৰত প্ৰৱেশ কৰিবলৈ ওলোৱা সময়ত
বৰপেটা জিলাৰ সাংবাদিকতাই কিমান বছৰত ভৰি দিলে, অসমৰ সংবাদপত্ৰৰ
ইতিহাসত বৰপেটা জিলাৰ সংবাদপত্ৰৰ স্থান-মান কি -- এই সম্বন্ধে অনুসন্ধানৰ
আৱশ্যকতা আৰু গুৰুত্ব নিশ্চয় আছে। অসমত বাতৰি কাকতৰ সংখ্যাই পূৰ্বৰ তুলনাত
অভিলেখ সৃষ্টি কৰাৰ উপৰি শেহতীয়াভাৱে ব্যক্তিগত 'নিউজ চেনেল'ৰ সংখ্যাও
দ্রংতগতিত বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। এনে সময়তো ৰাজ্যখনৰ বহু পিছপৰা আঞ্চলৰ
আৰ্থ-সামাজিক-শৈক্ষিক সমস্যাৰ সন্দৰ্ভত বিভিন্ন গুৰুত্বপূৰ্ণ বা-বাতৰিয়ে প্ৰকাশৰ,
প্ৰচাৰৰ মুখ নেদেখে। এই ক্ষেত্ৰত একোটা আঞ্চলৰপৰা প্ৰকাশিত একোখন ক্ষুদ্ৰ
বাতৰি কাকতে, — পয়েকীয়া অথবা সাপ্তাহিক যিয়েই নহওক কিয় — তুলনামূলকভাৱে
পিছপৰা নতুৱা সাধাৰণতে অৱহেলিত হৈ থকা আঞ্চলৰ বা-বাতৰিসমূহ প্ৰকাশ কৰাত
যোগায়ক ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে। বৰপেটা জিলাৰ অস্তৰ্গত কোনো এখন ঠাইৰপৰা
আজিকোপতি এখনো দৈনিক বাতৰি কাকত ওলোৱা নাই যদিও ভালেসংখ্যক
পয়েকীয়া-সাপ্তাহিক সংবাদপত্ৰ আৰু মাহেকীয়া বা সাময়িক বাৰ্তালোচনী প্ৰকাশ
পাইছে। অৱশ্যে এই কথা সঁচা যে অসমৰ বাতৰি কাকতৰ এশ চৌসন্তৰ বছৰীয়া
ইতিহাসক সমৃদ্ধি কৰি ভালেসংখ্যক পয়েকীয়া অথবা সাপ্তাহিক কাকত জিলাখনৰ
কোনো কোনো ঠাইৰপৰা প্ৰকাশ পালেও এই ক্ষুদ্ৰ কাকতবোৰৰ জীৱন যেন, কৰি-
সাংবাদিক চন্দ্ৰ কুমাৰ আগৰৱালাৰ ভাযাত, 'কচুপাতৰ পানীৰ দৰে'। এই সন্দৰ্ভতে
এটা কথা উনুকিয়াই থ'ব লাগিব : বার্ষিক, ছৰহীয়া, মাহেকীয়া ৰূপতেই হওক
অথবা সাময়িকভাৱেই হওক আনুষ্ঠানিক অথবা প্ৰতিষ্ঠানিক বাৰ্তা বহনকাৰী আলোচনী
ইঠাই-সিঠাইৰ পৰা সময়ে সময়ে প্ৰকাশ পাই থাকে। এই নিবন্ধত সেইবোৰৰ লেখ
লোৱাৰ প্ৰশ়া নাহে — যিহেতুকে সেইবোৰ ক্ষুদ্ৰ বাতৰি কাকতৰ ভিতৰত নপৰে।
অৱশ্যে কাকত-পত্ৰ আকৃতি-প্ৰকৃতিৰ বাৰ্তালোচনীৰ লেখো এই নিবন্ধৰ কুশীত
সামৰি ল'বৰ যত্ন কৰা হৈছে।

বৰপেটা জিলাৰপৰা প্ৰকাশিত ক্ষুদ্ৰ সংবাদপত্ৰ তথা বাৰ্তালোচনীৰ
সমীক্ষাত্মক টোকা প্ৰস্তুতকৰণৰ সময়তে যিটো কথাই গুৰুত্বসহকাৰে দৃষ্টি আকৰ্ষণ
কৰে সেইটো হ'ল এই যে এই জিলাখনে ভালেকেইজন লৰুপ্তিষ্ঠ আৰু কৃতবিদ্য
সম্পাদক-সাংবাদিক জন্ম দিয়াৰ উপৰিও বহু সংখ্যক নিষ্ঠাবান সংবাদ সেৰীৰো সৃষ্টি
কৰিছে। বৰপেটা জিলাৰ প্ৰথমজন শীৰ্ষস্থানীয় সাংবাদিক নিঃসন্দেহে দেশপ্ৰাণ
অসমকেশৰী অস্বিকাগিৰী বায়চৌধুৰী। ১৯৩৫ চনৰ ২২ জুনাইৰ পৰা বায়চৌধুৰী

সম্পাদনাত ‘অসম জাতীয় মহাসভা’র মূলমন্ত্র প্রচারের উদ্দেশ্যে প্রকাশ হৈছিল পয়েকীয়া ‘ডেকা অসম’। গান্ধীজীৰ ‘ইয়ং ইণ্ডিয়া’ কাকতৰ আহিত এই কাকত উলিয়াই হৈছিল। দেশপ্ৰেম আৰু জাতিপ্ৰেমৰ একুৰা জুই যাৰ অন্তৰত অহৰহ প্ৰজলিত হৈ আছিল, সেই গৰাকী ডেকাগিৰি অন্বিকাগিবীয়ে নিজেই সম্পাদক, লেখক, কম্পোজিটৰ, প্ৰফ-বিডাৰ আৰু হকাৰৰ দায়িত্ব পালন কৰি ‘ডেকা অসম’ৰ যোগেদি অসমীয়াৰ সৰ্বতোপকাৰৰ হিত সাধনৰ অৰ্থে ব্ৰতী হৈছিল। অসমৰ বিভিন্ন সমস্যা সম্পর্কত বিচাৰ-বিশ্লেষণ আগবঢ়াই নিজস্ব মতামত বলিষ্ঠভাৱে ব্যক্ত কৰিছিল এই কাকতৰ যোগেদি। অসমৰ সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত বায়টোধূৰীৰ ভূমিকা অতিশয় গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু তাৎপৰ্যপূৰ্ণ।

বজালীৰ মুগুৰীয়াত জন্মলাভ কৰা, ‘সাহিত্যৰ সাজ’ গুৰুত্ব প্ৰসিদ্ধ গুৰুত্বকাৰ সোণাপতি দেৰশৰ্মাই ‘সাদিনীয়া অসমীয়া’ত সংবাদদাতাৰ কাম কৰিছিল। তেওঁ বৰপেটাৰ ‘সেৱক’ নামৰ প্ৰেছ এটা প্ৰতিষ্ঠা কৰি ১৯৩৫ চনত ‘সেৱক’ নামৰ বাৰ্তালোচনী এখন উলিয়াই হৈছিল। এই বাৰ্তালোচনীখন পিছত ভাৰত চন্দ্ৰ দাসৰ সম্পাদনাত ছেগাচোৰোকাকৈ প্ৰকাশ পাই আছিল।

সৰ্বেৰাৰীৰ গাতে লগা কাৰাকুছি গাঁৰত জন্মগ্ৰহণ কৰা প্ৰসিদ্ধ মুক্তিযোদ্ধা গান্ধীবাদী সমাজকৰ্মী দেবেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা ১৯৩৫ চনত প্ৰকাশ পোৱা ‘অসম ৰাইজ’ নামৰ তিনিনীয়া বাতৰি কাকতখনৰ সম্পাদক আছিল। বৰপেটাৰ ওচৰৰ কনৰা সত্ৰত জন্মা বিশিষ্ট সমাজকৰ্মী, স্বাধীনতা যুঁজাৰু ডাঃ হৰিকুষও দাসে গান্ধীবাদ আৰু স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বাণী প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে গুৱাহাটীত স্থাপন কৰা ‘অসম সেৱক’ প্ৰেছৰ পৰা ১৯৩৭ চনত ‘অসম সেৱক’ নামৰ সাপ্তাহিক কাকত এখন প্ৰকাশ পাইছিল দেবেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাৰ সম্পাদনাত।

স্বাধীনতা সংগ্ৰামত উৎসৱগত মুক্তি যুঁজাৰু হৰিপ্ৰসাদ ব্ৰহ্মচাৰী ওবকে ডালিম বাবুৰ সম্পাদনাত ১৯৩৫ চনত প্ৰকাশিত ‘সত্যবাৰ্তা’ই বোধহয় বৰপেটা চহৰ তথা বৰপেটা মহকুমাৰ (বৰ্তমান বৰপেটা জিলা) পৰা প্ৰকাশিত প্ৰথম পয়েকীয়া বাতৰি কাকত। উল্লেখযোগ্য যে জাতীয়তাবাদী আৰু সংস্কাৰকাৰী চিন্তা-চেতনাৰে উদ্বৃক্ত হৈ মহাত্মা গান্ধী প্ৰমুখে বহুতো দেশপ্ৰেমিকে ভাৰতৰ বিভিন্ন ঠাইত বাতৰি কাকতৰ জন্ম দিছিল। গান্ধীবাদী হৰিপ্ৰসাদ ব্ৰহ্মচাৰীয়েও এই আদৰ্শৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ বৰপেটাৰ পৰা ‘সত্যবাৰ্তা’ নামৰ কাকতখন উলিয়াই জনগণৰ মনত জাতীয় চৈতন্যবোধ জগাই তোলাত অৰিহণা ঘোষাই হৈছিল।

১৯৩৯-৪০ চনতে অৰ্থনীতি বিষয়ক কাকত-আলোচনী অসমত প্ৰকাশ পোৱাটো উল্লেখযোগ্য কথা। ‘অসমৰ বায়ৰণ’ বাঙ্গে আখ্যায়িত বৰপেটা জিলাৰ ব্যাসকুছিৰ কৰি দীনবন্ধু তালুকদাৰে ‘অৰ্থনীতি’ নামৰ বাৰ্তালোচনী এখন উক্ত কালছোৱাত গুৱাহাটীৰ

পৰা সম্পাদনা কৰি উলিয়াই হৈছিল।

সদৌ অসম ক্ষুদ্ৰ বাতৰি কাকত সম্পাদনৰ যুটীয়া সম্পাদক কৰে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰা বৰপেটাৰ ডম্বৰধৰ দাসে ১৯৪৮ চনত ‘ধুমুহা’ নামৰ এখন সাপ্তাহিক বাৰ্তালোচনী প্ৰকাশ কৰি উলিয়াই হৈছিল। বৰপেটাৰ পৰা প্ৰকাশিত এই কাকতখনৰ সম্পাদক আছিল ঘনশ্যাম দাস আৰু কমললোচন দাস। ‘ধুমুহা’ৰ প্ৰকাশ বন্ধ গোৱাৰ পিছত কমললোচন দাসৰ সহযোগত তেওঁ সাপ্তাহিক ‘মজদুৰ’ নামৰ কাকত এখন সম্পাদনা কৰি উলিয়াই হৈছিল। ইতিমধ্যে গুৱাহাটীত থাকিবলৈ লোৱা দাসে তাৰ পিছত ‘নৰধাৰা’ আৰু ‘দীপশিখা’ নামৰ বাৰ্তালোচনী দুখনো সম্পাদনা কৰি প্ৰকাশ কৰিছিল।

অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি বিদ্রোহী কৰি প্ৰসংগলাল চৌধুৰীৰ সম্পাদনাত ‘প্ৰকাশ’ নামৰ সাপ্তাহিক এখন ১৯৫১ চনত বৰপেটাৰ পৰা ওলাই এবছৰমান চলিছিল। তাৰ পিছত মনোৰঞ্জন দাসৰ সম্পাদনাত ‘আহিংসা পথত’, ভাৰত দাসৰ সম্পাদনাত ‘গণদুত’, পয়েকীয়া ‘নেহৰু’, ‘সেৱক’ আদি কাকত-বাৰ্তালোচনী ওলাই হৈছিল।

বেজকুছিৰ একনিষ্ঠ সাহিত্যিক-সাংবাদিক যতীন গোস্বামীৰ সম্পাদনাত অসমৰ অগ্ৰণী গ্ৰাম্য বাৰ্তালোচনী ‘যোগাযোগ’ ১৯৭১ চনৰ পৰা ১৯৭৪ চনলৈকে পয়েকীয়া হিচাপে পাটাচাবুকুছিৰ পৰা প্ৰকাশ পাইছিল। পিছলৈ অৱশ্যে ই গ্ৰাম্য বাৰ্তালোচনী ৰূপতেই সীমাবদ্ধ হৈ থকা নাছিল। তেওঁৰ সম্পাদনাতে একাধিক কাকত আৰু বাৰ্তালোচনী বহুদিনলৈকে প্ৰকাশ পাই থকাটো উল্লেখনীয়।

বৰপেটাৰ শিল্পী-সাহিত্যিক-সাংবাদিক সদ্য প্ৰয়াত গোকুল পাঠকে একক প্ৰচেষ্টাবে ‘কপাস্ত’ নামৰ আলোচনী-পত্ৰিকা এখন ১৯৬১ চনৰ পৰা ১৯৬৬ চনলৈ সম্পাদনা কৰি প্ৰকাশ কৰাৰ উপৰিও ‘আমাৰ দেশ’ নামৰ কাকত এখন সম্পাদনা কৰাৰ লগতে প্ৰকাশো কৰি উলিয়াই হৈছিল। কোনো চাকৰি-বাকৰি নকৰাকৈ কেৱল মা৤্ৰ কিতাপ-পত্ৰ লিখি, নিজে প্ৰকাশ কৰি, বিত্তী-বিতৰণ কৰি আৰু কাকত-পত্ৰিকা বাৰ্তালোচনীৰ সম্পাদক-প্ৰকাশক-বিতৰক হৈ জীৱিকা নিৰ্বাহৰ নিমিত্তে কঠোৰ সংগ্ৰাম কৰা ব্যতিক্ৰমী ব্যক্তিত্ব আৰু বৰ্ণাত্য জীৱনৰ অধিকাৰী গোকুল পাঠকে ১৯৬৮ চনৰ ১৫ আগস্টত ‘আমাৰ দেশ’ নামৰ প্ৰতিষ্ঠান এটা প্ৰতিষ্ঠিত কৰি উক্ত নামেৰেই কাকতখন উলিয়াই ১৯৯০ চনলৈ বাইশ বছৰ ধৰি বৰ্তাই ৰাখিছিল। সপ্তাহে-পয়েকে-মাহেকে বা অনিয়মিত ৰূপত হ'লেও প্ৰকাশ পাই থকা ‘আমাৰ দেশ’ আছিল জিলাখনৰ এখন উল্লেখযোগ্য বাতৰি কাকত। পৰৱৰ্তী সময়ত এই কাকতখন সাপ্তাহিক হিচাপে দুবছৰমান নিয়মিত ৰূপত আৰু সু-পৰিকল্পিতভাৱে হাউলীৰ ভূপৰেন দাস-হেমেন দাস প্ৰমুখে কেইগৰাকীমান উদ্যমী সংবাদসেৱী যুৱকৰ সৌজন্যত প্ৰকাশ হৈছিল।

একনিষ্ঠ সাহিত্যিক-সাংবাদিক এম, ইলিম উদ্দিন দেৱানৰ সম্পাদনাত ১৯৬৫ চনৰ পৰা প্ৰথমে তিনিমহীয়া, পিছত মাহেকীয়া আৰু শেষত সাংগৃহিক ৰূপত ‘আজান’ নামৰ কাকতখন বৰপেটাৰ পৰা প্ৰকাশ পায়। চেনিমাৰী চাপৰিৰ এম, ইলিম উদ্দিন দেৱান সেই সময়ত বৰপেটাৰ মাধৰ চৌধুৰী মহাবিদ্যালয়ৰ বি.এ. মহলাৰ ছাত্ৰ আছিল। ইঁ ১৯৬৬ চনত দেৱানে বৰপেটাত ‘আজান প্ৰেছ’ স্থাপন কৰি ইয়াৰ ঘোগেদি কাকতখন ছপা কৰিবলৈ লয়। ১৯৯০ চনত ৰূপালী জয়ন্তী বৰ্ষ পালন কৰা ‘আজান’ কাকতে ‘ন-অসমীয়া মুছলমান’ আৰু তেওঁলোকৰ সতি-সন্তুতিৰ মাজত অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতি আৰু সাহিত্য-চৰ্চাৰ অনুপ্ৰেণণা জগাই তোলাৰ ক্ষেত্ৰত, তেওঁলোকৰ আশা-আকংক্ষা, আবেদন-নিবেদন, হাঁহি-কান্দোন আৰু ভাৱনা-বেদনা প্ৰকাশ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত আৰু এচামন-লেখক-লেখিকা সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

দশৰথ দাস আৰু অধ্যাপক বিজনলাল চৌধুৰীৰ পৃষ্ঠপোষকতাত শুভাঞ্জন দাসৰ সম্পাদনাত বৰপেটাৰপৰা ‘চাৰুক’ নামৰ এখন বাৰ্তালোচনী প্ৰকাশ পাইছিল। প্ৰগতিশীল চিন্তা-চেতনাৰ বাহক চাৰুকে দুৰ্নীতিৰ বিৰুদ্ধে আঘাত হানিছিল।

১৯৮০ চনত বৰপেটাৰ পৰা ডৃষ্টিৰ দাস আৰু কৰণা দন্তৰ সম্পাদনাত ‘সীমান্ত’ নামৰ কাকত এখন প্ৰকাশ পাইছিল যদিও চাৰিটা সংখ্যা প্ৰকাশ পোৱাৰ পিছতেই বন্ধ হয়। বলিষ্ঠ লেখনিৰ অধিকাৰী পাঠশালাৰ অঞ্জন শৰ্মাৰ সম্পাদনাত ১৯৮০ চনৰপৰা ১৯৮৩ চনলৈ ‘মহাবাহু’ নামৰ এখন বাৰ্তালোচনী প্ৰকাশ পাইছিল। ১৯৮৬ চনৰপৰা তেওঁৰ সম্পাদনাত ‘ৰক্ষণপুত্ৰ’ প্ৰকাশ পাইছিল। উল্লেখ কৰি থ’ব পাৰি যে শৰ্মাই সাংগৃহিক ‘নীলাচল’ৰ অতিথি সম্পাদকৰণেও কিছুদিন কায়নিৰ্বাহ কৰিছিল।

কৃতী সাংবাদিক গণেশ দাসৰ সম্পাদনাত বৰপেটাৰপৰা প্ৰকাশ পোৱা ‘বৰপীঠ’ এখন মানবিশিষ্ট সাংগৃহিকৰণে বিভিন্ন অঞ্চলত সমাদৃত হৈছিল। ১৯৮৭ চনৰ ৭ ডিচেম্বৰ তাৰিখে প্ৰথম বছৰৰ প্ৰথম সংখ্যা প্ৰকাশ পোৱা এই সংবাদ-পত্ৰখন চতুৰ্থ বছৰ পঁচিশ সংখ্যালৈ প্ৰকাশ পাইছিল। চতুৰ্থ বছৰ ছাৰিক সংখ্যাৰ পৰা শশধৰ কাকতিৰ সম্পাদনাত আৰু তাৰ পৰবৰ্তী কেইটিমান সংখ্যা ডাঃ সুশীল কুমাৰ ওজাৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছিল। অৱেন্দ্ৰ কাকতিৰ সম্পাদনাত ‘মৃত্যুঞ্জয়’ নামৰ মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনী এখন বৰপেটাৰ পৰা প্ৰকাশ পাইছিল। দুটিমান সংখ্যা ওলোৱাৰ পিছত ই মৃত্যুমুখত পৰে। প্ৰাণজিৎ দাসক সম্পাদক আৰু কুস্তল কলিতা, ৰঞ্জনলাল শৰ্মাৰ কায়বাহী সম্পাদক ৰংপে লৈ ‘ভূমিকা’ নামৰ মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনী এখন ১৯৯৬ চনৰ ১ এপ্ৰিলৰ পৰা ১৯৯৭ চনৰ জানুৱাৰীলৈ প্ৰকাশ পাইছিল বৰপেটাৰ পৰা। ‘পদক্ষেপ’ প্ৰকাশনৰ সৌজন্যত, প্ৰাণজিৎ দাসৰ উদ্যোগত বৰপেটাৰপৰা ‘পদক্ষেপ’ নামৰ এখন পয়েকীয়া কাকতে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছিল

১৯৯৯ চনৰ ১ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে। গণেশ চন্দ্ৰ নাথক সম্পাদক, ৰঞ্জনলাল শৰ্মাৰ কায়বাহী সম্পাদক আৰু কুস্তল কলিতাৰ সহকাৰী সম্পাদক হিচাপে লৈ কাকতখন এবছৰ কাল প্ৰকাশ পাইছিল। ২০০০ চনৰ ১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা প্ৰাণজিৎ দাসে সম্পাদনা কৰিবলৈ লোৱা কাকতখনে মুঠতে এঘাৰ বছৰ নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ পাই থকাৰ অন্তত পৰবৰ্তী সময়ত এৰাধাৰকৈ প্ৰকাশ পাবলৈ ধৰে। ২০০৫ চনৰ ১৬ জুন তাৰিখৰপৰা ২০০৬ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰলৈ কাকতখনৰ সম্পাদকৰণে কায়নিৰ্বাহ কৰিছিল কমললোচন দাসে। কবি-নিবন্ধকাৰ থবিৰ আহমেদৰ সম্পাদনাত ১৯৯৪ চনত বৰপেটাৰপৰা ‘গণ অধিকাৰ’ নামৰ কাকত এখন প্ৰকাশ পাইছিল। কবি-নিবন্ধকাৰ হাফিজ আহমেদো এই কাকতখনৰ প্ৰকাশ আৰু সম্পাদনাৰ সৈতে যুক্ত হৈ আছিল। হাউলীৰ সংবাদসেৱী ভূপেন দাসৰ সম্পাদনাত ‘লাং চিং’ নামৰ কাকত এখন প্ৰকাশ পাইছিল।

ওপৰত উল্লেখ কৰা মাহেকীয়া-পয়েকীয়া-সাংগৃহিক সংবাদপত্ৰৰ বাহিৰেও জিলাখনৰ ইঠাই-সিঠাইৰ পৰা দুই-এখন বাৰ্তালোচনী কিছুকাল বৰ্তি থাকি বা ভূমুকি মাৰিয়ে আদ্ধ্য হোৱা দেখা যায়। তেনে বাৰ্তালোচনীৰ ভিতৰত চেনিমাৰীৰ পৰা এম ইলিম উদ্দিন দেৱানৰ পৃষ্ঠপোষকতাত, সুনীল দাস আৰু ছাকিনা খাতুনৰ সম্পাদনাত ওলোৱা ‘জাগৱণ’ৰ নাম উল্লেখযোগ্য। ১৯৭৭ চনৰ পৰা পৰা ১৯৮২ চনলৈ ‘জাগৱণ’ এৰাধাৰকৈ প্ৰকাশ পাই আছিল। ‘আৱাহন’ যুগৰ সাহিত্যিক বৰপেটাৰ সদানন্দ দাসৰ সম্পাদনাত ‘সাঁচিপাত’ নামৰ বাৰ্তালোচনী এখন প্ৰকাশ পাইছিল যদিও দুটিমান সংখ্যা প্ৰকাশ পোৱাৰ পিছত বন্ধ হয়। বহিৰি ‘পাপওজন্য’ সাহিত্য-সংবাদ মথৰ উদ্যোগত সোমনাথ তালুকদাৰৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশিত ‘লুইত জ্যোতি’ নামৰ মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনী এখন প্ৰথম সংখ্যা ভূমুকি মাৰি আৰু নোলাল। মহচৰাৰ পৰা ‘চৰকুসুম’ নামৰ এখন বাৰ্তালোচনী ওলাইছিল। সৰ্থেবাৰীৰ চক্ৰেশ্বৰ ডেকাৰ সম্পাদনাত, দীপক ডেকা, ভৱেশ ডেকা, কিশোৰ শিৱমৰ সহযোগত ‘বাইজ মেল’ নামৰ বাৰ্তালোচনী এখন প্ৰকাশ পাইছিল ১৯৮০ চনত। দীপক ডেকা-কিশোৰ শিৱমৰ সম্পাদনাত সৰ্থেবাৰীৰ পৰা ‘আল্পা গঙ্গা’ নামৰ কাকত এখন ওলাইছিল। চক্ৰেশ্বৰ ডেকাৰ সম্পাদনাত ‘বুনিয়াদ’ নামৰ পয়েকীয়া এখনো ওলাইছিল।

মনিয়াৰ পৰা ছোহৰাৰ আহমেদ আৰু দেৱান আবুচ ছান্তাৰৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছিল ‘ভেলেঙ্গী’ নামৰ বাৰ্তালোচনী এখন। ছহিদুল ইছলাম চৌধুৰীৰ সম্পাদনাত ‘সংবাদ প্ৰতিধ্বনি’ নামৰ মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনী এখনো প্ৰকাশ পাইছিল। কলগাছিয়াৰ পৰা কবি এম আকবৰ ছহেইনৰ সম্পাদনাত ‘স্বপ্নালি মিছিল’ নামৰ বাৰ্তালোচনী এখন ওলাইছিল, চাৰিটামান সংখ্যা প্ৰকাশিত হোৱাৰ পিছত বন্ধ হৈছিল।

পাঠশালাৰ পৰা ২০০৫ বৰ্ষত প্ৰণৱ কলিতা মালিকানাধীন

সাপ্তাহিক বাতরি কাকত ‘বজালীর বাতরি’ প্রকাশ হয়। মুনীন্দ্র নাথ শর্মাক মুখ্য সম্পাদক, কমল কুমার মেধিক সম্পাদক, মুন গোস্বামীক কার্যবাহী সম্পাদক, ধূরজ্যোতি তালুকদার আরু সুনীল চৌধুরীক বার্তা সম্পাদক হিচাপে দায়িত্ব অর্পণ করা ‘বজালীর বাতরি’ ১২ টামান সংখ্যা প্রকাশ হোৱাৰ পিছত বন্ধ হৈ যায়। পাঠশালাৰ পৰা ২০০৭ চনৰ অক্টোবৰৰ মাহত নগেন চৌধুৰী মালিকানাধীন ‘প্ৰগতি’ নামৰ সাপ্তাহিক বাতরি কাকত এখনি প্রকাশ পায়। সতীশ চন্দ্ৰ চৌধুৰীয়ে মুখ্য সম্পাদক, কৈলাশ চৌধুৰী আৰু ধূরজ্যোতি তালুকদাবে প্ৰথমতে কার্যবাহী সম্পাদক হিচাপে কাকতখন চলাইছিল যদিও পিছলে কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদকৰ দায়িত্ব লৈছিল কিশোৰ গোস্বামীয়ে। ‘অৰ্থ সংবাদ’ নামৰ অৰ্থনীতি বিষয়ক বার্তালোচনী এখন পাঠশালাৰ পৰা প্রকাশ পোৱাটো উল্লেখ কৰিবলগীয়া। আন এক উল্লেখনীয় কথা হ'ল পাঠশালাৰ পৰা ‘শিক্ষা বাৰ্তা’ নামৰ শিক্ষাবিষয়ক বার্তালোচনী এখনৰ ভালেকেইটি সংখ্যা প্রকাশ পাইছিল।

অসমীয়া ভাষাৰ বাহিৰে প্ৰায়বোৰ ভাৰতীয় ভাষাতেই নাটক বিষয়ৰ নিয়মীয়া আলোচনী অথবা বার্তালোচনী আছে। বাংলা ভাষাত এসময়ত অকল কলকাতাৰ পৰাই পাঁচখনমান মাহেকীয়া নাট্যালোচনী প্রকাশ পাইছিল। কিন্তু অসমীয়া ভাষাত এনে এখন আলোচনী অথবা বার্তালোচনীৰ অভাৱ বহুতেই অনুভৱ কৰি আছিল। যদিও ‘নটৰাজ’, ‘আৱাহন’, ‘কহিনুৰ’ প্ৰভৃতি থিয়েটাৰ গোষ্ঠীৰ বাৰ্ষিক মুখ্যপত্ৰ প্রকাশ পাই আছিল, নাট্য বার্তালোচনী ওলোৱা নাছিল। ‘কহিনুৰ’ নাট্যগোষ্ঠীৰ হৃতা-কৰ্তা বৰতন লহকৰৰ উদ্যোগত বৰপেটা জিলাৰ পাঠশালাস্থ মুখ্য কাৰ্যালয়ৰপৰা প্রকাশ পাইছিল অসমৰ প্ৰথমখন নাট্য বার্তালোচনী ‘নাট্যবাৰ্তা’। বৰতন লহকৰৰ ব্যৱস্থাপনাত আৰু পংকজজ্যোতি ভূঐগৰ সম্পাদনাত ২০০৯ ইঁ চনৰ এপ্ৰিল মাহত প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় প্রকাশ ৰূপত আৰিভাৰ হৈছিল ‘নাট্যবাৰ্তা’ৰ। কিন্তু পৰিতাপৰ কথা যে দুটিমান সংখ্যা প্রকাশ পোৱাৰ পিছত ‘নাট্যবাৰ্তা’ মৃত্যুমুখত পৰিল।

বৰপেটাৰোডৰপৰা প্রকাশিত সাপ্তাহিক ‘সাম্প্রতিক’ৰ প্ৰস্তাৱনা সংখ্যা প্রকাশ পাইছিল ২০০৬ চনৰ ৯ আগষ্ট তাৰিখে। বঙ্গীয় কুমাৰ দাসক মুখ্য সম্পাদক, বনজিৎ বৰ্মনক সম্পাদক আৰু ধূরজ্যোতি নাথক কাৰ্যবাহী সম্পাদক স্বৰূপে লৈ ‘সাম্প্রতিক

পাল্লিকেশ্যনছ লিমিটেড’ৰ হৈ কুলেন চৌধুৰীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত এই সাপ্তাহিকখন পিছলে ধূৱজ্যোতি নাথ আৰু জয়ন্ত কুমাৰ দাসে কাৰ্যবাহী সম্পাদক হিচাপে চলাইছিল। দুই বছৰ পূৰ্ণ কৰাৰ অন্তত ইয়াৰ প্ৰকাশ বন্ধ হয়। নামনি অসমৰ দ্বি-ভাষিক লিটল ম্যাগজিন ‘মানাস দৰ্ঘণ’ বৰপেটাৰোডৰপৰা প্ৰকাশ পাই থকাটো উল্লেখযোগ্য। সমীৰ চত্ৰৱৰ্তীৰ সম্পাদনাত, সঞ্জয় সৰকাৰক কাৰ্যবাহী সম্পাদক স্বৰূপে লৈ অসমীয়া আৰু বাংলা ভাষাত প্ৰকাশিত এই ক্ষুদ্ৰ বাতৰি কাকতখন ২০০৬ ইঁ চনৰপৰা সময়ে প্ৰকাশ পাই থকাটো সুখৰ কথা।

২০১০ চনৰ ৪ মে বৰপৰা বৰপেটাৰপৰা ‘সাপ্তাহিক প্ৰাবাহ’ নামৰ সাপ্তাহিক কাকত এখন প্ৰকাশ পাইছিল। ‘প্ৰাবাহ পাল্লিকেশ্যনছ’ৰ পৰিচালন সঞ্চালক ধনজিৎ কুমাৰ দাসৰ হৈ নৱজিৎ বায়নৰ দ্বাৰা বৰপেটাৰপৰা প্ৰকাশিত ‘সাপ্তাহিক প্ৰাবাহ’ৰ মুখ্য সম্পাদক আছিল অক্ষয় কুমাৰ মিশ্ৰ, সম্পাদক মহানন্দ পাঠক, কাৰ্যবাহী সম্পাদক কিশোৰ শিৱৰ। ‘অসম বাৰ্তা’ নামৰ ভিডিও’ মেগাজিন এখন বৰপেটাৰপৰা ২০০৪ চনত অক্ষয় কুমাৰ মিশ্ৰক মুখ্য সম্পাদক হিচাপে লৈ জিলাখনৰ প্ৰথম ইলেক্ট্ৰনিক সংবাদ মাধ্যম ৰূপে প্ৰচাৰ হৈছিল। পিছত ‘অসম বাৰ্তা’ বিশেষ কাৰণত বন্ধ হোৱাত জিলাখনৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ সংবাদসেৱীসকলক লগত লৈ আৰু অক্ষয় কুমাৰ মিশ্ৰক মুখ্য সম্পাদক হিচাপে লৈ ‘আজিৰ প্ৰাবাহ’ নামৰ ভিডিও’ মেগাজিনখন দুবছৰমান আগলৈকে চলি আছিল। সাংবাদিক দিজেন দাসৰ সম্পাদনাত ‘বৰপেটাৰ খবৰ’ নামৰ এখন সাপ্তাহিক প্ৰকাশ পাইছিল। ২০১৪ চনৰ নৱেৰ্ষৰ মাহৰ পৰা ২০১৯ চনৰ এপ্ৰিল মাহলৈকে প্ৰকাশ পোৱা এই সাপ্তাহিকখনৰ প্ৰকাশিকা আছিল মাচিদা আহমেদ। চৈয়দ বুলবুল জামানুৰ হকৰ সম্পাদনাত হাউলীৰপৰা প্ৰকাশ পাইছিল ‘সংবাদ প্ৰহৰী’ নামৰ সাপ্তাহিক এখন। ২০১৫ চন মানৰপৰা প্ৰকাশ পোৱা এই কাকতখন পৰৱৰ্তী সময়ত গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱা হয়।

উল্লেখিত কাকত-পত্ৰ-বার্তালোচনীসমূহে বৰপেটা জিলাৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ বহুতো বা-বাতৰি প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে কেতবোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বাতৰিৰ পৰ্যালোচনামূলক প্ৰতিবেদনো প্ৰকাশ কৰি এই বৃহত্ত অঞ্চলটোৰ মহৎ উপকাৰ সাধনত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। লগতে আন এটি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল বহুতো নতুন নতুন সংবাদসেৱী আৰু লেখক-লেখিকাৰ সৃষ্টি কৰি। □□

ধুবুরী জিলাৰ সংবাদপত্ৰ : এটি অৱলোকন

অম্বুনাথ শৰ্মা

প্ৰাক-স্বাধীনতা কালত ধুবুৰী এটা মহকুমা আছিল। পিছৰ কালত ইংৰাজে গোৱালপাৰা, কোকৰাবাৰ আৰু ধুবুৰী মহকুমাক সামৰি গোৱালপাৰা জিলা সৃষ্টি কৰে। পৰিৱৰ্তী কালত ধুবুৰী জাহাজঘাট, বেলপথ, জুইশলা কাৰখনা আদি নিৰ্মাণ হোৱাত ধুবুৰী গোৱালপাৰা জিলাৰ সদৰ ঠাই হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হয়।

ধুবুৰী শিলং, গুৱাহাটী আদি উন্নত চহৰৰ তুলনাত ভৌগোলিক কাৰণত আৰু জিলাখনৰ বাসিন্দাসকলৰ আৰ্থসামাজিক অৱস্থা টনকিয়াল নোহোৱাত শিক্ষাদীক্ষা আৰু সাংস্কৃতিক দিশত বহুত পিছপৰা আছিল আৰু সেয়েহে সাহিত্য-সংস্কৃতি আদি দিশত উল্লেখযোগ্য বৰঙণি যোগাব পৰা নাছিল।

১৯৫০ চনত গৌৰীপুৰত বাজা প্ৰতাপ চন্দ্ৰ বৰুৱাই জমিদাৰী ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰে। তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ সুযোগ্য পুত্ৰ বাজা প্ৰতাপ চন্দ্ৰ বৰুৱাই কোচ বাজ্যৰ বাজধানী কোচবিহাবৰ আৰ্হিত গৌৰীপুৰক নতুনকৈ সজাই তোলে আৰু তেৰেই প্ৰকৃততে গৌৰীপুৰৰ খনিকৰ। তেওঁ এজন জমিদাৰ হোৱাৰ উপৰি এগৰোকী সুদক্ষ প্ৰশাসক, বিদ্যোৎসাহী, ধৰ্মনিবপোক আৰু সংস্কৃতিবান লোক আছিল। তেওঁৰ কাৰ্য্যকালতে গৌৰীপুৰত হাইস্কুল, সংস্কৃত টোল, স্বীশিক্ষাৰ প্ৰতিষ্ঠান, বিনামূলীয়া চিকিৎসালয়, পশু চিকিৎসালয় আদি প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁৰ পৃষ্ঠপোকতাত গৌৰীপুৰৰ পৰা ‘পান্তবাসী’ নামৰ এখন সামুহিক বাতৰি কাকত প্ৰকাশ পায়। কাকতখন সংস্কৃত আৰু বাংলা ভাষাত প্ৰকাশ পাইছিল আৰু সম্পাদক আছিল বিখ্যাত সংস্কৃত পণ্ডিত গৌৱীনাথ শাস্ত্ৰী। কিছুকাল চলাৰ পিছত অজ্ঞাত কাৰণত কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ যায়। প্ৰামাণ্য ইতিহাস নাথাকিলেও এইখনেই জিলাখনৰ প্ৰথম বাতৰিকাকত।

স্বাধীনতাৰ প্ৰাক-কালছোৱাত জিলাখনৰ পৰা দুই চাৰিখন সামুহিক আৰু পয়েকীয়া বাতৰিকাকত প্ৰকাশ পাইছিল বুলি জনা যায়। এইছোৱা সময়তে বাজপৰিয়ালৰ পৃষ্ঠপোকতাত শিবেন্দ্ৰ নাৰায়ণ মণ্ডলৰ সম্পাদনাত ‘গণসেৱক’ নামৰ আন এখন বাতৰিকাকত প্ৰকাশ পায়। কিন্তু কাকতখন দীৰ্ঘস্থায়ী নহ'ল। প্ৰায় একে সময়তে ‘পয়গম’ নামৰ আন এখন কাকত প্ৰকাশ পায়।

দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পিছত জিলাখনৰ পৰা কেইবাখনো বাতৰিকাকত প্ৰকাশ পায় যদিও প্ৰায়বোৰ কাকতেই সৰহদিন জীয়াই নাথাকিল। ইয়াৰ ভিতৰত ‘মজদুৰ’ গোৱালপাৰাৰ বাতৰি, বিশ্বদূত, যুগেৰ আলো, বাতায়ন আদি। এই বাতৰিকাকতৰোৰ ভাষা আছিল বাংলা।

ধুবুৰীৰ বিখ্যাত শ্ৰমিকনেতা বেপিন চক্ৰবৰ্তীৰ সম্পাদনাত ধুবুৰী চহৰৰ পৰা প্ৰকাশ পায় ‘গণচাৰুক’। প্ৰকৃততে এইখন কাকতেই দীৰ্ঘস্থায়ী ৰূপত এতিয়াও প্ৰকাশিত হৈ আছে। তেওঁ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ সুযোগ্য পুত্ৰ অধিবক্তা প্ৰয়াত দিলীপ

কুমার চত্ররঙ্গীর সম্পাদনাত কাকতখন সাম্প্রাহিকৰ পৰা আৰ্দ্ধ-সাম্প্রাহিক ৰূপত প্ৰকাশ পায়। তেওঁৰেই সম্পাদনাত ‘নৰ্থ-ইষ্ট ইকো’ নামৰ ইংৰাজী ভাষাৰ এখন সাম্প্রাহিক কাকতো প্ৰকাশ পায়। কিন্তু তেওঁৰ অকালমৃত্যুত কাকত দুখন কাৰ্য্যতঃ বন্ধ হৈ পৰে। ইয়াৰ পিছত ‘অভিমত’, ‘জনমত’ নামৰ দুখন কাকত প্ৰকাশ পাইছিল যদিও আৰ্থিক সংকট আৰু আন ভালেমান অজ্ঞাত কাৰণত কাকত দুখনৰ মৃত্যু ঘটে।

১৯৬২ চনৰ চীনাযুদ্ধৰ পিছত ধুবুৰী জিলাৰ বটেৰহাট নিবাসী শিবেন্দ্ৰ নাৰায়ণ মণ্ডলৰ সম্পাদনাত গৌৰীপুৰত তেওঁ নিজাকৈ প্ৰতিষ্ঠা কৰা ‘প্ৰান্তৰাসী’ ছপাশালত প্ৰথমে পয়েকীয়া আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত সাম্প্রাহিক ৰূপত ‘প্ৰান্তৰাসী’ নামৰ বাতৰি কাকতখন প্ৰকাশ পায়। এইখন কাকতেই সুদীৰ্ঘকাল ধৰি চলি আছিল আৰু এই প্ৰৱন্ধকাৰেও প্ৰায় নিয়মিতভাৱে সংবাদ প্ৰেৰণ কৰি সম্পাদকগৱাকীৰ কৃপাখন্য হ'বলৈ সক্ষম হৈছিল। কিন্তু তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত কাকতখন বন্ধ হৈ যায়। গৌৰীপুৰৰ বাজপৰিয়ালৰ অতি প্ৰিয় এইগৱাকী প্ৰথিতযশা সাংবাদিকক গৌৰীপুৰৰাসীয়ে পাহৰি যোৱা কাৰ্য নিতান্তই দুৰ্ভাগ্যজনক বুলি প্ৰতীয়মান হৈছে। আনকি তেওঁৰ সুযোগ্য পুত্ৰ-কন্যাইও পাহৰি গৈছে। নিয়তিৰ কি পৰিহাস!

‘প্ৰান্তৰাসী’ প্ৰকাশ হৈ থকাৰ পিছতে অসম বিধানসভাৰ প্ৰাক্তন উপাধ্যক্ষ আৰু অধিবক্তা বাঁওগষ্ঠী নেতা গিয়াছউদিন চাহাৰ নেতৃত্বত ‘নৰদিগন্ত’ নামৰ এখন সাম্প্রাহিক কাকত প্ৰকাশ পায়। প্ৰায় একে সময়তে ‘নৰদিগন্ত’ নামৰ আন এখন সাম্প্রাহিক কাকতো প্ৰকাশ পায়। বাকী সাম্প্রাহিক কাকত কেইখনৰ দৰে এইখন কাকতোৱা অকাল মৃত্যু ঘটে।

জিলাখনৰ উল্লেখযোগ্য বাণিজ্য কেন্দ্ৰ সাপটগ্ৰামৰ পৰা দি আছাম অব্জাৰভাৰ, দি নৰ্থ-ইষ্ট হেৰাল্ড নামৰ দুখন কাকত প্ৰয়াত নাৰায়ণ বায়ৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছিল। একক প্ৰচেষ্টারে কাকত চলাই মূৰকত তেওঁ হাৰ মানিলে।

জিলাখনৰ আন এগৱাকী নিষ্ঠাবান সংবাদপ্ৰেমী প্ৰয়াত নিৰ্মল কুমার বন্দোপাধ্যায়ো তেওঁৰ সীমিত সম্পদেৰে ‘সপ্তবাৰ্তা’ নামৰ দিভায়িক সাম্প্রাহিক কাকত এখন প্ৰকাশ কৰি বিৰল নিদৰ্শন দাঙি ধৰিছে। তেওঁ মানুহৰ ঘৰে-ঘৰে গৈ আৰু বন্ধু বান্ধৰৰ পৰা বৰঙণি সংগ্ৰহ কৰি বহু বছৰ ধৰি কাকতখন চলাই আছিল। কোনো বাঁটা বাহনৰ আশা নকৰি ৰগীয়া শৰীৰেৰেও তেওঁ কাকতখন জীয়াই বখা কাৰণে জিলাৰ সংবাদসেৱীসকল কৃতজ্ঞ হোৱা উচিত। কিন্তু

অতি নিঃসঙ্গভাৱে সাপটগ্ৰামৰ সোণকোষ নদীৰ পাৰৰ এটি উৰখা ঘৰতে তেওঁ কৰণেভাৱে শেষ নিশ্চাস পেলালৈ।

সতৰ দশকৰ শেষৰ ফালে ‘গণডাক’ নামৰ এখন অসমীয়া ভাষাৰ বাতৰিকাকত প্ৰকাশ পায়। ১৯৮০-৮১ চনত ‘নতুন কঢ়’ নামৰ আন এখন কাকতেও প্ৰকাশৰ মুখ দেখে। কিন্তু কিছুদিন চলাৰ পিছত কাকত দুখনৰ অপমৃত্যু ঘটে।

১৯৮৪ চনত নলবাৰী জিলাৰ বৰমুৰিকোণা গাঁও নিবাসী আৰু ধুবুৰী জিলাৰ আগমনি উচ্চতৰ মাধ্যমিক স্কুলৰ অসমীয়া বিভাগৰ বিষয় শিক্ষক চন্দ্ৰভূষণ শৰ্মাৰ সম্পাদনাত ‘সীমান্তধৰণি’ নামৰ এখন অসমীয়া ভাষাৰ পয়েকীয়া কাকত প্ৰকাশ পায়। কাকতখনৰ প্ৰকাশক আছিল প্ৰাক্তন বিধায়ক প্ৰয়াত দীনেশ চন্দ্ৰ সৰকাৰ। ‘সীমান্তধৰণি’ কাকতখন অতি জনপ্ৰিয় হৈ উঠিছিল আৰু কাকতখনত সীমান্তৰ সমস্যাৰ প্ৰতিফলন ঘটিছিল। বিশেষকৈ অৰ্থ সংকটত পৰি কাকতখন বন্ধ হৈ পৰিল।

নৈবেৰ দশকৰ আৰম্ভণিতে ধুবুৰীৰ পৰা কেইবাখনো বাতৰিকাকত প্ৰকাশ হৈছিল। ইয়াৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য বাতৰিকাকত হ'ল ‘প্ৰান্ত সংবাদ’। সম্পাদক আছিল ‘যুগশঙ্খ’ৰ সংবাদদাতা তাৰকেশ্বৰ পাল। কাকতখন সাম্প্রাহিক আছিল। খলিলুৰ বহমান নামৰ মটৰকাৰ অঞ্চলৰ এগৱাকী সাহিত্যসেৱীয়ে ‘পোহৰ’ নামৰ এখন সাম্প্রাহিক বাতৰি কাকত প্ৰকাশ কৰিছিল। দুই-চাৰিমাহ মানৰ পিছতেই কাকতখন বন্ধ হৈ যায়। ধুবুৰীৰ শিশু পাঠশালা উচ্চতৰ মাধ্যমিক স্কুলৰ ইংৰাজী বিষয়ৰ বিষয় শিক্ষক অমৰেন্দ্ৰ নাথ বায়ে অধ্যাপক গিৰীন্দ্ৰ নাথ গোস্বামী আৰু এই প্ৰতিবেদকৰ সেতে পৰামৰ্শ কৰি ‘প্ৰান্তবাৰ্তা’ নামৰ এখন দিভায়িক কাকত প্ৰকাশ কৰিছিল। কিন্তু বিভিন্ন কাৰণত তেওঁ ধুবুৰী এৰি কলকাতা নিবাসী হোৱাত কাকতখন বন্ধ হৈ যায়।

ধুবুৰী জিলাত ভালেসংখ্যক প্ৰতিষ্ঠিত আৰু বৰ্ণাত্য সংস্কৃতিবান লোক আছে। তৎসত্ত্বেও কোনো এগৱাকী লোকেই বাতৰি প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰতি ইচ্ছুক হোৱা দেখা নাযায়। সংবাদপত্ৰ জাতি গঠন, লেখক-লেখিকাৰ সৃষ্টি, জনমত গঠন, সমস্যাৰ সমাধান, বৌদ্ধিক বিকাশ সাধন, কৃষি-সংস্কৃতিৰ প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰ, চৰকাৰী কাম-কাজৰ খতিয়ান আৰু সৰ্বোপৰি নেতৃত্ব চৰিত্ৰ গঠনত বিশেষভাৱে সহায় কৰে আৰু সেইকাৰণেই সংবাদপত্ৰক গণতন্ত্ৰৰ চতুৰ্থস্তৰ বুলি কোৱা হয়। সংবাদপত্ৰৰ বিকাশ, প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰ, প্ৰকাশ আৰু পচুৱৈ সৃষ্টিৰে গণতন্ত্ৰ শক্তিশালী কৰি গঢ়ি তুলিব পাৰি। □□

History of Journalism of Darrang – a flash back

Mayukh Goswami

“Mahapurush Srimanta Sankardeva was the first journalist of Assam as he used his writings, songs and ‘Ankiya Bhaona’ to aware people against all evil practices in the society. On the other hand father of the nation Mahatma Gandhi is the best journalist till date who utilized his pen as the fuel to gear up the entire nation for freedom.”, This few significant lines in connection with journalism of the state and the country was made by noted writer, critic and a faculty of Gauahati University, Dr Nani Gopal Mahanta. He, as the guest speaker had attended a function organized by a pioneer scribes’ body of Darrang district at Mangaldai in the year 2017, when the birth centenary of renowned freedom fighter Pani Ram Das who is also regarded as the pioneer journalist of erstwhile Darrang district.

If we look back to the available records of print journalism in Darrang with Mangaldai as the sub division there will be hardly any doubt that the journey of news journalism began in 1938 when Late Pani Ram Das had filed a story on the celebration of “Sri Sri Krishna Janmastami” at Dipila to a daily newspaper which was subsequently published. Thus Late Pani Ram Das as the pioneer journalist of the area had started his journey in Assamese daily “Natun Asomiya” with Late Debo Kanta Baruah as the editor and he continued to serve in several newspaper for next eighteen years. Later many others joined the journey in the long eighty two years journalism history of the district including Late Ratneswar Dasgupta , Late Dineswar Sarama, Late Satyesh Dasgupta , Late Gobinda Ram Deka , Late Mukti Nath Goswami ,Late Rajani Kanta Sarma, Late Bhadra Kanta Sarma, Late Prasanna Rai Deka, Dr Nagendra Nath Sarma, Late Nakul Das , Sri Kanak Sen Deka, Sri Laksmi Kanta Saikia , Late Anil Das , Late Tuwa Ram Deka Prashanta Baruah , Dr Mahendra Prasad Baruah, Late Gagan Chandra Baruah, Late Debidas Neog , Dr Purna Bora, Late Debendra Baruah, Late Hemchandra Talukdar and Late Khagen Saharia

among others. These people had notable contribution to the field of journalism of Darrang as well as the state in different means. Some of them were associated with the daily newspapers published from outside the district and even from outside the state, few of them served in the news editorial desk while there are others whose names are associated in the publication and editing of newspaper and news journal from the district itself.

There are several others from the district including Tridib Sarma, Rajib Lochan Borthakur, Lohit Deka, Manoj Kumar Nath, Jayanta Deka, Rituraj Konwa , Diganta Sarma, Ajit Saharia, Bidyut Barun Sarma, Diganta Saharia, Anubhav Parashar, Chandra Baruah, Prabhat Chandra Sarma, Pranjali Baruah and Girish Chandra Sarma among others who are known to professionally serve different print and broadcasting news organizations within and outside the state in various capacities.

There is a long list of newspapers and news journals published in vernacular Assamese from the district since the publication of bimonthly news journal ‘Jagriti’ published jointly by Gobinda Ram Deka and his sister Lakheswari Deka from Mangaldai in 1949. This was followed by publication of “Janamot”, a complete news centric journal by Dineswar Sarma on the Republic Day in the year 1951 from where the new journalism in the district considered to get a new dimension as it continued next several years. The present daily newspaper “Dainik Agradoot” was first published Kanak Sen Deka in the year 1971 in news journal form. However as its publication was closed in 1973, after two years its publication restarted from Guwahati and its journey is still on. Before this Nava Hazarika edited cultural news journal was published in 1967 and it effectively served for the next decade as the pioneer in the cultural news coverage.

Then came the golden era of Prashanta Baruah led news weekly “ Mangal Batori “. The undefeated forty three years glorious journey of this newspaper since April 11 , 1978 is still on. After “Mangal Batori”, the newspaper, survived

for more than a decade was Prabin Kumar Deka led weekly “Natun Prabah” which had come into existence in the year 2001. Few other Assamese news publications from the district which may be added to the list over years included “Jagaran” , “Mukta Kantha” ,”Natun Asom” “ Meghdoot”, “Firingati” , “ Purbadoot” ,”Jana Sangbad”, “Boroland Prahari”, “Simanta Prahari”, “Ankuran”, “Juaddhani”, “Janasakti”, “Sombar Barta” , “ Gramya Prahari” “ Darrang Darpan” , “Amar Prahari” , “Ganakantha” and “Darrangi Barta” among others . Apart from Assamese news papers were published several other languages including fortnightlies ‘The North East Herald’ and “ The National Voice “ , in English from Udaguri , “Uttar Par Darpan” in Bengali from Kharupetia , “Aathi Khal”, “ Soudamshri”, “Jaifat”, “Bonjar”, “ Fungkha”, “Hadatni Khourang” and “San” all in Bodo and “ Pangkheta”, “Siyakhi” and “ Noulekosheli” in Nepali from Udaguri among others.

The history of broadcast journalism of the district possibly began in 1998 when Rajib Lochan Borthakur hailing from Mangaldai, who had earlier served in the programme division of All India Radio, Guwahati joined its Regional News Unit as a news editor . Later Lohit Deka of Tangla, presently is serving in All India Radio, Dibrugarh as its programme head also worked in the news unit. Prior to them few people from the district namely Late Satish Das, Minati Choudhury and Manoranjan Das had served the All India Radio but not in the news section.

In addition to the two public broadcasters AIR and Doordarshan , with the emerging of several new private satellite news channels in the state from the year 2004, the broadcasting journalism also picked up in the district as almost all the broadcasting media houses based in Guwahati engaged journalists , video journalists in the district . Prior to the arise of these satellite news channels, in 2003 “City Channel , Mangaldai” under the local cable network “Cimran Creation” owned by Dulal Baruah started serving viewers with news as the only the news

broadcasting media in the district contemporary to Prag News in Guwahati . The journey of channel continued for around next four years. Besides these two mainstream news media, in recent times there is report of fast emerging of web media. With hardly any vigilance, monitoring and controlling mechanism of the competent authorities the rapid growth of this new social media centric journalism has turned out to be threat to the responsible and ethical character of main stream journalism. The history of anything is a continuous process. It is not possible to include everything in a limited space and time. This article is just an attempt to throw light it with the hope

that someone would carry forward this article in wider volume with necessary addition and deletion in future.

On the eve of the celebration of the National Press Day-2020, veteran journalist of the district Prashanta Baruah has observed that the quantity has already exceeded but what persists is quality. The young journalists must think of bringing qualities in their professional practice. Along with developing new technological skills they must not forget to be studious and open to learn from their seniors to gather knowledge and help to shine and draw people's confidence in the professional field. □□

অসমৰ সাংবাদিকতাৰ বিকাশত তেজপুৰৰ অৱদান

দেৱৱৰত শৰ্মা

আমাৰ এই আলোচনাত তেজপুৰ অঞ্চলত প্ৰাকস্বাধীনতা যুগৰ পৰাই বিশেষভাৱে উনবিংশ শতকাৰ পৰা সাংবাদিকতাই কেনে এক দিশত ক্ৰমাগতভাৱে বগুৱা বাই বৰ্তমান কাললৈ অঞ্চলৰ হৈছে তাৰ এক আভাষ দিবৰ যত্ন কৰিছোঁ। স্মৰ্তব্য যে সেই যুগত সাম্প্রতিক যুগৰ দৰে সাংবাদিকতাই বিশেষ এক স্বতন্ত্ৰ কৃপ পৰিথহণ কৰা নাছিল। সাংবাদিকতা আৰু সাহিত্য ইটোৱ লগত সিটো এৰাব নোৱাৰকৈ সম্পৃক্ত হৈ আছিল। বিশেষভাৱে এই আলোচনাত তেজপুৰৰ সংবাদ পত্ৰ আৰু ব্যক্তি বিশেষৰ অৱিহণাৰ দিশত আলোকপাত কৰিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে।

উনবিংশ শতকাৰ পৰাই তেজপুৰত সংবাদ পত্ৰৰ প্ৰভাৱ পৰিছিল। তেজপুৰ অঞ্চলত ‘অৱগোদহ’ কাকতৰ দ্বাৰা এই প্ৰভাৱ পৰিছিল। স্মৰ্তব্য যে তেজপুৰত গড় হিচাপে প্ৰায় ৫০/৬০ খন মান কাকত প্ৰতিমাহে আহিছিল আৰু দেশী-বিদেশী লোকে প্ৰতি মাহে এই কাকত কিনি পাঠিছিল। ‘অৱগোদহ’ কাকতত তেজপুৰৰ বাবাতৰি গুৰুত্ব সহকাৰে প্ৰকাশ পাইছিল। ‘অনেক দেশৰ সম্ভাদ’ শিতানত তেজপুৰৰ প্ৰিপিগাল এছিষ্টেট কমিচুনাৰ মৃত্যুৰ খবৰ গুৰুত্ব সহকাৰ ১৮৫৩ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ সংখ্যাত প্ৰকাশিত হৈছিল এইদৰেঃ ‘বৰ্তমান মাহৰ ১৫ তাৰিখত তেজপুৰত প্ৰিপিগাল এছিষ্টেট কমিচুনাৰ স্বিজুত ৰেনলচ বৰ চাহাবৰ মাউৰৰ দোআৰাই পৰলোকপ্ৰাণ্মৃত হ’ল’। ১৮৫৪ চনৰ মাৰ্চ সংখ্যা কাকততো ব.ন. নামৰ এগৰাকী সংবাদদাতাই তেজপুৰ অঞ্চলৰ বিভিন্ন ঠাইৰ বৰ্ণনা দাঙি ধৰিছে। সেই কালৰ পৰাই তেজপুৰ অঞ্চল সাংবাদিকতাৰ লগত নিবিড়ভাৱে সম্পৃক্ত হৈ পৰিছে। অৱগোদহ যুগৰ পৰা সাম্প্রতিক কাললৈকে অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ ক্ৰমবিকাশৰ বুৰঞ্জীত বৃহত্ত্ব তেজপুৰৰ অৱদান লেখত ল'বলগীয়া। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে ‘অৱগোদহ’ বাৰ্তালোচনীৰ এজন নিয়মীয়া লেখক আছিল বৃহত্ত্ব তেজপুৰ অঞ্চলৰ পূৰ প্রান্তৰ বৰঙাবাৰীৰ সূতাৰ গাঁৱৰ নিৰ্ধাৰণ কেণ্টে ওফে পিচলৈ নিৰ্ধিলৈৰি ফাৰৱেল। এই গৰাকী অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ সৈনিকে ‘অৱগোদহ’ৰ যোগেদি অসমীয়া ভাষা সাহিতলৈ অনেক অৱিহণা যোগাইছিল।

প্ৰাকস্বাধীনতা যুগত তেজপুৰৰ বিশ্বনাথৰ পৰা ‘আসাম দৰ্ঘন’ নামৰ এখন মাহেকীয়া কাকত প্ৰকাশ পাইছিল। ‘আসাম দৰ্ঘন’ৰ সম্পাদনা কৰিছিল লক্ষ্মীকান্ত বৰকাকতিয়ে। ১৮৭৪ চনত প্ৰকাশিত আসাম দৰ্ঘন আছিল প্ৰকৃত অৰ্থত অসমৰ প্ৰথম সংবাদপত্ৰ। এই কাকতখন অসমীয়া মানুহৰ দ্বাৰা সম্পাদিত আৰু প্ৰকাশিত হৈছিল। আসাম দৰ্ঘনৰ সন্দৰ্ভত প্ৰতিষ্ঠিত সমালোচকে অদ্যপি গুৰুত্ব সহকাৰে

উল্লেখ নকৰিলেও অসমীকাৰ কৰিব নোৱাৰিয়ে প্ৰকৃত অৰ্থত অবিভক্ত দৰং জিলাৰ অন্তৰ্গত তেজপুৰৰ বিশ্বানথৰ পৰাই প্ৰকৃততে অসমীয়া সংবাদপত্ৰ প্ৰকাশৰ জয়যাত্ৰাৰ সূচনা হৈছিল। দিখাইনভাৱে ক'ব পাৰি ‘আসাম দৰ্পণ’ আছিল প্ৰথম অসমীয়া সংবাদপত্ৰ আৰু হইয়াৰ জন্ম দিছিল এগৰাকী নিষ্ঠাবান জাতীয়তাবাদী অসমীয়াই। সেই যুগতেই প্ৰথমখন অসমীয়া সংবাদপত্ৰৰ প্ৰকাশ কৰি তেজপুৰে আধুনিক সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত এক প্ৰগিধানযোগ্য অৱদান আগবঢ়াইছিল। কেৰলমাত্ৰ এবছৰকাল প্ৰকাশ পোৱা এই কাকতত জাতীয় জীৱনৰ নানান সমস্যাৰ কথা গুৰুত্ব সহকাৰে প্ৰকাশ পাইছিল।

সাংবাদিকতাৰ বিকাশত তেজপুৰীয়া মানুহৰ অবদান লেখত ল'বলগীয়া। তেজপুৰীয়া লেখক হিচাপে তদানীন্তন বৌদ্ধিক সমাজত চিৰ পৰিচিত কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য আৰু লম্বোদৰ বৰাই ‘আসাম বন্দু’ আলোচনীত তাৰিখিক বচনাৰে প্ৰাক ব্ৰোমাণ্টিক যুগত বিশিষ্ট বৰঙণি আগবঢ়াইছিল।

উল্লেখ শতিকাৰ শেষ দশকত কলিকতাত প্ৰকাশ পোৱা ‘জোনাকী’য়ে অসমীয়া সাহিত্যত ব্ৰোমাণ্টিক যুগৰ সূচনা কৰে। ‘জোনাকী’ৰ জন্মত তেজপুৰীয়া মানুহৰ বৰঙণি লেখত ল'বলগীয়া। ‘জোনাকী’ৰ প্ৰথম বছৰৰ সম্পাদকগৰাকী আছিল তেজপুৰৰ চন্দ্ৰ কুমাৰ আগবৰালা। স্বীকাৰ্য যে তেখেত আছিল একাধাৰে ‘জোনাকী’ৰ স্বত্ত্বাধিকাৰী, কাৰ্যাধৃক্ষ তথা সম্পাদক। ‘জোনাকী’ৰ প্ৰথম বছৰৰ সমূহ সংখ্যা প্ৰকাশ হৈ ওলাইছিল চন্দ্ৰ কুমাৰ আগবৰালাৰ কলিকতাৰ বৰবজাৰত থকা ১০নং আমেনিয়ান স্ট্ৰিটৰ নিজস্ব ব্যৱসায়ী কুঠীৰ পৰা। দৰাচলতে ‘জোনাকী’ৰ বলতেই অসমীয়া সাহিত্যত এক নতুন তৰংগৰ সূচনা হৈছিল। ‘জোনাকী’ৰ দ্বাৰা অসমীয়া ভাষা সাহিত্যত নতুন চিন্তাৰ ভাৱ জগোৱা ব্যক্তি সমূদায়ৰ ভিতৰত তেজপুৰৰ কিছু সংখ্যক ব্যক্তিৰ অৰিহণা লেখত ল'বলগীয়া। সেই ব্যক্তিসকল আছিল কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য, লম্বোদৰ বৰা, বিষুপ্রসাদ বাভা প্ৰভৃতি। ‘জোনাকী’ কাকতত আনন্দ চন্দ্ৰ আগবৰালাই ‘শ্ৰীহৰ্ষ’ ছফনামেৰে এলানি বচনা লিখিছিল। অসমৰ সাংবাদিকতাৰ সূচনাৰ সময়ৰ পৰাই তেজপুৰৰ মানুহে বিশিষ্ট বৰঙণি আগবঢ়োৱাটো পৰিলক্ষিত হয়।

সাংবাদিকতাৰ ৰণক্ষেত্ৰখনলৈ তেজপুৰীয়া পদ্মনাথ গোহাঞ্জিৰ বৰুৱাৰ সোণসেৰীয়া অৱদানঃ

অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য আৰু সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰখনলৈ সোণসেৰীয়া অৱদান আগবঢ়োৱা বিশিষ্ট অসমীয়া গবাকী আছিল তেজপুৰীয়া পদ্মনাথ গোহাঞ্জিৰ বৰুৱা। স্বনামধন্য এইগৰাকী সাহিত্যিক সম্পৃক্ত হৈ পৰিছিল অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ লগত। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে কলিকতাৰ পৰা প্ৰকাশিত ‘জোনাকী’ কাকতৰ লগত হোৱা এক অনাহত সংঘাতৰ ফলশ্ৰুতিত আ, ভা, উ, সাৰ

কিছু সংখ্যক সদস্যাই জন্ম দিলৈ ‘আসাম লিটাৰেৰী ক্লাব’ৰ। এই ক্লাবৰ উদ্যোগত ১৮৯১চনত প্ৰকাশ পায় ‘বিজুলী’ কাকতখন। নকঁলেও হয় গোহাঞ্জিৰৰাদেৱে এই কাকতৰ দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় বছৰৰ সম্পাদনাৰ দায়িত্ব কান্ধ পাতি লৈছিল। প্ৰণিধানযোগ্য যে এইখন কাকততে তেখেতৰ ‘ভানুমতী’ উপন্যাসখন ছোৱা ছোৱা কৈ প্ৰকাশ পাইছিল। স্বনামধন্য বেণুধৰ বাজখোৱা আছিল ‘বিজুলী’ৰ অন্যতম গুৰিয়াল। সেই কালত এখন কাকত প্ৰকাশ কৰাটো বৰ দুঃসাধ্য কাম আছিল। এই প্ৰসংগত গোহাঞ্জিৰ বৰুৱাই অনেক ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিব লগা হৈছিল। নানান আৰ্থিক অনাটুন আৰু প্ৰবন্ধ-পাতিৰ অভাৱত তেওঁ বৰ আছকালত পৰিছিল। এই প্ৰসংগত গোহাঞ্জিৰ বৰুৱাই এইদৰে উল্লেখ কৰিছে - ‘কলে লোকে নপতিয়াব কিজানি, এই পাকত মোক ‘বিজুলী’য়ে নঙ্গা ব’বাগী কৰিছিল পিছিবলৈ জোতা নাই, মেচৰ লগবীয়া ছাত্ৰ আৰ তাৰ ফটা চিটা যি পাঁও এযোৰ পিছি বাহিৰলৈ ওলাওঁ, তিয়াবলৈ তিয়নী নাই, আনৰ তিয়নী তিয়াই গা ধোওঁ’। যাতনা সহিও এইগৰাকী কৃতবিদ্য ত্যাগীপুৰুষে কিন্তু জাতীয় সাহিত্য আৰু সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি এক উৎসৱীকৃত মনবে ‘বিজুলী’ক জীয়াইৰাখি জাতীয় জীৱনলৈ অনেক অৱদান আগবঢ়াই হৈ গ’ল। উল্লেখ থাকে যে তেজপুৰৰ বাজহুৰা জীৱনলৈকো তেখেতৰ অৱদান অৱশ্যেই লেখত ল'বলগীয়া।

তেজপুৰ নগৰৰ পৰা প্ৰকাশিত প্ৰথমখন সংবাদপত্ৰ আছিল ‘অসম বন্তি’। এইখন আছিল গোহাঞ্জিৰৰ হিয়াৰ দাপোণ স্বৰূপ। এই দাপোণক তেওঁ নানান দুর্যোগৰ মাজতো অতি কষ্ট আৰু ত্যাগ স্বীকাৰ কৰি জীয়াই বখাৰ লগতে কাকতখন নিজে সম্পাদনা কৰি প্ৰকাশ কৰিছিল। উল্লেখ থাকে যে ‘আসাম দৰ্পণ’ৰ পিছত দীৰ্ঘকাল ধৰি জীয়াই থকা এইখন আছিল বহুত তেজপুৰ অঞ্চলৰ পৰা প্ৰকাশিত দ্বিতীয়খন কাকত। ১৯০০ খন্তিৰ ইংৰাজী জানুৱাৰী মাহৰ ১৪ তাৰিখৰ পৰা ১৯৪৮চনলৈকে সুনীৰ্ধ ৪৪ বছৰ কাল প্ৰকাশিত হোৱা এই কাকতখনৰ প্ৰকাশিত গোহাঞ্জিৰৰ জীৱনৰ শ্ৰম আৰু ত্যাগ লক্ষণীয়। এনেদৰে এখন কাকত প্ৰকাশ কৰি গোহাঞ্জিৰৰাদেৱে অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ বুৰঞ্জীত নিসন্দেহে সোণসেৰীয়া অৱদান আগবঢ়াই হৈ গৈছে।

‘অসম বন্তি’ৰ জন্ম যান্ত্ৰণা আৰু জীয়াই থকাৰ সংগ্ৰাম অসমৰ সাংবাদিকতাৰ বুৰঞ্জীত এক সাহসী পদক্ষেপ। এই যাত্ৰাত কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্যৰ অৱদানো চিৰস্মৰণীয়। স্মৰ্তব্য যে ৰাইজৰ দান বৰঙণি আৰু অগ্ৰিকৰি কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্যৰ বিশেষ সহযোগত কলিবাৰীৰ পুৰণা বাণ থিয়েটাৰৰ সমূখ্যৰ তিনিকোণীয়া এডোখৰ মাটিত কলিকতাৰ পৰা অনা যন্ত্ৰপাতি দি গোহাঞ্জিৰ বৰুৱাই প্ৰতিষ্ঠা কৰে ১৯০০ চনত অসম চেণ্টেল প্ৰেছ। অনেক গুণী জনী ব্যক্তিৰ সদস্য ভৱিত কৰি তেজপুৰত স্থাপিত হ'ল ‘অসম চেণ্টেল প্ৰেছ কোম্পানী’। প্ৰথমতে এই কোম্পানীয়ে সাদিনীয়াকৈ ‘অসম বন্তি’ কাকতখন

অসমীয়াৰ লগতে ইংৰাজী ভাষাতো প্ৰকাশ কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰি মথুৰা মোহন বৰুৱাক সম্পাদকৰ দায়িত্ব দি কাকত প্ৰকাশ কৰে। ভবানী চৰণ ভট্টাচাৰ্য ‘অসম বন্তি’ কাকতৰ অন্যতম প্ৰধান উদ্যোক্তা আছিল। স্মাৰ্ত্ব্য যে এই কাকতৰ প্ৰকাশৰ আঁৰত থাকি পদ্মনাথ আৰু কমলাকান্তই সমস্ত কাম সুকলমে কৰি যাব ধৰিলে। ‘অসম বন্তি’ কাকতখন ডেৱ বছৰ কাল ধৰি সম্পাদনা কৰাৰ পিছত মথুৰা মোহন বৰুৱাই দায়িত্ব এৰে। ইয়াৰ পিছত স্বাধীনতা সংগ্ৰামী, সাহিত্যিক মহাদেৱ শৰ্মাৰ পিতৃ জয়দেৱ শৰ্মা পঞ্চিতে প্ৰায় তিনিবছৰ কাল ধৰি অহোপুৰুষাৰ্থ ত্যাগ আৰু শ্ৰমদানেৰে এই কাকতখন নিজে সম্পাদনা কৰি তেজপুৰৰ সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত বলিষ্ঠ অৰিহণা যোগাইছিল। ইয়াৰ পিছতেই সম্পাদকৰ দায়িত্ব নিজেই কান্দ পাতি লয় পদ্মনাথ গোহাত্ৰিবৰুৱাই। ‘অসম বন্তি’ৰ হকে প্ৰায় অকলশৰে যুঁজ-বাগৰ দি, পদ্মনাথ গোহাত্ৰিবৰুৱাই নানান আৰ্থিক অনাটনৰ মাজতো তেল-শলিতা দিনুমাৰ নুমাৰ অৱস্থাতো ধৈৰ্য সাহস আৰু শ্ৰম ত্যাগৰে ‘অসম বন্তি’ক জীয়াই ৰাখিছিল। চৰকাৰী চাকৰিয়াল হোৱা হেতুকে নানান বাধাৰ মাজেদি বাজুহৰা স্বার্থক তেওঁ কৌশলৰে কাকতত প্ৰকাশ কৰিছিল। চৰকাৰৰ দৃষ্টি আৰ্কণ কৰিছিল নৰমভাৱে। ‘অসম বন্তি’ৰ সংকট কালত আৰ্থিক অনাটন দূৰ কৰাৰ স্বার্থত অসমৰ মানুহৰ ওচৰত ভিক্ষা বিচাৰিছিল গোহাত্ৰিবৰুৱাই। অসমৰ সাংবাদিকতাৰ ক্ৰম বিকাশৰ বুৰঞ্জীত এইয়া এক সৎ-সাহসী আৰু প্ৰণিধানযোগ্য ঘটনা। তদানীন্তন অনংসৰ তেজপুৰৰ নিচিনা অঞ্চলত প্ৰেছ স্থাপন কৰাৰ লগতে অতি সাহসৰে সংবাদ পত্ৰ প্ৰকাশ কৰি নিশ্চয়কৈয়ে অসমীয়া সংবাদ পত্ৰৰ ক্ষেত্ৰখনত এক নতুন যুগৰেই নিৰ্মাণ কৰিছিল পদ্মনাথে। যদিও৬া তেওঁ ইংৰাজ চৰকাৰৰ চাকৰিয়াল আছিল তেওঁৰ বাজভক্তি একান্তই দেখুৱাৰ নিমিত্তেহে কৰিছিল। বাইজৰ উন্নতি আৰু সেৱা কৰাটোৱেই আছিল তেওঁৰ ঘাই উদ্দেশ্য। তেওঁ চৰকাৰক যদিও তীৰ সমালোচনা কৰা নাছিল তদ্বাচ তদানীন্তন অনেক বাজুহৰা সমস্যাক তেওঁ কাকতত গুৰুত্ব সহকাৰে প্ৰকাশ কৰিছিল। সম্পাদকীয়সমূহত বাইজৰ অভাৱ অভিযোগ প্ৰকাশ পাইছিল বাইজৰ উন্নতি, অভাৱ দূৰ কৰাৰ কথা বৃঢ়িচৰকাৰৰ ওচৰত নৰমভাৱে গেছ কৰিছিল। ‘অসম বন্তি’ত সম্পাদকীয়ৰ দ্বাৰা মৌজাদাৰী প্ৰথাৰ পুনঃ প্ৰচলন, মণ্ডল ‘কানানগো’ সকলৰ বানচৰ উন্নতি’, ‘অসমৰ পঢ়শালিত অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰচলন বিস্তাৰ’, ‘গাওঁবুড়াৰ পাৰিশ্ৰমিক এফেৰি দান’, ইউনিভাৰচিটিত অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰচলন’ প্ৰভৃতি। এনেৰোৰ লেখনিৰ দ্বাৰা তেওঁ মনে-প্ৰাণে যে সৰলভাৱে জনহিতাৰ্থে সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি নিজকে নিয়োগ কৰি বাজুহৰা জীৱনলৈ অৱদান আগবঢ়াইছিল তাক দ্বিহানভাৱে মানি ল'ব পাৰি।

সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত তেজপুৰৰ এক গৌৰৱোজ্জ্বল অৱদানৰ জলন্ত সাক্ষী হ'ল ‘উষা’। মাহেকীয়া ‘উষা’ কাকতখন

প্ৰকাশ পাইছিল ১৯০৭ চনত। নতুন প্ৰগতিবাদী চিন্তাৰ প্ৰোজেক্ট নিৰ্দেশন আছিল ‘উষা’। ‘উষা’ৰ জৰিয়তে এচাম ন-লেখকৰ জন্ম হৈছিল। ইয়াত চুটিগল্প, প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্যৰ আলোচনা প্ৰবন্ধ, ন-কবিতা, সম-সাময়িক ভাষা-সাহিত্য, সামাজিক সমস্যা আদিৰ কথা সবিস্তাৰে প্ৰকাশ পাইছিল। চাৰিবছৰ কাল ধৰি প্ৰকাশ পোৱা ‘উষা’ কাকতখন তেওঁ নিজে সম্পাদনা কৰাই নহয় প্ৰকাশণো কৰিছিল। পদ্মনাথ গোহাত্ৰিবৰুৱাৰ উদ্দেশ্য আছিল ‘উষা’ৰ মাধ্যমে এচাম ন-লিখকক সাহিত্য আৰু সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত কৰাৰ। তেওঁ এনে উদ্দেশ্যত সফলতা লাভ কৰিছিল। কমৰীৰ চন্দনাথ শৰ্মাই ‘উষা’ কাকতত নিয়মীয়াকৈ লিখাটো এক নিয়মত পৰিগত হৈছিল।

অগ্ৰিকৰি কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্যৰ সাহিত্য আৰু সাংবাদিকতালৈ অৱদান :

বৃহত্তৰ তেজপুৰৰ অস্তৰ্গত বিশ্বনাথৰ স্বনামধন্য লেখক অগ্ৰিকৰি কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্যৰ জাতীয় জীৱনলৈ অৱদান লেখত ল'বলগীয়া। স্বদেশ আৰু স্বজাতিৰ বাবে তেওঁ মন-প্ৰাণ সপি দি অহোপুৰুষাৰ্থ কৰিছিল। স্বদেশ আৰু স্বজাতিৰ বাবে কোনোবাই বিৰূপ মন্তব্য দিলে তাক তেওঁ কাকতত লিখি তৎকালেই প্ৰতিবাদ কৰিছিল। ‘অসম বন্তি’ কাকতৰ নেপথ্যত থাকি সাংবাদিকতা কৰা এই চিন্তাবিদগৰাকীয়ে ‘চেতনা’ আৰু ‘বাঁহী’ত অনেক তঙ্গশুৰু প্ৰবন্ধ লিখিছিল। তেওঁৰ ‘গুটি দিয়েক চিন্তাৰ টো’ নামৰ তাত্ত্বিক প্ৰবন্ধটো ধাৰাবাহিকভাৱে ‘বাঁহী’ত প্ৰকাশ পাইছিল। তেওঁৰ এলানি তাত্ত্বিক চিন্তাগধুৰ লেখা ‘স্বদেশপ্ৰেম’, ‘জাতীয় শিক্ষা’, ‘অসমীয়া জাতিৰ পীৰি উঠিব নেকি’, ‘মাহাপুৰুষীয়া সংঘ’, ‘অসমীয়া জাতি কিয় তল পৰা’ প্ৰভৃতি ‘চেতনা’ত প্ৰকাশ পাইছিল। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে ‘জোনাকী’ত তেওঁৰ চিন্তাগধুৰ প্ৰবন্ধ ‘অসমৰ উন্নতি’ ছোৱা ছোৱাকৈ প্ৰকাশ পাইছিল। ১৯২৫ চনত কমলাকান্তই মহাদেৱ শৰ্মা সহিত কলিকতাৰ পৰা ‘অসম হিতৈষী’ নামৰ পয়েকীয়া কাকত প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায়। তিনিবছৰ কাল জীয়াই থকা কাকতখন তেওঁ এবছৰ ধৰি সম্পাদনা কৰিছিল। জাতীয় জীৱনৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ হেতু অনেক শ্ৰম কৰি তেওঁ অসমীয়া সাংবাদিকতাই এক নিটোল কৰ পোৱাত যথাসাধ্য শ্ৰম কৰি হৈ গ'ল। প্ৰবাদপ্রতিম চিন্তাবিদ, জাতীয়তাবাদী ভাবধাৰাৰে উদ্বৃদ্ধ অগ্ৰিকৰি কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্যৰ দীৰ্ঘ সাংবাদিক, সাহিত্যিক জীৱন কৰই সামগ্ৰিকভাৱে আধুনিক অসমীয়া সংবাদ-সাহিত্যৰ যুগটোকে সামৰিছে। জাতীয় জীৱনৰ মংগলময় চিন্তাই আছিল ঝঘিতুল্য চিন্তানায়কগৰাকীৰ সংবাদ-সাহিত্যকৰ্মৰ ঘাই উদ্দেশ্য। সাহিত্যৰ উদ্দেশ্যধৰ্মৰ প্ৰতি তেওঁৰ মোহভংগ হোৱা নাছিল। ধাৰণা আছিল অতি স্পষ্ট, সেয়েহে দ্বিহানভাৱে তেওঁ ঘোষণা কৰিছিল - ‘দেশৰ মংগলসাধনক সাহিত্যিক বিলাকেই জাতি গঠন কৰে।’ এনে নীতি আৰু দৃষ্টিত মজি থাকি তেখেতে যুগধৰ্মী

সাহিত্য আৰু সাংবাদিকতাত নিজকে আৱা নিয়োগ কৰি জাতীয় জীৱনক ধন্য কৰি হৈ গৈছে।

‘সাপ্তাহিক অসমীয়া’ কাকতৰ সংযোজন অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত এক উল্লেখযোগ্য অৱদান। তেজপুৰৰ গৌৰৰ চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাই ‘জোনাকী’ৰ পৰৱৰ্তী কালত কলিকতাৰ পৰিৱৰ্তে অসমৰ পৰা এখন কাকত প্ৰকাশ কৰাৰ থিৰেং কৰি ডিব্ৰুগড় চহৰত ‘আসাম প্ৰিন্টাৰ্চ এণ্ড পাইচার্চ লিমিটেড’ গঠন কৰে আৰু ১৯১৮চনৰ ২৬ আগস্টত ‘সাপ্তাহিক অসমীয়া’ কাকতখন প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায়। অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ বিকাশত এই কাকতখনৰ ভূমিকা লেখত ল’বলগীয়া। অসমৰ সাংবাদিকতাৰ বুৰঙ্গীৰ গতি প্ৰকৃতিলৈ দৃষ্টিপাত কৰিলে তেজপুৰীয়া সন্তানৰ বৰঙণি সুস্পষ্টকৈ ধৰা দিয়ে। তেজপুৰীয়া সন্তান চন্দ্ৰ কুমাৰ আগৰৱালাৰ অৱদানো যথাৰ্থতেই সোণসেৰীয়া। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে পৰৱৰ্তী সময়ত গুৱাহাটীলৈ প্ৰেছ উঠাই আনি ‘নিউ প্ৰেছ’ নাম দি ১৯২৪ চনত ইয়াৰ পৰা প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায় ‘তিনিদিনীয়া অসমীয়া’ আৰু ‘অসমীয়া’। স্মৰ্তব্য যে এই কাকতখন পিছলৈ দৈনিকভাৱে প্ৰকাশ পাইছিল। ‘অসমীয়া’ কাকতৰ কিছুকাল সম্পাদক হৈছিল ৰূপকোৰৰ জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালা। ‘ভাঙনি কোঁৰ’ হিচাপে প্ৰথ্যাত আগৰৱালা পৰিয়ালৰ স্বামৰধন্য সন্তান আনন্দ চন্দ্ৰ আগৰৱালাদেৱেও জোনাকী, আৱাহন, বিজুলী, বাঁহী কাকতত ধাৰাৰাহিকভাৱে বচনা লিখি তেজপুৰৰ গৌৰৰ বঢ়াইছিল। আমাৰ সংবাদ, সাহিত্য আৰু ভাষাক জীৱাল কৰাৰ লগতে অসমৰ সংস্কৃতি আৰু ঐতিহ্যক জীৱাল কৰাত বিখ্যাত তেজপুৰৰ আগৰৱালা পৰিয়ালৰ অৱদান চিৰস্মৰণীয়।

স্বনামধন্য সাহিত্যিক, দেশৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ অন্যতম গুৱিয়াল মহাদেৱ শৰ্মাৰ সম্পাদনাত ১৯২৬ চনত প্ৰকাশ পাইছিল শিশু আলোচনী ‘অৱণ’। অৱণ আছিল চতুৰ্থ শিশু আলোচনী। ১৯২৬ চনৰ পৰা ১৯৩২ চনলৈকে ‘অৱণ’ প্ৰকাশ হৈছিল।

স্মৰ্তব্য যে ১৯৩৪ চনৰ পৰা ১৯৩৬ চনলৈকে প্ৰকাশিত চন্দ্ৰ কুমাৰ আগৰৱালা মালিকানাধীন ‘বাঁহী’ আলোচনী সম্পাদনা কৰিছিল অমিয় কুমাৰ দাসে। ৭০ দশকৰ আৰম্ভণিতে প্ৰকাশিত সাহিত্য সংস্কৃতিমূলক তিনিমহীয়া আলোচনী ‘প্ৰাসংগিক’ৰ মুখ্য সম্পাদক আছিল সু-সাহিত্যিক সত্যৰঞ্জন কলিতা। অসমৰ ৰাইজে এই আলোচনীখনক আদৰি লৈছিল।

তেজপুৰৰ পৰা একালত প্ৰকাশিত ‘কাৰেং’ এখন উৎকৃষ্ট মানদণ্ডৰ আলোচনী আছিল। সাহিত্য সংস্কৃতিমূলক এই আলোচনীখনৰ মুখ্য সম্পাদক আছিল বিশিষ্ট সাহিত্যিক বঙ্গু হাজৰিকা আৰু সম্পাদনা কৰিছিল বিশিষ্ট গল্পকাৰ গিৰিশ শৰ্মাই। পাছলৈ স্বনামধন্য সাহিত্যিক ত্ৰেলোক্য ভট্টাচাৰ্য মুখ্য সম্পাদক হৈছিল।

প্ৰাক স্বাধীনতা যুগত তেজপুৰৰ পৰা প্ৰকাশিত হৈছিল এখন লেখত ল’বলগীয়া কাকত ‘আসাম সেৱক’। কাকতখন পিছলৈ ‘অসম সেৱক’ নামেৰে নামাংকিত কৰা হয়। স্মৰ্তব্য যে প্ৰখ্যাত গান্ধীবাদী নেতা, নিষ্ঠাবান স্বাধীনতা সংগ্ৰামী বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতী এই কাকতৰ সম্পাদক আছিল। এই সাপ্তাহিক কাকতখন ন বছৰ চাৰি মাহ কাল ধৰি তেওঁ একেৰাহে সম্পাদনা কৰিছিল। ‘আসাম সেৱক’ৰ লক্ষ্য আৰু আদৰ্শৰ সন্দৰ্ভত প্ৰথম পৃষ্ঠাতেই এইদৰে উল্লেখ কৰিছিল- ‘স্বাধীনতাৰ বাণী প্ৰচাৰ কৰাই আসাম সেৱকৰ লক্ষ্য’। এই আদৰ্শ আৰু লক্ষ্যৰ পৰা কাকতখন পুঠেই তাঁতৰি যোৱা নাছিল। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে কাকতখন প্ৰথম অৱস্থাত দেবেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাৰ সম্পাদনাত গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰকাশ পাইছিল। পিছলৈ ভাগৱতীদেৱ সম্পাদক হোৱাত কাকতৰ প্ৰেছ তেজপুৰোলৈ স্থানান্তৰিত হয়। ‘আসাম সেৱক’ৰ প্ৰতিষ্ঠাতা আছিল বিশিষ্ট মুক্তিযোদ্ধা ডাঃ হৰিকৃষ্ণ দাস। ১৯৩৭ চনৰ ২৮ নৱেম্বৰ তাৰিখে ‘আসাম সেৱক’ৰ প্ৰথম সংখ্যাটো প্ৰকাশ পাইছিল গুৱাহাটীৰ পৰা। কংগ্ৰেছৰ আদৰ্শ আৰু স্বাধীনতা সংগ্ৰাম চলাই নিয়াৰ স্বার্থত এই কাকতখনে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পৰিপ্ৰেক্ষণ কৰিছিল। দৰাচলতেই এই কাকতখন আছিল সন্ত্রাজ্যবাদী ইংৰাজ চৰকাৰৰ বিৰোধী। প্ৰশিধানযোগ্য কথা যে কাকতখনে প্ৰথম পৃষ্ঠাতে তদনীন্তন মি৤্ৰশক্তিৰ পৰাজয়ৰ বাতৰি আৰু জাৰ্মানীৰ জয়ৰ সংবাদ বৰ বৰ হৰফৰে লিখি বৃটিছ চৰকাৰৰ ৰোষত পৰিছিল। ’৪২ৰ গণ আন্দোলনৰ সময়ত ইংৰাজ চৰকাৰে ‘আসাম সেৱক’ৰ প্ৰেছত তলা লগাই সম্পাদক বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতীক প্ৰেপোৰ কৰাৰ লগতে হাজোতত বন্দী কৰি থয়। দেশে স্বাধীনতা লভাৰ পিছত পুনৰায় কাকতখন ১৯৪৮ চনৰ ১৪ জানুৱাৰীৰ পৰা ১৯৫৩ চনৰ ২৬ ছেপ্টেম্বৰলৈকে প্ৰকাশ পাইছিল। পিছলৈ নানান অসুবিধাৰ্বতঃ ‘অসম সেৱক’ৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ পৰে। বিচাৰ্যৰ কথাটো হ’ল যদিওবা ‘অসম সেৱক’ কংগ্ৰেছ দলৰ মুখ্যপত্ৰৰ লেখিয়া আছিল, তথাপি এই কাকতত গুৰুত্ব সহকাৰে বাইজৰ অভাৱ-অভিযোগ প্ৰকাশ পাইছিল আৰু ৰাজহৰা উন্নয়নৰ দিশতো কাকতখনে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পৰিপ্ৰেক্ষণ কৰিছিল। তেজপুৰৰ সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত গৌৰৱপূৰ্ণ বলিষ্ঠ সংযোজন আছিল এই কাকতখন।

স্বারাজোন্তৰ যুগত প্ৰায় বহুদিনলৈকে তেজপুৰ নগৰৰ পৰা কোনো এখন বাতৰি কাকত প্ৰকাশ হোৱা নাছিল। তেজপুৰৰ সংবাদৰ ইতিহাসত ১৯৬৪ চনৰ ১০ মে’ দিনটো আছিল অতি গৌৰৱৰ, কাৰণ এই দিনটোতেই তেজপুৰৰ পৰা বিশিষ্ট সমাজকৰ্মী, জাতীয়তাবাদী সংগ্ৰামী নেতা প্ৰাক্তন সাংসদ প্ৰয়াত ড° পূৰ্ণনাৰায়ণ সিংহৰ একাধি প্ৰচেষ্টাত প্ৰকাশ পাইছিল সাপ্তাহিক ‘মহাজাতি’ কাকত। তেজপুৰৰ মহাজাতিপ্ৰেছৰ পৰা প্ৰকাশ পোৱা এই সাপ্তাহিক কাকতখন পিছলৈ অৰ্থসাপ্তাহিকভাৱে দীৰ্ঘকাল প্ৰকাশ পাইছিল। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে এই কাকতৰ জন্মক্ষণত প্ৰয়াত সাংবাদিক,

সমালোচক লেখক পণ্ডিত নবেন্দ্র দের শাস্ত্রীর অবিহণ আছিল লেখত ল'বলগীয়া। তেওঁর একান্ত সহযোগত ড° পূর্ণনারায়ণ সিংহই কলিকতার পৰা এটা ট্রিডিল (Treadle) মেচিন কিনি আনি নিষ্ঠা আৰু কষ্টে 'মহাজাতি'খন প্ৰকাশ কৰিছিল। 'মহাজাতি' দীৰ্ঘকাল প্ৰকাশ হৈ থাকি, তেজপুৰৰ লগতে শোণিতপুৰৰ গ্রাম্য অঞ্চলৰ বাজহুৱা আভাৰ-অভিযোগ বলিষ্ঠভাৱে দাঙি ধৰাত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰাৰ লগতে নিৰপেক্ষ আৰু জাতীয়তাবাদী চৰিত্ৰও বৰ্তাই ৰাখিছিল। প্ৰতিষ্ঠাপক সম্পাদক আছিল ড° পূর্ণনারায়ণ সিংহ, পাছলৈ তেওঁৰ কনিষ্ঠ পুত্ৰ পংকজ নারায়ণ সিংহ, কাৰ্যবাহী সম্পাদক আছিল সৰ্বানন্দ শইকীয়া। স্মৰ্তব্য যে সৰ্বানন্দ শইকীয়াৰ আকস্মিক বিয়োগত সম্পাদকৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিছিল ড° সিংহৰ জ্যেষ্ঠপুত্ৰ প্ৰণৱ সিংহই। দীৰ্ঘ ৪৬ বছৰ ধৰি নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে প্ৰকাশ পোৱা কাকতখন সম্প্ৰতি নানান অসুবিধাবশতঃ বন্ধ হৈ পৰিছে। দীৰ্ঘকাল কাকতখন নানান সংগ্ৰামৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰাত পংকজ নারায়ণ সিংহ, সৰ্বানন্দ শইকীয়াৰ ভূমিকা আছিল অতি সৰল। একালত ড° পূর্ণ নারায়ণ সিংহই নিজৰ গাঁঠিৰ সমুদায় ধন কেৰল কাকতখন প্ৰকাশৰ স্বার্থতেই ব্যয় কৰিছিল। ৭০ দশকৰ ভাষা আন্দোলনৰ দিনত কাগজৰ অভাৱত বজাৰৰ পৰা কাগজ ক্ৰয় কৰিও 'মহাজাতি'ৰ প্ৰকাশৰ ধৰাৰাহিকতা অক্ষুণ্ণ ৰাখিছিল।

'মহাজাতি'য়ে এচাম প্ৰতিষ্ঠিত সাংবাদিক আৰু লেখকক জন্ম দিবলৈ সমৰ্থ হৈছিল। এইয়া হৈছে 'মহাজাতি'ৰ উল্লেখযোগ্য কৃতিত্ব। অমৃল্য শইকীয়া, বঙ্গন কুমাৰ কাকতি, বক্ষিম শৰ্মা, কনক গোস্বামী, দীলিপ কুমাৰ শইকীয়া, দিলিপ কুমাৰ বৰুৱা, তৰণ দাস, পংকজ দাস, অঞ্জন গোস্বামী, দীপক মহস্ত, অতনু ভূএগা, গৌতম শৰ্মা, বিদ্যুত কুমাৰ ভূএগা, অনুপম চৰ্বৰত্তী, মনোজ বৰা, মনোজ কুমাৰ শইকীয়া, বাজীৰ মহস্ত, পংকজ কুমাৰ নাথ, উৎপল বৰুৱা, সৰ্বানন্দ শইকীয়া, দিগন্ত কুমাৰ নাথ, পদুম কুমাৰ নাথ, অৰ্ণব কুমাৰ নাথ, নিৰ্মল দাস, মহেন্দ্ৰ কুমাৰ নাথ, বিশ্বজিৎ বড়ো, পংকজ বৰুৱা, দেৱৱৰত শৰ্মা, মেৰুমৰ্তু কটকী, পুলক কুমাৰ ডেকা, দেৱেন চন্দ্ৰ বৰদলৈ, বাজু বৰুৱা, মুকুট পটংগীয়া, কৰ্মা দেৱী, ড° স্বাধীনতা মহস্ত, ঐশ্বৰ্য কাকতি, শীলা বৰঠাকুৰ, ড° সতীশ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, মাধৱ চন্দ্ৰ দাস, ড° গহন চন্দ্ৰ মহস্ত, মনোৰমা কাকতি, ধনপ্ৰভা বায় চৌধুৰী, নৰহৰি চুতীয়া, গুণকান্ত বৰুৱা, বৰেশ কলিতা, দিপ্তী বৰঠাকুৰ, ড° যতীন বৰুৱা, কমলা বৰুৱা, ড° ভূপেন শইকীয়া, ড° প্ৰাণজিত হাজৰিকা, জিতুমণি বৰা, ড° বিনীতা বৰা দেৱচৌধুৰী, হিমাদ্ৰী কুমাৰী শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ বৰুৱা, দিজেন নাথ, গিৰিশ শৰ্মা, ৰবিন্দ্ৰ কুমাৰ বৰা, ড° বৰেশ চন্দ্ৰ কলিতা, ঘনশ্যাম চৌধুৰী, নৱীন চন্দ্ৰ লহকৰ, ধৰ্মেশ্বৰ কটকী, তৰণ দাস (কনিষ্ঠ), দুঞ্চ কুমাৰ শইকীয়া, বিচি নারায়ণ মহস্ত, বৎকিম শৰ্মা, বাসুদেৱ শৰ্মা, নারায়ণ গোস্বামী, মৃদুল চৰীয়া, অলক শৰ্মা, খৰ্গেশ্বৰ গোস্বামী, বলীন ভড়ালী, কৰী

বৰা, মণি ভট্টাচাৰ্য্য, শংকৰ ফুকন, ড° বৰেশ চন্দ্ৰ গোস্বামী, ড° বঞ্জন কলিতা, ড° ভাৰত বৰুৱা, ড° চাৰু চহৰীয়া নাথ, পূৰ্ণানন্দ চৌধুৰী, অকুল নাথ, প্ৰণৱ বৰা, হিৰেন চৌধুৰী, মৃগাল শৰ্মা, অপূৰ্ব বৰা, প্ৰবীণ কুমাৰ শইকীয়া, হেমন্ত কুমাৰ নাথ, বাজু বৰুৱা, কনক গোস্বামী প্ৰভৃতি এচাম লেখক তথা সাংবাদিক সৃষ্টি কৰাত এই কাকতৰ অৱদান চিৰ স্মৰণীয়। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে ঐতিহাসিক অসম আন্দোলনৰ কালছোৱাত নিভীক আৰু নিৰপেক্ষভাৱে স্বকীয় মতাদৰ্শ দাঙি ধৰিবলৈ কৃঢ়াবোধ নকৰা আৰু পৰিপূৰ্ণ অৰ্থত জাতীয়তাবাদী চৰিত্ৰক অক্ষুণ্ণ বখা এই মহাজাতি প্ৰেছৰ পৰাই ১৯৬৬-৬৭ চনত প্ৰকাশ পাইছিল NEFAM TIMES আৰু হিন্দী ভাষাত 'মহাজাতি'। দীৰ্ঘ ৪৬ বছৰ কাল ধৰি প্ৰকাশ পোৱা 'মহাজাতি' দৰাচলতেই তেজপুৰৰ সংবাদৰ পৰিক্ৰমাত আছিল এক গৌৰবোজ্জ্বল সংযোজন।

ঐতিহাসিক অসম আন্দোলনৰ প্ৰেক্ষাপটতে তেজপুৰৰ পৰা জাতীয়তাবাদী ধ্যান ধাৰণাক জীৱাল কৰাৰ অৰ্থত প্ৰকাশ পাইছিল এখন বাতৰি কাকত। প্ৰায় তিনি বছৰ কাল ধৰি প্ৰকাশ পোৱা এই কাকতখনে জাতীয় জীৱনৰ অভাৱ-অভিযোগ আৰু উন্নয়নৰ দিশক নিৰপেক্ষভাৱে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছিল। ১৯৮০ চনৰ ১৪ এপ্ৰিলত প্ৰকাশ পোৱা কাকতখনৰ নাম আছিল 'জয় আই অসম'। তেজপুৰৰ এগৰাকী তদনীন্তন জ্যেষ্ঠ সাংবাদিক কুশ চন্দ্ৰ শৰ্মাৰ্হ স্বানীয় ভাৰতী প্ৰেছৰ পৰা এই কাকতখন প্ৰকাশ কৰিছিল। নতুন এচাম লেখক, সাংবাদিকৰ সৃষ্টিত এই কাকতখনে অৰিহণ যোগাইছিল। স্মৰ্তব্য যে কাকতখনত সমসাময়িক বাস্তুৰ পৰ্যায়ৰ বা-বাতৰি, স্বানীয় বাতৰি প্ৰভৃতিৰ লগতে কৰিবা, প্ৰবন্ধ আদিও সুন্দৰভাৱে প্ৰকাশিত হৈছিল। জ্যেষ্ঠ সাংবাদিক, সমাজ সেৱক কুশ চন্দ্ৰ শৰ্মাৰ্হ নিষ্ঠা, সততা আৰু ত্যাগৰ ফলত 'জয় আই অসমে' সমগ্ৰ জিলাখনত বিপুল প্ৰভাৱ পেলাবলৈ সমৰ্থ হৈছিল। নিজে নেতৃত্ব দি বলিষ্ঠভাৱে প্ৰকাশ কৰা কাকতখনৰ বাবে তেওঁ গাঁঠিৰ ধন ভাঙিছিল আৰু নানান আহকাল-সংঘাতৰ মাজেদি দীৰ্ঘ তিনিবছৰ কাল ধৰি নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে কাকতখন প্ৰকাশ কৰি তাৰ সাংবাদিকতাৰ বুৰঞ্জীত তেজপুৰৰ গৌৰৰ বঢ়াইছিল।

ঐতিহাসিক অসম আন্দোলনৰ সমাপ্তিৰ লগে লগে তেজপুৰ অঞ্চলৰ এচাম জাতীয়তাবাদী ধ্যান-ধাৰণাৰ প্ৰতি আকৃষ্ট তৰণ তৰণীয়ে সাংবাদিকতাৰ পৰিত্ব পথত খোজ পেলোৱাৰ হকে এক নতুন পথ দেখা পালে। এই পথৰ সন্ধান দিওতাগৰাকী আছিল প্ৰাসিদ্ধ লেখক নৰেন্দ্ৰ দেৱ শাস্ত্ৰী। এই জ্যেষ্ঠ সাংবাদিক আৰু নিষ্ঠাবান শিক্ষাবিদগৰাকীৰ নেতৃত্বত তেজপুৰৰ সংবাদপত্ৰৰ বুৰঞ্জীত সংযোগ হ'ল এক নতুন পৃষ্ঠাৰ। ১৯৮৫ চনৰ দুৰ্গাপূজাৰ আগে আগে নৰেন্দ্ৰ দেৱ শাস্ত্ৰীৰ একাধি প্ৰচেষ্টাত সু-নেতৃত্ব আৰু দক্ষ সম্পাদনাৰে প্ৰকাশ পালে সাপ্তাহিক 'আজিৰ বাতৰি' কাকতখন। জ্যেষ্ঠ সাংবাদিক আৰু

নিষ্ঠাবান শিক্ষাবিদ গবাক্ষীর নেতৃত্বত সূচনা হৈছিল তেজপুরুর সংবাদপত্র ইতিহাসত এক উল্লেখযোগ্য ঘটনা। তেওঁ সহযোগী আছিল এচাম তরঙ্গ-তরঙ্গী। উদ্বাটল মন, চুক্তি ভরিয়তর অনাবিল স্বপ্ন ঢাপলি মেলে চৰ্পল খোজেৰে বাতৰিৰ পিছে পিছে। বাইজৰ দুৰ্দশা, চৰকাৰৰ দায়িত্ব, সমসাময়িক বাৰ্তা, দুৰ্নীতিক নিৰ্মূল, এনেধৰণৰ বাতৰিৰোৰ বৰ বৰ হৰফৰে প্ৰকাশ পোৱা ধৰিবলৈ ‘আজিৰ বাতৰি’ৰ পৃষ্ঠাত। চীন দেশে গোপনে ভাৰতৰ মাটি অধিগ্ৰহণ কৰাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বাতৰিও সম্পূৰ্ণ তথ্য সহকাৰে বিশ্বত পোন প্ৰথমেই ‘আজিৰ বাতৰি’ত সবিস্তাৰে প্ৰকাশ পোৱাৰ লগেই দেশৰ সংসদৰ মজিয়াতো তোলপাৰ লাগিল। ‘আজিৰ বাতৰি’য়ে এই দৰেই সাহস আৰু বলিষ্ঠ নেতৃত্বে নিৰপেক্ষভাৱে বাতৰি প্ৰচাৰ কৰি জাতীয়তাবাদী চৰিত্ৰ আক্ষুণ্ণ বাখিবলৈ সমৰ্থ হৈছিল। বাতৰি কাকতখনত স্থানীয় বা-বাতৰিৰ উপৰি তাৰ্তিক প্ৰবন্ধ, কৰিতা আদিও প্ৰকাশ পাইছিল। কম দিনৰ বাবে প্ৰকাশ পোৱা কাকতখন সহন্দয়তাৰে পাঠক চামে আদৰি লৈছিল। নৰেন্দ্ৰদেৱ শাস্ত্ৰী আছিল কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদক। সাপ্তাহিক কাকতখন তেজপুৰুৰ সমবায় মুদ্ৰণ কেন্দ্ৰৰ পৰা প্ৰকাশ পাইছিল। সম্পাদক আছিল গিৰীন্দ্ৰ কুমাৰ তালুকদাৰ, সহযোগী সম্পাদক দেৱৰাত শৰ্মা, বাৰ্তা সম্পাদক অতনু ভূঞ্চ। প্ৰকাশৰ লগে লগে কাকতখনে জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হোৱাৰ লগতে অৱগাচল প্ৰদেশতো সমাদৃত হ'বলৈ ধৰিলৈ। এক বছৰ কালখৰি প্ৰকাশ পোৱা কাকতখন পিছলৈ আৰ্থিক অনাটনৰ বাবে আৰু নিজস্ব প্ৰেছ নোহোৱাৰ ফলতেই বন্ধ হৈ পৰে। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে এই কাকতখনৰ দ্বাৰাই তেজপুৰত জন্ম হ'ল এদল নতুন সাংবাদদাতাৰ। নৰেন্দ্ৰ দেৱ শাস্ত্ৰীৰ সু-পৰামৰ্শ আৰু অভিভাৰকত্বৰ ছত্ৰ-ছায়াত তেওঁ বিলাকে খোজ পেলালে সাংবাদিকতাৰ পৰিত্ৰ পথত আৰু এনেভাৱে তেজপুৰত সৃষ্টি হ'ল এচাম প্ৰতিভাধৰ সংবাদিকৰ। নিষ্ঠাবান সাংবাদিকমী অতনু ভূঞ্চ, সাংস্কৃতিক সাংবাদিক বিদ্যুত কুমাৰ ভূঞ্চ, অনুপম চৰ্কৰতী, উৎপন বৰুৱা, মনোজ বৰা, দিগন্ত কুমাৰ নাথ, জিতুমণি বৰা, পুলক কুমাৰ ডেকা প্ৰতিবেশৰ সৃষ্টিত ‘আজিৰ বাতৰি’ৰ অৱিহণা কম নহয়। তেনেদেৱে দিজেন নাথ, হেমন্ত কুমাৰ বৰুৱা, বৰীন্দ্ৰ কুমাৰ বৰা, দিপুী বৰঠাকুৰ, কমলা বৰুৱা, গুণকান্ত বৰুৱা, ড° যতীন বৰুৱা, নৰহৰি চুতীয়া, বিচিত্ৰ নাৰায়ণ মহন্ত, মণ্টু কুমাৰ নাথ, শুকদেৱ অধিকাৰী, বাজেন্দ্ৰ কুমাৰ ডেকা, নবীন লহকৰ, দেৱেন চন্দ্ৰ বৰদলৈ, ড° প্ৰাণজিৎ হাজৰিকা, দেৱৰাত শৰ্মা, হিমাদ্বী কুমাৰী শৰ্মা প্ৰতিবেশৰ এচাম নতুন লেখক-লেখিকাৰ সৃষ্টিতো ‘আজিৰ বাতৰি’ৰ অৱদান আছিল চিৰস্মৰণীয়।

‘আজিৰ বাতৰি’ কাকতখনৰ প্ৰকাশ আৰ্থিক অনাটনৰ বাবে বন্ধ হোৱাৰ পিছত তেজপুৰুৰ সাংবাদিকতাৰ বুৰঞ্জীত আন এক উল্লেখযোগ্য অধ্যায় সংযোগ হয়। তেজপুৰুৰ প্ৰথ্যাত জনতা প্ৰেছৰ

স্বত্তনাধিকাৰী, সমাজ সেৱক, সাংস্কৃতিক কমী বদন চন্দ্ৰ লহকৰৰ নিজস্ব উদ্যোগত প্ৰকাশ পায় ‘সাদিনীয়া সংবাদ’ নামৰ এখন নিৰপেক্ষ বলিষ্ঠ সংবাদ পত্ৰ। তেজপুৰুৰ নগৰৰ পৰা ১৯৮৯ চনৰ ১৭ আগস্ট তাৰিখে এই কাকতখন প্ৰকাশ পায়। ‘সাদিনীয়া সংবাদ’ৰ মুখ্য সম্পাদক আছিল অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ অন্যতম কাণ্ডাৰী ব্ৰেলোক্য ভট্টাচাৰ্য। সাদিনীয়া সংবাদে এচাম তৰঙ্গ লেখক লেখিকা, নবীন সংবাদকমীক অগ্ৰাধিকাৰ দিছিল। অনেক তাৰ্তিক প্ৰবন্ধ এই কাকতখন প্ৰকাশ পাইছিল, তেনেদেৱে নতুন লেখকৰ গল্প আৰু কৰিতাও সংবাদ পত্ৰখনত প্ৰকাশ পোৱাৰ লগতে তেজপুৰুৰ নগৰ আৰু সামগ্ৰিকভাৱে জিলাখনৰ অভাৱ অভিযোগৰ বা-বাতৰি নিৰপেক্ষভাৱে এই কাকতখনত প্ৰকাশ পাইছিল। উল্লেখ বাঞ্ছনীয় যে অসমীয়া পৌৰাণিক উপন্যাসৰ শ্ৰষ্টা, নতুন দৃষ্টিভঙ্গীৰে অসমীয়া ঐতিহাসিক উপন্যাসক এক গতিশীল মাত্ৰা প্ৰদান কৰা বিশিষ্ট প্ৰাবন্ধিক, গল্পকাৰ ব্ৰেলোক্য ভট্টাচাৰ্যৰ সম্পাদকীয়সমূহ আছিল এই কাকতৰ অতি মূল্যবান সম্পদ। বৰ্তমান সময়ত ‘সাদিনীয়া সংবাদ’ৰ এই সম্পাদকীয়সমূহ একত্ৰে সংকলন হৈ প্ৰকাশ পালে তদনীন্তন অসম, তেজপুৰুৰ আৰু শোণিতপুৰুৰ বাজনেতিক, আৰ্থ-সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক দিশৰ সন্দৰ্ভত তৰঙ্গ প্ৰজন্মাই অনেক নজনা কথাৰ সন্তোষ পোৱাৰ উপৰি সেয়া যে এখন তাৰ্তিক গ্ৰন্থ সংকলন হৈ পৰিব সেইয়াও অনন্বীকার্য। ‘সাদিনীয়া সংবাদ’ৰ সম্পাদক আছিল বদন চন্দ্ৰ লহকৰ, সহকাৰী সম্পাদক হেমন্ত কুমাৰ বৰুৱা, উপ সম্পাদক উৎপল বৰুৱা আৰু কাকতখনৰ প্ৰকাশক আছিল ভাস্কৰ জ্যোতি লহকৰ।

তেজপুৰুৰ সংবাদপত্ৰৰ ক্ৰমবিকাশৰ বুৰঞ্জীত লক্ষ্য আৰু তাৰ্তিক দিশৰ পৰা সবাতোকৈ মহত্বপূৰ্ণ অৱিহণা যোগাবলৈ সমৰ্থাবান হোৱা সংবাদপত্ৰখনেই হৈছে সাপ্তাহিক ‘অগ্ৰিগড়’। বাইজৰ পক্ষ, বস্ত্ৰিন্দি, সাত্ত্বিক সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি এক উৎসৱগত মনৰে যুক্তি আৰু আদৰ্শৰ ভেটিত সংবাদ পৰিবেশন কৰাই আছিল ‘অগ্ৰিগড়’ কাকতৰ ঘাই উদ্দেশ্য আৰু ধৰ্ম। ‘অগ্ৰিগড়’ কাকতে এনেনীতিৰ পৰা আঁতৰি নাহি প্ৰায় এক দশকতকৈতেও অধিক কাল বলিষ্ঠ সংবাদসেৱাৰে তেজপুৰুৰ লগতে সমগ্ৰ জিলাখনৰ নানান সমস্যা নিৰপেক্ষভাৱে বাইজৰ সন্মুখত দাঙি ধৰাত সফলকাৰ হৈছিল। সংবাদধৰ্মী নানান তাৰ্তিক লেখা, মানৱীয় প্ৰমূল্যবোধক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা অনেক বচনা ‘অগ্ৰিগড়’ত প্ৰকাশ পাইছিল। প্ৰগতিশীল যুক্তিবাদী দৃষ্টিভঙ্গী আছিল ‘অগ্ৰিগড়’ কাকতৰ ঘাই বৈশিষ্ট্য। তৰঙ্গ এচাম প্ৰজন্মক সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত কৰিছিল অগ্ৰিগড়ে। তদুপৰি নতুন এচাম লেখকৰ সৃষ্টিত ‘অগ্ৰিগড়’ৰ অৱদান আছিল লক্ষণীয়। জাতীয়তাবাদী ভাৰধাৰাৰ প্ৰথৰভাৱে দাঙি ধৰাত অগ্ৰিগড়ে সততে বলিষ্ঠ ভূমিকা পৰিগ্ৰহণ

কৰিছিল। দুর্নীতি আৰু অষ্টাচাৰ নিৰ্মলত কাকতখনৰ অবিহণও আছিল সৰ্বাধিক। নিৰোগী সাংবাদিকতা আৰু সততাক প্রাধান্য দিয়া, দৃঢ় জাতীয়তাবাদী মনৰ নিপুণ সৈনিক অসমৰ বলিষ্ঠ সাংবাদিক, আগশাৰীৰ লেখক, বিশিষ্ট বুদ্ধিজীৱী চিন্তাবিদ বঙ্গন কাকতি সহিত আন আন শুভাকাঞ্জীৰ সৎ প্ৰচেষ্টাত ১৯৯১ চনৰ ৮ আগস্টত প্ৰকাশ পাইছিল তেজপুৰ নগৰৰ পৰা ‘অগ্নিগড়’। অঙ্গন গোস্বামীৰ বলিষ্ঠ সম্পাদনাত তদনীন্তন ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আংশিক প্ৰেক্ষাপটত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা ঘটনাৰাজি, প্ৰগতিকামী দৃষ্টিভঙ্গীৰে বস্তুনিৰ্ণ্ণভাৱে পৰ্যালোচনা কৰা হৈছিল ‘অগ্নিগড়’ কাকতত। সেই দিশৰ পৰা ‘অগ্নিগড়’ৰ সম্পাদকীয়সমূহৰ মহস্ত, তাৎপৰ্য আৰু প্ৰহণযোগ্যতাত এক সাৰ্বজনীন ভাৱে লক্ষ্য কৰা যায়। সম্পাদকীয়সমূদায় সমাদৃত হৈছিল বহুলভাৱে। নতুন প্ৰজন্মৰ বাবে বৰ্তমান সময়তো ইয়াৰ গুৰুত্ব কম নহয়। এই সম্পাদকীয়সমূহ একত্ৰে সংকলিত হৈ প্ৰকাশ পালে সেইয়া হ'ব অসমৰ সংবাদ, সমাজ আৰু জাতীয় সাহিত্যত এক মূল্যবান সংযোজন। ‘অগ্নিগড়’ কাকতৰ লগত সম্পৃক্ষত হৈ কাকতখনৰ প্ৰসাৰ আৰু প্ৰচাৰত বলিষ্ঠ সহযোগিতা আগবঢ়াছিল পুলিন ভট্টাচাৰ্য্য, অমুল্য শহীকীয়া, দীপক মহস্ত, নিৰ্মল দাস, মহেন্দ্ৰ কুমাৰ নাথ, পংকজ বৰুৱা, অৰূপ কলিতা, হেমন্ত বিজয় মহস্ত, বাজেন ৰাহিদাস, পংকজ কুমাৰ নাথ, গোতম খনিকৰ, শঙ্কু বড়ো, অৰ্গৰ কুমাৰ নাথ, বৰুণ মুণ্ডা, দুয়ান্ত নাথ, সুভাষ চন্দ্ৰ বিশ্বাস, ভগবান বৈশ্য, অজয় শৰ্মা, গোলোক বৰা আদিয়ে। প্ৰকাশনৰ আঁৰত জড়িত কেইগৰাকীমান ব্যক্তি আছিল কালিচৰণ বৰুৱা, অমৰেন্দ্ৰ শৰ্মা, সুশীল শৰ্মা, হেমন্ত লহকৰ, পম্পা ডেকা আদি।

২০০১ চনৰ এপ্রিল মাহত প্ৰকাশ পাইছিল ‘শোণিতপুৰ সংবাদ’ নামৰ এক সাম্প্রাণীক বাতৰি কাকত। মুখ্য সম্পাদক ত্ৰেলোক ভট্টাচাৰ্য্য, সম্পাদক মণি ভট্টাচাৰ্য্য, সহসংস্পাদক দিব্য জ্যোতি বৰঠাকুৰ। ছিগাল ইগুষ্টী, তেজপুৰত মুদ্ৰিত হৈছিল। উক্ত কাকতত তেজপুৰৰ লগতে জিলাখনৰ বিভিন্ন সমস্যা আৰু সংবাদ নিৰপেক্ষভাৱে প্ৰকাশ কৰা হৈছিল। কিছুকাল ধৰি এই কাকতখন প্ৰকাশ পাইছিল।

সাংবাদিকতাব প্রতি এক উৎসর্গীকৃত মন লৈ ২০০৫ চনৰ
২০ জুনত তেজপুৰ নগৰৰ বালিপুখুৰী তিনিআলিৰ শংকৰদেৱ
প্ৰিণ্টাৰ্চৰ পৰা নয়নমণি শষ্ঠীকীয়াই নিষ্ঠাৰে সম্পাদনাৰ লগতে

প্রকাশ করি উলিয়ায় ‘সাম্প্রাহিক বা-বাতৰি’ নামৰ এখন নিরপেক্ষ
সাম্প্রাহিক বাতৰি কাকত। পাছলৈ উক্ত কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদকৰ
দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিছিল যুক্তি আৰু সততাক চিৰকাল অগ্রাধিকাৰ
দিয়া বলিষ্ঠ সাংবাদিক প্ৰয়াত ৰঞ্জন কুমাৰ কাকতিয়ে। কিছুকাল
এই নামেৰে কাকতখন প্ৰকাশ হোৱাৰ পিছত কাৰিকৰী কাৰণত
নামকৰণ কৰা হয় ‘নতুন বা-বাতৰি’ হিচাপে। এই কাকতখন নীতি,
সততা আৰু নিরপেক্ষ সাংবাদিকতাৰ প্ৰতি দায়বদ্ধ আছিল।

এই আলোচনাত আমি বিশেষভাবে তেজ পুরুষ
সাংবাদিকতা আৰু সংবাদপত্ৰৰ ক্রমবিকাশৰ এক ক্ষণৰেখা দাঙি
ধৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছোঁ। উল্লেখ থাকে যে তেজপুৰৰ বা বৃহত্তৰ
শোণিতপুৰৰ অঞ্চলৰ পৰা বিভিন্ন সময়ত অসমীয়া ভাষাৰ উপৰি
হিন্দী, নেপালী, বড়ো, বঙালী প্ৰভৃতি অনেক ভাষাত কেইবাখনো
কাকত ইতিপুৰুষে প্ৰকাশিত হৈছিল বা বৰ্তমানে প্ৰকাশ পাই আছে।
সুভাষ বিশ্বাসৰ সম্পাদনাত ‘সাম্ভাব্যিক দেশবাৰ্তা’ আৰু ‘দৈনিক
হামৰো প্ৰজাশক্তি’, অঞ্জন উপাধ্যায়ৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাই
থকাটোঁ। এক উল্লেখ্যযোগ্য কথা। আমাৰ আলোচনা মূলতঃ
অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ বিকাশত তেজপুৰৰ ভূমিকা কেনেধৰণৰ
এনে এক পৰ্যায়তে সীমাবদ্ধ পৰিসৰত কৰিব লগা হোৱাত আমি
সম্ভাৱে সকলো বিষয় স্পৰ্শ কৰিব পৰা নাই তাৰ বাবে সংশ্লিষ্ট
মহলৰ ওচৰত মাৰ্জনা মাগিছোঁ। অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ বিকাশত
তেজপুৰৰ ভূমিকাৰ কথা বাৰ্তাত কিবা স্বৰূপত অনিচ্ছাকৃতভাৱে
কোনোৰা কাকতৰ নামৰ লগতে সেই কাকতৰ লগত সম্পৃক্ত
কোনো লেখক, ব্যক্তি বিশেষ অথবা সাংবাদিকৰ নাম হয়তো
বাদ পৰি গৈছে এনে অনাকাৰ্য্যিত ভুলৰ বাবেও সংশ্লিষ্ট সকলৰ
ওচৰত কৰিয়োৱে মাৰ্জনা বিচাৰিবিছোঁ।

শেষত ক'ব পৰা যায় অৰণোদাই যুগৰে পৰা সাম্প্রতিক
সময়লৈকে অসমীয়া সাংবাদিকতাৰ বিকাশত তেজপুৰে আগবঢ়াই
আহিছে সোণসেৰীয়া অবদান। প্ৰণিধানযোগ্য যে পেন প্ৰথমবাৰৰ
বাবে অসমীয়া মানুহৰ দ্বাৰা সম্পাদিত আৰু প্ৰকাশিত অসমৰ
প্ৰথমখন সংবাদপত্ৰ জন্ম দি বৃহত্তৰ তেজপুৰ অঞ্চলৰ বিশ্বালো
অসমৰ সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসত সূচনা কৰিছে নতুন যুগৰ।
এনেদৰেই অসমৰ সংবাদপত্ৰ আৰু সাংবাদিকতাৰ বিকাশত
তেজপুৰে বহুল অবদান আগবঢ়াই নিশ্চয়কৈয়ে যে এক গৌৰৰ
উজ্জ্বল ইতিহাসৰ সূচনা কৰিছে সেইয়াও অনন্বীক্ষ্য। □□

লখিমপুর সংবাদপত্রের ইতিহাস আৰু সংবাদ মাধ্যম

প্ৰিয়মজ্যোতি ফুকন

সংবাদ পত্ৰ আৰু সংবাদ মাধ্যমক গণতন্ত্ৰের চতুৰ্থ স্তৰে আৰ্খা দিয়া হয়। সংবাদপত্ৰ যোগাযোগ আৰু প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ আটাইতকে শক্তিশালী সাধন। বৰ্তমান গণমাধ্যমলৈ কৃপান্তৰিত হৈছে এই মাধ্যম। গণতান্ত্ৰিক দেশ এখনত সংবাদপত্ৰৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব অপৰিসীম। ৰাজনীতি, অৰ্থনীতিৰ পৰা সমাজনীতিলৈকে সংবাদ মাধ্যমৰ অবাধ বিচৰণ। মানৱ সভ্যতাৰ ইতিহাসত সংবাদপত্ৰৰ ভূমিকা কেনে সেইয়া আমি নেপোলিয়ন বোনাপার্টৰ এয়াৰ কথাৰ পৰাই বুজিব পাৰোঁ। নেপোলিয়ন বোনাপার্টে কৈছিল- “Four hostile newspapers are more to be feared than a thousand bayonets. অৰ্থাৎ এহেজোৱা বেয়েনেটটকে চাৰিখন শক্তভাৱাপন্ন (বিৰোধী) বাতৰি কাকত বেছি ভয়াৰহ। এই কথায়াৰ তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। সংবাদপত্ৰই ইতিহাস ৰচে। সংবাদপত্ৰই শাসক আৰু শাসিতৰ মাজত এক মাধ্যম বা সাকোৰ দৰে কাম কৰে। শাসক পক্ষৰ স্বেচ্ছাচাৰিতাক উদঙ্গাই জনজাগৰণ সৃষ্টি কৰি ৰজাক ক্ষমতাচ্যুতও কৰিব পাৰে, ৰজা পাতিবও পাৰে। জনসাধাৰণৰ মনৰ আশা-আকাঙ্ক্ষা, আৱেগ-অনুভূতিক সংবাদপত্ৰই প্ৰতিফলিত কৰে। সেয়েহে ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে গণতান্ত্ৰিক দেশ এখনত সংবাদপত্ৰ আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ ভূমিকাক কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে। সাম্প্রতিক সময়ত বিজ্ঞান, প্ৰযুক্তিৰ দ্রুত প্ৰসাৰৰ লগে লগে সংবাদপত্ৰৰ সংখ্যাও যথেষ্ট বৃদ্ধি পাইছে। ন ন সংবাদপত্ৰৰ প্ৰকাশৰ সমান্বালভাৱে সাংবাদিকৰ সংখ্যাও বৃদ্ধি পাইছে।

প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ, বান-খহনীয়া, যাতায়াত যোগাযোগ ব্যৱস্থা তথা আন্তঃগাঁথনিৰ ক্ষেত্ৰত পিছপৰা লখিমপুৰ জিলাখনক কলীয়াপানী বুলি কোৱা হৈছিল। এতিয়া অৱশ্যে লখিমপুৰৰ সেই পৰিবেশ নাই। বান-খহনীয়া সমস্যা থাকিলেও লখিমপুৰ জিলাখনৰ যাতায়াত ব্যৱস্থা পূৰ্বৰ তুলনাত উন্নত হৈছে, আৰ্থ-সামাজিক উন্নৰণ ঘটিছে। অসমৰ সংবাদ ক্ষেত্ৰখনলৈ লখিমপুৰৰ সংবাদ মাধ্যমৰ অৱদান উল্লেখনীয়। লখিমপুৰৰ পৰাই বহুকেইগৰাকী স্বনামধন্য সাহিত্যিক, সাংবাদিকে ৰাজ্যিক ভিত্তিত প্ৰতিষ্ঠিত হোৱাৰ লগতে বাস্তীয় পৰ্যায়তো সুনাম অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত বিশিষ্ট সাংবাদিক, সাহিত্যিক, লখিমপুৰ জিলাৰ ঢকুৱাখনাৰ সুসন্তান হোমেন বৰগোহাঁই আৰু লখিমপুৰৰ কমলাবাৰী পথৰ উৰেইদুল লেতিফ বৰুৱাৰ নাম প্ৰণিধানযোগ্য। উৰেইদুল লেতিফ বৰুৱা অল ইঞ্জিয়া ৰেডিআ' (আকাশবাণী)ৰ প্ৰথম অসমীয়া সঞ্চালক প্ৰধান। তেওঁৰেই অসমীয়াৰ বাপতি সাহেন বিহুক ৰেডিআ' যোগে সম্প্ৰচাৰ কৰি জনমুখী কৰাৰ প্ৰচেষ্টা লৈছিল। অসমীয়া

সংবাদপত্র জগতের ইতিহাসত প্রথম ক্রীড়া বিষয়ক বার্তালোচনীখনো লখিমপুর পৰা প্ৰকাশ হৈছিল। দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পূৰ্বৰে পৰা লখিমপুৰ জিলাত বহুকেইখন আলোচনী প্ৰকাশ হৈছিল যদিও এই লেখাত সংবাদপত্ৰ আৰু বার্তালোচনীকহে সামৰি লোৱা হৈছে। সাহিত্যিক সাংবাদিক ধৰ্মেশ্বৰ কটকীয়ে ১৯৫২ চনত বিহুৰীয়াৰ পৰা সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশ কৰি উলিওৱা ‘লখিমী’ নামৰ মাটেকীয়া বার্তালোচনীখনেই স্বাধীনোন্তৰ কালৰ জিলাখনৰ সংবাদপত্ৰ প্ৰকাশৰ বাটকটীয়া বুলি ক'ব পাৰি। উন্নৰ লখিমপুৰ আৰু ধেমাজি মহকুমাক একত্ৰিত কৰি ১৯৭১ চনৰ ২ অক্টোবৰত লখিমপুৰ জিলা গঠন হয়। অৱশ্যে ১৯৮৭ চনৰ ১৫ আগস্টত পুনৰ দুয়োটা মহকুমাক দুখন জিলা হিচাপে গঠন কৰা হয়। ১৯৭১ চনৰ ২ অক্টোবৰত দিনটো লখিমপুৰৰাসীৰ বাবে উল্লেখযোগ্য দিন। জিলা গঠন হোৱাৰ এই দিনটোৱেই সাংবাদিক চন্দ্ৰেশ্বৰ দুৱৰাৰ সম্পাদনাত, চফিকুল লেটিফ বৰৰাই উন্নৰ লখিমপুৰ পৰা প্ৰকাশ কৰে জিলাখনৰ প্ৰথমখন পয়েকীয়া সংবাদপত্ৰ ‘ন-লখিমী’। ‘নৰ্থ লখিমপুৰ বুক ডিপো’ৰ হৈ চফিকুল লেটিফ বৰৰাই প্ৰকাশ কৰা এই কাকতখন পিছলৈ সাপ্তাহিক বৰ্তত প্ৰকাশ হৈছিল আৰু দীৰ্ঘদিন ধৰি এই সংবাদপত্ৰখনে লখিমপুৰ সমাজ জীৱনলৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ অৱদান আগবঢ়োৱাৰ লগতে সংবাদ জগতলৈও অবিহণ যোগাইছিল। লখিমপুৰত নতুন এচাম লেখক, সাংবাদিক সৃষ্টিত কাকতখনৰ ভূমিকা উল্লেখনীয়। কৃপালী জয়ন্তীৰ্থ অতিক্ৰম কৰা ‘ন-লখিমী’য়েই হৈছে লখিমপুৰ পৰা প্ৰকাশিত প্ৰথমখন কাকত। সন্তোষৰ দশকৰ আৰুষণিতে বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ দ্রুত প্ৰসাৰ আৰু প্ৰচলন নৌহওতেই উন্নৰ লখিমপুৰৰ দৰে এখন পিছপৰা ঠাইৰ পৰা এখন কাকত প্ৰকাশ কৰি উলিওৱাটো যথেষ্ট প্ৰত্যাহানমূলক আছিল। চাবতি বহুখী উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ প্ৰধান শিক্ষক তথা লেখক সাংবাদিক চন্দ্ৰেশ্বৰ দুৱৰাৰ আৰু বিশিষ্ট গ্ৰন্থ ব্যৱসায়ী, ক্ৰীড়া সংগঠক চফিকুল লেটিফ বৰৰার মানস সন্তান আছিল ‘ন-লখিমী’। লেখক-সাংবাদিক-অধ্যাপক হৰেন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামীক সম্পাদনা উপদেষ্টা, চন্দ্ৰেশ্বৰ দুৱৰাক সম্পাদক আৰু তৰণে চন্দ্ৰ শইকীয়াক সহযোগী সম্পাদক হিচাপে লৈ গঠন কৰা হৈছিল সম্পাদনা সমিতি। নিজৰ প্ৰেছ নথকাত প্ৰথম সংখ্যাটো ছপা কৰা হৈছিল ‘লখিমী প্ৰিণ্টিং হাউচত’। কাকতখনৰ সম্পাদক প্ৰকাশকদৱে সিদ্ধান্ত লৈছিল কাকতখন লখিমপুৰ জিলা গঠনৰ শুভক্ষণতে প্ৰকাশ কৰিব। কথামতেই কাম, জিলা গঠনৰ প্ৰস্তুতিৰ সমাপ্তৰালভাৱে চলিল ‘ন-লখিমী’ প্ৰকাশৰ প্ৰস্তুতি। ১৯৭১ চনৰ ২ অক্টোবৰত তদনীন্তন মুখ্যমন্ত্ৰী মহেন্দ্ৰ মোহন চৌধুৰীয়ে লখিমপুৰ জিলাক আনুষ্ঠানিকভাৱে জিলা ঘোষণা কৰাৰ দিনাই তেওঁ ‘ন-লখিমী’খনো উন্মোচন কৰিছিল। ‘ন-লখিমী’ কাকতখনৰ নামকৰণৰ বিষয়ে কাকতখনৰ প্ৰতিষ্ঠাপক সম্পাদক, বৰ্ষীয়ান শিক্ষাবিদ চন্দ্ৰেশ্বৰ দুৱৰাই কয় - বিহুৰীয়াৰ ধৰ্মেশ্বৰ কটকীয়ে ‘লখিমী’ নামৰ এখন

বার্তালোচনী পূৰ্বে প্ৰকাশ কৰি উলিয়াইছিল। সেয়ে নতুন ৰূপত সজাই পৰাই তোলা লখিমীৰে ভৰপূৰ লখিমপুৰ জিলাৰ প্ৰথমখন কাকতৰ নাম ‘ন-লখিমী’ দিয়া হয়। যাতায়াত ব্যৱস্থাটো শোচনীয়া, লখিমপুৰৰ দৰে নৰগঠিত জিলাখনৰ পৰা আধুনিক সা-সুবিধা নোহোৱাকৈ কাকত এখন প্ৰকাশ কৰি উলিওৱাটো মৰসাহ বুলিয়েই ৰাইজে ভাৰিছিল। প্ৰথম সংখ্যাটো ছপা হোৱাৰ পিছত নিজা প্ৰেছ নথকাত পৰৱৰ্তী সংখ্যাসমূহ লখিমী প্ৰিণ্টিং হাউচ, দাস প্ৰিণ্টিং হাউচ, অপূৰ্ব প্ৰিণ্টিং হাউচ, জয়ন্তী প্ৰেছ আদিত তিনিটা বছৰ ছপা কৰিব লগা হৈছিল। পিছত তেওঁ নিজাকৈ প্ৰেছ স্থাপন কৰি কাকতখন ছপা কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ। জ্যেষ্ঠ সাংবাদিক সেই সময়ত চফল ডেকা লখিমপুৰৰ হাৰনুল বছিদে ১৯৭৪ চনত ‘ন-লখিমী’ত সহযোগী সম্পাদক হিচাপে যোগ দিয়ে। ‘ন-লখিমী’ কাকতখন এখন উচ্চমান বিশিষ্ট কাকত হিচাপে গাঢ় দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত সকলোৱে সমন্বিত প্ৰচেষ্টাই ফল ধৰিছিল। সেই সময়তে ‘ন-লখিমী’ৰ সহকাৰী সম্পাদক হিচাপে যোগ দিয়ে বৰ্তমান অৱসৰপ্ৰাপ্ত বেংক বিষয়া, লেখক সেই সময়ৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ বিপিন শইকীয়াই। সম্পাদক তৰণ শইকীয়াৰ লগতে সহযোগী সম্পাদক হাৰনুল বছিদ, সহকাৰী সম্পাদক বিপিন শইকীয়াৰ সম্পাদনাত কাকতখনৰ শিতানসমূহ সুন্দৰকৈ সজোৱা হৈছিল। লখিমপুৰৰ সমসাময়িক বিষয়সমূহ, ৰাইজৰ সমস্যা, বাজনীতিৰ পৰা সমাজনীতিলৈকে বিষয়বোৰ গুৰুত্ব সহকাৰে প্ৰকাশ হৈছিল। ৬ পৃষ্ঠাৰ কাকতখন পিছলৈ ১২ পৃষ্ঠা হৈছিল। লুতফা হানুম চেলিমা বেগম, পুতলী দত্ত, প্ৰদীপ হাজৰিকা, কৃপহ চলিহা, শংকৰ কাকতি, অৰণ দত্ত, বামচন্দ্ৰ চুতীয়া, যতীন শইকীয়া, ৰঞ্জিত বৰৰা, আবু চঙ্গ খান, পৰমানন্দ বাজবৎশী, ভাস্কৰজিৎ গোস্বামী, কমলা বৰগোহাঁইকে আদিক কৰি বহু ন-পুৰণ লেখকৰ লেখাৰে ‘ন-লখিমী’ সমৃদ্ধ হৈছিল। সম্পাদনা কঢ়ৰ অনুৰোধ বক্ষা কৰি বিশিষ্ট সাহিত্যিক চৈয়দ আবুল মালিক আৰু সুধাকৃষ্ণ ড° ভূগেন হাজৰিকাইও ‘ন-লখিমী’ত লিখিছিল। ‘ন-লখিমী’ৰ জৰিয়তেই বৰ্তমান প্ৰতিষ্ঠিত বহু লেখকে আত্ম প্ৰকাশ কৰিছিল। ‘ন-লখিমী’ত বণজিৎ বৰৰাই যোগ দি কাকতখনৰ অনান্য দায়িত্বৰ লগতে ‘এৰালি বন’ শিতানটি লিখিছিল। যতীন শইকীয়াই ক্ৰীড়া শিতান, ‘বাজপথৰ ডায়েৰী’ লিখিছিল। ১৯৭৬ চনত ‘ন-লখিমী’য়ে সাপ্তাহিক বৰ্তত আত্ম প্ৰকাশ কৰিছিল। বামচন্দ্ৰ চুতীয়া, পুতলী দত্ত, শৰৎ ভূএগ, ভাস্কৰজিৎ গোস্বামী, দয়ালকৃষ্ণ নাথ, ডিস্বধৰ শৰ্মা আদিয়েও কাকতখনৰ সহকাৰী সম্পাদক হিচাপে দায়িত্ব পালন কৰিছিল। প্ৰকাশক চফিকুল লেটিফ বৰৰাই ‘ন-লখিমী’ক ১৬ পৃষ্ঠালৈ বৃদ্ধি কৰি আধুনিক ছপা পদ্ধতিৰে ছপাৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ আত্ম এখন দৈনিক কাকত প্ৰকাশ কৰিবলৈ ১৯৮৮ চনত বহু ঘাত-প্ৰতিঘাত নেওচি লখিমপুৰৰ চাবতিৰ পদ্মনিত অসম ঔদ্যোগিক উন্নয়ন নিগমৰ অৰ্থ সাহায্যত রেব অফছেটসহ এটা

আধুনিক ছপাশাল স্থাপন করিছিল। দৈনিক কাকতখন প্রকাশ করিবলৈ যো-জা চলাই থকাব মাজতে বাতৰি কাকতৰ ক্রেডিট লোনটো নোহোৱাৰ বাবেই থমকি ব'ব লগা হ'ল চফিকুল লেটিফ বৰুৱা। খৎ, ক্ষোভ, অভিমানত তেওঁ গুৱাহাটীলৈ প্ৰেছটো উঠাই নিছিল দৈনিক বাতৰি কাকতখন প্রকাশ কৰাৰ আশা বুকুত বাঞ্চি। ইয়াৰ মাজতে ন-লখিমীয়ে ২৫ বছৰীয়া ৰূপালী জয়স্তী উদ্যাপন কৰে। ২০১৫ চনৰ ২২ মাৰ্চত চফিকুল লেটিফ বৰুৱাৰ মৃত্যু হোৱাত ঘটনাবহুল জীৱনৰ বৰণিকা পৰে। ৰূপালী জয়স্তী বৰ্ষ পালন কৰাৰ কিছুদিনৰ পিছত ন-লখিমীৰ প্রকাশ বিভিন্ন কাৰণবশতঃ বন্ধ হৈ পৰে। ‘ন-লখিমী’ প্রকাশ হোৱাৰ পূৰ্বে লখিমপুৰ জিলাৰ বহুকেইগৰাকী শিক্ষাবিদ, আইনজীৱী, সমাজকৰ্মী, লেখকে সাংবাদিকতাৰ বৃত্তিত জড়িত হৈনিষ্ঠাৰে সংবাদ সেৱা আগবঢ়াইছিল। সেইসকলৰ ভিতৰত বিশিষ্ট আইনজীৱী, সাংবাদিক প্ৰফুল্ল কুমাৰ বৰুৱাই ১৯৪৯ চনৰ পৰা ১৯৫৪ চনলৈকে ‘দি আছাম ট্ৰিবিউন’ কাকতৰ লখিমপুৰৰ নিজা বাতৰি দিওঁতা হিচাপে নিযুক্তি পাই দায়িত্ব পালন কৰিছিল। প্ৰফুল্ল কুমাৰ বৰুৱাই লক্ষ্মোলৈ আইন পঢ়িবলৈ যোৱাত আইনজীৱী হাফিজুৰ বহমান বৰুৱাই ‘দি আছাম ট্ৰিবিউন’ কাকতত নিযুক্তি পাই সংবাদ সেৱা আগবঢ়াইছিল। তেওঁ কলিকতাৰ পৰা প্ৰকাশিত ইংৰাজী দৈনিক ‘অমৃত বাজাৰ পত্ৰিকা’ৰো স্থানীয় সংবাদদাতা আছিল। ঢকুৱাখনাৰ পৰা যতীন্দ্ৰ কুমাৰ বৰুৱা, চন্দ্ৰশেখৰ দাস, বাপুৰাম দত্ত, থানেশ্বৰ গণগোয়ে বিভিন্ন কাকতলৈ সংবাদ প্ৰেৰণ কৰি সংবাদ সেৱা আগবঢ়াইছিল।

দৈনিক কাকতৰ লগতে সাপ্তাহিক কাকতৰ প্ৰচলন বৃদ্ধি হোৱাত যাঠিৰ দশক আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত বহু কেইগৰাকী সাংবাদিকে নিযুক্তি পাইছিল। এই সকলৰ ভিতৰত চিৰাজুল হক বৰুৱা, হৰেন্দ্ৰ দেৱ গোস্মামী, চন্দ্ৰশেখৰ দুৱৰা, ধৰ্মেশ্বৰ কটকী, কোষেশ্বৰ বৰুৱা, যামিনী ফুকন, কামিনী ফুকন আদি সাংবাদিকৰ নাম উল্লেখযোগ্য। চিৰাজুল হক বৰুৱাই হিন্দুস্তান ষ্টেণ্ডার্ড আৰু পিচি আই লৈবাতৰি প্ৰেৰণ কৰিছিল।

১৯৭৪ চনত উন্নৰ লখিমপুৰৰ পৰা চন্দ্ৰকুমাৰ বৰুৱাৰ সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশনাত ‘উন্নৰ’ নামৰ এখন সংবাদপত্ৰ প্ৰকাশ পায়। কাকতখন প্ৰকাশৰ কিছুদিনৰ পিছতে বন্ধ হৈ পৰে। ১৯৭৫ চনৰ ১৫ আগস্টত লখিমপুৰৰ পৰা ‘সাপ্তাহিক নতুন বাতৰি’ প্ৰকাশ পায়। নৰ্থ লখিমপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক, লেখক-সাংবাদিক লোকেন হাজৰিকাই ১৯৬৮ চনত লখিমপুৰ নগৰৰ ৭ নং বাৰ্ডত ঘৰৰ চৌহদত ‘জয়স্তী প্ৰেছ’ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। এই ছপাশালটো লখিমপুৰ নগৰৰ তৃতীয়টো ছপাশাল আছিল। কাকতখনৰ সম্পাদনা কৰিছিল বেদৰত গণে আৰু সহযোগী সম্পাদক হিচাপে আছিল চন্দ্ৰশেখৰ দুৱৰা। কাকতখন লোকেন হাজৰিকাই নিজৰ জয়স্তী প্ৰেছৰ পৰাই ছপা কৰি উলিয়াইছিল। সম্পাদক বেদৰত গণেৰ অকাল

বিয়োগৰ পিছত লোকেন হাজৰিকাই নিজে সম্পাদনাৰ দায়িত্ব লৈছিল। কিছুদিনৰ বাবে কবি লেখক উইল ছিদ্ৰিকুৰ বহমানে কাকতখন সম্পাদনা কৰিছিল। সেই সময়তে ‘ন-লখিমী’ৰ সহযোগী সম্পাদকৰ দায়িত্ব এৰি সাংবাদিক হাৰনুল বছিদে ‘সাদিনীয়া নতুন বাতৰি’ত যোগ দিয়ে। বিশিষ্ট লেখক, সাংবাদিক, ‘সাদিন’ কাকতৰ সম্পাদক অনুৰাধা শৰ্মা পূজাৰীয়ে ‘নতুন বাতৰি’ৰ সহকাৰী সম্পাদক ৰূপে সাংবাদিক জীৱনৰ পাতনি মেলিছিল। সম্পাদনা কক্ষ আৰু প্ৰেছৰ অন্যান্য লোকসকলৰ প্ৰচেষ্টাত কাকতখন নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ হৈ আছিল। জয়স্তী প্ৰেছৰ জ্যোষ্ঠ কৰ্মী তথা মূল ব্যক্তি বিপিন ডেকাই কাকতখনৰ সকলো দিশতে গুৰি ধৰিছিল। ন-লখিমীৰ পিছত ‘সাদিনীয়া নতুন বাতৰি’ কাকতখনে ব্ৰহ্মপুত্ৰ উন্নৰ পাৰৰ এই অঞ্চলটোত এচাম নতুন সাংবাদিক-লেখক সৃষ্টি অৰিহণা যোগাইছিল। এই কাকততে লেখা আৰু সাংবাদিকতা কৰি প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ ড° বুধিন বৰুৱা, অৱসৰপ্রাপ্ত অধ্যাপক বীৰেন কলিতা, লুতফা হানুম চেলিমা বেগম, বিজয় দাস, অনিল দত্ত, সুৰজিং ভূঞ্জা, কুমুদ শইকীয়া (নাৰায়ণপুৰ), শৈলেন বৰুৱা আদি লেখক-সাংবাদিকে। ব্যৱসায়িকভাৱে লাভান্বিত নহ'লেও লোকেন হাজৰিকাই এক মহৎ উদ্দেশ্য আগত বাখি কাকতখন নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰি গৈছিল আৰু প্ৰেছটোৰ জৰিয়তে কিছুসংখ্যক পৰিয়ালক সংস্থাপন দিছিল। স্থানীয় সমস্যাসমূহৰ ক্ষেত্ৰভিত্তিক প্ৰতিবেদন, শিশু, মহিলা, ক্ৰীড়া আদি বিভিন্ন শিতানেৰে কাকতখনে বাইজৰ সমাদৰ পাৰলৈ সক্ষম হৈছিল। লখিমপুৰ জিলাৰ লগতে অন্যান্য জিলা আৰু দাঁতি কায়বীয়া অৱগাচল প্ৰদেশলৈও কাকতখন নিয়মীয়াকৈ প্ৰেৰণ কৰা হৈছিল। নৰ্থ লখিমপুৰ কলেজৰ চাকৰিব পৰা অৱসৰ লোৱাৰ পিছত স্বাস্থ্যজনিত কিছু সমস্যাৰ সৃষ্টি হোৱাৰ লগতে কাকতখনৰ ছপা ব্যয় আদি বৃদ্ধি পোৱাত লোকেন হাজৰিকাই ২০০৪ চনত কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ কৰিব লগা হয়।

১৯৭৬ চনত সাংবাদিক চন্দ্ৰশেখৰ দুৱৰাৰ সম্পাদনাত অজয় ঘোষে বাৰ্তালোচনী ‘মনিয়া’ প্ৰকাশ কৰিছিল। কিছুদিন প্ৰচলনৰ পিছত এই মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনীখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হয়।

১৯৭৭ চনত লখিমপুৰৰ পৰা প্ৰকাশ হয় অসমৰ প্ৰথমখন ক্ৰীড়া বাৰ্তালোচনী ‘ক্ৰীড়া সংবাদ’। এই ক্ৰীড়া বাৰ্তালোচনীখনে অসমৰ সংবাদ জগতৰ ক্ৰীড়া বিষয়ক বাৰ্তালোচনীৰ অভাৱ দূৰ কৰিছিল। অসমৰ ক্ৰীড়া জগতত ক্ৰীড়াৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত ক্ৰীড়া সংবাদে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। ‘ক্ৰীড়া সংবাদ’ৰ সম্পাদক তথা প্ৰকাশক আছিল সাংবাদিক হাৰনুল বছিদ। এই বাৰ্তালোচনীখন জনপ্ৰিয় হৈছিল। সমগ্ৰ অসমৰ লগতে নাগালেঙ্গ, মেঘালয়, অৱগাচল প্ৰদেশ আৰু কলিকতাতো ‘ক্ৰীড়া সংবাদ’ৰ প্ৰচলন হৈছিল। কেইবছমান প্ৰচলন হোৱাৰ পিছত ‘ক্ৰীড়া সংবাদ’ৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ পৰে।

সন্তুষ্টির দশকতে আরু পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত লখিমপুৰ জিলাৰ ভালেসংখ্যক লেখক, সাংবাদিক, শিক্ষকতাৰ বৃত্তিৰ লগত জড়িত লোক, সমাজকমীয়ে সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰখনতো জড়িত হৈ পৰিছিল। সেই সকল হৈছে আৰু চট্টদ খান, প্ৰবীন কুমাৰ শইকীয়া, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, নাৰায়ণ মহন্ত, জীৱন সন্দিকে, বুলটন গণ্গৈ, অতুল পাচনি, তিলেশ্বৰ হাজৰিকা, প্ৰদীপ বৰুৱা, দিগন্ত শৰ্মা, কমল বৰা, সত্য চেতিয়া, তিল বাহাদুৰ ছেঁত্ৰী, সৰ্বেশ্বৰ জালভাৰী ফুকন, বঙ্গীৰাম মৰাং, বৰু কাকতি, প্ৰফুল্ল দন্ত আদি।

১৯৭৯ চনত কুদিৰাম হাজৰিকা আৰু নগেন গণ্গৈয়ে ‘জাতীয় চেতনা’ নামৰ বার্তালোচনী এখন প্ৰকাশ কৰে। সাহিত্যিক সাংবাদিক হৰেন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামীয়ে এই পয়েকীয়া বার্তালোচনীখন সম্পাদনা কৰিছিল। কিছুদিন প্ৰকাশৰ পিছত এই বার্তালোচনীখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হয়। ১৯৭৯ চনত অসমৰ প্ৰথমখন ত্ৰীড়াভিত্তিক উপন্যাস লিখিছিল সাংবাদিক যতীন শইকীয়াই। ‘সমৰেশ্বৰ বাণ আউট’ নামৰ এই উপন্যাসখনে ৰাইজৰ মাজত সমাদৰ পাইছিল।

আশীৰ দশকত লখিমপুৰ জিলাৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা বহুকেইখন আলোচনী, বার্তালোচনী প্ৰকাশ হৈছিল। ১৯৮১ চনত বিহুপুৰীয়াৰ পৰা ‘নৰগতি’ প্ৰকাশ হৈছিল। পয়েকীয়া এই বার্তালোচনীখনৰ সম্পাদনাৰ দায়িত্বত আছিল সাহিত্যিক সাংবাদিক হেম গোস্বামী। লখিমপুৰ জিলাৰ নামনি অংশৰ সমস্যাসমূহ বাইজৰ আগত দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ১৯৮২ চনত উত্তৰ লখিমপুৰৰ পৰা সাংবাদিক নবিউল হুছেইন আৰু জগত হাজৰিকাই সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশ কৰি উলিয়াইছিল ‘কামৰূপা’ নামৰ বার্তালোচনীখন। পয়েকীয়া বৰপত্ৰ প্ৰকাশ হোৱা এই বার্তালোচনীখনৰ মুখ্য সম্পাদক আছিল সুৰেশ গোস্বামী। এবছৰমান প্ৰচলন হোৱাৰ পিছত এই আলোচনীখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ পৰে।

হৰেন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামীয়ে ১৯৬৫ চনৰ পৰা ‘দৈনিক অসম’ৰ নিজা বাতৰি দিওঁতা হিচাপে জড়িত হৈ ৩৭ বছৰৰো অধিক কাল সংবাদ সেৱা আগবঢ়াইছিল। তেওঁ আকাশবাণী গুৱাহাটী কেন্দ্ৰৰ লখিমপুৰ জিলাৰ সংবাদদাতা হিচাপে বাতৰি প্ৰেৰণ কৰিছিল। অধ্যাপক, সাংবাদিক দিব্যজ্যোতি ফুকনে দৈনিক জনমভূমি, দি আছাম ট্ৰিভিউন আৰু ইংৰাজী ছেঁটিনেলত লখিমপুৰৰ সংবাদদাতা হিচাপে সংবাদ সেৱা আগবঢ়াইছিল। বগেন বৰুৱা ‘জনমভূমি’ৰ সংবাদদাতা আছিল। তাৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত নন্দ কিশোৰ মহেশ্বৰী, দেৱেন্দ্ৰ কুমাৰ পাণ্ডে, ড° মনোৰঞ্জন পণ্ডিত, টংকেশ্বৰ দন্ত, সুৱজিং ভূঞ্জ, কুশল দন্ত, সপোন কুমাৰ দন্ত, উমানন্দ বৰুৱা, ছাজাদ হুছেইন, বাজেশ মালপানী, ওম প্ৰকাশ তিৰাবী, বুবুল হাজৰিকা, দয়াল কৃষ্ণ নাথ আদিকে কৰি সাংবাদিকসকলে সংবাদ সেৱাৰ লগত জড়িত হৈছিল। দীঘদিন ধৰি লখিমপুৰ জিলা সদৰৰ পৰা দীপেন বৰা, শৈলেন বৰুৱা, কুমুদ শইকীয়া (নাৰায়ণপুৰ), কুমুদ শইকীয়া

(লখিমপুৰ), কুমুদ বৰুৱা, জীৱন গোস্বামী, বোহিতেশ্বৰ বৰা, অনিল দন্ত, বঞ্জিত কাকতি, পূৰবজ্যোতি দন্ত, বাজেশ বাথি, জুলফিকৰ আলি, প্ৰসন্ন দন্ত, লেখন বুঢ়াগোহাঁই, ফাৰহানা আহমেদ, প্ৰিয়মজ্যোতি ফুকন, অজিত কুমাৰ মেধি, অনিল দন্ত, প্ৰশান্ত কুমাৰ মোদক আদি সাংবাদিকে বিভিন্ন কাকতৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে সংবাদ সেৱা আগবঢ়াই আছে।

২০০১ চনত নাৱৈচৰাৰ পৰা ‘পয়েকীয়া স্বৰ্বপ’ কাকতখন প্ৰকাশ পায়। কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদক আছিল প্ৰদীপ বৰুৱা। সম্পাদক, সহযোগী সম্পাদক হিচাপে আছিল দিগন্ত শৰ্মা আৰু দিগেন্দ্ৰনাথ চৌধুৱী। নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ পাই থকা কাকতখন পিছত আৰ্থিক দুৰৱস্থাৰ বাবে বন্ধ হৈ পৰে। ২০০২ চনত ঢকুৱাখনাৰ পৰা প্ৰকাশ পায় ‘পয়েকীয়া চাৰিকড়িয়া’। কাকতখনৰ সম্পাদক প্ৰকাশক কুশল গণ্গৈ। কাৰ্যবাহী সম্পাদক হিচাপে আছিল সাংবাদিক ইন্দিবৰ বুঢ়াগোহাঁই। কাকতখনে ৰাইজৰ সমাদৰ পাৰলৈ সক্ষম হৈছিল যদিও কেইবছৰমান প্ৰচলনৰ পিছত বিভিন্ন কাৰণবশতঃ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ পৰে। ২০০২ চনত উত্তৰ লখিমপুৰৰ পৰা সুৱত ভট্টাচাৰ্যৰ সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশনাত ‘জনাদেশ’ নামৰ সংবাদপত্ৰখন প্ৰকাশ হয়। অসমীয়া, ইংৰাজী দুয়োটা ভাষাতে প্ৰকাশ হোৱা তিনিদিনীয়া এই কাকতখন কিছুদিন পিছত প্ৰচলন বন্ধ হৈ পৰে। ২০০৩ চনৰ আৰন্তিৰি পৰা চম্পক দন্তৰ প্ৰকাশনাত লখিমপুৰ নগৰৰ পৰা ‘স্বণ্টন্ত্ৰী’ নামৰ সাপ্তাহিক কাকত এখন প্ৰকাশ হয়। কাকতখনৰ মুখ্য সম্পাদকৰ দায়িত্বত আছিল হাৰনুল বৰছিদ আৰু সম্পাদক প্ৰয়াত টংকেশ্বৰ দন্ত। কেইটামান সংখ্যা প্ৰকাশ হোৱাৰ পিছত কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ হৈ পৰে। ২০১৪ চনৰ ১৫ মে'ত মঙ্গল বোধ জাগৰণ কেন্দ্ৰৰ বাৰ্তালোচনী ‘মঙ্গলময় পত্ৰিকা’ প্ৰকাশ পায়। মানবীয় দৃষ্টিকোণেৰে প্ৰকৃতি, ভাষা-সংস্কৃতি আৰু শিক্ষাৰ উত্তৰণৰ বাবে প্ৰকাশিত বাৰ্তালোচনীখনৰ মুখ্য সম্পাদক জিতেন বৰুৱা, সম্পাদক সংঘীয় উপাধ্যায় আৰু সহযোগী সম্পাদক পংকজ সভাপঞ্জিত। নতুন সুৰ প্ৰকাশন পৰিযদৰ সহযোগত মঙ্গলবোধ জাগৰণ কেন্দ্ৰৰ হৈ তীৰ্থ দাসৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত মাহেকীয়া বাৰ্তালোচনীখন বৰ্তমানলৈকে নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ হৈ আছে।

যি সময়ত অসমত সীমিত সংখ্যক কাকত আলোচনী প্ৰকাশ হৈছিল তেনে সময়তে লখিমপুৰৰ লেখক সাংবাদিকে নিজাবীয়াকৈ ন ন কাকত আলোচনী প্ৰকাশৰ ধাৰা অব্যাহত ৰাখিছিল। সীমিত সুবিধা, প্ৰতিকূল পৰিবেশ পৰিস্থিতিৰ মাজতো লখিমপুৰ জিলাৰ সাংবাদিকসকলে অসমৰ সংবাদ জগতলৈ অৱিহণা যোগাই আহিছে। বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তিৰ প্ৰগতিৰ লগে লগে লখিমপুৰ জিলাৰ সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰখনলৈও পৰিৱৰ্তন আহিছে। জিলাখনৰ সাংবাদিকসকলে বিচক্ষণতাৰ পৰিচয় দিয়াৰ লগতে অসমৰ সংবাদ জগতখনলৈ অৱদান আগবঢ়াইছে। □□

কাৰ্বি আংলং জিলাৰ সংবাদপত্ৰ আৰু সাংবাদিক

সঞ্চু বৰা

‘অৰংগোদয়’ প্ৰকাশেৰ আমেৰিকান ব্যাণ্ডিষ্ট মিছনে অসমীয়া সংবাদ পত্ৰ আৰু সাংবাদিকতাৰ জয়বাত্ৰা আৰম্ভ কৰিছিল। ‘অৰংগোদয়’ৰ পৰা আজিলৈকে সুদীৰ্ঘ ১৭৪ বছৰত অসমৰ সংবাদ জগতৰ বহু পৰিৱৰ্তন হ'ল। বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দ্রুত উন্নতিয়ে সংবাদ মাধ্যমলৈ আনিছে চমকপদ পৰিৱৰ্তন। ইণ্টাৰনেটৰ আৱিষ্কাৰে সংবাদ মাধ্যমক অধিক প্ৰাণৰন্ত কৰিছে। বৃটিছ আৰু আমেৰিকান মিছনেৰীসকলৰ খীটধৰ্ম প্ৰচাৰেই মূল লক্ষ্য আছিল যদিও তেওঁলোকে যিসমূহ এলেকাত কাম কৰিছিল, সেই এলেকাৰ বাসিন্দাসকলৰ ভাষা-সংস্কৃতিৰ, সাহিত্যৰ বিকাশৰ বাবেও চেষ্টা কৰিছিল। সেয়ে আজি আমি অসমৰ সংবাদ মাধ্যমৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ গ'লৈ মিছনেৰীসকলৰ অৱদানক কৃতজ্ঞতাৰে সৌৰাৰিব লাগিব।

শিৰসাগৰত মিছনেৰীসকলে ‘অৰংগোদয়’ প্ৰকাশ কৰাৰ দৰেই কাৰ্বি ভাষাত তেওঁলোকেই প্ৰথমখন মাহেকীয়া আলোচনী ১৯৩৭ চনত প্ৰকাশ কৰিছিল। উইলিয়াম ৰূপহৃত্তনৰ সম্পাদনাত নগাঁৰ পৰা প্ৰকাশ হৈছিল কাৰ্বি ভাষাৰ প্ৰথমখন আলোচনী “বিৰতা”। কাৰ্বি আংলং জিলা তেতিয়া গঠন হোৱা নাছিল। ১৯৫১ চনত অসম চৰকাৰে শিৱসাগৰ, নগাঁও আৰু জয়স্তুৰ্যা হিলছ জিলাৰ পৰা কিছু কিছু এলেকা লৈ গঠন কৰিছিল কাৰ্বি আংলং জিলা। জিলা গঠনৰ পিছত ১৯৫৫ চনত কাৰ্বি আৰু অসমীয়া ভাষাত প্ৰথমখন মাহেকীয়া বাতৰিকাকত “পিৰথেকিমি” প্ৰকাশ হয়। “পিৰথেকিমি” ৰ সম্পাদক আছিল চন্দ্ৰছিং ট্ৰেণ আৰু প্ৰকাশক আছিল চত্ৰছিং ট্ৰেণ। ১৯৬৪ চনৰ পৰা “পিৰথেকিমি” ৰ সম্পাদকৰ দায়িত্ব লয় বিশিষ্ট সাহিত্যিক লংকাম ট্ৰেণ আৰু প্ৰকাশকৰ দায়িত্ব লয় অসম সাহিত্য সভাৰ পৰৱৰ্তী সময়ৰ কাৰ্য্যকৰী সভাপতি তথা পৰিয়দৰ মুখ্য কাৰ্য্যবাহী সদস্য জয়সিং দলে। ইয়াৰ পিছতে ধনেশ্বৰ ইংতিৰ সম্পাদনাত “লংচৰ” নামৰ আন এখন বাতৰিকাকত কিছুদিন প্ৰকাশ হৈছিল। কাৰ্বি আংলং জিলাৰ তথ্য আৰু জনসংযোগ বিভাগে “লামকিদ” নামৰ কাৰ্বি আৰু অসমীয়া ভাষাৰ এখন কাকত কিছুদিন প্ৰকাশ কৰিছিল।

আশীৰ দশকৰ পৰা কাৰ্বি আংলং জিলাৰ সংবাদক্ষেত্ৰে পৰিৱৰ্তন আছিল। প্ৰকাশ হ'ল বহুকেইখন কাকত। কাৰ্বি ভাষাত বাপুৰাম চিৰনাৰ সম্পাদনাত “থেংতম” বীৰেনছিং ইংতিৰ সম্পাদনাত “বিৰতাকিমি”, পূৰ্ণ তিছৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ হয় “আংতৎ”।

কাৰ্বি আংলং জিলাৰ পূৰ্ণকালীন সাংবাদিকতাৰ বাটকটীয়া নগেন বৰাৰ

সম্পাদনাত অসমীয়া ভাষার সাম্প্রাহিক “ফেবাংকে” মুকুল চন্দ্ৰ বৰুৱাৰ সম্পাদনাত সাম্প্রাহিক “পাহাৰী দৃত” দিলীপ কুমাৰ ডেকাৰ সম্পাদনাত “সাম্প্রাহিক চেতনা”, মণিশংকৰ পুৰকায়স্থৰ সম্পাদনাত “পাহাৰী দৰ্পন” পৰিৱ্ৰ বৰাবৰ সম্পাদনাত ৰঙীন “পয়েকীয়া কাগজ”, মঞ্জু টেৰণপীৰ সম্পাদনাত পয়েকীয়া “কলিলী” শ্বেতীদ সাংবাদিক মাণিক দেউৰীৰ সম্পাদনাত পয়েকীয়া “পাহাৰী সংবাদ” অজিত বসুমতাৰীৰ সম্পাদনাত “পয়েকীয়া সন্তোষ”, ধৰমছিং টেৰণৰ সম্পাদনাত “লতিচাৰী”, কলমছিং ৰংফাৰৰ সম্পাদনাত “জিৰদাদ” নেকিৰ আহমেদৰ সম্পাদনাত “প্ৰহৰী” প্ৰকাশ হয়। বদন চন্দ্ৰ কৃ আৰু ওৱেলৱৰ ত্ৰু সম্পাদনাত প্ৰকাশ হয় ইংৰাজী সাম্প্রাহিক “দ্য এমিচাৰী”。 পিছত এইখন কাকতৰ নাম “দ্য ডিফু টাইমছ” কৰা হয়। ইয়াৰ পিছতে সুশান্ত ৰয়ৰ সম্পাদনাত সাম্প্রাহিক “হিলচ টাইমছ” প্ৰকাশ হয়। বৰ্তমান ৰামেশ্বৰ চোহানৰ সম্পাদনাত দৈনিক কাকত হিচাপে গুৱাহাটীৰ পৰা “হিলচ টাইমছ” প্ৰকাশ হৈ আছে।

নৈবেৰ দশকত কাৰ্বি আংলং জিলাৰ সংবাদ ক্ষেত্ৰলৈ বিশেষ পৰিবৰ্তন আহিল। টি পি হাঁধেৰ সম্পাদনাত “আৰলেং ডেইলি” নামৰ কাৰ্বি ভাষাব প্ৰথমখন দৈনিক বাতৰি কাকত ডিফুৰ পৰা প্ৰকাশ হয়। ইয়াৰ পিছতে সাম্প্রাহিক কাকতৰ স্থানত দৈনিক কাকতৰ প্ৰকাশ আৰস্ত হয়। লংছিং টেৰণৰ সম্পাদনাত দৈনিক “থেকাৰ” নামৰ আন এখন কাৰ্বি ভাষাব কাকত প্ৰকাশ হয়। এই দুয়োখন কাকত এতিয়াও ধাৰাবাহিকভাৱে প্ৰকাশ হৈ আছে।

ডিফুৰ পৰা প্ৰকাশ হোৱা প্ৰথমখন অসমীয়া দৈনিক হ'ল বৰছিং ৰংফাৰৰ সম্পাদনাত আৰু ৰামেশ্বৰ তিমুঙ্গে প্ৰকাশ কৰা “দৈনিক প্ৰতিবেদন”। ইয়াৰ পিছতে সংজু বৰা মুখ্য সম্পাদক আৰু ভবেন বৰুৱাৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ হয় ‘সংবাদ প্ৰতিদিন’। শৰৎ পাটৰৰ সম্পাদনাত বকলীয়াঘাটৰ পৰা প্ৰকাশ হয় “দৈনিক কাৰবি”। পিছত কাকতখন ডিফুৰ পৰা সংজু বৰাব সম্পাদনাত প্ৰকাশ হয়। দিলীপ কুমাৰ চোহানৰ সম্পাদনাত “পাহাৰীয়া খবৰ”। বোকাজানৰ পৰা সৰোজ মহস্তৰ সম্পাদনাত “দৈনিক নিৰীক্ষণ” আৰু হৰমো চহৰীয়াৰ সম্পাদনাত “দৈনিক কাকম” প্ৰকাশ হয়।

বৰ্তমান কাৰ্বি আংলং জিলাৰ ডিফুৰ পৰা ছপা ৰূপত প্ৰকাশ হৈ থকা দৈনিক কাকতসমূহ হ'ল “আৰলেং ডেইলি” (সম্পাদক/প্ৰকাশক--টি পি হাঁধে), ছলাংদ (অসমীয়া দৈনিক-সম্পাদক/প্ৰকাশক ৰবছিং ৰংফাৰ), “থেকাৰ”(সম্পাদক/প্ৰকাশক লংছিং টেৰণ), “দ্য হিলচ টাইমছ” (সম্পাদক/প্ৰকাশক-ৰামেশ্বৰ চোহান), কাৰ্বি দৈনিক “ছান্দী কিমি” (সম্পাদক/প্ৰকাশক - কিৰি ৰংহাঙ), “ডৰংগ এক্সপ্ৰেছ” (ইংৰাজী দৈনিক- সম্পাদক-হেভলিন তিমুংপি) আৰু বোকাজানৰ পৰা প্ৰকাশ হৈ আছে।

“দৈনিক সংবাদ” (সম্পাদক-হৰমো চহৰীয়া)।

১৯৫১ চনত গঠন হৈছিল কাৰ্বি আংলং জিলা। কিন্তু জিলাখনৰ বা-বাতৰি যাঠি দশকৰ পৰাহে বাজ্যৰ বাতৰি কাকতৰ প্ৰকাশ পাইছিল। চাকৰি কৰিবলৈ আহি পদ্মকান্ত বৰুৱাদেৱে পাহাৰৰ বিভিন্ন সংবাদ “দৈনিক অসম” আৰু The Assam Tribune লৈ প্ৰেৰণ কৰি সাংবাদিকতাৰ পাতনি মেলে। তেখেতে প্ৰায় ডেৰ দশক ধৰি ডিফুৰ পৰা সংবাদ সেৱা কৰিছিল। তেখেতৰ পিছত ১৯৬৫ চনৰ পৰা নগেন বৰা দেৱে “সাম্প্রাহিক জনমভূমি” কাকতৰ যোগেন্দি সাংবাদিকতা আৰস্ত কৰে। চৰকাৰী চাকৰি এৰি সাংবাদিকতাকে পেছা হিচাপে লৈ তেখেতে অসমৰ প্ৰায় সকলো কাকততে সংবাদ সেৱা আগবঢ়াইছিল। ইতিমধ্যে অসম চৰকাৰে তেখেতক সাংবাদিক পেঞ্চন আগবঢ়াই সন্মানিত কৰিছে। পৰবৰ্তী সময়ত কাৰ্বি আংলং জিলাৰ ডিফুৰ পৰা দিলীপ কুমাৰ ডেকা, দিপুৰণ দন্ত, পৰিৱ্ৰ বৰা, মণিশংকৰ পুৰকায়স্থ, মুকুল চন্দ্ৰ বৰুৱা, হাওৰাঘাটৰ পৰা তিলকান্ত ফুকন, বোকাজানৰ পৰা কমল চন্দ্ৰ গঁগো, সঞ্জীৱ শইকীয়া, সংজু বৰা, থানেশ্বৰ নেওগ, হৰিপুসাদ গঁগো, প্ৰশান্ত মিশ্ৰ, শৈলেন্দ্ৰ গঁগো সুৰ্য ভূঞ্জ, দীৰ্ঘ শইকীয়া প্ৰমুখ্যে ব্যক্তিসকলে ৰাজ্যৰ বিভিন্ন সংবাদ পত্ৰত সেৱা আগবঢ়াইছিল। ২০০৪ চনত অসমত প্ৰথমটো ছেটেলাইট টেলিভিছন চেনেল এন ই টি ভি আৰস্ত হয়। কাৰ্বি আংলং এন চি হিলচ আৰু ডিমাপুৰৰ পৰা প্ৰথম টেলিভিছনৰ সাংবাদিকতা আৰস্ত কৰে সংজু বৰাই। ডিফুত থাকি এইকেইখন জিলাৰ বাতৰি টেলিভিছনত সম্প্ৰচাৰ কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত অসমৰ বহু কেইটা টেলিভিছন চেনেলৰ জন্ম হয়। বৰ্তমান জিলা সদৰ ডিফুৰ পৰা টেলিভিছনত সাংবাদিকতা কৰি থকা সকল হ'ল - প্ৰদীপ নাথ (নিউজ লাইভ), ৰাজৰীৰ সিং (ডি ৱাই ৩৬৫), দীপেন বৰা (পাগ নিউজ), আচাৰ্যৰ বহমান (আছাম টকচ), কাংবুঢ়া ছিংনাৰ (প্ৰসাৰ ভাৰতী) আৰু সংজু বৰা (প্ৰতিদিন টাইম)।

একেদৰে কাৰ্বি আংলং আৰু পশ্চিম কাৰ্বি আংলং জিলাৰ আন আন স্থানৰ পৰা টেলিভিছনত সেৱা আগবঢ়াই আহিছে বিভিন্নজনে। বৈঠালাংচ/হামৰেণ আৰু খেৰণিৰ পৰা জাচন ইংহি (প্ৰতিদিন টাইম), মাইনু বৰা (ডি ৱাই ৩৬৫), হেমন্ত নাথ (নিউজ লাইভ), বীৰেণ ইংতি (পাগ নিউজ), নন্দ বৰদলৈ (নিউজ টাইম), টুটু নিগম (ডি ৱাই ৩৬৫), নিকেশ বয় (প্ৰতিদিন টাইম), সংজয় সিং (ডি ৱাই ৩৬৫), আলোক বৰবৰা (আছাম টকচ)।

বকলীয়াঘাটৰ পৰা লম্বোদৰ বৰা (প্ৰতিদিন টাইম) আৰু ৰাজু কাথাৰে (নিউজ লাইভ) সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। হাওৰাঘাটৰ পৰা ৰূপক দাস (প্ৰতিদিন টাইম), গৌতম সুত্ৰধৰে (নিউজ ১৮) সেৱা আগবঢ়াই আছে। বোকাজানৰ পৰা ৰূপুল

দিহিঙ্গীয়া (নিউজ লাইভ), আকাশজ্যোতি কাকতি (প্রতিদিন টাইম), প্রদীপ নাথ (আছাম টকচ), অর্জুন থাপাই (পাগ নিউজ) সেৱা আগবঢ়াই আছে। অসমৰ সংবাদ পত্ৰ সমূহতো কাৰি আংলং জিলাৰ সাংবাদিকসকলে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। ডিফুৰ পৰা বাজ্যৰ বিভিন্ন সংবাদ পত্ৰত ষ্টাফ বিপটাৰ আৰু স্থানীয় সংবাদদাতা ৰাগে বৰ্তমান সেৱা আগবঢ়াই থকা সকল হ'ল সুশান্ত বয় (নাগালেণ্ড পোষ্ট), সঞ্জু বৰা (আমাৰ অসম), দেৱজ্যোতি বৰা (দৈনিক জনমভূমি), বাজীৰ মেছ (অসমীয়া প্রতিদিন), দীপাংকৰ দাস (দৈনিক যুগশঙ্খ), কমল ব্ৰহ্ম (আছাম ট্ৰিভিউন), ছাইদুল ইচ্ছাম (গণ অধিকাৰ), দিলীপ চৌহান (অসমীয়া খবৰ)। ইয়াৰ উপৰি মঞ্জু টেৰণপী, কাংবুঢ়া চিন্নাৰ স্বৰূপ লক্ষ্মী, জয়ছিং টকবী, কমৰূল খান, প্ৰদীপ ইংলেং, দিগন্ত টেৰণ, আগষ্টিন টেৰণ, প্ৰদীপ ক্ৰ, ডেনিয়েলচন বে, চাৰজিব কাথাৰ, ভিভিয়ান বংপি, মিজি ইংলে, স্টিফেন টেৰণ, মং ইংলেং প্ৰমুখ্যে সাংবাদিক সকলে বিভিন্ন সংবাদ গোষ্ঠীৰ লগত জড়িত হৈ সেৱা আগবঢ়াই আহিছে।

বকলীয়াঘাটৰ পৰা বৰ্তমান বাজ্যৰ বাতৰি কাকতত

সেৱা আগবঢ়াই আছে শৰৎ পাটৰ (আমাৰ অসম), প্ৰশান্ত বৰা (দৈনিক অসম আৰু অসমীয়া প্রতিদিন) আৰু নাৰায়ণ চৌহান (খবৰ)। হাওৰাঘাটৰ পৰা গৌতম সুত্ৰধৰ (আমাৰ অসম), কৃপক দাস (দৈনিক অগ্ৰদৃত), ধৰ্মেন্দ্ৰ খাখলাৰী (অসমীয়া প্রতিদিন), জান বৰাই (অসমীয়া খবৰ)। হাওৰাঘাটৰ পৰা অজিত বসুমতাৰীয়ে সুনীৰ্ধ দিন ছপা আৰু ইলেক্ট্ৰনিক মাধ্যমত সেৱা আগবঢ়াইছিল। বোকাজানৰ পৰা প্ৰশান্ত মিশ্র (পূৰ্বাঞ্চল প্ৰহৰী), বণজিৎ বৰা (দৈনিক অগ্ৰদৃত), সৰোজ মহন্ত (আমাৰ অসম), প্ৰাণদীপ চেতিয়া (গণ অধিকাৰ), পলাশ কোঁৱৰ (দৈনিক জনমভূমি), নৰেন হাজৰিকা (অসম আদিত্য), গণেশ পাছোৱান (ছেণ্টিলে), আকাশজ্যোতি কাকতি (অসমীয়া প্রতিদিন) য়ে সেৱা আগবঢ়াই আছে। বোকাজানৰ পৰা দৈনিক জনমভূমি, অসমীয়া প্রতিদিন আৰু দৈনিক অসমত সেৱা আগবঢ়োৱা থানেশ্বৰ নেওগক এই বছৰ অসম চৰকাৰে সাংবাদিক পেঞ্চন প্ৰদান কৰিছে। শিলনীজান আৰু দেওপানীৰ পৰা অমূল্য গোস্বামী, দিগন্ত মহন্ত আৰু দীপক বৰাই সংবাদ পত্ৰত সেৱা আগবঢ়াই আছে। □□

স্বাধীনোত্তর বরাকের সংবাদপত্র অতীত ও বর্তমান

হবিবুর রহমান চৌধুরি

অসমে ১৬ নভেম্বরকে জাতীয় প্রেস দিবস হিসেবে পালন করার পরম্পরা দীর্ঘদিন ধরে চলে আসলেও ২০১৭ সাল থেকে দিনটিকে যথাযোগ্য মর্যাদায় পালন করা হচ্ছে। সাংবাদিকতা পেশার সঙ্গে জড়িত ব্যক্তিরা দিনটিকে বেশি করে উপভোগ করেন। আগে ওই দিনটি জেলা সদরে অনেকটা আনাড়িস্বরভাবেই দায়সারা মানসিকতা নিয়ে উদ্যোগ করা হতো। কিন্তু মিডিয়া উপদেষ্টা হ্যাফীকেশ গোস্বামীর বিশেষ উদ্যোগ ও তৎপরতায় এবং তথ্য ও জনসংযোগ বিভাগের সদর্থক ভূমিকায় ১৬ নভেম্বর এখন সাংবাদিক ছাড়াও অন্যান্যদের কাছে একটি স্মরণীয় দিন হয়ে দাঁড়িয়েছে। দিনটিকে এখন রাজ্যের বিভিন্ন স্থানে ঘটা করে পালন করা হয়। একই সঙ্গে প্রকাশিত হয় একটি তথ্য সম্বলিত ঝকঝকে স্মরণিকা। এবারও এর কোনো ব্যতিক্রম হচ্ছে না জেনে খুবই স্বাচ্ছন্দ্য বোধ করছি। সন্তুষ্ট কোভিড প্রোটোকলের কথা মাথায় রেখে এবার কেন্দ্রীয়ভাবে অনুষ্ঠান আয়োজন করা হচ্ছে গুয়াহাটিতে। গত বছর এই দিবসটি বরাক উপত্যকার শিলচরে কেন্দ্রীয়ভাবে অনুষ্ঠিত হয়েছিল যা উপত্যকার বুদ্ধিজীবী মহল এখনও ভুলে পারেননি।

স্মারকগ্রন্থে ‘স্বাধীনোত্তর বরাক উপত্যকার সংবাদপত্রের অতীত ও বর্তমান’ নিয়ে কলম ধরতে এবারও আমাকে বলা হয়েছে, কিন্তু কাজটি খুবই কঠিন। এই সময়সীমার মধ্যে অনেকগুলো সংবাদপত্র আর বৈঁচে নেই। কিছু সংবাদপত্র আঁতুড়ঘর থেকেই হারিয়ে গেছে তাই একটি ভয় আমাকে তাড়া করছে যা হল -- কীজানি কোনো তথ্যগত ত্রুটি থেকে গেল কি-না। ইচ্ছাকৃতভাবে কোনো প্রকৃত সত্যকে উপেক্ষা করার অভিপ্রায় আমার নেই তথাপি ইচ্ছের বিরুদ্ধে যদি কোনো ত্রুটি থেকে যায় তা যেন সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিবর্গ নিজ ক্ষমাসুন্দর দৃষ্টিতে দেখেন এই অনুরোধটুকু রইল। প্রকৃত সত্যকে লোপাট করার মত অপরাধে অপরাধী না হওয়ার সবধরনের প্রচেষ্টা লেখনীর মাধ্যমে চালিয়ে যাওয়ার প্রতিশ্রুতি দিয়ে শুরু করতে যাচ্ছি আজকের নিবন্ধ।

প্রথমেই বলে রাখি, আজকের বরাক উপত্যকা বলতে করিমগঞ্জ-কাছাড় এবং হাইলাকান্দি জেলাকে নিয়ে গঠিত ভৌগোলিক সীমাকেই বোঝায়। স্বাধীনতা লাভের ক্ষেত্রে করিমগঞ্জ ছিল এক ধাপ এগিয়ে। কারণ সারা দেশে যখন ভারতের তেরঙা উড়োন হয় ১৯৪৭ সালের ১৫ আগস্ট, করিমগঞ্জ মহকুমার সাড়ে তিন থানা (বদরপুর, রাতাবাড়ি এবং পাথারকান্দি থানা সহ করিমগঞ্জ থানার অর্ধেক অংশ) এলাকায় স্বাধীন পাকিস্তানের জাতীয় পতাকা উত্তোলন করা হয় একদিন আগে অর্থাৎ ১৪ আগস্ট। ১৯৪৭ সালের জুলাই মাসে ব্রিটিশ পার্লামেন্টে ভারতের

স্বাধীনতার আইন পাশ হওয়ার সময় ১৫ আগস্ট স্বাধীনতা প্রদানের সিদ্ধান্ত গ্রহণ করা হয়। কিন্তু পাকিস্তানিরা চান্দ মাসের হিসেবে ১২ ঘণ্টা আগেই স্বাধীনতার স্বাদ উপভোগ করেন। মাত্র ৪ দিন করিমগঞ্জ ছিল পাকিস্তানের অধীনে। ১৮ আগস্ট পাকিস্তানের পতাকা নামানো হয়। ব্রিটিশ করিশনার রেডক্লিফ সীমানা করিশনের চূড়ান্ত রিপোর্ট পেশ করতে কিছু সমস্যার সৃষ্টি করায় সংগঠিত হয় এই ঐতিহাসিক বিড়স্বনা। ফলে ১৪ আগস্ট করিমগঞ্জে পাকিস্তানি পতাকা উত্তোলন করে ১৮ আগস্ট তদনীন্তন মহকুমা শাসক ইয়াহিয়া খাঁ চৌধুরী করিমগঞ্জ ছেড়ে চলে যান, যদিও স্বনামধন্য করিমগঞ্জ কলেজের প্রতিষ্ঠাতা হিসেবে আজও তাঁর নাম স্বর্গাক্ষরে লেখা রয়েছে। ১৮ আগস্ট করিমগঞ্জের মানুষ ভারত ভূখণ্ডের অংশিদারের স্বীকৃতি পেলেও ২৬ আগস্ট নব নিযুক্ত মহকুমা শাসক আশীর্বাদ লাল বানাজীর নেতৃত্বে করিমগঞ্জে আনুষ্ঠানিকভাবে উদ্ঘাপিত হয় স্বাধীনতা দিবস। সংবাদপত্রের সংক্ষিপ্ত ইতিহাস তুলে ধরার মাঝখানে কথাগুলো উপস্থাপন করলাম এ জন্যেই যে আজকের প্রজন্ম স্বাধীন ভারতের প্রত্যন্ত জেলা করিমগঞ্জের জন্ম বৃত্তান্ত সম্পর্কে খানিকটা হলেও অবহিত হোক।

দীর্ঘ চৌক্ষিক বছরেরও বেশি সময় ধরে সংবাদপত্রের সঙ্গে সরাসরি জড়িত। একজন দায়িত্বশীল সমাজকর্মী হিসেবে দায়বদ্ধতাও একটু বেশি থাকার দরজন ভয়ও অনেকটা বেশি। বাড়ি যেহেতু করিমগঞ্জ জেলায় এবং ভু-রাজনৈতিক মানচিত্রে গোটা দেশের গণনা শুরু হয়েছে ‘১নং করিমগঞ্জ লোকসভা (সংরক্ষিত) আসন’ দিয়ে, তাই আমিও করিমগঞ্জ থেকে শুরু করিছি লেখাটি। তাছাড়া অসমের রাজনৈতিক মানচিত্রেও করিমগঞ্জ জেলার রাতাবাড়ি নির্বাচন কেন্দ্রকে ১নং বিধানসভা নির্বাচন কেন্দ্র (সংরক্ষিত) হিসেবে শুরু থেকেই স্বীকৃতি দেওয়া হয়েছে।

মহিউদ্দিন শীরঁ'র সিলেটের শতবর্ষের সাংবাদিকতা গ্রন্থ সহ বিভিন্ন তথ্য থেকে জানা যায়, করিমগঞ্জ থেকে প্রথম সাংগ্রাহিক পত্রিকাটি প্রকাশিত হয়েছিল ১৯৩০ সালে। পত্রিকাটির নাম ছিল ‘পাথওজন্য’ এবং সম্পাদক ছিলেন সুবোধকুমার রায়। ১৯৪৮ সাল থেকে করিমগঞ্জে শুরু হয় সাংগ্রাহিক ‘যুগশক্তি’র যাত্রা। সম্পাদক ছিলেন বিধুভূষণ চৌধুরী। যুগশক্তি মূলত ১৯২৭ সালে সুবোধচন্দ্র দত্তের সম্পাদনায় সিলেট থেকে প্রকাশিত হয়। ১৯৪৮ সালে বিধুভূষণ করিমগঞ্জে আসেন এবং সঙ্গে নিয়ে আসেন পত্রিকাটি। ২০১০ পর্যন্ত পত্রিকাটি নিয়মিত প্রকাশিত হত। বিধুভূষণ চৌধুরির ছয় পুত্রের মধ্যে সমরজিং চৌধুরি বাবার দীর্ঘ সংগ্রামের ফসল, পারিবারিক ঐতিহ্য ধরে রাখতে আপ্রাণ চেষ্টা করেও শয় পর্যন্ত ব্যর্থ হয়েছেন। বর্তমানে পত্রিকাটির প্রকাশনা বন্ধ।

পরবর্তীতে একের পর এক সাংগ্রাহিক পত্রিকা প্রকাশিত হতে থাকে। দীর্ঘ পথ পরিক্রমা করা পক্ষিক ও সাংগ্রাহিকগুলো

ধীরে ধীরে দৈনিক পত্রিকাগুলোর যাঁতাকলে পিষ্ট হয়ে যায়। এগুলোর মধ্যে উল্লেখযোগ্য সাংগ্রাহিক ‘নবযুগ’। প্রতিষ্ঠাতা সম্পাদক ছিলেন রমেশচন্দ্র দাস। যুগশক্তি এবং নবযুগ দুটি পত্রিকারই জন্ম ১৯৪৭-৪৮ সালে। রমেশচন্দ্রের প্রয়াণের পর পুত্র রাজ্বল দাস দীর্ঘদিন পত্রিকাটি প্রকাশ করেন। প্রায় এগারো বছর হলো পত্রিকাটির প্রকাশনা বন্ধ। বছরদুয়েক আগে তিনিও পরপারে পাড়ি দিয়েছেন। ১৯৬৪ সালে ভূপেন্দ্রকুমার সিংহ ও দক্ষিণারঞ্জন দেবের যুগ্ম সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগ্রাহিক ‘দৃষ্টিপাত’। দীর্ঘদিন যুগ্ম সম্পাদনায় পত্রিকাটি চললেও এক সময় একই সম্পাদনার দায়িত্ব সামলান ভূপেন্দ্রকুমার সিংহ। দীর্ঘদিন সুনামের সঙ্গে পত্রিকাটি প্রকাশ করে এলেও তাঁর মৃত্যুর পর বেশিদিন চালাতে পারেননি তার পুত্রদ্বয় যথাক্রমে পৃথীবীজ সিংহ ও জয়রাজ সিংহ। মাঝখানে কিছুদিন গুয়াহাটি থেকেও পত্রিকাটি প্রকাশ করেন জয়রাজ কিন্তু টিকে থাকতে পারেননি। ১৯৭৪ সালে একই বছরে করিমগঞ্জ থেকে প্রকাশিত হয় সাংগ্রাহিক ‘কুশিয়ারা’ ও ‘ঘর্ঘর’ যথাক্রমে রামকৃষ্ণ বণিক ও অশোককুমার ভট্টাচার্যের সম্পাদনায়। ঘর্ঘর পত্রিকাটি হাঁটি পা পা করে প্রায় কুড়ি বছর পথ পরিক্রমা করলেও আর এগোতে পারেনি। তবে কুশিয়ারা প্রায় ৩০ বছর নিয়মিত চলার পর আরও প্রায় ছয় বছর অনিয়মিতভাবে চলতে থাকে। কিন্তু ২০১৪ সালে সম্পাদক রামকৃষ্ণ বণিক প্রয়াত হওয়ার পর পত্রিকাটি বন্ধ হয়ে যায়। প্রায় একই সময়ে অর্থাৎ ১৯৭৪ সালে কৃপেশ ভট্টাচার্যের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় ‘ডঙ্কা’। প্রায় ২৬ বছর চলার পর এটিও বন্ধ হয়ে যায়। তাঁর মৃত্যুর পরের বছর কৃপেশবাবুর পুত্র কামদেব ভট্টাচার্য প্রায় ছ’মাস গুয়াহাটি থেকে নিয়মিত পত্রিকাটি প্রকাশ করলেও আর টানতে পারেননি। এই বছরই বন্ধ হয়ে যায় পত্রিকাটি। ১৯৭১ সালে সতু রায়-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় ‘মহানায়ক’ এবং সভরের দশকের শেষদিকে হরিপদ রায়-এর সম্পাদনায় ‘অগ্নিবাণ’। বছর তিনেক পর সতু রায় মহানায়ক থেকে সরে যান, মহানায়কের হাল ধরেন লোপামুদ্রা চৌধুরী। পরবর্তীতে অচিন্ত্য চক্ৰবৃত্তী বেশ কিছুদিন পত্রিকাটি চালিয়ে যান, কিন্তু বেশ দিন টিকিয়ে রাখতে পারেননি। অগ্নিবাণও ধীরে ধীরে স্কুল হয়ে যায়। ১৯৭৬ সালে সতু রায়-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগ্রাহিক ‘তীর্থভূমি’। ২০০৫ সাল পর্যন্ত ভালই চলছিল পত্রিকাটি। পরবর্তীতে সক্রিয় রাজনীতিতে জড়িয়ে পড়েন সম্পাদক। ৩ বছর পত্রিকাটি টেনে নেন তাঁর একমাত্র সন্তান সব্যসাচী রায়। আস্তে আস্তে পত্রিকাটির দম বন্ধ হয়ে আসে এবং পরবর্তীতে এক সময় প্রকাশনা বন্ধ হয়ে যায়। ওই সময়টায় ময়নুল হক চৌধুরির সম্পাদনায় ‘সেনাপতি’ নামক সাংগ্রাহিক পত্রিকাটি আত্মপ্রকাশ করে। বছর পাঁচেক পত্রিকাটি টেনে নিয়েছিলেন ময়নুল সাহেব কিন্তু শেষ পর্যন্ত হেরে যান। ১৯৮২ সালের ২০ আগস্ট জিতেন্দ্রলাল গোস্বামীর সম্পাদনায় যাত্রা শুরু

করে সাম্প্রাহিক ‘আনন্দজ্যোতি’। প্রায় কুড়ি বছর সম্পাদনা করে প্রয়াত হন জিতেন্দ্রবাবু। পত্রিকাটির হাল ধরেন প্রথমে তাঁর সহধর্মিনী স্নেহলতা গোস্বামী ও পরবর্তীতে তাঁরই যোগ্য উত্তরসূরী জ্যোতিরিন্দ্রলাল গোস্বামী। বর্তমানেও পত্রিকাটি কোনো মতে চালিয়ে যাচ্ছেন জ্যোতিরিন্দ্র।

১৯৮৬ সালের ২০ এপ্রিল আমার সম্পাদনায় যাত্রা শুরু করে সাম্প্রাহিক ‘নববার্তা প্রসঙ্গ’। শুরুর দিকে সহযোগিতার হাত বাড়িয়ে দেয় করিমগঞ্জের সে সময়ের প্রথমসারির সামাজিক ও সাংস্কৃতিক সংস্থা পিপলস্ ওয়েলফেয়ার অর্গেনাইজেশন। পাঠকদের চাহিদা আস্তে আস্তে বাড়তে থাকে। ১৯৯২ সালের ৭ সেপ্টেম্বর হাইকোর্টের বিচারপতি (তদানিষ্ঠন জেলা ও দায়রা জজ) ইকবাল আহমদ আনসারি ও জননেতা প্রয়াত রণেন্দ্রমোহন দাস মহাশয়ের হাত ধরে জেলার প্রথম অর্থসাম্প্রাহিক হিসেবে উন্মোচিত হয় পত্রিকাটি। একইভাবে জেলার সর্বস্তরের জনসাধারণের দীর্ঘদিনের চাহিদাকে সন্মান জানিয়ে ঝুঁকিপূর্ণ ঐতিহাসিক সিদ্ধান্তটি গ্রহণ করি। আসাম বিশ্ববিদ্যালয়ের উপাচার্য তপোধীর ভট্টাচার্য ও প্রাক্তন কেন্দ্রীয় মন্ত্রী কবীর পুরকায়স্ত্রে হাত ধরে ২০ এপ্রিল ২০০৮ সালে জেলার প্রথম পূর্ণাঙ্গ দৈনিক হিসেবে আত্মপ্রকাশ করে ‘নববার্তা প্রসঙ্গ’। করিমগঞ্জের মতো একটি প্রাস্তিক শহরে দৈনিক পত্রিকা প্রকাশ অনেকটা দুঃসাধ্য ব্যাপার হলেও সংগ্রাম চালিয়ে যাচ্ছ। পত্রিকাটি এখন বরাক উপত্যকার তিন জেলা ছাড়াও ডিমা হাসাও, হোজাই, উত্তর ত্রিপুরা সহ বহির্বাকের মানুষ বিশেষ করে বঙ্গবাসীদের মনে একটি প্রিয় পত্রিকা হিসেবে স্থান করে নিয়েছে। তাছাড়া আধুনিক প্রযুক্তির সুবাদে ইণ্টারনেটের মাধ্যমে এখন পত্রিকাটি পৃথিবীর বিভিন্ন দেশে বসবাসরত বঙ্গভাষিদের অতি প্রিয় সংবাদপত্র।

১৯৯৪ সালের ২৮ এপ্রিলে আমারই উদ্যোগে এবং অবসরপ্রাপ্ত এসিএস অফিসার ব্রজগোপাল ভট্টাচার্য-এর সম্পাদনায় নববার্তা প্রসঙ্গ কার্যালয় থেকে প্রকাশিত হয় জেলার প্রথম তথা একমাত্র ইংরাজি সাম্প্রাহিক ‘চ্যালেঞ্জার বার্তা’। ২০১৫ সালের নভেম্বর মাসে ব্রজগোপাল ভট্টাচার্যের প্রয়াণের পর সম্পাদনার দায়িত্ব অর্পিত হয় আমারই জ্যেষ্ঠা কন্যা কাওসার জাহান চৌধুরির ওপর। করিমগঞ্জের অন্যান্য সাম্প্রাহিকের সঙ্গে এই পত্রিকাটির পার্থক্য হল, যেদিন থেকে পত্রিকাটি যাত্রা শুরু করেছিল এরপর থেকে এই প্রতিবেদন লেখা পর্যন্ত কোনওদিন প্রকাশনা বন্ধ হয়নি। সাম্প্রাহিক চ্যালেঞ্জার বার্তার পর দীর্ঘদিন করিমগঞ্জ থেকে কোনও সংবাদপত্র প্রকাশিত হয়নি। ১৯৯৯ সালে বিজনকান্তি রায়ের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় ‘কম্পন’। পত্রিকাটি বিজনকান্তি রায় অনেক কঠো বেশ ক’বছর চালিয়ে গেলেও মাঝপথে প্রকাশনা বন্ধ হয়ে যায় দীর্ঘদিন। মাস কয়েক পর আবারও প্রকাশনা শুরু করেন তিনি। ২০১৪ সালের ৩১ ডিসেম্বর হৃদরোগে আক্রান্ত হয়ে অকালেই প্রাণ হারান তিনি। বিজনের অবর্তমানে তাঁরই

দ্বিতীয়া কন্যা তনুশ্রী রায় পত্রিকাটির হাল ধরেন। পত্রিকাটি আজও মাঝে মধ্যে চোখে পড়ে। করিমগঞ্জ জেলার বদরপুর থেকে প্রীতিতোষ বণিক-এর সম্পাদনায় ১৯৯৪ সালে প্রকাশিত হয় ‘সচেতন’ এবং এর কিছুকাল আগে মাওলানা ইলিয়াস আহমদ-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাম্প্রাহিক ‘মিল্লজের ডাক’। মিল্লজের ডাক বন্ধ হলেও প্রীতিতোষ বণিক পত্রিকাটি বাঁচিয়ে রাখার জন্য প্রচেষ্টা চালিয়ে যাচ্ছেন এখনও। ২০১৩ সালে রিলেশন নামক একটি মানি মার্কেটিং কোম্পানি তাদের প্রকাশিত দৈনিক ‘জনকৃষ্ণ’ পত্রিকাটি শিলচৰ থেকে করিমগঞ্জে স্থানান্তরিত করে। ২০১৫ সালে কোম্পানির দুই কর্মধারকে আটক করে জেলে পাঠায় পুলিশ। এরপর থেকে পত্রিকাটির প্রকাশনা সম্পূর্ণ বন্ধ।

পথগুশ, ঘাট এবং সত্তরের দশকে আরও কিছু সাম্প্রাহিক এবং পাঞ্চিক সংবাদপত্র প্রকাশিত হয় এই সীমান্ত জেলা থেকে। কিন্তু বেশিদিন ঢিকে থাকতে পারেনি। এগুলোর মধ্যে রয়েছে মতীন্দ্র ভট্টাচার্যের সম্পাদনায় ‘সীমান্তিক’, সুরোধকুমার রায়ের ‘পল্লিবাণী’, জিতেন্দ্রলাল গোস্বামী সম্পাদিত ‘গণবাণী’, ব্যোমকেশ বিশ্বাস সম্পাদিত ‘চাবুক’, বিরাজনাথ ভট্টাচার্য সম্পাদিত ‘সংবাদ’, অধিলবন্ধু চুর্বতী সম্পাদিত ‘মুক্তিনায়ক’, কৃষ্ণকিকুর আদিত্য সম্পাদিত ‘প্রভাত’, অশোক কুমার ভট্টাচার্য সম্পাদিত ‘আনন্দবাণী’ ও হিতেন্দুকুমার দত্ত সম্পাদিত ‘শতভিত্বা’ উল্লেখযোগ্য। পরবর্তী সময়ে বিশ্বরূপ ভট্টাচার্যের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় ‘পূর্বপ্রাণ্তিক’, জ্যোতিরিন্দ্রলাল গোস্বামী সম্পাদিত দৈনিক ‘প্রতিবেদন’। চার পাতার এই পত্রিকাটি লেটার প্রেসে মুদ্রিত হয়ে সপ্তাহে ৪ দিন প্রকাশিত হত। প্রায় তিন মাস পর্যন্ত টেনে নিয়েছিলেন জ্যোতিরিন্দ্রবাবু, পরে বন্ধ হয়ে যায়। প্রতিমা গোস্বামী সম্পাদিত সাম্প্রাহিক ‘গ্রামছবি’ও একবছর কাল অতিক্রম করতে না করতেই বন্ধ হয়ে যায়। আশির দশকে বিপ্ররাজ দাসের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় ‘মধুপুর্ক’ এবং শ্যামাপ্রসাদ দে’র সম্পাদনায় ‘সাথি’। সাম্প্রাহিক দুটি সামান্য কিছুদিন চলার পর বন্ধ হয়ে যায়। আনিপুর থেকে তাপস পাল-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাম্প্রাহিক ‘সিংলা প্রবাহ’। ১৯৯৫ সাল থেকে যাত্রা শুরু করে ২০০৩ সাল পর্যন্ত চলে পত্রিকাটি। এখনো মাঝেমধ্যে বের হয়। বদরপুরের হাসানপুর থেকে গোলাম মোহাম্মদ চৌধুরীর সম্পাদনায় ২০০৬ সালে প্রকাশিত হয় ‘ব্রাক ভিশন’। পত্রিকাটি কঠোর সংগ্রাম করে আজও চালিয়ে যাচ্ছেন গোলাম মোহাম্মদ ওরফে সাথু চৌধুরী। প্রায় একই সময়ে ডাঃ শ্যামসুন্দর চৌধুরীর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় ‘সংবাদধ্বনি’ যা বছর তিনেক চলার পর বন্ধ হয়ে যায়।

হাইলাকান্দি জেলায় সংবাদপত্র প্রকাশনার প্রবণতা সবসময়ই কম। স্বাধীনতার আগে পত্রিকা প্রকাশ হওয়ার কোনো তথ্য নেই। ১৯৪৮ সালে হাইলাকান্দির প্রথম সংবাদপত্র ‘সাম্প্রাহিক কাছাড়’ যাত্রা শুরু করে। ১৯৮৬ সাল পর্যন্ত চলে পত্রিকাটি। এই

দীর্ঘ পথ পরিক্রমায় বিভিন্ন সময়ে সম্পাদনা সহ পত্রিকাটির হাল ধরেন উৎপল রায়, উজ্জ্বল কুমার দাস, দেবদাস পুরকায়স্ত, মৃত্যুঞ্জয় চক্ৰবৰ্তী, দীপক রঞ্জন নাথ ও কামাখ্যা প্রসাদ দেব। ১৯৬৫ সালে ননীগোপাল দেব ও মতিউর রহমান লক্ষণের যৌথ উদ্যোগে প্রকাশিত হয় সাংগৃহিক ‘ঢেলেশ্বৰী’। সম্পাদনায় ছিলেন ননীগোপাল ও সহ-সম্পাদনায় ছিলেন মতিউর। ১৫ বছর কোনোমতে পত্রিকাটি স্থায়িত্ব লাভ করলেও ১৯৮০ সালে মৃত্যুর কোলে ঢলে পড়ে। শক্তিধর চৌধুরীর সম্পাদনায় ১৯৬৯ সালে প্রকাশিত হয় ‘পূর্বায়ন’। ২০০০ সাল পর্যন্ত পত্রিকাটি হাইলাকান্দি শহরের সর্বস্তরের মানুষের মুখ্যপত্র হিসেবেই পরিচিত লাভ করে কিন্তু শক্তিধর চৌধুরীর প্রয়াণের পর আর বেশিদিন টানতে পারেননি তার উত্তরসূরিরা। ২০০২ সাল থেকে পত্রিকাটির প্রকাশনা বন্ধ। ১৯৮১ সালে আবুল কালাম মজুমদারের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগৃহিক ‘দিবাকর’। সম্পাদক একটি শিক্ষা প্রতিষ্ঠানের বিষয় শিক্ষক হিসেবে নিযুক্তি লাভের পর সম্পাদনার দায়িত্ব অর্পিত হয় তাঁর সহধর্মিনী আলেয়া বেগম মজুমদারের ওপর। দিবাকর হচ্ছে হাইলাকান্দি জেলার একমাত্র সংবাদপত্র যা জন্মলগ্ন থেকে শুরু করে ২০১৫ সালের মাঝামাঝি পর্যন্ত নিয়মিতভাবে প্রকাশিত হয়। ২০১৫ সালের জুলাই মাসে আবুল কালাম মজুমদার প্রয়াত হন কিন্তু পত্রিকাটির প্রকাশনার পথে তেমন কোনো বাধা পরিলক্ষিত হয়নি এখনও পত্রিকাটি প্রায় নিয়মিতই প্রকাশিত হয়। ১৯৭৯ সালে জওয়াদুর রহমান মজুমদারের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগৃহিক ‘ডালিম’। এই পত্রিকাটি ও প্রথম কবছর ভালোই চলছিল কিন্তু মজুমদারের মৃত্যুর পর তাঁর উত্তরসূরিরা আর আগের মত নিয়মিত প্রকাশ করতে পারছেন না। বর্তমানে সম্পাদকের দায়িত্বে রয়েছেন জিয়াউল হক মজুমদার। হাইলাকান্দি জেলার লালা থেকে প্রকাশিত সাংগৃহিক ‘অনৰ্বাগ শিখা’ র কর্ণধাররাও তাদের সর্বশক্তি প্রয়োগ করে পত্রিকাটি জন্মলগ্ন থেকে আজ অবধি চালিয়ে যাচ্ছেন। ১৯৯৮ সাল থেকে প্রকাশিত হচ্ছে পত্রিকাটি। সম্পাদনায় রয়েছেন রাবেয়া খানম চৌধুরি। হাইলাকান্দি জেলায় স্বতরের দশক থেকে শুরু করে আরো বেশ কয়টি সংবাদপত্র প্রকাশিত হয়েছে কিন্তু কোনোটিই বেশিদিন টিকে থাকতে পারেনি। এই তালিকায় রয়েছে ‘মহাকাল’ - সম্পাদক, জ্বলন্ত সেনগুপ্ত; ‘বজ্রকিণ্ডাণ’ - সম্পাদক, সুভায চন্দ্র রায়; ‘যুগাঞ্জলি’ - সম্পাদক, বদরচল ইসলাম চৌধুরি; ‘গঙগসূর্য’ - সম্পাদক, চন্দন সেনগুপ্ত; ‘নবায়ন’ - সম্পাদক, হরিপুসন্ন সেন। ১৯৮০ সালে হাইলাকান্দি জেলা থেকে উজ্জ্বল কুমার দাসের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয়ে আসছে সাংগৃহিক ‘কাছাড় ট্রিবিউন’। পত্রিকাটি টিমটিম করে আজও অনিয়মিতভাবে হলেও প্রকাশিত হচ্ছে।

গোটা উপত্যকার তিনটি জেলার মধ্যে বিশেষ করে কাছাড় জেলার সংবাদ জগৎকে সমৃদ্ধ করেছে এখানকার রাজনৈতিক

নেতাদের পৃষ্ঠপোষকতা। বরাকের রূপকার প্রয়াত ময়নুল হক চৌধুরি থেকে শুরু করে আলতাফ হোসেন মজুমদার, জগমাথ সিং, গোলাম উসমানি, সন্তোষমোহন দেব, কবীন্দ্র পুরকায়স্ত এবং দীনেশপ্রসাদ গোয়ালা প্রমুখ প্রায় সবাই বিভিন্ন সময়ে শিলচর থেকে প্রকাশিত সিংহভাগ সংবাদপত্রকেই পোষকতা করে গেছেন। শিলচরের পত্রিকাগুলোর এই বাড়তি পাওনার সুবাদে গুয়াহাটির পরই সবচাইতে বেশি প্রকাশনা শিলচরের দখলে। এখান থেকে নিয়মিত প্রকাশিত হচ্ছে দৈনিক ‘যুগশঙ্গ’ দৈনিক ‘সাময়িক প্রসঙ্গ’ দৈনিক ‘প্রান্তজ্যোতি’ ও দৈনিক ‘গতি’। তাছাড়াও রয়েছে দৈনিক ‘আবিচার’, ‘ইস্টার্ন ক্রনিকল’, প্রেরণা ভারতী এবং নর্থ ইস্ট এক্সপ্রেস। দৈনিক অবিচার ও নর্থ ইস্ট এক্সপ্রেস-এর সম্পাদক তথা স্বত্ত্বাধিকারী মনোতোষ ধর। তাঁর হাত ধরেই অবিচার যাত্রা শুরু করে ২০০৮ সালে এবং নর্থ ইস্ট এক্সপ্রেস-এর শুভারভ হয় ২০১৩ সালের ২০ ফেব্রুয়ারি। এর আগে ২০০৪ সাল থেকে মনোতোষ ধর সাংগৃহিক অবিচার প্রকাশ করে আসছেন। এই প্রতিবেদন লিখা পর্যন্ত তিনটি পত্রিকারই সম্পাদনায় রয়েছে মনোতোষবাবু। ২০১৬ সালের ৭ মার্চ সীমা কুমার এর সম্পাদনায় হিন্দি দৈনিক প্রেরণা ভারতী আনুষ্ঠানিক যাত্রা শুরু করে। বরাকের হিন্দি ভাষাভাবি লোকের কাছে পৌছতে চাইছেন মালিক পক্ষ। প্রেরণা ভারতী সাংগৃহিক হিসেবে ২০০৫ সালে আঞ্চলিক প্রকাশ করলেও একই নামে আলাদা করে দৈনিক পত্রিকা প্রকাশ করে চলেছেন সীমা। শিলচর টাইমস দীর্ঘদিন দৈনিক হিসেবে প্রকাশিত হলেও এখন সাংগৃহিক হিসেবে বেরচচে। পত্রিকাটির সম্পাদক সন্ত কৈরী বর্তমানে অসুস্থ, তবুও পত্রিকাকে এগিয়ে নিয়ে যেতে প্রাণপন চেষ্টা চালিয়ে যাচ্ছেন।

বরাক উপত্যকার প্রথম সংবাদপত্র হিসেবে ১৮৮৯ সালে কাছাড়ের শিলচর থেকে বিধুত্তৃষ্ণ সেনের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগৃহিক ‘শিলচর’। ১৯১৩ সালে ভূবন বিদ্যার্ঘ-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগৃহিক ‘সুরমা’, ১৯৩০ সালে ভূপেন্দ্রকুমার শ্যামের সম্পাদনায় ‘বর্তমান’, ১৯৪০ সালে হরেশ রঞ্জন ভট্টাচার্যের সম্পাদনায় ‘প্রাচ্যবার্তা’, ১৯৩৮ সালে কুশিমোহন দাসের সম্পাদনায় সাংগৃহিক ‘সপ্তক’ এবং ১৯৪১ সালে নগেন্দ্র চন্দ্র শ্যামের সম্পাদনায় সাংগৃহিক ‘ভবিষ্যৎ’। এগুলোর মধ্যে দীর্ঘ বছর স্থায়িত্ব লাভ করে সুরমা পত্রিকাটি। পরবর্তী বিভিন্ন সময়ে এর সম্পাদনার দায়িত্বে ছিলেন বরাকের সংবাদজগতের অন্যতম পথিকৃৎ হুরমত আলি বড়লক্ষ্ম ও পরেশ চন্দ্র চৌধুরি। স্বাধীনতার বছর কয়েক পরে সুনীল দত্ত রায়-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাংগৃহিক ‘অরুণোদয়’, যা একটি স্বতন্ত্র ধারার নিভীক পত্রিকা হিসেবে প্রতিষ্ঠা লাভ করে। চালিশের দশকে বৈদ্যনাথ নাথ ‘মুক্তিপ্রদীপ’ নামে একটি সংবাদপত্র প্রকাশ করেন যা ছিল কংগ্রেস দলের মুখ্যপত্র। ১৯৫০ সালে তারই সম্পাদনায় প্রকাশিত হয়

সাপ্তাহিক ‘যুগশঙ্খ’। ধাপে ধাপে পত্রিকাটি এগোতে থাকে। দীর্ঘদিন পত্রিকাটি অর্ধ-সাপ্তাহিক হিসেবে প্রকাশিত হওয়ার পর ১৯৭৭ সালে বৈদ্যনাথবাবুর সুযোগ্য পুত্র বিজয়কৃষ্ণ নাথ-এর সম্পাদনায় দৈনিকে উন্নীত হয়। পত্রিকাটি আজও সংগীরবে এগিয়ে চলেছে। অর্ধসাপ্তাহিক যুগশঙ্খ পত্রিকাটি দৈনিকে উন্নীত হওয়ার অনেক আগেই ১৯৬১ সালে বরাকের প্রথম দৈনিক হিসেবে প্রতিষ্ঠা লাভ করে দৈনিক ‘প্রান্তজ্যোতি’। জ্যোতিরিন্দ্র দত্ত (কালা দা) ছিলেন পত্রিকাটির সম্পাদক এবং এটিই হচ্ছে বরাক উপত্যকার প্রথম দৈনিক, যদিও কালা দা এর আগে পঞ্চাশের দশকে ‘জ্যোতি’ নামের অন্য একটি পাক্ষিক সংবাদপত্র সম্পাদনা করেছেন এবং প্রান্তজ্যোতি হচ্ছে পত্রিকাটির দৈনিক রূপ।

সতরের দশকের মধ্যভাগে রণবীর রায়-এর সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় দৈনিক ‘সোনার কাছাড়’। সংবাদজগতে আলোড়ন সৃষ্টিকারী এই পত্রিকাটি অন্য একটি দৈনিক থাকা সতেও প্রথম ক'বছর ছিল অপ্রতিদ্বন্দ্বী। ১৯৮০ সাল পর্যন্ত প্রচার এবং প্রসারের দিক থেকে পত্রিকাটি ছিল অন্যান্যদের ধরাছেঘার বাইরে। ততদিনে যতীন দেবরায়ের সম্পাদনায় ‘গতি’ দৈনিক হিসেবে প্রতিষ্ঠা লাভ করেছে। ২০০২ সালের ২৫ সেপ্টেম্বর মহালয়ার দিন কিছু দুষ্কৃতির আঘাতে প্রাণ হারান রণবীর। হাল ধরেন স্ত্রী অনিতা রায় ও কন্যা বাসবী রায়। এরপরও দীর্ঘদিন পত্রিকাটি কোনোমতে টেনে নিয়েছিলেন মা-মেয়ে কিন্তু একটা সময় সরকারি খণ্ড আদায় দিতেনা পারায় আসাম বিস্তু নিগম সিল করে দেয় প্রেসটি এবং পত্রিকাটি বন্ধ হয়ে যায়। একই সঙ্গে প্রয়াত রায়ের মালিকানাধীন ইংরেজি দৈনিক ‘দি ফ্রন্টিয়ার সান’ ও বন্ধ হয়ে যায়। বন্ধ হয়ে যায় প্রকাশনা গোষ্ঠীর অন্য দুটি পত্রিকা ‘সান্ধ্য দৈনিক’ ও ‘সোনালী সুপ্রভাত’।

ষাটের দশকে স্বরামত আলি বড়লক্ষ্মের সম্পাদনায় ‘আজাদ’ এবং যতীন্দ্রমোহন বড়ভূইয়ার সম্পাদনায় ‘আলোক’ এবং পরবর্তী সময়ে আতাউর রহমান খাঁস সম্পাদিত ‘প্রান্তীয় সমাচার’, পরিতোষ পাল চৌধুরির সম্পাদনায় ‘রূপান্তর’ প্রত্বতি সাপ্তাহিক পত্রিকাগুলো উল্লেখযোগ্য। মাঝেপথে স্তুতি হয়ে গেলেও যেসব সাপ্তাহিকগুলো দীর্ঘদিন স্থায়িত্ব লাভ করেছিল এগুলোর মধ্যে উল্লেখযোগ্য অতীন দাশ সম্পাদিত ‘বরাক’ এবং বিভিন্ন সময়ে প্রভাস সেন মজুমদার, নন্দকিশোর সিংহ ও পরিতোষ পাল চৌধুরি সম্পাদিত ‘মাতৃভূমি’। এরা সবাই আজ প্রয়াত। দীপন দেওয়ানজি সম্পাদিত অর্ধ সাপ্তাহিক ‘কাছাড় টাইমস’ বেশ কিছুদিন অনিয়মিত থাকার পর এখন ছন্দে ফিরেছে। পত্রিকাটি শুরু হয় ১৯৭৭ সালে ভূদেব ভট্টাচার্যের হাত ধরে। পরবর্তীতে ১৯৯৪ সালে পত্রিকাটির মালিকানা হস্তান্তরিত হয় দীপন দেওয়ানজির নামে। দেবল অধিকারীর সাপ্তাহিক ‘বরাক দর্পন’ ও বেশ ক'বছর চলার পর অনিয়মিত হয়ে যায়, কিন্তু বর্তমানে আবার প্রকাশিত হচ্ছে, ১৯৭৮ সাল থেকে সম্পাদনার দায়িত্বে রয়েছে গীতা।

অধিকারী। সংগ্রাম চালিয়ে পত্রিকাটিকে তিকিয়ে রাখতে কোনো কসুরই করছেন না ‘এই তো স্বদেশ’ - এর সম্পাদক তাজ উদ্দিন বড়ভূইয়া। পত্রিকাটি তিনি শুরু করেন সাপ্তাহিক হিসেবে এবং পরবর্তীতে এটাকে উন্নীত করেন অর্ধসাপ্তাহিকে। ২০০৬ সালে মালতী দাস শুরু করেন সাপ্তাহিক ‘বরাকের নতুন দিগন্ত’। ১৯৯২ সালে স্বদেশ বিশ্বাসের সম্পাদনায় প্রকাশিত হয় সাপ্তাহিক ‘অসম শীর্ষ’। ২০১৪-এর গোড়ার দিকে পত্রিকাটি বন্ধ হয়ে যায়। এতগুলো সংবাদ সাপ্তাহিকের মাঝখানে ‘বরাক কঠ’ নামের একটি সাংস্কৃতিক পত্র নিয়মিত প্রকাশ করে আসছেন সন্তোষ চন্দ যা তিনি শুরু করেছিলেন ২০০৪-এর ২৬ জানুয়ারি।

২০০৩ সালে অর্ধসাপ্তাহিক ‘সাময়িক প্রসঙ্গ’ দৈনিকে উন্নীত হয়। পত্রিকাটি ধীরে ধীরে তার শৈশব, কৈশোর পার হয়ে এখন অনেকটা পরিণত। তেমুর রাজা চৌধুরির দীর্ঘ পরিশ্রমের ফসল পত্রিকাটি এখন বরাকের একটি গুরুত্বপূর্ণ দৈনিক। ২০০৯ সালের শেষদিকে শিলচর থেকে শুরু হয় দৈনিক ‘জনকঠ’ পত্রিকার যাত্রা। প্রথমদিকে সম্পাদক ছিলেন ভক্তিমাধ্ব চট্টোপাধ্যায় এবং পরে শ্যামগেন্দু চক্রবর্তী। দুজনেই কিছুদিনের ব্যবধানে প্রয়াত হন। পাশাপাশিভাবে মালিকপক্ষ তথা রিলেশন কর্তাদ্বয়কে জেলে পাঠায় পুলিশ। ওইদিন থেকেই বন্ধ হয়ে যায় পত্রিকার প্রকাশনা, আজ অবধি বন্ধ। জ্যোতিরিন্দ্র দত্ত দৈনিক ‘প্রান্তজ্যোতি’র প্রকাশনা বন্ধ করার দীর্ঘ বছর পর পত্রিকাটির মালিকানা স্বত্ত্ব ক্রয় করে নেন শিলচরের স্বীকৃত পাল এবং মনীয় দাস। নতুনভাবে পত্রিকাটির যাত্রা শুরু হয় ২০০৯ সালের ২৫ বৈশাখ। ২০১৫ সালে অকাল প্রয়াণ ঘটে স্বীকৃত পালের। বেশ কিছুদিন একাই পত্রিকাটি চালিয়ে যান মনীয়। ২০১৭ সালের জুলাই মাস থেকে পত্রিকাটির অর্ধেক শেয়ার ক্রয় করে নেন বিশিষ্ট ব্যবসায়ী নিলয় পাল। বর্তমানে পত্রিকার সম্পাদকের দায়িত্ব সামলাচ্ছেন পরেশ দত্ত। দৈনিক প্রান্তজ্যোতির পর দৈনিক ‘গতি’র ও মালিকানাস্বত্ব বদল হয়েছে সম্প্রতি। প্রয়াত যতীন দেবরায়ের রক্তবরা পত্রিকাটি তাঁর সন্তানরা বিক্রি করে দিয়েছেন আরেক ব্যবসায়ী বুধমল বৈদ অ্যান্ড প্রিপ এর কাছে। বর্তমানে পত্রিকাটির সম্পাদনার দায়িত্বে রয়েছেন মনোমোহন মিশ্র এবং প্রকাশক মূলচাঁদ বৈদ।

এছাড়াও শিলচর থেকে আরও বেশ ক'টি সাপ্তাহিক ও পাক্ষিক পত্রিকা গেল কয়বছরে আত্মপ্রকাশ করেছে। সেগুলোর অনেকটাই জেলা জুড়ে প্রচারের আলোয় আসেনি কিংবা আসলেও নির্দিষ্ট এলাকার মধ্যে সীমাবদ্ধ রয়েছে। এগুলোর মধ্যে রয়েছে সীমান্তের প্রহরী, প্রকাশ কাল-২০০৭, সম্পাদকঃ দূর্বা সেন। সত্যবার্তা, প্রকাশ কাল-২০১০, সম্পাদকঃ সত্যনারায়ণ সারদা। শুভেচ্ছা, প্রকাশ কাল-২০১৫, সম্পাদকঃ দূর্বা সেন। যুব দর্পণ, প্রকাশ কাল-২০১৪, সম্পাদকঃ দেবজিৎ দাস। □□

ডিমা হাসাও-র পত্র-পত্রিকা

এক সংক্ষিপ্ত ইতিবৃত্ত

জাহিদ আহমেদ তাপাদার

এক ৎ প্রেক্ষাপট

অরণ্যনিরিডি বড়ইল পাহাড়ের বুকে ডিমা হাসাও-র এক ঐশ্বর্যে উজ্জ্বল কাল ছিল। বোড়শ শতাব্দীর মধ্যভাগে অর্থাৎ ১৫৩৬ খ্রিস্টাব্দে মাহুর নদীর তীরে মাইবাঙ্গে রাজা নির্ভয় নারায়ণ ডিমাসা কাছাড়ি রাজ্যের রাজধানী স্থাপনের মাধ্যমে সে কালের সূচনা এবং ১৭৫০ খ্রিস্টাব্দে মাইবাং থেকে সমতল কাছাড়ের খাসপুরে রাজধানী স্থানান্তরের মাধ্যমে এর সমাপ্তি। মাইবাঙ্গে ডিমাসা রাজধানী থাকাকালীন বাণিজ্য, কৃষি, সাহিত্য ও শিল্পকলার অসাধারণ বিকাশ হয়েছিল।

১৫৭৬ খ্রিস্টাব্দের ১২ জুলাই ডিমাসা রাজা মেঘনারায়ণ মাইবাঙ্গে রাজধানীর সিংহদ্বার নির্মাণ করে সেখানে দুটি প্রস্তরফলক খোদাই করেন। বস্তুত এই সিংহদ্বার দিয়েই এই অঞ্চলে ভাষাচার্চার অভিযন্তে ঘটে। রাজা মেঘনারায়ণের ১৪৫ বছর পর মাইবাঙ্গে রাজা হরিশচন্দ্র নির্মিত এক পাথরের ঘরে খোদিত প্রস্তরলিপি আধুনিক বগলিপিরই পরিচয় বহন করে।

কীর্তিপুর মাইবাঙ্গে থাকাকালীন ডিমাসা রাজা তাস্ত্রবজ নারায়ণ, সুরদৰ্প নারায়ণ, রামচন্দ্রবজ নারায়ণ ও কীর্তিচন্দ্র নারায়ণ ব্রাহ্মণ্য প্রভাবে উত্তমরূপে আয়ত্ত করেছিলন বাংলা ভাষাকে। কোচ রাজকুল কল্যা মহারাণী চন্দ্রপ্রভার মতো বিদ্যুমী মায়ের ছেঁচায়ায় ঝান্দি ডিমাসা রাজা সুরদৰ্প নারায়ণের সময়ে মাইবাং রাজদরবার সাহিত্য সাধনার এক কেন্দ্রবিন্দু হয়ে উঠেছিল। তখন রাজদরবারে গুণিজ্ঞানী পঞ্জিতেরা রাজআশ্রয়ে, পৃষ্ঠপোষকতায় ও সমাদরে আসীন ছিলেন। রাজারাও ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতি চর্চার পৃষ্ঠপোষকতার পাশাপাশি নিজেরাও সাহিত্য ও সংগীত চর্চায় উল্লেখযোগ্য অবদান রেখে গিয়েছেন। ব্রাহ্মণ্য প্রভাবে, অনুকূল পরিবেশে ও রাজআনুগ্রহে ভূবনেশ্বর বাচস্পতি, কৃষণমোহন ভট্টাচার্য ও অনন্তরাম বর্মনের হাতে সৃষ্টি হয়েছে অনেক সাহিত্য এবং অনুদিত হয়েছে অনেকে রচনাবলী। প্রগয়ন করা হয়েছে দণ্ডবিধি বা আইন গ্রন্থ।

১৭৫০ খ্রিস্টাব্দে কীর্তিপুর মাইবাং থেকে ডিমাসা রাজধানী স্থানান্তরিত হয় সমতল কাছাড়ের খাসপুরে। স্বাভাবিকভাবেই রাজা, মন্ত্রী, শাস্ত্রজ্ঞ, পন্ডিত, কবি, শিল্পী, সৈন্যসামন্ত, রাজকর্মচারী, কামার, কুমার, স্বর্ণকার ইত্যাদি সবাই মাইবাং পরিত্যাগ করে নতুন রাজধানীতে স্থানান্তরিত হলেন। সাধারণ প্রজারাই থেকে গেল এই বড়ইল পাহাড় পরিবৃত অঞ্চলে। এরপর প্রায় দেড়শত বছর কোনোরূপ অক্ষরিত সাহিত্য অথবা শিল্পচার্চার সঙ্গান মেলেনি তদনীন্তন উভয়ের কাছাড় বা অধুনা ডিমা হাসাও-এ।

১৮৫৪ খ্রিস্টাব্দে এই অঞ্চল ব্রিটিশ সাম্রাজ্যভুক্ত হয়। ১৮৮০ খ্রিস্টাব্দের

Frontier Tracts Regulation প্রয়োগের দ্বারা এ অঞ্চলকে ‘এক্সক্লিডেড এরিয়া’ হিসেবে ঘোষণা করে ব্রিটিশরা। ব্রিটিশ শাসনাধীন হবার পরও তৎকালীন উত্তর কাছাড়ে উপজাতিদের শিক্ষা ও আর্থ-সামাজিক উন্নতি তেমন হয়নি।

১৯০৪ খ্রিস্টাব্দে এই পাহাড়ি অঞ্চলে রেলপথের উদ্বোধন হলো। রেলপথের এই যোগাযোগ স্থাপনের ফলে বাহিজগতের সঙ্গে সম্পর্ক গড়ে উঠল এখানকার মানুষদের। পাহাড়-জীবন আন্দোলিত হয়ে উঠল রেলগাড়ির আগমনে। আবারও এই পাহাড়ি অঞ্চল জেগে ওঠলো নানা দেশের নানাভাষী মানুষদের সমাগমে।

সে সময় উপজাতিদের শিক্ষা ও সর্বাঙ্গীন উন্নতির জন্য যথার্থ কোনো ব্যবস্থাই ব্রিটিশরা করেনি। তবে আসাম-বেঙ্গল রেল, চা বাগানের ও বার্মা ওয়েল কোম্পানীর ব্রিটিশ সাহেব বা আধিকারিকদের ছেলেমেয়েদের জন্য ১৯১৭ খ্রিস্টাব্দে Saint Agne's Convent School নামে এক শিক্ষা প্রতিষ্ঠান স্থাপন করা হয় হাফলঙ্গে। ১৯৪০ নাগাদও এই পাহাড়ি অঞ্চলে পাঠশালাই ছিল সাধারণজনের পড়াশুনার ভরসা। এরচেয়ে বেশি পড়তে হলে যেতে হতো ঢাকা, সিলেট বা শিলঙ্গে।

তবুও সবরকম বাধাবিঘ্ন উপেক্ষা করে এক প্রতিভাব উদ্ভাব দেখা যায় বিশ শতকের প্রথমার্দে। তিনি মৌজাদার নাইসো কাছাড়ি (ডাউলাণ্ডপু)। ১৯১৬ খ্রিস্টাব্দের ১২ সেপ্টেম্বর তদানীন্তন উত্তর কাছাড়ে স্বল্প পরিসর আভ্যন্তরীণ রচনা করে আধুনিক বাংলা গদ্যচর্চার সূচনা করেন নাইসো কাছাড়ি। সেসময় হাফলঙ্গে পত্রিকা পাওয়া যেত না। চাকুরীজীবি বা কর্ম্যপদেশে আসা শিক্ষিত ব্যক্তিদের কেউ কেউ মাঝেমধ্যে বাইরে থেকে পত্রিকা আনিয়ে পড়তেন।

স্বাধীনতা পূর্ববর্তী কালে পড়াশুনা জানা উপজাতি মানুষদের মধ্যে হলধর পুরুষাই প্রথম কলকাতা থেকে ডাকযোগে ‘সাপ্তাহিক বসুমতী’ আনিয়ে পড়তেন। পরবর্তীতে শিক্ষিত ব্যক্তিবর্গের আগ্রহে স্বাধীনতা সংগ্রামী যশোবন্ত সিং সুরি ‘আনন্দবাজার পত্রিকা’, ‘Illustrated Weekly’ ও ‘Statesman’ পত্রিকার এজেন্সি নেন হাফলঙ্গে। কিন্তু ‘ভারত ছাড়ে’ আন্দোলনে যোগদান ও চরমপন্থী বিপ্লবীদের সঙ্গে সম্পর্ক থাকার অপরাধে ব্রিটিশ সরকার হরিময় দায়বর্মন ও যশোবন্ত সিং সুরিকে নির্বাসিত করে হাফলঙ্গ থেকে। ফলে এখানে খবরের কাগজ আসা বন্ধ হয়ে যায়।

১৯৪৪ খ্রিস্টাব্দে হাফলঙ্গের বিশিষ্ট শিক্ষানুরাগী ব্যবসায়ী কালীপদ দাস পুনরায় সংবাদপত্র যোগানের ব্যবস্থা করেন। তিনি প্রথমে এজেন্সি নেন যুগান্তর ও অমৃত বাজার পত্রিকার। পরে আনন্দবাজার, সত্যযুগ, হিন্দুস্থান স্ট্যান্ডার্ড,

স্টেটস্ম্যান ইত্যাদি বহু সংবাদপত্র আননো শুরু করেন হাফলঙ্গে। পত্রিকা পড়ানোর বা পড়ার অভ্যাসটি এই পাহাড়ি অঞ্চলে কালীপদ দাসই গড়ে তুলেছে।

দুইঃ বিশ্ব শতাব্দীর সংবাদপত্র

গ্রাঁস্ট খুরাং (Gdain Khurang) : ডিমা হাসাও-এ সংবাদপত্র প্রকাশনা শুরু হয় ১৯৭২ খ্রিস্টাব্দের ১৭ জুন। এই জেলায় পত্রপত্রিকার ইতিহাস সূচনা করে ডিমাসা ভাষার মাসিক সংবাদপত্র ‘গ্রাঁস্ট খুরাং’ (আক্ষরিক অর্থ- নববার্তা)। সম্পাদক, প্রকাশক, মুদ্রক ও স্বত্ত্বাধিকারী জননেতা ও সাহিত্যিক সোনারাম থাওসেন। পত্রিকাটি উন্মোচন করেন তৎকালীন জেলশাসক ধীরেন্দ্রনাথ চাংকাকতি। গ্রাঁস্ট খুরাং এর মূল উদ্দেশ্য ছিল - (ক) ডিমাসা ভাষা ও সংস্কৃতির প্রসার ও সমৃদ্ধি (খ) ডিমাসাদের বিশাল শক্তি সাহিত্যকে আক্ষরিত করা এবং (গ) দেশ বিদেশের জরুরি সংবাদ ছাড়াও স্থানীয় খবর প্রকাশে গুরুত্ব দেওয়া।

সম্পাদক সোনারাম থাওসেনের শ্রম ও মনীষার সঙ্গে এই পত্রিকা প্রকাশে সহযোগী ছিলেন জননেতা কুন্ত কুমার হোজাই, ফশীম্বু কুমার গরলোসা, সংসঙ্গ হোজাই, গোলাপ সি হাফলংবার, নিরপেমা হাগজের ও জয়স্ত কুমার কেস্পাই।

সম্পাদক স্বয়ং রাজনীতিতে সংক্রিয়ভাবে জড়িত অর্থচ সেইরাজনৈতিক দলের রিতিনীতি বা আদর্শ প্রভাবিত করতে পারেনি সংবাদপত্রিকে। আর্থিক অন্টনের জন্য গ্রাঁস্ট খুরাং ১৯৭৫ সালের মার্চ মাসে বন্ধ হয়ে যায়।

দৃত : ডিমা হাসাও-এ সাপ্তাহিক সংবাদপত্রের সূচনা হয় বাংলা ও অসমিয়া দিভায়িক ‘দৃত’ পত্রিকা প্রকাশের মাধ্যমে। ১৯৭২ খ্রিস্টাব্দের ১ জুলাই বিনোদলাল চক্ৰবৰ্তীর সম্পাদনায় হাফলংথেকে সময় ও সহবস্থানের বার্তা নিয়ে চারপাতার ‘দৃত’ প্রকাশনা শুরু হয়। প্রকাশিত হত প্রতি শনিবার। অসমিয়া বিভাগের সম্পাদনা করতেন লক্ষ্মীধর বৰদলৈ। স্বত্ত্বাধিকারী, প্রকাশক ও মুদ্রক বিনোদলাল চক্ৰবৰ্তী। পাঠক সমাজে বেশ সাড়া জাগিয়েছিল বিয়বৈচিত্রি ও উপস্থাপনা সমৃদ্ধির জন্য। বিজ্ঞাপনবিহীন ‘দৃত’ একবছর পর বন্ধ হয়ে যায়।

বড়ইল : ডিমা হাসাও-র সবচেয়ে উল্লেখযোগ্য ও সর্বাধিক প্রচারিত পত্রিকা ‘বড়ইল’। দিভায়িক সাপ্তাহিক পত্রিকা হিসেবে হাফলংথেকে প্রকাশনা শুরু হয় ১৯৭৬ খ্রিস্টাব্দের ১৪ জুন। প্রথমে বাংলা ও ইংরাজি এবং পরবর্তীতে বাংলা ও অসমিয়া ভাষায় প্রতি সোমবাৰ প্রকাশ হত। প্রতিষ্ঠাতা সম্পাদক - সমীর রঞ্জন পাল, বিনোদলাল চক্ৰবৰ্তী ও রঞ্জিত লাইশ্বাম। ১৯৭৭ খ্রিস্টাব্দের শেষার্দে সমীর রঞ্জনের সঙ্গে সম্পাদনায় যোগ দেন অলকা গায়ন। তখন ইংরাজির পরিবর্তে চালু হয় অসমিয়া ভাষা।

ডিমা হাসাও-র প্রথম পূর্ণসং সংবাদপত্র বড়ইল। দেশ-বিদেশ ও স্থানীয় খবর, জোরালো সম্পাদকীয় কলম, উপযুক্ত পরিসরে

জনমত কলাম, রাজনৈতিক, আর্থ-সামাজিক ও ক্রীড়া বিষয়ক খবর ও আলোচনা, প্রবন্ধ-নিবন্ধ, গল্প, কবিতা ও সাহিত্য বিষয়ক রচনার দ্বারা ঝুঁক ছিল পত্রিকাটি। পত্রিকায় ফোটো ছাপা হতো গুয়াহাটি ও কলকাতা থেকে ইল তৈরি করে এনে। বড়ইল সাপ্তাহিক সংবাদপত্র হলেও এই অঞ্চলে সাহিত্যচর্চার পরিম্পত্তি গঠনে এর ভূমিকা অনন্বীক্ষ্য।

বড়ইলে সরকারি-বেসরকারি বিজ্ঞাপন নিয়মিত ছাপা হত। নিয়মিত সংখ্যা ৬ পাতার। বিশেষ সংখ্যা -১৬ পাতা। জনপ্রিয়তা, চাহিদা, প্রচার ও বিজ্ঞাপন পাওয়া সত্ত্বেও সংবাদপত্রটি ১৯৮৪ খ্রিস্টাব্দের সেপ্টেম্বর মাসের পর আর প্রকাশিত হয়নি।

পালাই (Palai) : হ্মার ভাষার মাসিক নিউজ ম্যাগাজিন ‘পালাই’। ১৯৭৬ খ্রিস্টাব্দে হাফলং থেকে প্রকাশ শুরু হয়। প্রতিষ্ঠাতা সম্পাদক এল ভি জোতে। হ্মার জনগোষ্ঠী সম্পর্কিত বিভিন্ন তথ্য সমূক্ষ হয়ে প্রকাশিত হত। বিভিন্ন সময়ে প্রকাশ বন্ধ থেকে আবার চালু হলেও বর্তমানে অনিয়মিত।

হাসাও বুলি (Hasao Buli) : ডিমাসা শব্দগুচ্ছ ‘হাসাও বুলি’র অর্থ উন্নের কাছাড়ের সময়। পাহাড়ি জেলার আর্থ-সামাজিক উচ্চান্তকঙ্গে রাজ্য সরকার তথা স্বশাসিত পরিষদের গ্রহণ করা সরকারি কর্মসূচি সাথীরণ জনগণের কাছে সেঁচে দেবৱর জন্য ‘হাসাও বুলি’র শুভ প্রকাশ ঘটে ১৯৮৭ খ্রিস্টাব্দের ১ জুলাই। তথ্য ও জনসংযোগ বিভাগ প্রকাশিত এই পত্রিকাটির ভাষা মাধ্যম ডিমাসা ও ইংরাজি। পার্শ্বিক পত্রিকা হিসেবে আত্মপ্রকাশ করা বিভাষিক হাসাও বুলির প্রতিষ্ঠাতা সম্পাদক ধীরাজ মোহন দাস ও সহকারী সম্পাদক বিশিষ্ট ডিমাসা পদ্ধিত-সাহিত্যিক যতীন্দ্রলাল থাওসেন। বিনামূল্যে বিতরিত হত সব কপিটি।

সরকারি উচ্চান্ত কর্মসূচি, পরিকল্পনা ও প্রতিশ্রুতি প্রচারে গুরুত্বপূর্ণ ভূমিকা গ্রহণের পাশাপাশি ‘হাসাও বুলি’ লোকসংস্কৃতি ও লোকসাহিত্যের সংরক্ষণ ও সম্প্রসারণে এক উল্লেখযোগ্য ভূমিকা পালনে সক্ষম হয়েছে। পাহাড়ি জেলাত্তির আর্থ-সামাজিক-সাংস্কৃতিক-শৈক্ষিক বিকাশের পাশাপাশি এতিয় সংরক্ষণেও হাসাও বুলির অবদান অতুলনীয়।

বিভিন্ন সময়ে এই পত্রিকাটির সম্পাদনার দায়িত্বে যাঁরা ছিলেন তাঁদের মধ্যে ছিলেন গোপাল কৃষ্ণ দাস, সাধনা ঠোজাট, মেডেল হালে, বদ্রলু হুদা আহমেদ, কবীনচন্দ্র রো, নগেন ভট্টাচার্য, জাহিদ আহমেদ তাপাদার ও পূর্বী ফ়লো। ১৯৮৮ খ্রিস্টাব্দের ৩১ অক্টোবর সংখ্যা থেকে প্রায় প্রতিটি সংখ্যার ডিমাসা ভাষা বিভাগের সম্পাদনা সহায়ক হিসেবে দায়িত্ব পালন করেছে পূর্ণিমা হাকমোসা। বর্তমানে বছৰখানেক থেকে তথ্য ও জনসংযোগ বিভাগের এই পত্রিকাটির প্রকাশনা বন্ধ।

বম্বিল (Bombiel) : কুকি শব্দ ‘বম্বিল’-এর অর্থ সপ্তর্ষি মন্ডল। ১৯৮৮ খ্রিস্টাব্দের জুলাই মাসে হাফলংজে সংপিজাং থেকে কুকি ভাষার মাসিক পত্রিকা বম্বিল-এর আত্মপ্রকাশ ঘটে সেইসাথে গোইতের সম্পাদনায়। প্রকাশক সংপিজাং ইউথ ক্লাব। যোল পাতার এই পত্রিকাটি

এক প্রগতিশীল ভাবধারায় পরিচালিত। আংগুলিক সংবাদ, দেশবিদেশের গুরুত্বপূর্ণ বার্তা, চিপ্টিপত্র, কুইজ, স্বাস্থ্য বিষয়ক প্রয়োগ, খেলা-সংস্কৃতি-শিক্ষা বিষয়ক প্রবন্ধ, শব্দভেদ, সাধারণ জ্ঞান, ব্যক্তিগত সমস্যা, প্রশ্নাঙ্ক ও বিতর্কের কলাম নিয়ে এক বিশাল আয়োজন পত্রিকাটি। প্রচলিত বিষয় বৈচিত্র পত্রিকাটির ঐতিহ্য। বিভিন্ন সময়ে এই পত্রিকাটির সম্পাদনার দায়িত্বে ছিলেন খুজাও ডেংগেল, লামথাং লহেতুম, লাঞ্জলাম লহোজিম, আলোন চোংলই, হেলাল চাংসান, আথাং সিংসং ও সেহলাল লিয়েনথাং প্রমুখ।

ঝঁৰান থিলিফিম (Ngaiban Thlifim) : হ্মার শব্দগুচ্ছ ‘ঝঁৰান থিলিফিম’-এর অর্থ বড়ইলের মলয় সমীর। শিটক খকাম খবুজের সম্পাদনায় সাপ্তাহিক পত্রিকা হিসেবে হাফলংজে মুওলহোই থেকে এই হ্মার ভাষার পত্রিকাটির প্রকাশনা শুরু হয়। ১৯৮৯ খ্রিস্টাব্দের ২১ ডিসেম্বর। প্রকাশক ও মুদ্রকর লালজোয়ামথাং হ্মার। আট পাতার পত্রিকা হিসেবে পত্রিকাটি শুরু হলেও পরে পত্রিকাটি মাসিক হিসেবে ১৪ পাতা করে প্রকাশ পায়। হ্মার ভাষা-সংস্কৃত-ঐতিহ্য রক্ষায় এই পত্রিকাটি বিশেষ ভূমিকা পালন করেছে। এছাড়া নিয়মিতভাবে রাজনীতি, সমাজ, অর্থনীতি, মানুষের জীবিকা, খেলা ইত্যাদি হাড়া ও হ্মার উপজাতিদের সুখ, দুঃখ, দর্বীদাওয়া ও স্বভূমির জন্য সংগ্রামের কথাও এই পত্রিকার বৈশিষ্ট্য।

দ্য নর্থ কাছাড় এক্সপ্রেস (The North Cachar Express) : ১৯৯০ খ্রিস্টাব্দের ২৩ জুলাই তুষার কাস্তি মুখাজীর সম্পাদনায় এই সাপ্তাহিক পত্রিকাটির প্রকাশনা শুরু। মূলত ইংরাজি ভাষার পত্রিকা হলেও বাংলা, ডিমাসা, অসমিয়া, নেপালি, হিন্দি, মণিপুরি, কুকি, জেমি নাগা ও হ্মার ভাষায় খবর ও লেখা প্রকাশিত হয়েছে। পত্রিকাটির প্রকাশক, মুদ্রক ও স্বত্ত্বাধিকারী তুষার কাস্তি মুখাজী। চার থেকে চার পাতার সাপ্তাহিক পত্রিকাটিতে শুধুমাত্র পাহাড়ি জেলার সংবাদই ছাপা হতো। ভাষাগত বিদ্যে ও সংক্ষিপ্তাকে মুছে দিয়ে নানা জাতি ও উপজাতির মধ্যে এক মানবিক ঐক্যত্ব জাগরণের চেষ্টা করেছে পত্রিকাটি। সংবাদের পাশাপাশি নানা বিষয়ে প্রবন্ধ ও গদ্যরচনা নথি কাছাড় এক্সপ্রেস-এর মানোন্নয়ন ঘটিয়েছে। পত্রিকাটি বছৰ দশক প্রকাশের পর বন্ধ হয়ে যায়।

দ্য ভয়েস্ অব সংপিজাং (The Voice of Songpijang) : কুকি ভাষার দ্য ভয়েস্ অব সংপিজাং সাপ্তাহিক সংবাদপত্রটি হাফলংজের সংপিজাং থেকে আত্মপ্রকাশ করে ১৯৯০ খ্রিস্টাব্দের ১ অক্টোবর। সেইসাথে গোইতে ও কে হাঙ্সিং এবং পচেষ্টোয় পত্রিকাটির প্রকাশ। ক্ষুদ্রায়তন এই সাপ্তাহিকীটি স্থানীয় জরুরি সংবাদ, দেশবিদেশের অতি প্রয়োনীয় ও গুরুত্বপূর্ণ খবর সংক্ষেপে প্রকাশ করেছে।

মারাসাম (Marasam) : ডিমা হাসাও-র অন্যতম প্রধান উপজাতি জেমি নাগাদের মাসিক খবরের কাগজ মারাসাম। জেমি নাগা ভাষায় মারাসাম শব্দের অর্থ সংবাদ। বড় হাফলং থেকে ১৯৯৩ খ্রিস্টাব্দের মার্চ মাসে লুংদুই ডিসেণ্ডের সম্পাদনায় ও পিউয়াঙ্গাইং কুয়ামোর সহযোগিতায় পত্রিকাটির প্রকাশনা শুরু হয়। অসম,

মাণিপুর ও নাগাল্যান্ডের ১৭ টি শহরে এজেন্ট পত্রিকা প্রকাশের প্রথম পর্বে নিয়োগ করে রীতিমত অভিলেখ স্থাপন করে মারাসাম কর্তৃপক্ষ। ৮ থেকে ১০ পাতার এই পত্রিকাটিতে পরিপাঠি করে নানা খবর প্রকাশের পাশাপাশি কবিতা, গান, কাহিনী, প্রবন্ধ ও কৃষ্ণ প্রকাশিত হত। জেমি নাগাদের প্রাচীন সংস্কৃতির গবেষণামূলক প্রবন্ধ-নিবন্ধ প্রায় প্রতিটি সংখ্যায় দেখা যায়।

জালাই খুরাং (Jalai Khurang) : ডিমাসা ভাষায় জালাই খুরাং মানে যুব বর্তা। রোমান হরফে মনোজ গরলোসার সম্পাদনায় পত্রিকাটির প্রকাশ শুরু হয় ১৯৯৩ খ্রিস্টাব্দের ১৩ মার্চ। কুড়ি সংখ্যা প্রকাশের পর পত্রিকাটি বন্ধ হয়ে যায়। পত্রিকাটি স্বল্পজীবী হলেও স্থানীয় সংবাদ ও মূল্যবান প্রবন্ধ প্রকাশ করে বৌদ্ধিক জগতে সাড়া জাগিয়েছিল। ডিমাসা সমাজের নতুন প্রজন্মের নব্য চিন্তাধারার বাহক ছিল এই পত্রিকাটি।

হাম্বাহাবা : মাসিক ডিমাসা পত্রিকা। সূচনা হয় ১৯৯৩ খ্রিস্টাব্দের ১৪ সেপ্টেম্বর। সুনীতি লাংথাসার সম্পাদনায় ও বহিম চন্দ্ৰ লাংথাসার পরিচালনায়। ডিমাসা ভাষার পত্রিকা হলেও বিশেষ সংখ্যা বাংলা ভাষায়ও প্রকাশিত হয়েছে। ডিমাসা উপজাতির মধ্যে আনন্দমার্গ সংস্কৃত ভাবাদর্শ প্রচার ও ডিমাসা ভাষাকে সমৃদ্ধ করা ছিল এই পত্রিকাটির উদ্দেশ্য। পত্রিকাটি ছিল স্বল্পজীবী।

দ্য পেজার (The Pager): ডিমা হাসাও-র প্রথম অফসেট মুদ্রণ প্রণালীতে মুদ্রিত সাপ্তাহিক পত্রিকা ‘দ্য পেজার’। ১৯৯৭ খ্রিস্টাব্দের ২৮ ফেব্রুয়ারি দ্য পেজার আনুষ্ঠানিকভাবে উন্মোচন করেন ডিমাসা সাহিত্যের জনক যতীন্দ্রলাল থাওসেন। পত্রিকাটির প্রধান সম্পাদক ছিলেন বিশিষ্ট কবি-প্রাবন্ধিক শুভাংশু রায়চৌধুরী, ইংরাজি বিভাগের সম্পাদক বিনোদলাল চক্রবর্তী, বাংলা বিভাগের সম্পাদক জাহিদ আহমেদ তাপাদার এবং প্রকাশক ও স্বত্ত্বাধিকারী অনুপ কুমার বিশ্বাস। মোট ৮ পাতার পত্রিকা। রাজ্যের নামী পত্রিকার সাংবাদিকরা সম্পাদক মন্ডলীতে থাকায় সংবাদপত্রটি পাঠকমহলে সাড়া জাগিয়েছিল কিন্তু বছরখানেক প্রকাশের পর পত্রিকাটি বন্ধ হয়ে যায়।

তিনি : একবিংশ শতাব্দীর সংবাদপত্র

Haflong Times : একবিংশ শতাব্দীর সূচনাপর্বে ২০০৮ খ্রিস্টাব্দের ২০ মে লালকাম হেংনার সম্পাদনায় Haflong Times নামে সাপ্তাহিক ইংরাজি সংবাদপত্রের সূচনা হয় হাফলং থেকে। মুদ্রক, প্রকাশক ও স্বত্ত্বাধিকারী লালকাম হেংনা আজও সংবাদপত্রটি টিকিয়ে রেখেছেন। মধ্যে ২০১৩ খ্রিস্টাব্দে Haflong News নামে এক ইংরাজি দৈনিক পত্রিকা প্রকাশ শুরু করলেও সম্পাদক লালকাম হেংনা সেটা চালিয়ে যেতে পারেননি।

Haflong Khurang : রোমান লিপিতে ডিমাসা সাপ্তাহিক সংবাদপত্র Haflong Khurang- এর প্রকাশ শুরু হয়

২০০৫ খ্রিস্টাব্দের ৪ নভেম্বর। শস্ত্রুধন ফংলোর সম্পাদনায় এই সংবাদপত্রটি ডিমাসা জনগোষ্ঠীর আর্থ-সামাজিক-সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য পুনরুদ্ধার ও জনজাগরণে অনুপ্রাণিত করতে এক গুরুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন করে আসছে। সূর্য থাওসেন সম্পাদিত ডিমাসা সাপ্তাহিক পত্রিকা ‘খরংমা’ (Khorongmah) একই রূপে ডিমাসা সামাজিক শৈবুদ্ধিতে গুরুত্বপূর্ণ ভূমিকা গ্রহণ করে আসছে। দু’টি সংবাদপত্রই হাফলংএর।

শৈলপ্রবাহ : দীর্ঘ বিরতির পর পুনরায় হাফলং থেকে এক বাংলা সাপ্তাহিক সংবাদপত্রের প্রকাশ শুরু হয় ২০১৩ খ্রিস্টাব্দে। সম্পাদক অনুপ কুমার বিশ্বাস। সার্বিক ব্যবহারপনা পক্ষজ কুমার দেব ও পৃষ্ঠপোষকতা বিধান দেব। প্রথম পর্যায়ে পত্রিকাটি বহুল প্রচার লাভ করে এবং ক্রমে পত্রিকাটি দৈনিক পত্রিকাতে রূপান্তরিত হয়। যদিও শৈলপ্রবাহ বেশিদিন চালিয়ে যেতে পারেননি প্রকাশক-গোষ্ঠী।

Dima Hasao Post : সূর্য থাওসেনের সম্পাদনায় সাপ্তাহিক ইংরাজি সংবাদপত্র Dima Hasao Post -এর প্রকাশ শুরু হয় ২০১৪ খ্রিস্টাব্দে। পত্রিকাটি হাফলং থেকে নিয়মিত প্রকাশ হয়।

সাপ্তাহিক পত্রিকা প্রকাশের পাশাপাশি ডিমা হাসাও থেকে কয়েকটি মাসিক সংবাদ সাময়িকীও প্রকাশিত হচ্ছে বিগত দশক থেকে। এরমধ্যে দিলীপ নুনিসার The Hudang, তুষার কান্তি মুখাজী ও নির্মল সিঙ্গের News Bareer এবং অশোক কুমার লাংথাসা ও অনুপ কুমার বিশ্বাসের Tribal Voice অন্যতম।

চার : সংবাদপত্রের হাফলং সংস্করণ

নববই দশকের মধ্যভাগে দুটি সাপ্তাহিক পত্রিকা হাফলং সংস্করণ প্রকাশ শুরু করে রীতিমত পাঠকসমাজে সাড়া ফেলে দিয়েছিল।

দৃষ্টিপাত : করিমগঞ্জ থেকে ভূপেন্দ্র কুমার সিন্হা সম্পাদিত সাপ্তাহিক দৃষ্টিপাত পত্রিকার হাফলং সংস্করণ ডিমাসা ভাষায় শুরু হলে ডিমাসারা আবার নিজ ভাষায় পত্রিকা পড়ার সুযোগ লাভ করেন। ডিমাসা সংস্করণের সম্পাদনার দায়িত্ব পালন করেন বনানী কেন্দ্রাই। ডিমাসা সংস্করণে বিশেষভাবে জড়িত ছিলেন বহিম চন্দ্ৰ লাংথাসা ও রামেন্দ্ৰ লাংথাসা। ডিমাসা ভাষায় কবিতা, গল্প, লোককথা ও প্রবন্ধ-নিবন্ধ প্রকাশ করে ‘দৃষ্টিপাত’ পত্রিকা এক বিশেষ নজির স্থাপন করে। দৃষ্টিপাত হাফলং সংস্করণ প্রকাশে মুখ্য দায়িত্ব পালন করেন জয়রাজ সিন্হা ও জাহিদ আহমেদ তাপাদার। বছর চারেক প্রকাশের পর দৃষ্টিপাত-এর হাফলং সংস্করণ বন্ধ হয়ে যায়।

পাহাড়ি দর্পণ : মনিশংকর পুরকারয়স্থের সম্পাদনায় কাবি আংলং জেলার ডিফু থেকে প্রকাশিত পাহাড়ি দর্পণ পত্রিকার হাফলং সংস্করণ নববই এর দশকের মাঝামাঝি শুরু হয়। পত্রিকাটি পাঠকসমাজে জনপ্রিয়তা লাভ করলেও বেশিদিন টিকে থাকতে পারেনি। □□

কথ্য আৰু কলমসহীয় সঞ্চালকালয়, অসম

অসম চৰকাৰৰ বিভিন্ন প্রোচ্ছনি, কাৰ্যসূচী, অবজ্ঞাৰ ও কাজসূৰ্যৰ লক্ষ্য
আৰু ধৰণৰ বাবে সামাজিক তাৎপৰ্যত আৰু কৈলৈ সংযোগ পৰিবেশৰ
লক্ষ্য আৰু জৰুৰিযোগ সঞ্চালকালয়ক **Follow** কৰক
FACEBOOK, TWITTER আৰু **INSTAGRAM** ৱ

*To get the latest news and important information on various
schemes and activities of the Government of Assam,
connect with us on Social Media.*

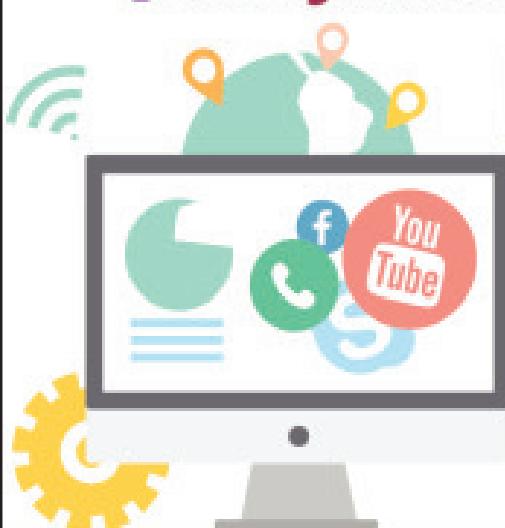
FOLLOW Directorate of Information and Public Relations on
FACEBOOK, TWITTER and **INSTAGRAM**

facebook.com/diprassam

twitter.com/diprassam

instagram.com/diprassam

Directorate of Information and Public Relations, Govt. of Assam

তথ্য আৰু জনসংযোগ সঞ্চালকালয়ত অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীযুত সৰ্বানন্দ সোণোৱাল

জনসংযোগ সঞ্চালকালয়ৰ বিষয়া - কৰ্মচাৰীৰ সৈতে মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰীৰ ভাব বিনিময়